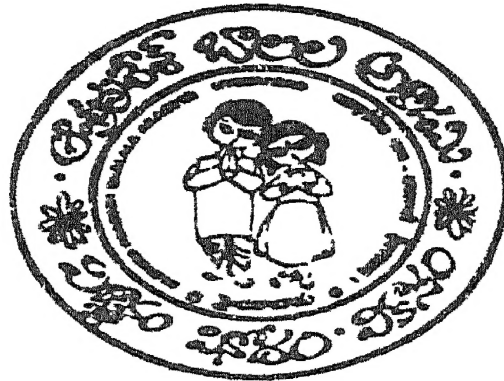

ఆంధ్రనామసంగ్రహం

కూర్పు
పైడిపాటి లక్ష్మణకవి

ఆంధ్రనామశేషం

కూర్పు
అడిదం సూరకవి

ఆంధ్రప్రదేశ్ బాలల అకాడమి
ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రప్రభుత్వసంస్థ
హైదరాబాదు-500 004

AANDHRA NAAMA SANGRAHAM

Based on Aandhra Naama Sangraham of Paydipati Lakshmanakavi
with Aandhra Naama Sesham of Adidam Surakavi

Published by : DIRECTOR & SPECIAL OFFICER, Andhra Pradesh Baalala Akademi
O/o Jawahar Bal Bhavan, Public Garden, Hyderabad-500 004, Phone: 242214

© Reserved with A.P.B.A.

ప్రచురణ సంఖ్య: 105

మొదటి ముద్రణ: 1993

ప్రతులు: 5,000

వెల: రు.35/-

సహాలోచక సంఘం

ఆచార్య తూమాటి దోణప్ప

డాక్టర్ బూదరాజు రాధాకృష్ణ

శ్రీ తాటిపర్తి వెంకారెడ్డి

సమన్వయకర్త

కార్యదర్శి, ఆంధ్రప్రదేశ్ బాలల అకాడమి

పరిష్కరణ సహ యకుడు

శ్రీ జమ్మలమడక కామేశ్వరరావు

ప్రొడక్షన్ ఎడిటర్

శ్రీ చొక్కాపు వెంకటరమణ

చిత్రకారుడు

శ్రీ ఎం. కనక సూరిబాబు

ముద్రణ

కార్టబాక్స్ కంపెనీ

నాంపల్లి స్టేషన్ రోడ్, హైదరాబాద్-500 001

ప్రతులకు

ఆంధ్రప్రదేశ్ బాలల అకాడమి

0/0 జవహర్ బాలభవన్

పబ్లిక్ గార్డెన్స్, హైదరాబాద్-500 004

ఒక మాట

రోజురోజుకు పెరిగిపోతున్న ఆధునిక విజ్ఞానంతో పాటు మన బాలబాలికలకు తరతరాల నుండి వస్తున్న తెలుగు సంప్రదాయవిజ్ఞానంతో తగినంత పరిచయం కూడా అవసరమని ధృఢంగా ప్రభుత్వం గుర్తించింది.

ఒకప్పుడు తెలుగులో మనం వాడే సంస్కృత పదాల అర్థాలు తెలియడానికి అమరకోశమూ, తెలుగు పదాల అర్థాలు తెలియడానికి నిఘంటుత్రయమూ(ఆంధ్రనామ సంగ్రహం, ఆంధ్రనామ శేషం, సాంబనిఘంటువు) తెలుగు పిల్లల చేత చిన్నతనంలోనే కంఠస్థం చేయించేవారు. ఆ సంప్రదాయాన్ని పునరుద్ధరించే సంకల్పంతో ఆంధ్రనామ సంగ్రహం (ఆంధ్రనామశేషంతో సహా) ఆరో తరగతి పిల్లలకు ఆకర్షకంగా ఉండేట్టు సచిత్రంగా ప్రచురించి అందజేసే ఈ పథకాన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ బాలల అకాడమికి ఒప్పగించింది.

ఆంధ్రనామ సంగ్రహంలోని పదాలు దాదాపు మూడు శతాబ్దాల క్రితం తెలుగు భాషమాట్లాడే ప్రజల వాడుకలో ఉన్న అచ్చతెలుగు పదాలు. ఈ పదాలు మన జాతి సంస్కృతిని తెలియ చేసేపదాలు. కొన్ని అమూర్తపదాల్ని ఈ నిఘంటువులో బొమ్మల ద్వారా పిల్లలకు పరిచయం చేస్తున్నాం. నిజానికి అమూర్తపదాలకు బొమ్మలు వేయటం నిఘంటువు నిర్మాణ దృష్ట్యా సాధ్యంకాదు. అయినా సాధ్యమైనంతవరకు అమూర్తపదాలకు కూడా బొమ్మలు వేయడానికి ప్రయత్నించాం. ఈ విషయాన్ని నిఘంటు శాస్త్ర పండితులు గుర్తించాలని మనవి చేసుకుంటున్నాం.

ఈ గ్రంథం ఈ విధంగా వెలువడడానికి తోడ్పడిన సమాలోచక సంఘం సభ్యులందరికీ అకాడమి తరపున నా హృదయ పూర్వక ధన్యవాదాలు

ఎన్. శారదా అశోకవర్ధన్
సంచాలకులు మరియు ప్రత్యేకాధికారి.

ఆంధ్రనామసంగ్రహం

ప రి చ యం

ఇదో చిన్న నిఘంటువు. 'ఆంధ్రం' అనేది తెలుగుకు మరో పేరు. 'నామం' అంటేనే పేరు. 'సంగ్రహం' అంటే కుదించిన, క్లుప్తంగా చెప్పిన పుస్తకమని అర్థం. ప్రతిభాషలోనూ దానికి సహజమైన మాటలుంటాయి. చాలా మాటలు ఇతరభాషలనుంచి ఎరువు తెచ్చుకొని వాడుతుంటాం. తెలుగులో ఇతరభాషలనుంచి వచ్చి చేరిన మాటలను మాత్రమే ఈ చిన్న నిఘంటువులో చూడగలరు. ఇతర భాషల నుంచి వచ్చి చేరినా తెలుగువారి ఉచ్చారణకు - అంటే మాట్లాడే పద్ధతికి - అనుగుణంగా మారిన ధ్వనులున్న మాటలను కూడా కలిపి 'అచ్చ తెలుగు' అని పిలుస్తుంటాం. అచ్చ తెలుగు మాటల్లో ఒకదానికి ఒకటి దగ్గరగా ఉండి ఒకదానికి బదులుగా మరొకటి వాడదగిన మాటలను కూర్చి చెప్పిన పుస్తకమిది.

మాటలు ముఖ్యంగా రెండు రకాలు. కంటికి కనిపించే చెట్టు, పుట్టు, బల్ల వంటివి మొదటి రకం. వీటిని 'మూర్తవస్తువు' అంటారు. ప్రాంతాన్నిబట్టి, వస్తువుల స్వభావాన్నిబట్టి, ఉపయోగాన్నిబట్టి భాషలో ఈరకం మాటలు ఒకటికి మించి ఉండవచ్చు. ఉదాహరణకు 'నాగలి'ని కొందరు 'మడక' అంటారు. ఈ రెండు మాటలూ ఒకదాని కొకటి 'పర్యాయపద'మని చెప్తారు. కొద్దిపాటి అర్థ భేదం ఉన్నా పర్యాయ పదాలనే పిలుస్తారు. నిజానికి వీటి మధ్య కొద్ది భేదం ఉండవచ్చు - లేకపోనూ వచ్చు. మచ్చుకు 'తల్లి, అమ్మ, అవ్వ' అనే మాటల్లో మొదటిది మామూలు మాట. కొందరు 'అమ్మ' అని పిలిస్తే మరికొందరు 'అవ్వ' అంటారు. 'అమ్మ' అని పిలిచే వాళ్లు 'అవ్వ' అనే మాటను 'తల్లి తల్లి' అనే అర్థంలో వాడతారు. ఈ భేదాలు భాషను నేర్చుకోవటంలో కొంత శ్రమపడ్డ తర్వాత గాని గుర్తించలేం ఈ నిఘంటువులో ఇటువంటివి పర్యాయ పదాలుగానే కనిపిస్తాయి. వీటిని 'బదులు మాటలు' అని కూడా అనవచ్చు.

రెండో రకం మాటలు మన ఊహలనూ ఆలోచనలనూ అనుభవాలనూ చెప్పేవి. వాటిని 'అమూర్త' పదాలంటారు. అంటే కంటికి కనిపించని, చెవికి వినిపించని విషయాలను చెప్పేవన్న మాట. వీటికి బదులుమాట లుంటాయి. వాటిని కూడా ఈ నిఘంటువులో చూడవచ్చు.

మాటలను విడివిడిగా చదివితే గుర్తు పెట్టుకోవటం కష్టం. వాటినే పాటల్లోనో పదాల్లోనో గుదిగుచ్చి రాస్తే ఒప్పుచెప్పుటం తేలిక - గుర్తుంచుకోవటం సులభం. ఈ దృష్టితో ఈ నిఘంటువులో పర్యాయ పదాలను పద్యాల్లో రాశారు. పద్యాలు రాస్తే వాటికో ఛందస్సుంటుంది కాబట్టి కొన్ని పెచ్చుమాటలు వాడక తప్పదు. అయినా ముఖ్యమైన పర్యాయపదాలు గుర్తుంచుకునేందుకు వీలుగా ఈ నిఘంటువులో

ఉన్నాయి. అర్థం, అర్థభేదం తెలుసుకోవటం కన్నా ముందు మాటలను స్పష్టంగా చదవటం ప్రధానమని మన పూర్వులు భావించారు. అందువల్లనే వీధిబడుల్లో ఈ నిఘంటువును 'ఆటవిడుపు పద్యాలు'గా ఒప్పజెప్పించే వాళ్లు. కాలక్రమాన ఆపద్ధతి మారింది. ఇప్పుడు పాఠ్యప్రణాళికలో భాగంగా కాకుండా నయినా పిల్లలచేత ఈపద్యాలు చదివించి భాషమీద చిన్న వయసులోనే అభిమానం, అభిరుచి కలిగించాలని భావిస్తున్నాం.

ఒకే విషయాన్ని, ఒకే వస్తువును ఒకటికి రెండు మాటలతో పేర్కొనటం వల్ల అనేకలాభాలున్నాయి. ఒకటి: మన భాష ఎంత విస్తృతమయిందో తెలుస్తుంది. రెండు: తెలుగు మాటలతో మాట్లాడడం అలవాటవుతుంది. మూడు: చదువుకోనివారిని విద్యావంతులు చేయటంలోను, చదువుకున్నవారికి (స్వభాష) మీద అభిమానం పుట్టించటంలోను తోడ్పడుతుంది. వీటన్నిటికన్నా ముఖ్యం విద్యార్థుల ఆలోచనలు స్పష్టంగా, సరళంగా సాగటానికి వనికవస్తుంది. ఏ ప్రత్యేకమయిన మాటను వాడి ఏ ప్రత్యేకమైన అర్థాన్ని సూచించవచ్చో తెలుస్తుంది.

అన్నట్లు అందరం ఆలోచిస్తాం. భాషరానివాడూ మాట్లాడలేనివాడూ ఆలోచిస్తారు. మూగవాళ్లకూ చెవిటివాళ్లకూ సొంత ఆలోచనలుంటాయి. కాని భాష నేర్చిన వాడికి భాషాసహాయం లేకుండా మాట్లాడటం. ఆలోచించటం చాలా కష్టం. మన ఆలోచనలు ఎంత స్పష్టంగా ఉంటే మన మాటలు అంత సులభంగా ఉంటాయి. అంటే సులభంగా మాట్లాడటంవల్ల మనం స్పష్టంగా ఆలోచించగలుగుతున్నామని అర్థం. మరి సులభంగా మాట్లాడగలగాలంటే మాటలు రావాలి - బాగా రావాలి - చాలా రావాలి. ఇలా మాటలు నేర్చుకోవటానికి తోడ్పడేవి నిఘంటువులు.

పల్లెటూళ్లో సామాన్యజీవితం గడుపుతున్న వ్యక్తికి ఎన్నో మాటలతో పని లేదు. ఆ వ్యక్తి అవసరాలు తక్కువ. అందువల్ల ఆవ్యక్తి మాట్లాడే మాటలూ తక్కువే. శాస్త్రవిజ్ఞానంలో సరికొత్తగా వచ్చే మాటలనూ అర్థాలనూ తెలుసుకోవాలన్నా, మరొకరికి తెలియజెప్పాలన్నా తనకుగాని, తన చుట్టూ ఉన్న ప్రజలకుగాని సులభంగా అర్థమయ్యే మాటలు తెలుసుకోవటం అవసరం. ఈనాటి విద్యార్థులకు ఎంతో అవసరం. మాతృభాషలో విద్యాబోధన చేయాలన్న సిద్ధాంతానికి ఇదే జీవం - ఇదే ప్రాణం. ఈ కాలంలో విజ్ఞానం విపరీతంగా చాలా తొందరగా పెరిగి పోతున్నది. కొత్త కొత్త ఆలోచనలకు కొత్త కొత్త మాటలు కల్పించుకోవాల్సి వస్తున్నది. తన భాష బాగా వచ్చిన విద్యార్థి ఆయా శాస్త్రాలు నేర్చుకొనే సమయంలో సులభంగా కొత్త ఆలోచనలు వ్యక్తంచేసే కొత్తమాటలు వాడగలుగుతాడు. మాతృభాషలోని పదాలను వాడి సాంకేతిక పదాలను సృష్టించుకోగలుగుతాడు. అందువల్ల విజ్ఞానం అతనికి సులభంగా స్పష్టంగా పట్టుబడుతుంది. ఆలోచనలు స్పష్టంగా సాగుతాయి. ఫలితంలో సరికొత్త విషయాలను బాగా అర్థం చేసుకొని కనిపెట్టగలుగుతాడు.

పైవాక్యాలను ఒకటి రెండు ఉదాహరణలు స్పష్టం చేస్తాయి. ఇంగ్లీషు మన మాతృభాష కాదు కాబట్టి ఆభాషలో శాస్త్రాలు నేర్చిన విద్యార్థి ఆ గ్రంథాల్లోని మాటలను చిలకవలుకుల్లాగా వర్తించగలడేగాని పూర్తిగా సులభంగా అర్థం చేసుకోలేదు. అందులోని సాంకేతికపదాల వెనక ఉన్న ఆలోచనలను స్పష్టంగా గ్రహించ లేదు. హిందీమాటలనో సంస్కృతపదాలనో వాడినా ఫలితం ఒక్కటే, ఎందుకంటే ఆ భాషలేవీ మన మాతృభాషలు కావు. మనం ఊహ వచ్చినప్పటినుంచీ వాడినవి కావు. వాటి అర్థాలు మనకు సరిగా తెలీదు. మచ్చుకు 'triangle' అన్నా, 'త్రికోణ' మన్నా మనకు కొత్త మాటలే. మూడు మూలలున్న గీతలని అంటే సులభంగా అర్థమవుతుంది. 'త్రి' అంటే మూడని వేరే ఎవ్వరూ చెప్పకుండానే 'మూడు' అనే మాట చిన్నప్పటి నుంచీ తెలుసు కాబట్టి తొందరగా అర్థం చేసుకోగలం. 'tri' - అనేది ఇంగ్లీషుమాట. 'త్రి' అనేది సంస్కృతపదం. వీటికన్నా మనకు బాగా తెలిసిన మాట 'మూడు'. 'మూడు' అనే మాటను వాడినందువల్ల మన శ్రమ తగ్గిందన్న మాట.

అయితే ఏవి అచ్చ తెలుగుమాటలో గుర్తించకతప్పదు. అందుకు ఈ నిఘంటువు తోడ్పడుతుంది. ఇందులో కనిపించే తెలుగుమాటలు మూడు రకాలు. ఒకటి: తల, కన్ను, చేయి వంటి ప్రాథమిక పదాలు. అవి మనభాష పుట్టినప్పటినుంచీ నేటిదాకా వాడుకలో ఉన్నవే. రెండు: ముక్కంటి తలపూవుషానికంబు

- వంటి సమాసాలు. ఇందులో మూడుకన్నులున్న దేవుణ్ణి 'ముక్కంటి' అన్నారు ఈ మాట కొందరి వాడుకలోనైనా ఉంది. 'తలపూవు' అనే సమాసం ఇప్పటి వాడుకలో లేదుగాని 'తలమానికము' అనేది శ్రేష్ఠవాచకంగా ఉంది. ఈ మొత్తం సమాసం ఇప్పటివాడుకలో లేదు గాని తెలుగు కవుల వాడుకలో వుంది. మూడు: 'నెల' వంటి మాటకు 'చంద్రుడు' అనే అర్థం ఇప్పుడు విడిగా వాడుకలో లేదు. కానీ 'నెల తక్కువ వాడు, నెలవంక' మొదలైన మాటల్లో భాగంగా వాడుకలో ఉంది. అంటే మొదటి రకం అందరూ వాడే మాటలు: రెండో రకం కవులు తప్ప వాడనివి, మూడో రకం మారిన అర్థంతోనే, సమాసంలో భాగంగానో ఉన్నవి.

పైమూడురకాల మాటలూ బదులుమాట లున్నవే. అలాంటివిమాత్రమే ఈనిఘంటువులో ఉన్నాయి ఇది ఆలెక్కన చాలా చిన్న పుస్తకం. తెలుగుప్రజల వాడుకలో ఉన్న తెలుగు మాటలన్నీ తెలుసుకుందామంటే ఇప్పటి పరిస్థితిలో సులభం కాదు. వాడుకలో ఉన్న మాటలన్నిటినీ పోగుచేసి, వాటికున్న రకరకాల అర్థాలన్నిటినీ చేర్చి మరో పెద్దనిఘంటువును తయారుచేస్తే గాని మనభాష ఎంత విస్తృతమయిందో తెలియదు. అందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. 'అన్నప్రాశన నాడే ఆవకాయ' అన్నట్లు పెద్దనిఘంటువులను మొదటనే చదివి అన్ని విషయాలూ ఒకేసారి తెలుసుకోవటం సాధ్యం కాదు. అందువల్ల మొదట ఈ చిన్న నిఘంటువును నేర్చుకుంటే తరవాత పెద్ద వాటిని చదవవచ్చు.

ఈ నిఘంటువులో చేరని కొన్ని మాటలు 'ఆంధ్రనామశేషం'లో ఉన్నాయి వాటిని కూడా విద్యార్థులకు అందిస్తున్నాం. పై తరగతిలో ఈ రెంటిలోనూ చేరని మాటలు నేర్పాలని ఆశిస్తున్నాం ఆ నిఘంటువు పేరు 'సాంబనిఘంటువు'. ఈ మాటినీ 'నిఘంటుత్రయ'మని పిలుస్తారు. వీటిని చదివినందువల్ల భాషలో మంచి వునాది ఏర్పడుతుంది. భాషమోద జాల్యంలోనే అభిమానం పుడుతుంది.

ఈ నిఘంటువులోని మాటలను ఇప్పటిభాషలో ఇస్తున్నాం. ఆ మాటల అర్థాలను ఇస్తున్నాం. సమాసాలను విడమరచి చెప్తున్నాం. వీటి ద్వారా విద్యార్థుల్లో లేతవయస్సులోనే భాషాభిమానం పుడుతుందని ఆశిస్తున్నాం.

- బూదరాజు రాధాకృష్ణ

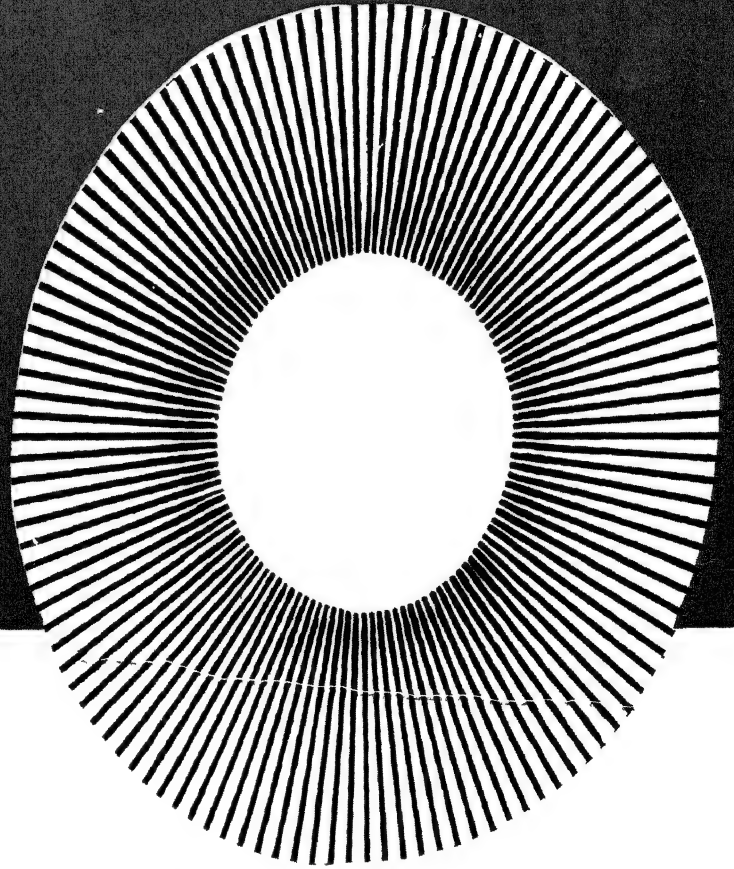
దీనిలో _____

ఒకమాట	3
పరిచయం	౪
ఆంధ్రనామసంగ్రహం	1
దేవవర్ణ	3
మానవవర్ణ	17
స్థావరవర్ణ	39
తిర్యగ్వర్ణ	49
నానార్థవర్ణ	57
ఆంధ్రనామశేషం	67
సూచి	79
_____	_____

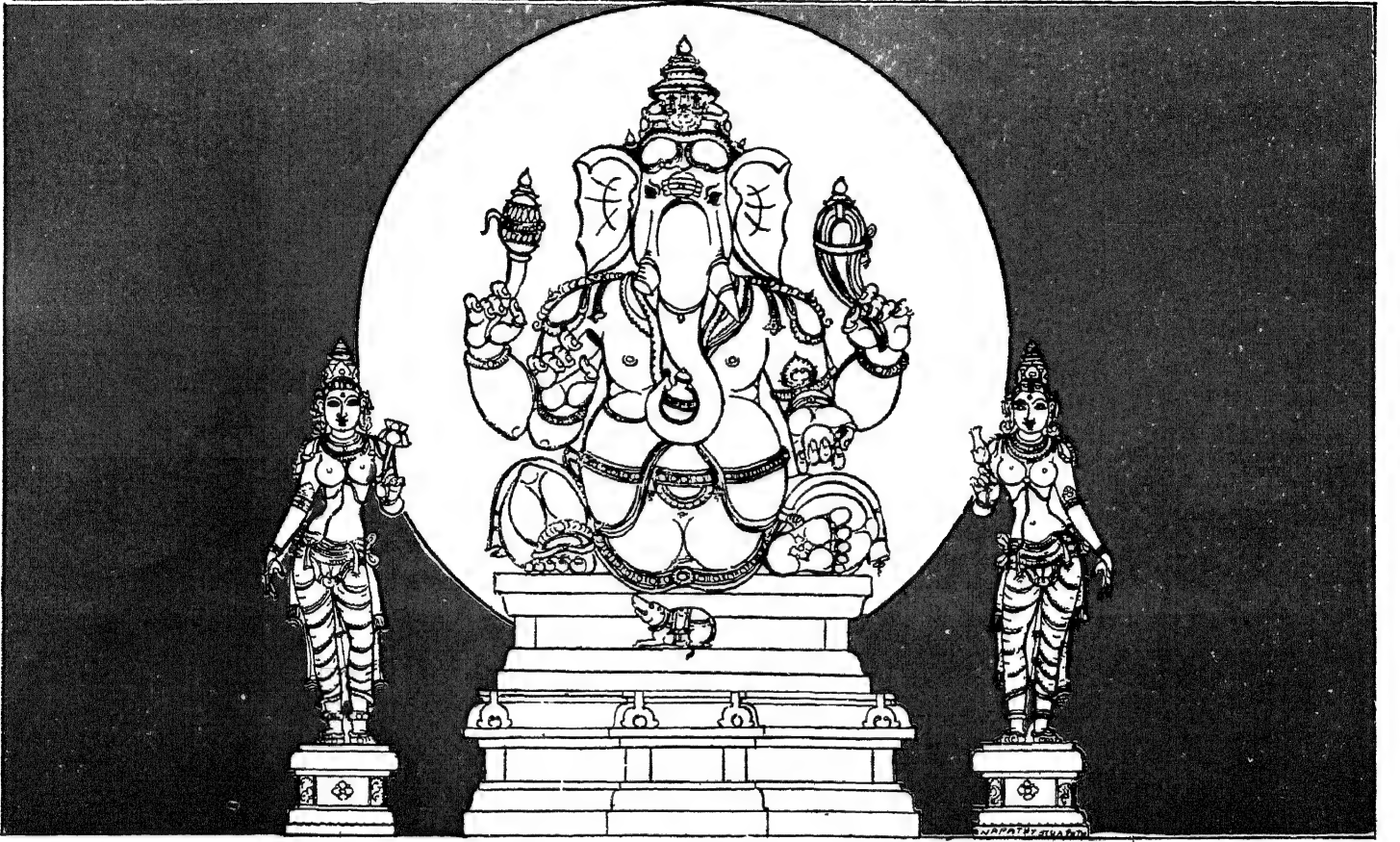
సూచనలు

- * ఈ గ్రంథం ప్రధానంగా ఆరోతరగతి విద్యార్థుల కోసం ఉద్దేశించింది.
- * వారానికి ఒక పీరియడ్ చొప్పున ఆంధ్రనామసంగ్రహశేషాలకు కేటాయించి, ఆరోతరగతి పూర్తి అయ్యేలోపుగా విద్యార్థుల కందరకూ ఈ గ్రంథంలోని పద్యాలన్నీ కంఠస్థంగా వచ్చేట్టు చేయాలి.
- * ఉపాధ్యాయులు ప్రతిపద్యంలోనూ ఏ మాటలు ఉన్నదీ, ఆ మాటలకు ఏయే పర్యాయపదాలు ఇచ్చిందీ పిల్లలకు వివరంగా చెప్పాలి.
- * ఒక వర్గంలోని పద్యాలు పిల్లలకు కంఠస్థం కాగానే ఒక పోటీ నిర్వహించి, మార్కులు వేసి, వివిధనామాల పర్యాయపదాలన్నీ సరిగా చెప్పిన జట్టు విద్యార్థులకు పారితోషికాలు ఇవ్వాలి.
- * విద్యార్థులు పోటాపోటీలుగా ఈగ్రంథం కంఠస్థంచేస్తూ, ఈగ్రంథంలోని అంశాలను చర్చిస్తూ ఉండే వాతావరణం పాఠశాలలో కల్పించాలి.
- * ఇంటివద్ద తల్లిదండ్రులుకూడా తగినంత శ్రద్ధతీసుకొని పిల్లలు స్పష్టమైన ఉచ్చారణతో పద్యాలు కంఠస్థం చేసేట్టు చూడాలి.

ఆంధ్రనామసంగ్రహం

దేవ వర్ణు

క. శ్రీపతివంద్య విశాలా
క్షీపతిని భజించి యిష్ట*సిద్ధులు వర్షసన్
బ్రాహ్మిణగ గణనాథుని
శ్రీపాదంబులకు నెఱగి*చెందినవేడ్కన్.

విష్ణుమూర్తి నమస్సులందేవాడా, 'విశాలాక్షి' భర్తా అయిన
ఈశ్వరుణ్ణి ప్రార్థించి. ఈప్రత్యక్షాలు ఘనంగా సిద్ధించడం
కోసం విష్ణుశిష్యుని శ్రీచరణాల మ్రోల నమస్కరించి -

క. నతభక్తలోకరక్షా
రతికిం జంచత్కృపాత*రంగితమతికిన్
శతమఖముఖసురనుతిసం
గతికిన్ మహిమోన్నతికిని*గాశీపతికిన్ 2

తనను కొలిచే భక్తజనులను రక్షించగోరేవాడా, కృపారసం
హింగిహారలే మనస్సు గలవాడా, ఇంద్రుడు మొదలైన దేవతల
చేత స్తుతింపబడేవాడా, మహిమోపేతుడా అయిన కాశీపతికి

తే. అంకిత మొనర్చు దెనుఁగుపే*ళ్లరసి కూర్చి
గరిమతో నాంధ్ర నామసం*గ్రహ మనంగ
నమరుకృతి బైడిపాటి యే*కామమంత్ర
సుతుండఁ గవిలక్ష్మణాఖ్యుడ*సుజనహితుండ. 3

తెనుగు నామాలను సవిమర్శంగా కూర్చిన 'ఆంధ్రనామ
సంగ్రహం' అనే కౌక్యతిని అంకితం చేస్తున్నాను; నేను
పైడిపాటి వికామనాథుని కుమారుణ్ణి; లక్ష్మణ కవిని; సుజన
విధేయుణ్ణి.

తే. దేవమానవస్థావర*తిర్యగాఖ్య
వర్గు లొనరింతు నానార్థ*వర్గుఁ గూడ
వర్గములు గాఁగగూర్తు నా*హ్వయములందు
నిడుదు వివరించునెడల సం*స్కృతపదంబు. 4

దేవవర్గు, మానవవర్గు, స్థావరవర్గు, తిర్యగ్వర్గు, నానార్థవర్గు -
అనే అయిదు వర్గాలుగా తెలుగు నామాలన్నీ కూరుస్తాను.
తెలుగుపదాలకు అర్థం సంస్కృత పదంతో వివరిస్తాను.

క. శ్రీలలనాధివంద్య! వి
శాలాక్షీప్రాణనాథ! *శతమఖముఖది
క్పాలాభీష్టద! సమధిక
శీలా! కాశీనివేశ! *శ్రీవిశ్వేశా! 5

లక్ష్మీదేవి భర్త అయిన విష్ణువు వందనాలు అందుకునేవాడా!
విశాలాక్షి ప్రాణనాథుడా! ఇంద్రుడు మొదలైన దిక్పాలకులకు
అభీష్టాలను సమకూర్చేవాడా! గొప్ప శీలసంపదగలవాడా!
కాశీనివాసా! విశ్వేశ్వరా!

సీ. ముక్కంటి యరవది*మోముల వేలుపు
మినుసిగ దయ్యంబు*మిత్తిగొంగ
గట్టువిల్తుడు గఱ*కంతుడు మిక్కిలి
కంటిదేవర బేసి*కంటివేల్పు
వలిమలల్లుడు మిన్ను*వాకతాలుపు కొండ
వీటిజంగము గుఱ్ఱ*వేల్పుతండ్రి
వలరాజుసూడు జ*క్కులతోని చెలికాడు
బూచుల యెకిమోడు*పునుకతాల్పు

తే. వినపుమేతరి జన్నంపు*వేటకాడు
బుడుత నెలతాల్పు వెలియాల*పోతు రౌతు
తోలుదాలుపు ముమ్మొన*వాలు దాల్పు
నాగ భవదాఖ్య లొప్పు (నం*ధక విపక్ష!)

6

సీ. సోకుమూకలగొంగ*చుట్టుగైదువుజోదు
పచ్చవిల్తునితండ్రి*లచ్చిమగడు
పులుగుతత్తడిరౌతు*వలమురితాలుపు
వెన్నుడు కఱివేల్పు*వెన్నదొంగ
నునుగాడ్పుదిండిపా*నుపునఁ బండెడుమేటి
బమ్మదేవరతండ్రి*తమ్మికంటి
పదివేసములనామి*పసిడిపుట్టముదాల్పు
కఱ్ఱినెచ్చెలి తరి*గట్టుదారి

తే. యాలకాపరి వ్రేతల*మేలువాడు
పాలకడలల్లుడును బక్కి*డాలుతోడు
తోయుఁబవలును జేయుక*న్దోయివాడు
మామమా మన హరి యొప్పు*(శ్రీమహేశ!)

7

శివుడు

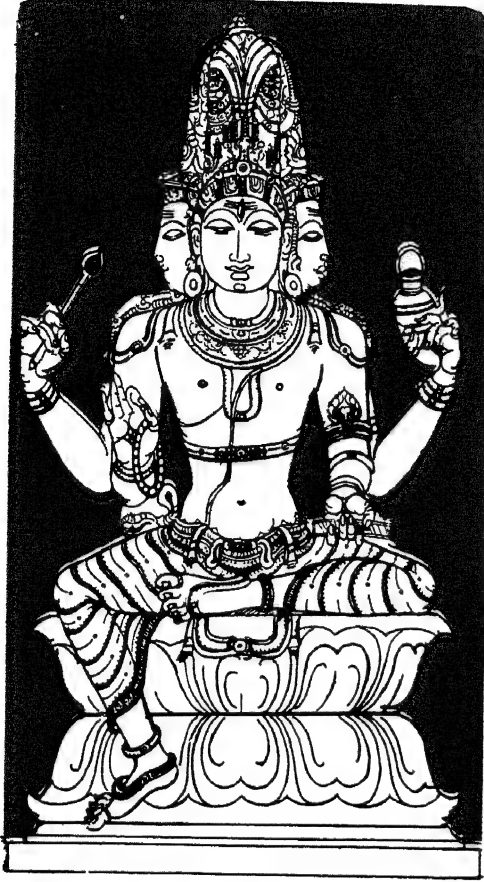
విష్ణువు

శివుడు : ముక్కంటి, అరవదిమోములవేలుపు, మినుసిగ దయ్యం, మిత్తిగొంగ, గట్టువిల్తుడు, కరకంతుడు, మిక్కిలి కంటిదేవర, బేసికంటివేల్పు, వలిమలల్లుడు, మిన్నువాకతాలుపు, కొండవీటిజంగం, గుఱ్ఱవేల్పుతండ్రి, వలరాజుసూడు, జక్కులరేనిచెలికాడు, బూచులయెకిమీడు, పునుకతాల్పు, వినపుమేతరి, జన్నంపువేటకాడు, బుడుతనెలతాల్పు, వెలిఅలపోతురౌతు, తోలుతాల్పు, ముమ్మొనవాలుతాల్పు.

విష్ణువు : సోకుమూకలగొంగ, చుట్టుగైదువుజోదు, పచ్చవిల్తుని తండ్రి, లచ్చిమగడు, పులుగుతత్తడిరౌతు, వలమురితాలుపు, వెన్నుడు, కరివేల్పు, వెన్నదొంగ, నునుగాడ్పుదిండిపానుపున పండెడుమేటి, బమ్మదేవరతండ్రి, తమ్మికంటి, పదివేసములనామి, పసిడిపుట్టముతాలుపు, కర్రినెచ్చెలి, తరిగట్టుదారి, ఆలకాపరి, వ్రేతలమేలువాడు, పాలకడలల్లుడు, పక్కిడాలురేడు, రేయుబవలునుజేయు కన్దోయివాడు, మామమామ (హరి)

తే. గట్టరాయనిపట్టి ముక్కంటివెలది
యేనుగులగొంగతత్తడినెక్కుదంట
సామిసామేని జేకొన్నచాన జగము
తల్లి యన గౌరిపేళ్ళొప్పు*(ధర నుమేశ!)

9

బ్రహ్మ

సీ. పక్కిడాల్వేలుపుపొక్కిలిపసిబిడ్డ
డంచతేజీనెక్కియాడురౌతు
మనెడుప్రాద్దులనొసళ్ళను వ్రాయుదేవర
చదువులవేలుపుజన్నిగట్టు
తెలిదమ్మిగడ్డియకొలువుండురాయడు
నిక్కపుజగమేలునేర్పుకాడు
కడుపుబంగారుబొక్కసము జేసినమేటి
పోరోగిరముతిండిపోతుతండ్రి

ఆ. నలువ తమ్మిచూలి*నలుమొగంబులవేల్పు
వేల్పుబెద్ద పలుకువెలదిమగడు
తాత బమ్మ యన విధాతనామములొప్పు
(నఘవినాశ! యాశ! యభ్రకేశ!)

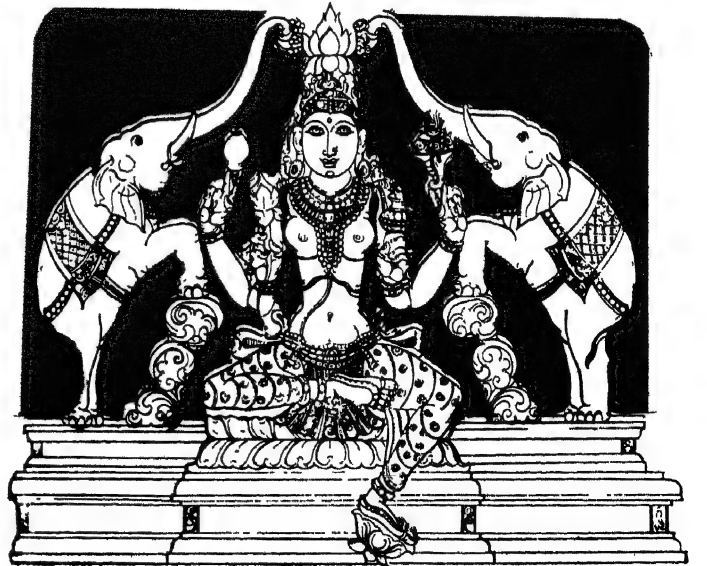
8

బ్రహ్మ : పక్కిడాలువేలుపుపొక్కిలిపసిబిడ్డడు, అంచతేజీ
నెక్కియాడురౌతు, మనెడుప్రాద్దులనొసళ్ళనువ్రాయుదేవర,
చదువులవేలుపు, జన్నిగట్టు, తెలిదమ్మిగడ్డియకొలువుండు
రాయడు, నిక్కపుజగమేలునేర్పుకాడు, కడుపుబంగారుబొక్క
సంచేసినమేటి, పోరోగిరముతిండిపోతుతండ్రి, నలువ,
తమ్మిచూలి, నలుమొగములవేలుపు, వేల్పుబెద్ద, పలుకు
వెలదిమగడు, తాత, బమ్మ (విధాత)

పార్వతి

పార్వతి : గట్టరాయనిపట్టి, ముక్కంటివెలది, ఏనుగులగొంగ
తత్తడినెక్కుదంట, సామిసామేనిచేకొన్నచాన, జగముతల్లి
(గౌరి)

లక్ష్మి

తే. లచ్చి కలుములజవరాలు*పచ్చవిల్లు
తల్లి కఱివేల్పునిల్లాలు* తల్లితల్లి
కడలికూతురు సిరి లిబ్బి*పడతె తమ్మి
యింటిగరి తన శ్రీయొప్పు*(మృగధరాంక!) 10

లక్ష్మి: లచ్చి, కలుములజవరాలు, పచ్చవిల్లునితల్లి, కరివేలుపుఇల్లాలు, తల్లితల్లి, కడలికూతురు, సిరి, లిబ్బిపడతె, తమ్మియింటిగరిత (శ్రీ)

క. తలవాఁకిటను మెలంగెడు
పొలఁతుక పలుకులవెలంది*పొత్తముముత్తే
నలువపడతె కలుములపై
దలికోడ లనంగఁ బరఁగు* (ధర) వాణి (శివా!) 11

సరస్వతి

సరస్వతి: తలవాకిటనుమెలంగెడుపొలతుక. పలుకులవెలంది. పొత్తముముత్తే (ముత్తై దువ), నలువపడతె. కలుములపైదలి కోడలు (వాణి)

సి. ఇద్దరుతల్లుల*ముద్దుబిడ్డఁడు పని
చెఱువులదొర చేట*చెవులవేల్పు
వంకరతొండంబు*వాఁ డేనుఁగుమొగంబు
దేవర పాఁపజం*దెములమేటి
మొక్కువారలపనుల్*చక్కఁజేసెనుసామి
గఱికపూజల మెచ్చు*గబ్బివేల్పు
ముక్కుంటిపండుల*మెక్కిడితిండిఁడు
ముక్కుంటిగారాబు*ముద్దుపట్టి

ఆ. పెద్దకడుపువేల్పు*పిళ్లారి కుడుముల
తిండికాఁడు కొక్కు*తేజిరౌతు
గుజ్జువేలు పొంటి*కొమ్ముదేవర వెన
కయ్య యన వినాయ*కాఖ్య (లేశ!) 12

వినాయకుడు

వినాయకుడు: ఇద్దరుతల్లులముద్దుబిడ్డఁడు, పనిచెరువులదొర, చేటచెవులవేలుపు, వంకరతొండంబు, ఎనుగుమొగందేవుడు, పాపజందెములమేటి, మొక్కువారలపనులుచక్కచేసేసామి గరికపూజలమెచ్చు గబ్బివేలుపు, ముక్కుంటిపండులమెక్కిడు తిండిఁడు, ముక్కుంటిగారాబుముద్దుపట్టి, పెద్దకడుపువేలుపు, పిళ్లారి, కుడుములతిండికాడు, కొక్కుతేజిరౌతు, గుజ్జువేలుపు, ఒంటికొమ్ముదేవర, వెనకయ్య.

సీ. పెనుఁబాఁపకవణంబు*దినవారువమురౌతు
గట్టులయెకిమాని*పట్టిపట్టి
తెల్లుచూ లార్గురు*తల్లులకొమరుండు
గాడుపుసంగడి*కానికొడుకు
పుంజుదాలుపు వేలు*పులఱేనిదళవాయి
జంటముమ్మాముల*దంటవేల్పు
కొంచగుబ్బలివ్రక్క*లించినబలుదిట్ట
రెండొణుచేతుల*దండిమగఁడు

తే. వేలుపులమూఁక పేరిటి*వెలఁదిమగఁడు
వేల్పుగమికాఁడు వెనకయ్య*వెనుకవాఁడు
కొమరుసామన సేనాని*కొమరుమిగులు
(విగతభవపాశ! కాశిసీ*వేశ! యీశ!)

కుమార స్వామి

కుమారస్వామి : పెనుపాపకవణంతినువారువంరౌతు, గట్టు
లయెకిమినిపట్టివట్టి, రెల్లుచూలు, ఆరుగురుతల్లులకొమరుడు,
గాడువుసంగడికానికొడుకు, పుంజుతాలుపు, వేలుపులరేని
దళవాయి, జంటముమ్మాములదంటవేలుపు, కొంచగుబ్బలి
వ్రక్కలించినబలుదిట్ట, రెండారుచేతులదండిమగడు,
వేలుపులమూకపేరిటివెలదిమగడు, వేలుపుగమికాడు,
వెనకయ్యవెనుకవాడు, కొమరుసామి (సేనాని)

సీ. అలరువిల్తుండు క*న్నులవిల్తుడును గమ్మ
విలుకాడు చక్కెర*వింటివాడు
చెఱకువిల్కాడు కెం*జిగురులవిల్తుడు
వెడవిల్తుడును బచ్చ*విల్తు డించు
విల్లుదాలుపు తుంట*విలుకాడు తియ్యవి
ల్కాడును జమిలిము*క్కాలినారి
విలుకాడు చౌవంచ*ములుకులుగలదంట
రాచిల్కనెక్కెడు*రాయరౌతు

తే. మీనుమొసలిసిడంబుల*మేటి చంద
మామయల్లుడు వలరాజు*మరుడు లచ్చి
కొమరుడనుపేళ్ల నొప్పును*గుసుమధన్వి
(విగతభవపాశ! కాశీని*వేశ! యీశ!)

14

మన్నధుడు : అలరువిల్తుడు, కన్నులవిల్తుడు, కమ్మవిలుకాడు,
చక్కెరవింటివాడు, చెరకువిలుకాడు, కెంజిగురులవిల్తుడు,
వెడవిల్తుడు, పచ్చవిల్తుడు, ఇంచువిల్లుతాలుపు, తుంటవిలు
కాడు, తియ్యవిల్కాడు, జమిలిముక్కాలినారివిలుకాడు,
చౌవంచములుకులుగలదంట, రాచిలుకెక్కెడురాయరౌతు,
మీనుమొసలిసిడములమేటి, చందమామ యల్లుడు,
వలరాజు, మరుడు, లచ్చికొమరుడు (కుసుమధన్వి)

మన్నధుడు

చంద్రుడు

సీ. చలువలతోడు వెన్నెలతోడు రేతోడు
జాబిల్లి రేవెల్లు*చందమామ
తమ్ములపగవాడు*కమ్మవిల్లునిమామ
కలువలతోడు పాల్కడలిపట్టి
జక్కవకవవిప్పు*ముక్కంటితలపువ్వు
చుక్కలదొర ప్రొద్దు*జోడుకోడె
తపసికన్నాప బిత్తరిజింకతాలుపు
కఱివేల్పుడాకన్ను*కడలివెన్న
తే. పంటపైరులయెకిమోడు*జంటదంట
చౌకములపాళ్ల తెలిముద్ద*చలివెలుంగు
వేలుపులబువ్వ చీకటి*వేరువిత్తు
నెల యనగఁ జంద్రుపేల్లోప్పు (నీలకంఠ!) 15

చంద్రుడు : చలువలరేడు, వెన్నెలరేడు, రేరేడు, జాబిల్లి, రేవెలుగు, చందమామ, తమ్ములపగవాడు, కమ్మవిల్లుని మామ, కలువలరేడు, పాల్కడలిపట్టి, జక్కవకవవిప్పు, ముక్కంటితలపువ్వు, చుక్కలదొర, ప్రొద్దుజోడుకోడె, తపసి కన్నుపాప, చిత్తరిజింకతాలుపు, కరివేలుపుడాకన్ను, కడలి వెన్న, పంటపైరులఎకిమీడు, జంటదంటచౌకములపాళ్ళతెలి ముద్ద, చలివెలుగు, వేలుపుల బువ్వ, చీకటివేరువిత్తు, నెల.

సూర్యుడు

సీ. వెన్నునివలకన్ను*వేడివేలుపు ప్రొద్దు
తొవలరాయిడికాడు*పవలుసేయు
వేలుపు పచ్చగు*జ్ఞాలవజీరుండు
వేడివెలుంగు రేవెల్లుజోడు
జంటాఱుమేనుల*సామి చీకటిగొంగ
యెఱ్ఱనివేలుపు*నివముసూడు
చదలుమానికము ప్రాజదువుల పెట్టియ
యేడుగుఱ్ఱముల తేరెక్కుజోడు
మువ్వేలుపులయిక్క*మొక్కులదేవర
గాములతోడు జక్కవలతోడు
వేయి చేతులతోడు*వెలుగులయెకిమోడు
చయ్యులసాకిరి*చాయమగడు

తే. మింటి తెరువరి తమ్మివా*ల్గంటిమగడు
పోరనీల్గేడుమొనగాండు*పోవుదారి
జగముచుట్టంబు జమునయ్య*జగముకన్ను
నాగ సూర్యునిపేల్లోప్పు*(నాగభూష!) 16

సూర్యుడు : వెన్నునివలకన్ను, వేడివేలుపు, ప్రొద్దు, తొవల రాయిడికాడు, పవలుసేయువేలుపు, పచ్చగుర్రాలవజీరుండు, వేడివెలుగు, రేవెలుగుజోడు, జంటారుమేనులసామి, చీకటి గొంగ, ఎర్రనివేలుపు, ఇవముసూడు, చదలుమానికం, ప్రాజదువులపెట్టియ, ఏడుగుర్రములతేరెక్కుజోడు, మువ్వేలుపులయిక్క, మొక్కులదేవర, గాములరేడు, జక్కవలరేడు, వేయిచేతులరేడు, వెలుగులఎకిమీడు, చయ్యులసాకిరి, చాయమగడు, మింటితెరువరి, తమ్మి వాల్గంటిమగడు, పోరనీల్గేడుమొనగాళ్ళుపోవుదారి, జగము చుట్టం, జముని అయ్య, జగము కన్ను.

సీ. చట్టుపల్దెగగట్ట*గొట్టెడుజెట్టి నూ
ఱుంచులవాలు చేమించుజోడు
దుగబొట్టపిఠేడి యై*దుకనుంగవలవేల్పు
పాఱుతపసియింటి*పంచకోడి
యెడలిచూపొడయడె*క్కుడుమొగుల్గలప్రోడ
నిక్కుపీనులజక్కి*నెక్కురౌతు
తెల్లయెనుగు నెక్కి*తిరిగెడుదొర తూర్పు
మాగానియేలెడు*మణియకాడు

తే. జమిలిచౌవంచపదులు జన్నములు సేసి
నట్టివేలుపు సోమాసి*పెట్టుజెట్టు
పొట్టితమ్ముడు గల్గిన*యట్టివేల్పు
నాగ నింద్రునిపేల్లోప్పు*(నాగభూష!) 17

ఇంద్రుడు

ఇంద్రుడు : చట్టుపల్దెగట్టకొట్టెడుజెట్టి, నూరంచులవాలు
చేమించుజోడు, దుగబొట్టపిరిదిఅయిదుకనుగవలవేలుపు,
పారుతపసిఇంటిపంచకోడి, ఒడలిచూపొడయడు, ఎక్కుడు
మొగుల్గలప్రోడ, నిక్కుపీనులజక్కినెక్కురొతు, తెల్ల
యేనుగునెక్కితిరుగుదొర, తూర్పుమాగానివిలెడుమణియ
కాడు, జమిలిచే వంచపదులుజన్నములుచేసినట్టివేలుపు,
సోమాసిపెట్టుచెట్టు, పొట్టితమ్ముడుకల్గినయట్టివేలుపు.

ఆ. నీరుపాప గాలి*నెచ్చెలి యన్నింటి
తిండికాడు కప్పు*దెరువుజాడ
యంటరానివేల్పు*జంటమోములసామి
యగ్గి యనంగ నొప్పు*ననలు (డిశ!)

18

అగ్ని దేవుడు

అగ్ని : నీరుపాప, గాలినెచ్చెలి, అన్నింటితిండికాడు, కప్పు
తెరువుజాడ, అంటరానివేలుపు, జంటమోములసామి, అగ్ని
(అనలుడు)

తే. జమునసైదోడు పెతరుల*సామి జముడు
ప్రొద్దుకొమరుడు గుదెతాల్పు*పోతుజక్కి
నెక్కియాడెడుబలురొతు*దక్కిణపు
సామి యన నంతకుం దొప్పు*(శ్రీమహేశ!) 19

యముడు

యముడు : జమునసైదోడు, పెతరులసామి, జముడు,
ప్రొద్దుకొమరుడు, గుదెతాల్పు, పోతుజక్కినెక్కియాడెడు
బలురొతు, దక్కిణపుసామి (అంతకుడు)

ఆ. మూలతోడు సోకు*మూకలతోడు రే
ద్రిమ్మరీడు పొలసు*దిండిపోతు
రక్కసుండు నల్ల*ద్రావువాఁ డనఁగను
నిర్భతిపేళ్లు సెల్లు*(నీలకంఠ!)

20

నిర్భతి : మూలరేడు, సోకుమూకలరేడు, రేద్రిమ్మరీడు, పొలసు
తిండిపోతు, రక్కసుడు, నల్లతాగువాడు.

వరుణుడు

ఆ. మేటిసీరుచూలి*మెయితాలువులసామి
వల్లెత్రాడుదాల్పు*నీళ్ల రాయఁ
డేటిబోటిమగల*యెకిమిఁడు పడమటి
దొర యనంగ నొప్పు*వరుణు (డిశ!)

21

వరుణుడు : మేటిసీరుచూలిమెయితాలవులసామి, వల్లె
తాడుతాల్పు, నీళ్లరాయడు, ఏటిబోటిమగలఎకిమిడు,
పడమటిదొర.

సీ. వడిగలజింకతత్తడి నెక్కునెఱురౌతు
మేటిపాములమేతనీటితాత
యొడలితాల్పులపిండుకుసు రగుబలియుండు
సోకుదయ్యము మింటిచూలి గాలి
కరువలి తెమ్మెరగాడ్పు పయ్యర యొంటి
మాకులపెనుముప్పుమబ్బువిప్పు
సురటివీవులబుట్టుసుడిగొట్టు చలినట్టు
బక్కవారలపెనుబాద యీద

తే. అబ్బురపుదియ్యవిలుకానినిబ్బరంపు
దెబ్బపొరుల నలయికప్రబ్బుబొంట్లు
గబ్బిగుబ్బల చెమటలయుబ్బడంచు
గబ్బినా జను మారుతాఖ్యలు (మహేశ!) 22

గాలి : వడిగలజింకతత్తడినెక్కునెఱురౌతు, మేటిపాముల మేత, నీటితాత. ఒడలితాల్పులపిండుకుసురగుబలియుండు, సోకుదయ్యం, మింటిచూలి, కరువలి, తెమ్మెర, గాడ్పు, పయ్యర, ఒంటిమాకులపెనుముప్పు, మబ్బువిప్పు, సురటి వీవులపుట్టు, సుడిగొట్టు, చలినట్టు, బక్కవారలపెనుబాద, ఈద, అబ్బురపుదియ్యవిలుకానినిబ్బరంపుదెబ్బపొరుల అలయికప్రబ్బుబొంట్లుగబ్బిగుబ్బలచెమటల ఉబ్బడంచు గబ్బి (మారుతం)

క. మరుదాఖ్య లొప్పుచుండును
ధర వినుచూలి యన సోకుదయ్య ఘనం బ
య్యెర యన గొట్టన నీదన
గరువలి యన దెమ్మెరనగగాలి యనంగన్ 23

గాలి : వినుచూలి, సోకుదయ్యం, పయ్యెర గొట్టు. ఈద, కరువలి, తెమ్మెర (మరుత్తు)

క. ముక్కుంటియనుగుజెలి వడ
చక్కెలిక చాగకాడుజక్కులదొర బల్
రొక్కమెకిమోడు మానిసి
నెక్కుడువాడనగ జను ధనేశుం (డభవా!) 24

కుజేరుడు

కుజేరుడు : ముక్కుంటిఅనుగుజెలి, వడచక్కెలిక, చాగ కాడు, జక్కులదొర, పలురొక్కమెకిమోడు, మానిసినెక్కు వాడు (ధనేశుడు)

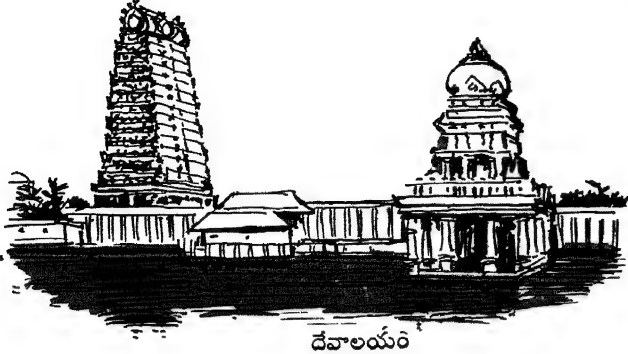
క. విడిముడి గలవేలుపుచెలి
జడముడిజంగంబు గడదెసం గావరియౌ
యొడయండు పాపతొడవుల
నిడియెడివే ల్పనగ నొప్పునీశానుడిలన్. 25

శివుడు : విడిముడిగలవేలుపుచెలి, జడముడిజంగం, కడదెస కావరియౌ - యొడయండు, పాపతొడవులనిడియెడువేలుపు (ఈశానము)

క. దేవాలయాహ్వయంబులు
కోవెల యన దేవళంబు*గుడి నా వెలయున్
దేవళ్లన జేజేలనఁ
గా వేలుపు లనఁగ వెలయుఁ*గ్రతుభుగభిఖ్యల్.

26

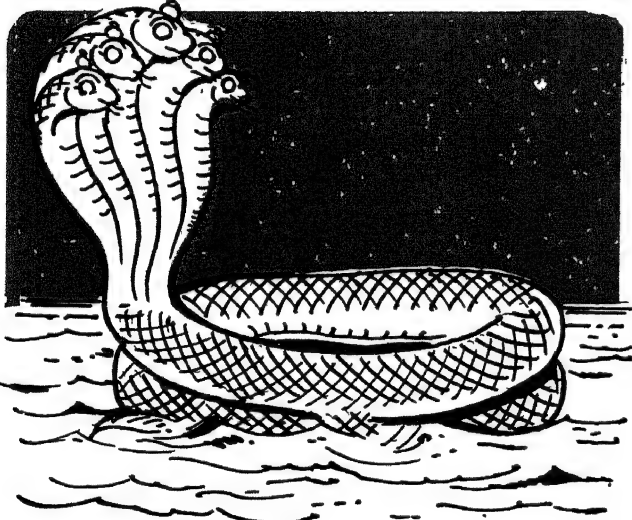
దేవాలయం

దేవాలయం : కోవెల, దేవళం, గుడి

దేవుళ్లు : దేవళ్లు, జేజేలు, వేలుపులు (గ్రతుభుక్కులు)

ఆ. క్షితినిబేళ్లు దనరు*సీద్రంపుఁబెద్ద బల్
పాఁపతోడు వెన్ను*పాను పనఁగఁ
బుడమితాలు పనఁగఁ*దడవులనిడువఁడు
చిలువతోఁ డనంగ*శేషునకును.

27

ఆదిశేషుడు

ఆదిశేషుడు : సీద్రపుపెద్ద, బలుపాపరేడు, వెన్నుపానుపు
పుడమితాలుపు, తడవులనిడువడు. చిలువరేడు (శేషుడు)

క. మరునయ్యతేజి పులుగుల
దొర పాములవేటకాడు*తూరుపునా డేల్
దొరబువ్వఁ గొన్నలావరి
గరుటామంతుఁ డన నొప్పు*గరుడుం (డభవా!)

28

గరుత్మంతుడు

గరుత్మంతుడు : మరునయ్యతేజి, పులుగులదొర, పాముల
వేటకాడు, తూరుపునాడువిలుదొరబువ్వగొన్నలావరి, గరుటా
మంతుడు (గరుడుడు)

ఆ. నల్లవలువతాల్పు*తెల్లనిమైదంట
వెన్నదొంగయన్న*వెట్టిసీళ్ల
మేలువాడు దుక్కి*వాలుదాలుపు తాటి
పడగవాఁ డనంగ*బలుఁడు (రుద్ర!)

29

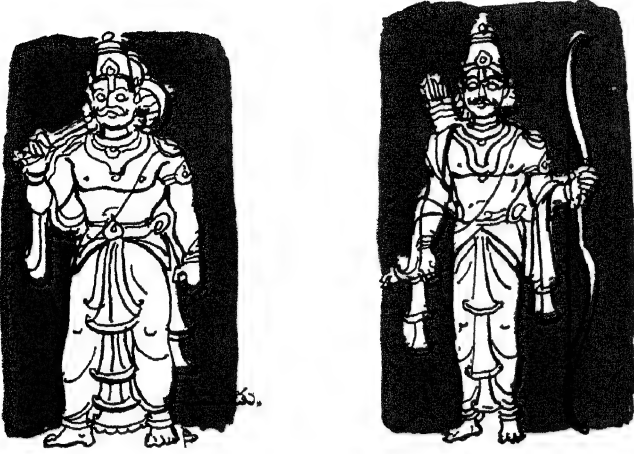

బలరాముడు

బలరాముడు : నల్లవలువతాల్పు, తెల్లనిమైదంట, వెన్న
దొంగయన్న, వెట్టిసీళ్లమేలువాడు, దుక్కివాలుతాలుపు, తాటి
పడగవాడు (బలుడు)

క. వడముడి యనఁగా గాడుపు
కొడు కన నివి రెండుబేళ్ల*గున్ భీమునకుం
బుడమిం గట్టి యనం గ
వ్వడి యన వివ్వచ్చుఁ డనఁగ*వాసవి (యీశా!)

30

అర్జునుడు

భీముడు : వడముడి, గాడుపుకొడుకు.

అర్జునుడు : కర్తి, కవ్వడి, వివ్వచ్చుడు (వాసవి)

తే. వేలుపులత్రోవ యుప్పర*వీది యాక
సంబు విను విన్ను మిను మిన్ను*చదలు నింగి
దివి మొయిలుదారి చుక్కల*తెరువు బయలు
గాడుపుతం డ్రన నభమొప్పు*(గరళకంఠ!) 31

ఆకాశం

ఆకాశం : వేలుపులతోవ, ఉప్పరవీది, ఆకసం, విను, విన్ను
మిను, మిన్ను, చదలు, నింగి, దివి, మొయిలుదారి, చుక్కల
తెరువు, బయలు, గాడుపుతండ్రి (నభం)

తే. వెలయు ధరణీఁ జతుర్దిశల్*నలుఁగడ లన
నలరు దచ్చికడ లన ది*శాష్టకంబు
దనరు నీరైదుకడలు నా*దశదిశలును
(మౌళిధృతగంగ! యంగజ*మదవిభంగ!) 32

నాలుగుదిక్కులు : నలుగడలు (చతుర్దిశలు)

ఎనిమిదిదిక్కులు : దచ్చికడలు (అష్టదిశలు)

పదిదిక్కులు : ఈరైదుకడలు (దశదిశలు)

ఆ. తాటిసిడమువాని*తల్లి కూతురిబిడ్డ
వెన్నునడుగుపాప*మిన్నువాక
వేల్పుటేఱు గడలి*వెలఁదుక ముత్రోవ
ద్రిమ్మ రనఁగ నొప్పు*(దివిజగంగ!) 33

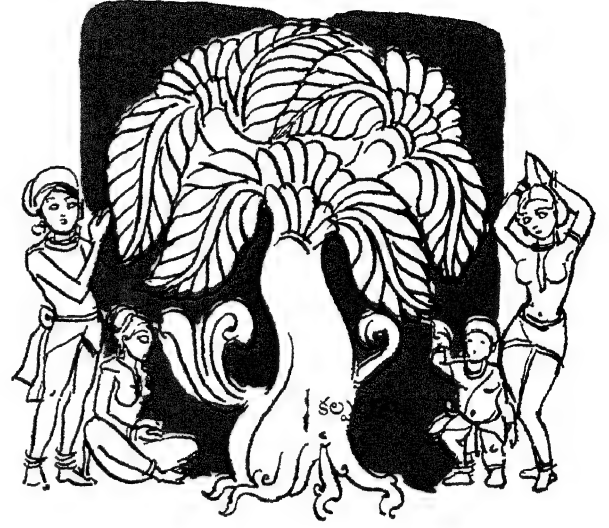
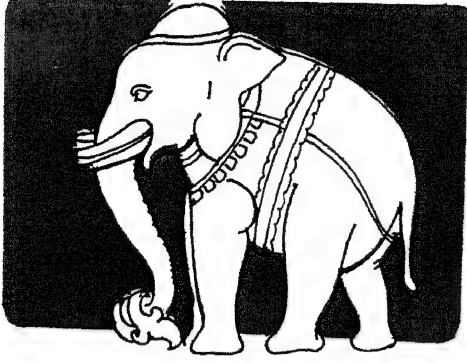

గంగానది

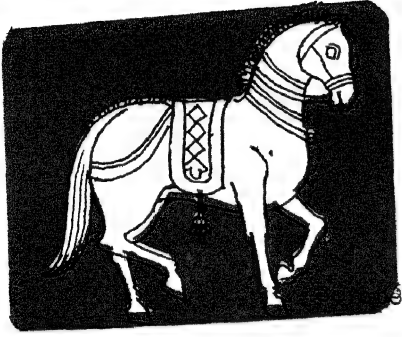
గంగానది : తాటిసిడమువానితల్లి, కూతురిబిడ్డ, వెన్నుని
అడుగుపాప, మిన్నువాక, వేల్పుటేరు, కడలివెలమక,
ముత్రోవద్రిమ్మరి(దివిజ గంగ)

తే. వేలుపులగౌరు చౌ దంతి*వెల్లయేనుఁ
గనఁగ నైరావతంబున*కాఖ్య లమరు
వేల్పుదొరతేజి యనఁగను*వెల్లగుఱ్ఱ
మనఁగ నుచ్చైశ్రవం బొప్పు*(నంబికేశ!)

34

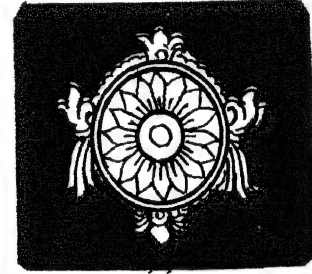

కామధేనువు : పుడుకుదొడుకు, వేలుపులగిడ్డి, వెలిమొదవు
కల్పవృక్షం : వేలుపుచెట్టు, ఈవులమ్రాను, వెల్లమ్రాను.

ఆ. అవని గుడుసుకైదు*వనఁగ వేయంచుల
కైదు వనఁగఁ జుట్టు*గైదు వనఁగ
బటువుగైదు వనఁగఁ*బరఁగు సుదర్శన
చక్రమునకుఁ బేళ్లు*(చంద్రమౌళి!)

36

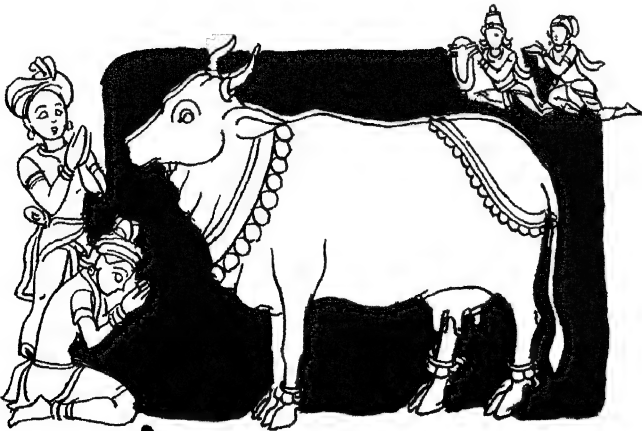

చక్రం

ఐరావతం : వేలుపులగౌరు, చౌ దంతి వెల్లవినుగు
తెల్ల గుర్రం : వేలుపుదొర తేజి, వెల్లగుర్రం (ఉచ్చైశ్రవం)

ఆ. పుడుకుదొడుకు వేలు*పులగిడ్డి వెలిమొద
వనఁగఁగామధేను*వలరుచుండుఁ
గల్పకంబు దనరు*వేల్పుఁజె ట్టివుల
మ్రాను వెల్లమ్రాను*నా (నుమేశ!)

35

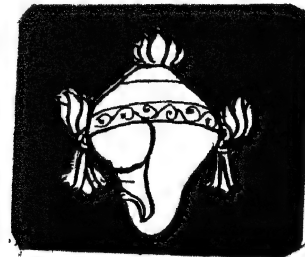

కామధేనువు

సుదర్శనచక్రం : గుడుసుకైదువు! వేయంచులకైదువు, చుట్టుకైదు,
బటువుకైదువు

ఆ. వలమురి యనఁ జుట్టు*వాలుజో డనఁ గల్మి
కొమ్మమగనిబూర*గొమ్మనంగఁ
దనరుఁ పాంచజన్య*మునకు నభిఖ్యలు
(ధృతకురంగ! ధవళ*వృషతురంగ!)

37

శంఖం

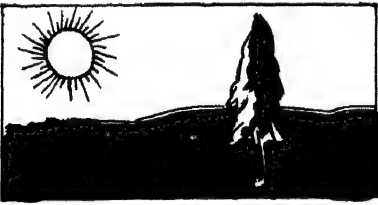
శంఖం : వలమురి, చుట్టువాలుజోడు. కల్మికొమ్మమగని
బూరకొమ్మ (పాంచజన్యం)

తే. రిక్క లనఁ జుక్క లనఁగను*ఋక్షములకు
నాఖ్య లై యొప్పుఁ దెఱఁగంటి*యన్ను లనఁగ
నచ్చర లనంగ వేలుపు*మచ్చకంటు
లనఁగ సురకాంతలకు నాఖ్య*లగు (గిరీశ!) 38

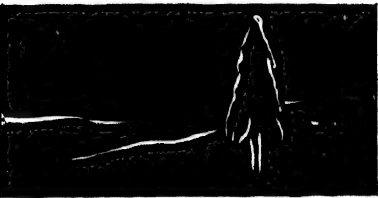

నక్షత్రాలు : రిక్కలు, చుక్కలు (ఋక్షములు)
దేవకాంతలు : తెరగంటి అన్నులు అచ్చరలు. ఫేల్పుమచ్చ
కంటులు (సురకాంతలు)

తే. పవలు పగ లనఁ బేళ్ళొప్పు*దివమునకును
రాత్రిపేళ్ళొప్పు రే రేయి*రాత్రి రనఁగ
వెలయుచుండును రేయెండ*వెన్నె లనఁగఁ
జంద్రికకును సమాఖ్యలు*చంద్రమౌళి!) 39

పగలు

రాత్రి

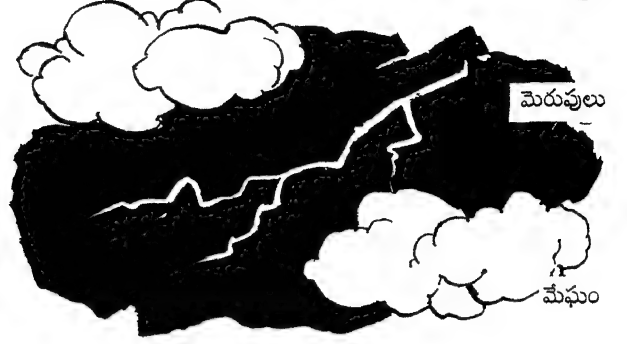

వెన్నెల

పగలు : పవలు (దివము)

రాత్రి : రే, రేయి, రాత్రి, వెన్నెల : రేయెండ (చంద్రిక)

క. మించు లన మెఱుపు లనఁగను
జంచలలకుఁ బేళ్లు దనరు*జలధరములు రా
జించుం బలుకంగ మొయి
ళ్లంచు మొగుళ్లంబు మబ్బు*లంచున్ (భర్గా!) 40

మెరుపులు : మించులు (చంచలలు)

మేఘం : మొయిలు, మొగులు, మబ్బు (జలధర)

క. తొలుచదువులు ప్రాజదువులు
దొలుమినుకులు ప్రామినుకులు*దొలువలుకులు ప్రా
బలుకులు పెనుమినుకులు నా
వెలయున్ శ్రుతులకును బేళ్లు*(విశ్వాధిపతీ!) 41

వేదాలు : తొలుచదువులు, పాతచదువులు, తొలుమినుకులు,
పాతమినుకులు, తొలువలుకులు, పాతవలుకులు
పెనుమినుకులు (శ్రుతులు)

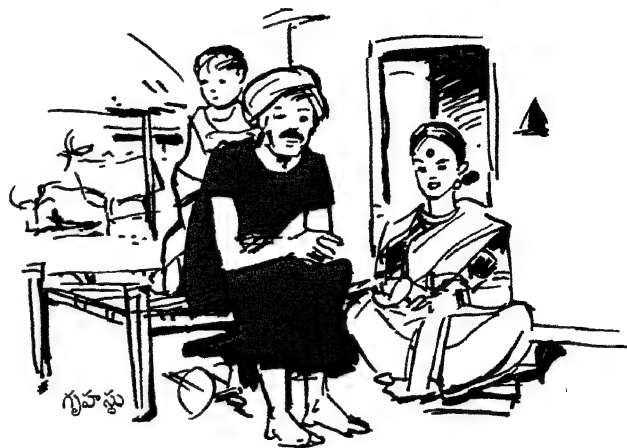
క. ఇది దేవవర్గు దీనిం
జదివిన వ్రాసినను వినిన*జనులకు నిత్యా
భ్యుదయంబు లొసఁగుచుండును
వదలక కాశీనివాస*వాసుఁడు పేర్కొన్. 42

మానవవర్గు

తే. పాణుఁ డనఁగఁ బుడమివేల్పు*బావఁ డనఁగ
జన్నిగ ట్టన విప్రుండు*జగతిఁ బరఁగు
నొడయఁ డేలిక యెకిమిఁడు*పుడమిఁతోడు
తోడు దొర సామి యన నొప్పు*నృపతిపేళ్లు

1

బ్రాహ్మణుడు : పారుడు, పుడమివేల్పు, బావడు, జన్నికట్టు
(విప్రుడు)

క్షత్రియుడు : ఒడయడు, ఏలిక, ఎకిమీడు, పుడమిరేడు, రేడు,
సామి, దొర (నృపతి)

సీ. కోమట్టు మూడవకొలమువాండ్రన బేరు
లన వైశ్యనామము*లనరుఁ గావు
వాండ్రు నా నాలవ*వాండ్రు నా బలిజెవాం
డ్రనఁ జను శూద్రస*మాహ్వయములు
వడుగు నా గోచిబాఁపడు నాఁగ బ్రహ్మచా
రికిఁ బేళ్లు నడచు ధ*రిత్రియందు
నాలుబిడ్డలు గల*యతఁ డిలుతోడు గే
ప్తన నొప్పుఁ బేళ్లు గృ*హధిపతికి

ఆ. నడవిమనికిపట్టు*జడదారి యన వన
వాసి యొప్పు నిల్లు*వాసితిరుగు
బోడ తపసి కావి*పుట్టగోచులసామి
యన యతీంద్రుఁ డలరు*(నలికనేత్ర!)

2. కోమట్టు : మూడవకొలమువారు, బేరులు (వైశ్యులు)

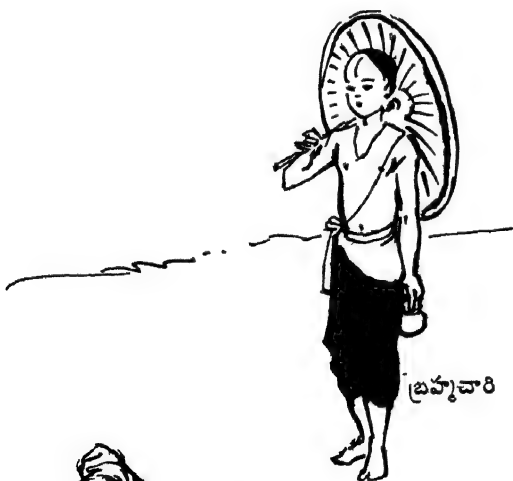
కావువారు : నాలవవారు, బలిజెవారు (శూద్రులు)

బ్రహ్మచారి : వడుగు, గోచిబాపడు

గృహస్థు : అలుబిడ్డలుగలవాడు, ఇలురేడు, గేస్తు (గృహధిపతి)

వనవాసి : అడవిమనికిపట్టు, జడదారి. (వానప్రస్థుడు)

సన్యాసి : ఇల్లు వాసితిరుగు (వాడు), బోడ, తపసి, కావి,
పుట్టగోచులసామి (యతీంద్రుడు)

సీ. అమ్మ నాఁ దల్లి నా*నవ్వ నాఁ గన్నది
యన మాతృకాఖ్యలొ*(నభ్రకేశ!)

అబ్బ నాయన యయ్య*యనఁ దండ్రి యన'నవ్వు

యన జనకాఖ్య లొ*(నగనివేశ!)

తోడఁబు ట్టనఁగ పైదోడు తోఁబు ట్టన
సోదరాహ్వయము లొ*(నాదిదేవ!)

భర్తృసహోదరు*భార్యకుఁ దోడికో

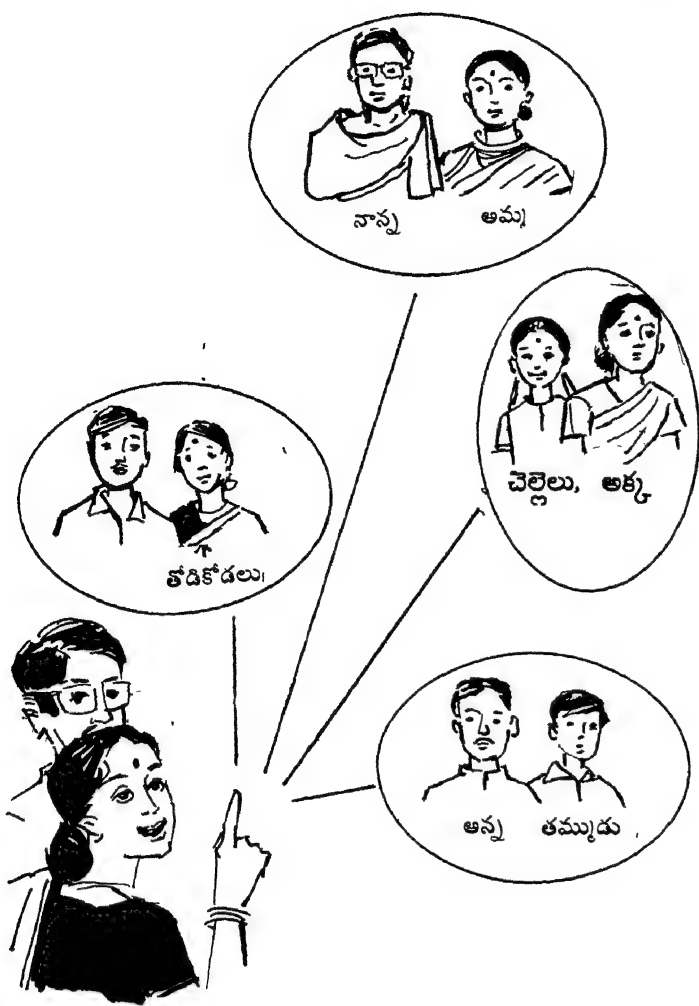
డ లన నేరా లన*నలరు (నభవ!)

తే. చెలియ లనఁ జెల్లె లనఁగను*వెలయుచుండు

నాహ్వయములు కనిష్ఠకన్యకు (గిరీశ!)

జ్యేష్ఠకన్యకు నాఖ్యలై*క్షితిని వెలయు

నవ్వు యన నక్క యనఁగ (జం*ద్రార్థమకుట!) 3

అమ్మ : తల్లి, అవ్వ, కన్నది మాతృక,
నాన్న : అబ్బ, నాయన, అయ్య, తండ్రి, అప్ప (జనకుడు)
అన్న/తమ్ముడు తోడబుట్టు, పైదోడు, తోబుట్టు (సోదరుడు)
తొడి కోడలు : ఏరాలు, (భర్త సహోదరునిభార్య)
చెల్లెలు, చెలియలు, చెల్లెలు (కనిష్ఠకన్య)
అక్క అప్ప, అక్క (జ్యేష్ఠకన్య)

సీ. ముగ్ధకుఁ బేళ్లగు*ముగుద యనన్ ముద్ద
రాలు నా గోల నా*బేల యనంగ
గట్టివాయి యనంగ*గయ్యాళి యన తాంగ
యన ధూర్తసతికి*నాహ్వయము లమరు
నైదువ నాంగ ము*త్తైదువ నా నయి
దువరాలు నాఁ బుణ్య*యువతి వెలయు
మృతచిరంటికి నాఖ్య*లెసంగుఁ బేరంటాలు
నాంగను జక్కిని*నా ధరిత్రి

తే. గేస్తురా లనునాఖ్యచే*గృహిణి వెలయు
నాలు పెండ్లాము రాణి*యిల్లా లనంగ
భార్య దనరును దొత్తన*బానిసె యన
వరపు డన దాసికాఖ్య లౌ*(గరళకంఠ!)

అమ్మాయిక : ముగుద, ముద్దరాలు, గోల, బేల (ముగ్ధ)
గయ్యాళి : గట్టివాయి, రాగ (ధూర్తసతి)
ముత్తైదువ : అయిదువ, అయిదువరాలు, (పుణ్యయువతి)
చనిపోయిన సుమంగళి : పేరంటాలు జక్కిని, (మృతచిరంటి)
భార్య : గేస్తురాలు, అలు, పెండ్లాము, రాణి, ఇల్లాలు.

4 దాసి : తొత్తు, బానిసె, వరపుడు.

సీ. కన్నియ కన్నె నాఁగన్యకుఁ బేళ్ళొప్పు
జవరాలు కొమరాలు*జవ్వని యనఁ
దనరు యువతి ప్రొడ*యన గట్టివయసుది
యనఁ బ్రొడ దాల్పునీ*యాహ్వయములు
ముసలి మిండలకోర*ముప్పదియాజేండ్లు
చనినది యనుపేళ్ళ*నెనయు లోల
ముసలిది ముదుసలి*ముదియ పెద్దన నివి
యాఖ్య లై తనరు వృ*ద్ధాంగనకును

ఆ. చెడివ అంకులాడి*చెడ్డతొయ్యలి వెలి
చవులుగనిన దనఁగ*జార దనరు
నిలను విటులదూత*యెడకాడు కుంచిన
కాడనంగఁ దనరుఁ*(గరళకంఠ!)

కన్య : కన్నియ, కన్నె.

జవరాలు : కొమరాలు, జవ్వని (యువతి)

ప్రొడ : ప్రొడ, గట్టి వయసుది

5 ముసలి : మిండలకోర, ముప్పదియారేండ్లు చనినది (లోల)

వృద్ధురాలు : ముసలిది, ముదుసలి, ముదియ, పెద్ద, వృద్ధాంగన,
రంకులాడి : చెడిపె, చెడ్డతొయ్యలి, వెలిచవులుగనినది, (జార)
విటుల దూత : ఎడకాడు, కుంచినకాడు.

తే. వేల్పుబానిస వెలయాలు*వేడ్కకత్తె
లంజె బోగముచాన వె*ల్లాటకత్తె
పడవుజెలి యాటచేడియ*గడనకత్తె
నాఁగ నివి వేశ్య కాఖ్యలొ*(నగనివేశ)

6

వేశ్య : వేల్పుబానిస, వెలయాలు, వేడ్కకత్తె, లంజె, బోగంచాన,
వెల్లాటకత్తె, పడవుజెలి, ఆటచేడియ, గడనకత్తె

ఆ. వెచ్చకాడు బొజుగు*వేడుకకాడు మిం
డండు ననువుకాడు*మిండగీడు
లంజికాడు నా ధ*రం జనుఁ బల్ల వ
నామధేయములు (పి*నాకహస్త!)

7

విటుడు : వెచ్చకాడు, బొజుగు, వేడుకకాడు, మిండడు,
ననువుకాడు, మిండగీడు, లంజికాడు (పల్లవుడు)

ఆ. కోడెకాడనంగ*గోవాళ్లు నాఁగను
యువజనాఖ్య లొప్పు*చుండు రెండు
నాగవాస మనఁగ*నామ మౌ వేశ్యాజ
నంబు మేళమునకు*(నంబికేశ!)

8

యువజనుడు : కోడెకాడు, గోవాళ్లు.

బోగంమేళం : నాగవాసం (వేశ్యాజనమేళం)

కన్య.

జవరాలు.

ప్రొడ

ముసలి.

సీ. నెలఁతుక క్రాల్గంటి*పొలఁతుక ముద్దియ
వాలుగంటి మగువ*పడతి మడఁతి
చెలి మచ్చెకంటి యు*గ్మలి యింతి తొయ్యలి
నవలా కలువకంటి*నాతి గోతి
పూబోడి చిగురాకు*బోడి పైదలి మించు
బోడి ముద్దులగుమ్మ*పొలఁతి కొమ్మ
ప్రోయా లువిద తీగె*బోడి చేడియ యించు
బోడి యన్న వెలంది*బోటి జోటి

తే. చాన తెఱవ వెలందుక*చామ లేమ
చెలువ యెలనాగ చిలుకల*కొలికి కలికి
తలిరుబోడి యలరుబోడి*నెలఁత పొత్తి
గరిత యతివ నాస్త్రీసమా*ఖ్యలు (మహేశ!) 9

స్త్రీ

స్త్రీ : నెలతుక, క్రాల్గంటి, పొలతుక, ముద్దియ, వాలుగంటి, మగువ, పడతి, మడతి, చెలి, మచ్చెకంటి, యుగ్మలి, ఇంతి, తొయ్యలి, నవలా, కలువకంటి, నాతి, గోతి, పూబోడి, చిగురాకుబోడి, పైదలి, మించుబోడి, ముద్దులగుమ్మ, పొలతి, కొమ్మ, ప్రోయాలు, ఉవిద, తీగెబోడి, చేడియ, ఇంచుబోడి, అన్న, వెలది, బోటి, జోటి, చాన, తెఱవ, వెలందుక, చామ, లేమ, చెలువ, ఎలనాగ, చిలుకలకొలికి, కలికి, తలిరుబోడి, అలరుబోడి, నెలఁత, పొలతి, గరిత, అతివ.

తే. చెలిమి నేస్తంబు పొందు నా*స్నేహ మలరు
నెచ్చెలి యనుంగు సంగాతి*నేస్తకాడు
సంగడిఁ డనఁ జెలికాఁ డ*నంగఁ దనరు
స్నేహితునకు సమాఖ్యలు*(శ్రీమహేశ!)

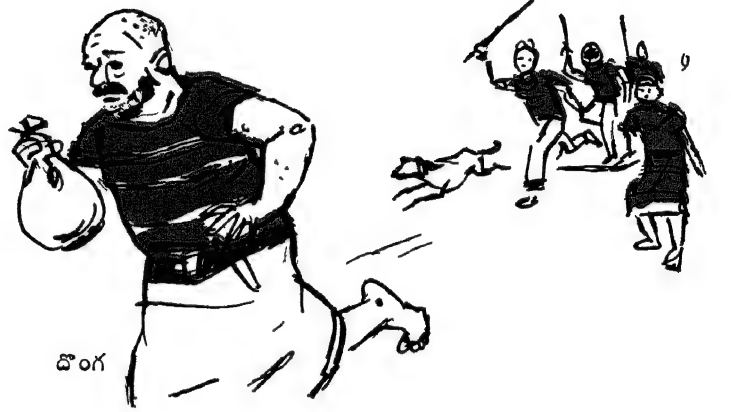
10

స్నేహితుడు

స్నేహం : చెలిమి, నేస్తం, పొందు.

స్నేహితుడు : నెచ్చెలి, అనుంగు, సంగాతి, నేస్తకాడు, సంగడిడు, చెలికాడు

దొంగ

సీ. దొంగ తెక్కలికాడు*దొరకోలుసన్నాసి
ముచ్చెత్తుబరికాడు*ముడియవిడుపు
తెరువాటుకాడు క*త్తైరదొంగ చేవాడి
కాడు వల్లడికాడు*కన్నగాడు
మునిముచ్చ గడిదొంగ*యనఁ దస్కరాఖ్యలొఁ
జెండిపోతు గరాసు*మొండికట్టె
టకటొంకు టాటోటు*టక్కులాడు పినాళి
టక్కరి ముడికాడు*రవళికాడు

తే. కల్లరియు గొంటు కైలాట*కాడు చెడుగు
బేరజము కుచ్చితుడు దోస*కారి చెనఁటి
పాలసుండు నాలిబూతంబు*పలువ తులువ
కూళ గడు సన వర్తిల్లు*గుజనుపేల్లు. 11

దొంగ : తెక్కలికాడు, దొరకోలుసన్నాసి, ముచ్చెత్తుబరికాడు, ముడియవిడుపు తెరువాటుకాడు, కత్తైరదొంగ, చేవాడికాడు, వల్లడికాడు, కన్నగాడు, మునిముచ్చ, గడిదొంగ, తస్కరుడు

దుష్టుడు : చెండిపోతు, గరాసు, మొండికట్టె, టకబొంకు, టాటోటు, టక్కులాడు, పిసాళి, టక్కురి, ముడికాడు, రవళికాడు, కల్లరి, గుగొంటు, కైలాటకాడు, చెడుగు, బేరజము కుచ్చితుడు, దోసకారి, చెనటి. పాలసుడు నాలిబూతము, వలువ, తులువ, కూళ, గడుసు. కుజనుడు,

ఆ. పాప బుడుత చిటుత*పట్టి సిసువు కందు కూన నిసువు బిడ్డ*కుట్టు బొడ్డి యనగ శిశుసమాఖ్య*లగుఁ గొమరుండు నాఁ గొడుకు నాఁ గుమార*కుండు వెలయు 12

పాట్టి

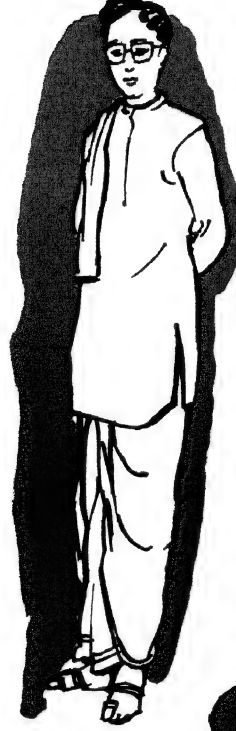

పెచ్చుమనిషి

పాప

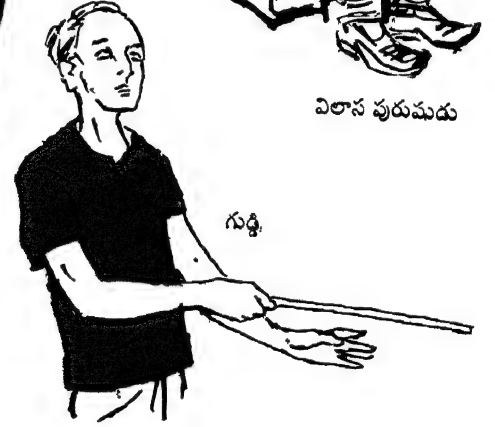
పాప : బుడుత, చిరుత, పట్టి, సిసువు, కందు, కూన, నిసువు, బిడ్డ, కుర్ర, బొడ్డి (శిశువు)
కొడుకు : కొమరుడు కుమారకుడు

రూపసి

విలాస పురుషుడు

గుడ్డి

బాలుడు

ఆ. వటుసమాఖ్య లగును*వసుధలోఁ గొండిక వాఁ డనంగఁ బడుచు*వాఁ డనంగఁ బిన్న వాఁ డనంగఁ*జిన్నవాఁ డనంగను (వినుతగుణసనాథ!*విశ్వనాథ!) 13

బాలుడు : కొండికవాడు, పడుచువాడు, పిన్నవాడు, చిన్నవాడు (వటువు)

సీ. గిటక పొట్టి కుటుచ*గిట్ట గు జనంగ వా మనుఁ డొప్పుఁ జను నప*స్మారిపేళ్లు వెడఁగు వేఁదులు వెట్టి*వీటిడి వేటిఁడి వెంగలి వెంబర*విత్తనంగఁ జతురునకును బేళ్లు*జాణ దంట వలంతి వెరవరి ప్రొడ నే*ర్పరి యనంగ ప్రన్ననివాఁడు రూ*పరి చూడఁగలవాఁడు చక్కనివాఁడు నా*జగతిఁ బరఁగు

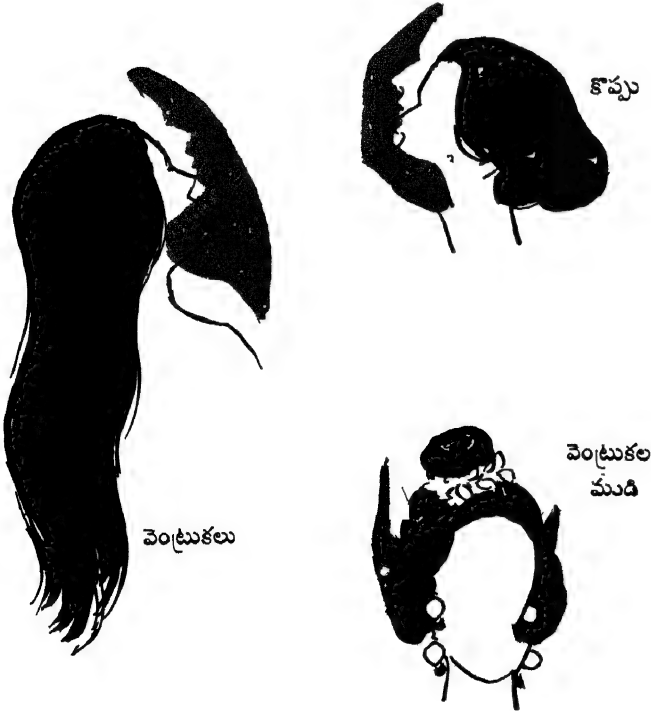
తే. సుందరాకారవంతుండు*సొగసుకాఁడు వన్నెకాఁ డన శృంగారి*వసుధ వెలయు నంధకునిపేళ్లు చీకు గ్రు*డ్డనంగ మూఁగ మూవ యన మూకనామముల్*(దేవదేవ!) 14

పొట్టివాడు : పొట్టి గిటక, కురచ, గిట్ట, గుజ్జు (వామనుడు)
 పిచ్చి మనిషి : వెడగు, వేదురు, వెర్రి, వీరిడి, వేరిడి, వెంగలి,
 వెంబరవిత్తు (అవస్థారి)
 నేర్పరి : జాణ, దంట, వలంతి, వెరవరి, ప్రోడ (చతురుడు)
 రూపసి : ప్రన్ననివాడు, రూపరి, చూడగలవాడు, చక్కనివాడు
 (సుందరుడు)
 విలాసపురుషుడు : సొగసుకాడు, వన్నెకాడు (శృంగారి)
 గుడ్డి : చికు (అంధకుడు)
 మూగ : మూవ (మూక)

క. కాయము పేల్చె వెలయును
 మే యన నొడ లనఁగ మేను*మెయి యన భోగ్య
 ప్రాయము పేల్లగుఁ బరువము
 పాయము జవ్వన మనంగ*(భావజదమనా!) 15

శరీరం : మే, ఒడలు, మేను, మెయి (కాయం)
 యశావనం : పరువం, పాయం, జవ్వనం (ప్రాయం)

తే. నెఱులు కురులు వెండ్రుకలు నా*నెఱక లనఁగఁ
 గొప్పు తుఱు మన వేనలి*కొవ్వెద యనఁ
 గేశధమ్మిల్లములు మించు*గీలుగంటు
 కొమ్ముడి యనంగఁ గేశబం*ధ మ్మగు (భవ!) 16

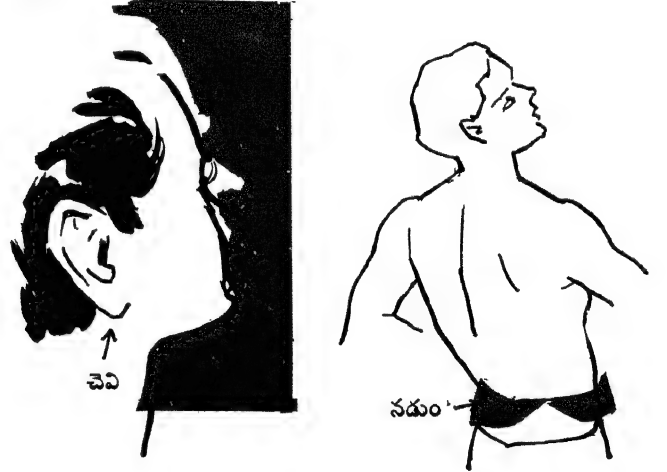

వెండ్రుకలు :
 వెండ్రుకలు నెరులు, కురులు, ఎరకలు, వెండ్రుకలు (కేశములు)
 కొప్పు : తురుము, వేనలి, కొవ్వెద (ధమ్మిల్లం)
 వెండ్రుకల ముడి : కీలుగంటు, కొమ్ముడి (కేశ బంధం)

తే. నొసలు నెన్నొసల్ నుదురు నె*న్నుదు రనంగఁ
 దనరు ఫాలంబు చూడ్కి చూ*పనఁగ నొప్పు
 నాహ్వయము లేక్షణమునకు*నక్షికాఖ్య
 లలరుఁ గన్ గను కన్ను నా*(నభ్రకేశ!) 17

నుదురు : నొసలు, నెన్నొసలు, నెన్నుదురు (ఫాలం)
 చూపు : చూడ్కి, (ఈక్షణం)
 కన్ను : కన్, కను (అక్షి)

క. వీను లనఁ జెవు లనంగా
 జానుగు లన నాహ్వయములు*శ్రవణంబులకున్
 గొ నన నడు మనఁగా నభి
 ధానము లగు మధ్యమునకు*(దరుణేందుధరా!) 18

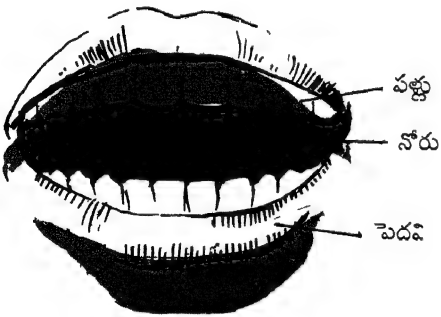
చెవి : వీను, జానుగు (శ్రవణం)
 నడుం : కొను (మధ్యం)

తే. అక్కు తొ మ్మెద బోర నా*నలరు వక్త
మాస్యమున కొప్పుచుండు నా*ఖ్యలు మొగంబు
మోర మో మనఁ బెట్టొప్పు*నూరువునకుఁ
బెందొడ యనంగఁ గుఱువు నా*(నందివాహ!) 19

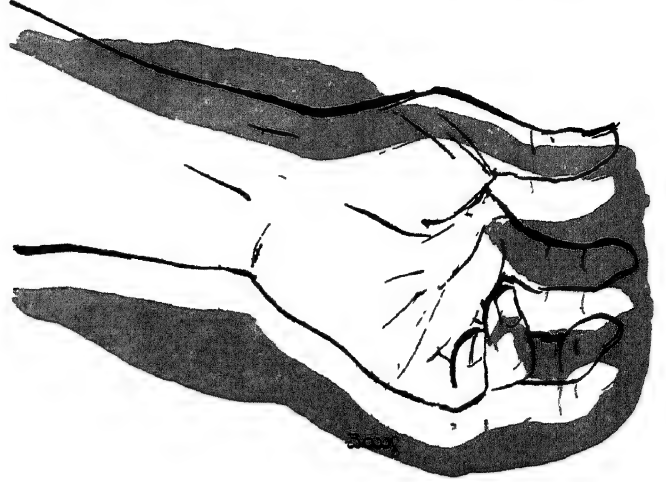
రోమ్ము : అక్కు, ఎద, బోర (వక్తం)
మొగం : మోర, మోము (ఆస్యం)
తొడ : పెందొడ, కురువు (ఊరువు)

తే. వదనగుహ యొప్పు నోరు నా*వాయి యనఁగఁ
బల్లు పలు నాఁగ దంతంబు*పేళ్లు వెలయుఁ
బెదవి వాతెఱ మోవి య*న్నేళ్లఁ దనరు
చుండు నోఱంబు (శీతాంశు*ఖండమౌళి!) 20

నోరు : వాయి (వదన గుహ)
పళ్లు : పలు (దంతం)
పెదవి : వాతెర, మోవి (ఓఱం)

క. కయి యనఁ గై నాఁగే లనఁ
జెయి యనఁ జై నాఁగఁ జెయ్యి*చే నా హస్తా
హ్వయము లగు (నన్నపూర్ణా
ప్రియవల్లభ! కాశికాపు*రీవరనిలయా!) 21

చెయ్యి : కయి, కై, కేలు, చెయి, చై, చే (హస్తం)

క. ఎద యన డెందం బనఁగా
మది యనఁగా నెడఁ దనంగ*మఱి యుల్లమునా
హృదయమునకు నివి యెసఁగును
వీదితంబుగ నాహ్వయములు*(విశ్వాధిపతీ!) 22

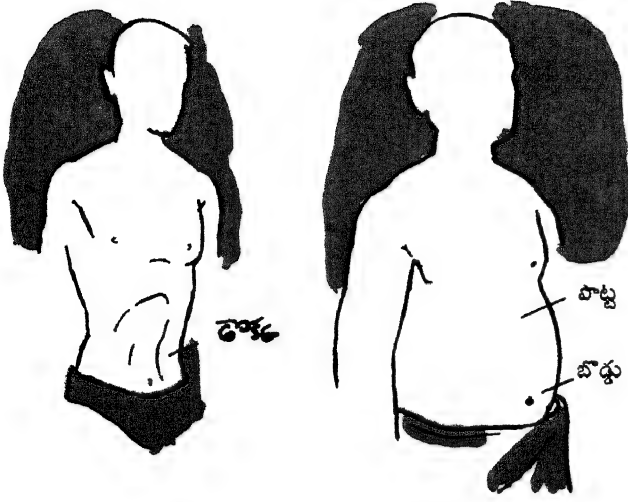
హృదయం : ఎద, డెందం, మది, ఎడద, ఉల్లం. (మనస్సు)

క. లోఁజె య్యన నఱచె య్యనఁ
గాఁ జెల్లును బేళ్లు రెండు*కరతలమునకున్
మోఁజె య్యన బెడచెయ్యియు
నాఁ జనుఁ గరచరమభాగ*నామములు (శివా!) 23

అరచెయ్యి : లోఁజెయ్యి (కరతలం)

పెడచెయ్యి, మోఁజెయ్యి, (కరచరమభాగం)

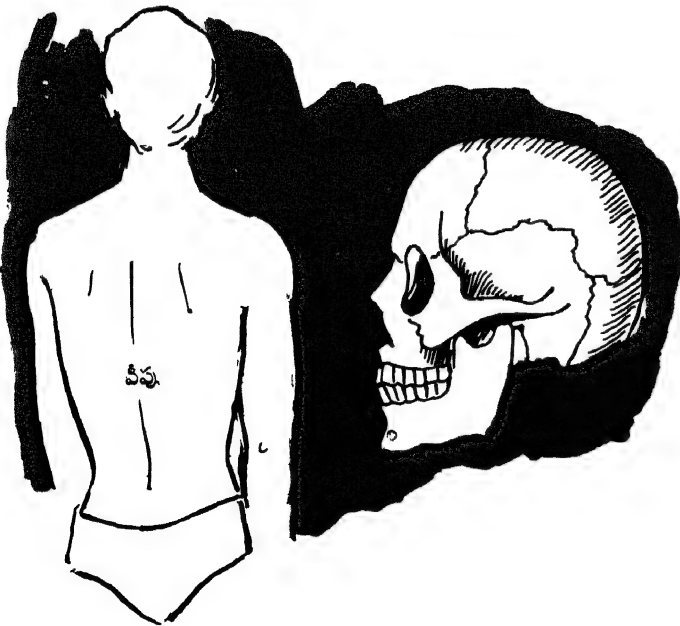
ఆ. బొట్ట దొక్క కడుపు*బొజ్జ బొజ్జ యనంగ
నొప్పుచుండు నాఖ్య*లుదరమునకు
నాభిబిలమునకును*నామధేయము లగు
బొడ్డు నాఁగ మఱియుఁ బొక్కి లనఁగ.

24

బొట్ట : దొక్క, కడుపు, బొజ్జ, బొర్ర (ఉదరం)

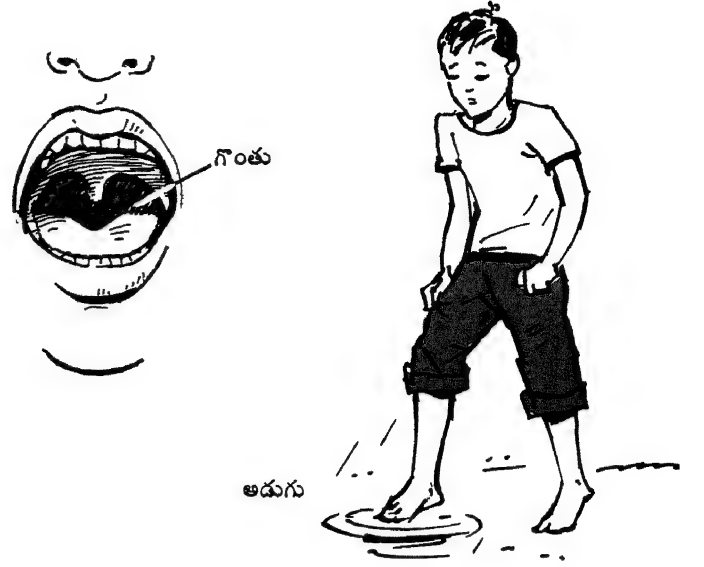
బొడ్డు : పొక్కిలి (నాభిబిలం)

తే. వె న్ననంగను వీఁపు నా*వెనుకమేను
నాఁగఁ జరమాంగమున కొప్పు*నామములుగఁ
బుట్టె తలపాల నాఁ బున్న*పుణియ నాఁ గ
పాలమున కాఖ్య లై యొప్పు*(ఫాలశేత్ర!) 25

వీపు : వెన్ను, వెనుకమేను, (చరమాంగం)

పుర్ర : తలపాల, పున్న (పునుక), పురియ (కపాలం)

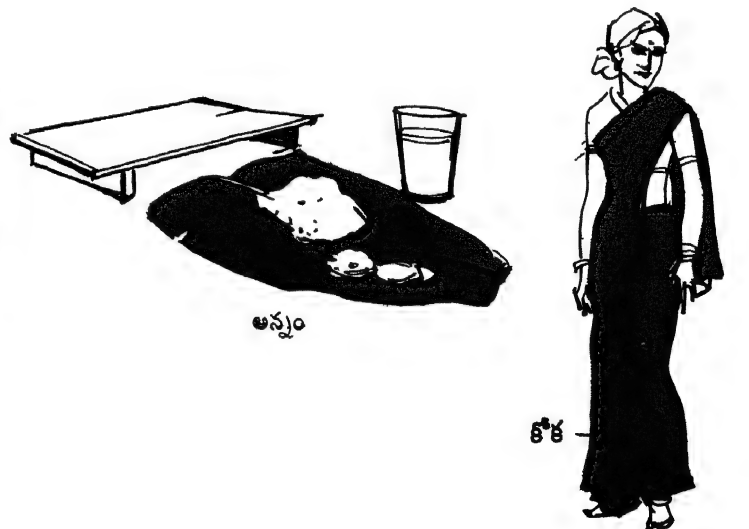

క. అడు గంజ హజ్జ యనఁగాఁ
బుడమిఁ బదంబునకును నామ*ములు విలసిల్లున్
మెడ కుత్తు కఱ్ఱు గొం తన
నడరు గళంబునకుఁ బే (ళ్ల*నంగధ్వంసీ!) 26

అడుగు : అంజ, హజ్జ, (పదం)

గొంతు : మెడ, కుత్తుక, అర్రు (గళం)

ఆ. బువ్వ వంటకంబు*బోనంబు మెతుకు కూ
దోగిరము పసాద*మోరె మనఁగ
నన్న మొప్పుఁ జేల*మలరుఁ బుట్టంబు దు
వ్వలువ చీర కోక*వలువ యనఁగ. 27

అన్నం : బువ్వ, వంటకం, బోనం, మెతుకు, కూడు, ఓగిరం, పసాదం, ఓరెం.

కోక : పుట్టం, దువ్వలువ, చీర, చలువ (చేలం)

భోంచేయు

తే. మెసవె నారోగిణమొనర్చె*మెక్కె దినియె
గుడిచె నారగించెను బసా*పడియె నమలె
సాపడె ననంగ నొప్పు భో*జనము సేసె
ననుట కివి యాఖ్యలై (యీశ!*యభ్ర కేశ!)

28

భోంచేయు : మెసవు, ఆరోగిణమొనర్చు, మెక్కు, తిను, కుడుచు,
అరగించు, పసాపడు, నమలు, సాపడు (భోజనం
చేయు)

క. నాన యన సిగ్గు సిబ్బితి
నా నివి ప్రీ డాపదంబు*నామంబు లగుం
బానము సేయుటపెళ్లగు
నానుట త్రావు టనఁ ద్రాగు*టనఁ గ్రోలు టనన్.

29

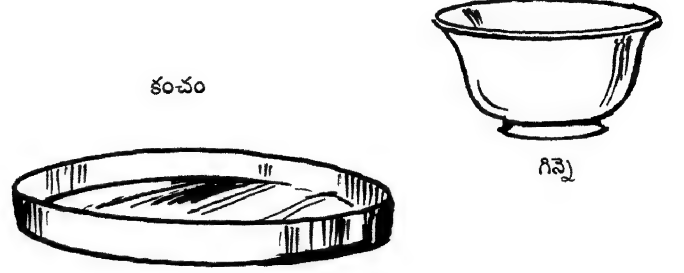

సిగ్గు నాన, సిబ్బితి, (ప్రీడ)
తాగు : ఆను, త్రావు, క్రోలు, (పానంచేయు)

27

అ. తళియ పల్లెరంబు*తెలె హరివాణంబు
తట్టి కంచ మనఁగఁ*దనరుఁ బాత్ర
చెల్లుఁ జషకమునకు*బేళ్లు డబ్బుర కోర
గిన్నె యనఁగ (రజత*గిరినివాస!)

30

కంచం : తళియ, పల్లెరం, తెలె, హరివాణం, తట్టి (పాత్ర)
గిన్నె : డబ్బుర, కోర (చషకం)

తే. నతికిఁ బే జ్ఞొప్పు జోత దం*డము జొహారు
మ్రొక్కు జేజే యనంగఁ గేల్*మొగిచెఁ గొలిచె
నెఱిగెఁ జేమొడ్చె నన నమ*స్కృతి యొనర్చె
ననుట కివి యాఖ్య లగు (నీశ!*యభ్ర కేశ!)

31

నమస్కరించు

దండం : జోత, జొహారు, మ్రొక్కు, జేజే (నతి)
నమస్కరించు : కేలుమొగుడు, కొలుచు, ఎరగు, చేమొడ్చు
(నమస్కృతి ఒనర్చు)

తే. ఒప్పు శయనించుటకును బ*న్నుండె బండె
బవ్వడించెఁ బరుండెను*బవ్వళించె
నత్తమిల్లె నన న్మఱి*మెత్త సెజ్జ
వఱివు పా న్ననఁ తగు శయ్య*(ఫాలనేత్ర!)

32

పడుకొను : పన్నుండు, పండు, పవ్వడించు, పరుండు, పవ్వలించు,
అత్త మిల్లు. (శయనించు)

పానుపు : మెత్త, సెజ్జ, పరపు (శయ్య)

తే. ఒప్పు ధ్వనిపేళ్లు రొద యన*నులివు నాఁగ
స ధ్వనంగను గూఁత నాఁజప్పు డనఁగ
నలుకు డన రోదనము సేసె*ననుట కాఖ్య
లెసఁగు నఱచెను వాపోయె*నేడై ననఁగ. 33

కూత : రొద, ఉలివు, సద్దు, చప్పుడు, అలుకుడు ధ్వని
ఏడ్చు : అరచు (రోదనంచేయు) వాపోవు,

క. అగుఁ బేళ్లు నీరువ ట్టన
దగ దప్పియు దూప యనఁగ*దాహంబునకున్
నగవు నగు నవ్వు నవు నా
నగు నాఖ్యలు హాసమునకు*(నగజాడీశా!) 34

దప్పి : నీరుపట్టు, దగ, దూప దాహం
నవ్వు : నగవు, నగు, నవు (హాసం)

క. చాగము నాఁ బుడు కనఁగా
నీగి యనఁగ నిడుట యనఁగ*నీవి యనంగాఁ
దేగము నాఁ బెట్టుడు నాఁ
ద్యాగమునకు నాఖ్య లగుచు*ధరఁ బరఁగు(శివా!) 35

త్యాగం : చాగం, పుడుకు, ఈగి, ఇడుట, ఈవి, తేగం, పెట్టుడు.

ఆ. ఎలసె బెరసె హత్తె *నెనసె నదికెఁ జెందె
బొందె దొరసెఁ గూడె*నొందె చెనకె
ననఁగ సత్తమయ్యె*ననుటకు నివి యాఖ్య
లగు (గిరిశ! యాశ!*యభ్రకేశ!) 36

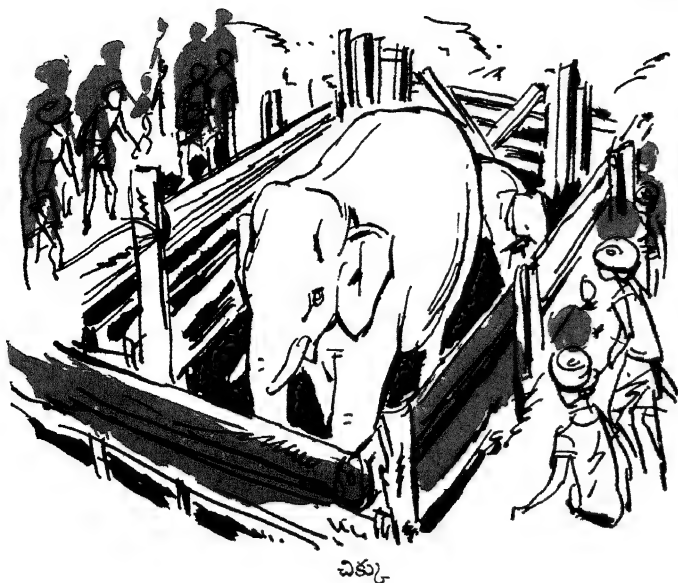
కలియు : ఎలయు, బెరయు, హత్తు, ఎనయు, అదుకు, చెందు,
బొందు, దొరయు, కూడు, ఒందు, చెనకు (సత్తమగు)

స్వాధీనమగు

ఆ. ఎడసెఁ బాసె వేఱు*పడెఁ బురివిచ్చె నా
నలరు భేద మయ్యె*ననుట పేళ్లు
స్వవశ మయ్యె ననుట*కవుఁ బేళ్లు లోనయ్యె
నగ్గమయ్యె ననఁగ*(నసమనేత్ర!) 37

వేరుపడు : ఎడయు, పాయు, పురివిచ్చు (భేదమగు)
స్వాధీనమగు : లోనగు, అగ్గమగు (స్వవశమగు)

చిక్కు

ఆ. అగు గృహీత మయ్యె*ననుటకుఁ బేళ్లగఁ
పడియెఁ జేపడియెను*బట్టువడియెఁ
జిక్కువడియెఁ దగిలెఁ*జిక్కిఁ దగుల్పడె
ననఁగ (నగనివేశ! *యభ్ర కేశ!)

38

చిక్కు : అగపడు, చేపడు, పట్టువడు, చిక్కువడు, తగులు,
తగుల్పడు (గృహీతమగు)

క. కనియెను చూచెను కాంచెను
కనుఁగొనెఁ గన్గొనె ననంగఁ*గలయవి పేట్టె
చను పీక్షించె నటంటకు
(ఘనతరగోరాజగమన ! *కాయజదమనా!)

40

చూచు : కను, కాంచు, కనుగొను, కన్గొను (పీక్షించు)

క. చనుఁ గృతగమనుఁడ నయ్యెద
ననుటకు నామంబు లగుచు*నవని నరిగెదన్
జనియెదఁ బోయెద నేగెద
పనివినియెద ననెడునట్టి*పలుకులు (రుద్రా!)

41

తే. అనియె నొడివె వక్కాణించె*నాడెఁ జెప్పె
వినిచె వాక్రు చెచ్చె బలికె నాఁ*జను వచించె
ననుట కాలించె నాలకించెను వినె నన
నలరు నవధరించె నటంట*కాఖ్య (లీశ!)

39

పలుకు : అను, నొడువు, వక్కాణించు, అడు, చెప్పు, వినుచు,
వాక్రుచ్చు (వచించు)

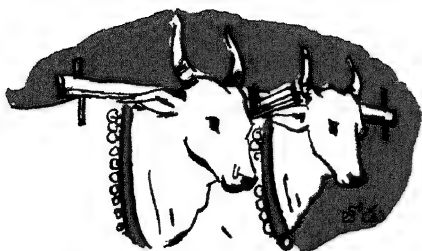
విను : ఆలించు, ఆలకించు (అవధరించు)

హివు : అరుగు, చను, విగు, పనివిను (కృతగమనుడగు)

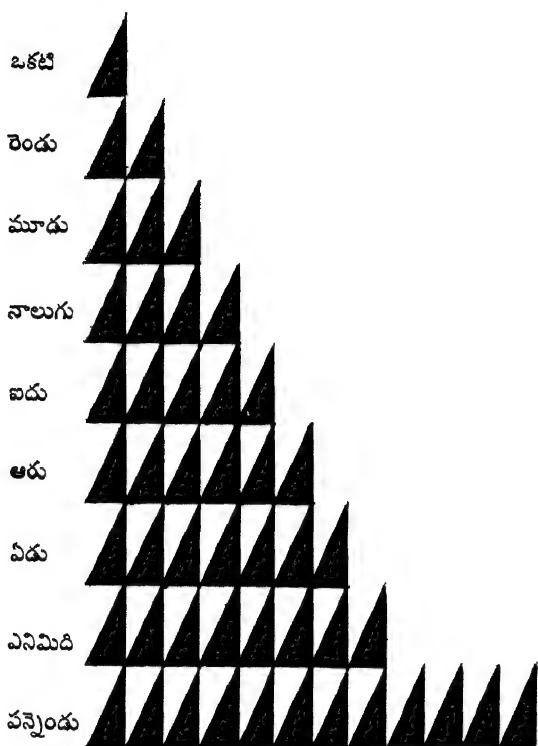
ఆ. ద్విగుణమున కభిఖ్య*లగు నిబ్బ డిమ్మడి
జంట దంట దుగయు*జమిలి రెట్టి
యినుమడి యన మిథున*మున కాఖ్య లగుజోడ
దోయి కవ యనంగ*(ధూతకలుష!)

42

రెండింతలు : ఇబ్బడి, ఇమ్మడి, జంట, దంట, దుగ, జమిలి, రెట్టి, ఇనుమడి (ద్విగుణం)

జోడు : దోయి, కవ (మిథునం)

సీ. ఒం డొక్క డొకటి యొక్కొం డన నగు నేక
మీరు రెం డిరునాగనెసగు ద్వయము
తిగ మూడు మూ ర్నాగదగు ద్రయ తీవంచ
నలు నాల్గు చె యననగు జతుష్క
మెసగుఁ జొవంచ యొదే ననఁ బంచకం
బా జీరుమూఁ డిత్తిగనగ నొప్పు
షట్కంబు ఋషిసంఖ్యసత చక్కువగడ యే
డన నొప్పు నష్ట సంఖ్యకును బేళ్లు

తే. దనరునిరునాలు గెనిమిదిదచ్చి యనగఁ
బరగు నీరాఱు పండ్రెండుబార యనగఁ
ద్వాదశమునకు నాఖ్యలుధరణియందు
(వినుతకరుణాసనాథ! శ్రీవిశ్వనాథ!)

43

ఒకటి : ఒండు, ఒక్కడు, ఒక్కొండు (ఏకం)

రెండు : ఈరు, ఇరు (ద్వయం)

మూడు : తిగ, మూరు (త్రయ)

నాలుగు : తీవంచ, నలు, నాల్గు, చె (చతుష్కం)

ఐదు : జొవంచ, అయిదు, ఏను (పంచకం)

ఆరు : ఇరుమూడు, ఇత్తిగ (షట్కం)

ఏడు : సత, చక్కువగడ (ఋషిసంఖ్య)

ఎనిమిది : ఇరునాలుగు, దచ్చి (అష్టసంఖ్య)

పన్నెండు : ఈరారు, బార, (ద్వాదశం)

తే. జరిగె నూడెను జాతెనునుజీకె వెల్లెఁ
బాతెఁ బతెచెను దొలగె నప్పలుకు లెల్ల
నవనిలోనఁ బలాయితండ్యె ననుట
కాఖ్యలై యొప్పుఁ (జంద్ర రేఖావతంబ!) 44

పారిహృ

పారిహృ : జరుగు, ఊడు, జారు, ఉరుకు, వెళ్ళు, పారు, పరచు, తొలగు (పలాయితడగు)

క. వేంచేసెను వచ్చెం జను

దెంచెను విచ్చేసె నరుగుదెంచె ననగ నే

తెంచె నన నయ్యె నాగతుఁ

డంచుం బలుకుటకు నాఖ్య*(లంబరకేశా!) 45

వచ్చు

వచ్చు : వేంచేయు, చనువెంచు, విచ్చేయు, అరుగువెంచు,
ఎతెంచు (ఆగతుడగు)

యుద్ధం : పెనకువ, జగడం, కయ్యం, అని, బవరం, కలను, చివ్వ,
ఆలం, పోట్లాట, మరం, పోరు

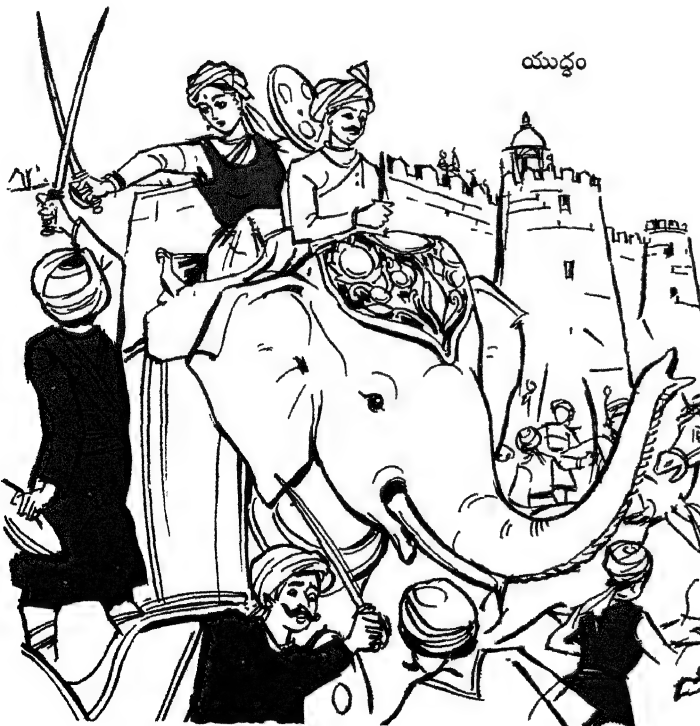
తే. నాటిసుత నాటినుండియు*నాటగోలె
నాటబట్టి నాడుమొదలు*నాగ నాహ్వ
యమ్ము లయ్యెఁ దదారభ్య*యనుట కవని
(వినుతకరుణాసనాథ! శ్రీ*విశ్వనాథ!) 46

నాటినుండి : నాటిసుత, నాటగోలె, నాటబట్టి, నాడుమొదలు
(తదారభ్య)

తే. వైరమునకును ధర సమా*హ్వయము లమరుఁ
గంటు పగ మచ్చరంబు సూ*డొంటమి యన
వలపు కూరిమి మేలు నా*నలరుఁ బేళ్లు
మోహమునకును (శారదాం*బుదనిభాంగ!) 47

పగ : కంటు, మచ్చరం, సూడు, ఒంటమి (వైరం)
ప్రేమ : వలపు, కూరిమి, మేలు (మోహం)

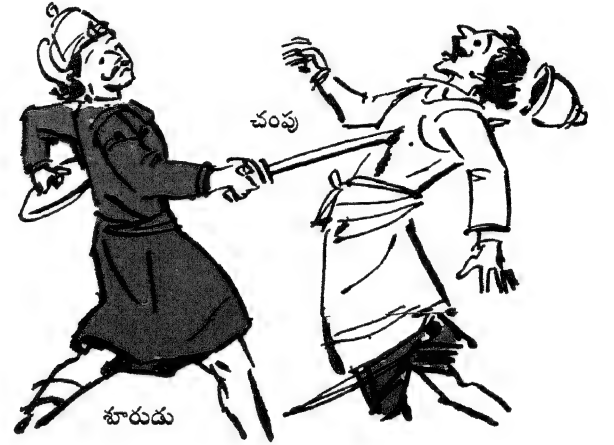
క. పెనకువ జగడము కయ్యం
బని బవరము కలను చివ్వ*యాలము పోట్లా
టన దురము పోరు నాఁగాఁ
జను యుద్ధంబునకుఁ బేళ్లు*(చంద్రార్థధరా!) 48

యుద్ధం

ఆ. సదమదంబు సేసెఁజక్కాడె నుగ్గాడె
జదిపెఁ బీచమడచెఁజంపెఁ గెడపె
నుఱుముసేసెఁ ద్రుంచెఁబరిమార్చెఁ దెగటార్చె
మన్నిగొనియె దునిమె*మడిపె ననఁగ 49

తే. హతము గావించె ననుటకు*నాఖ్య లయ్యె
మనిపె నేలెను బ్రతికించె*మంచె బ్రోచె
సాకె నన నొప్పు నాఖ్యలు*సరవితోడ
నరయఁ బోషించె ననుటకు*(నంబికేశ!) 50

చంపు : సదమదంచేయు, చక్కాడు, నుగ్గాడు, చదుపు, పీచ
మడచు, కెడపు, నురుముచేయు, తుంచు, పరిమార్చు,
తెగటార్చు, మన్నిగొను, తునుము, మడుపు
(హతంఁగావించు)'

బ్రతికించు : మనుచు, ఎలు, మంచు, ప్రోచు, సాకు (పోషించు)

క. ధరలో శూరాహ్వయములు
పరగున్ మొనకాఁ డనంగ*బం టనఁగాఁ బో
టరియన వడిగలవాఁ డన
బిరు దన వాడిమగఁ డనఁగ*(భీమకవర్ధి!) 51

శూరుడు : మొనకాడు, బంటు, పోటరి, వడిగలవాడు, బిరుదు,
వాడిమగడు.

తే. బాసట యనంగఁ దోడ్పాటు*నా సమాహ్వ
యంబు లగుచుండు రెండు సా*హ్యమునకు
నాఖ్యలుశుభంబునకును ల*గ్గనఁగ బా గ
నంగ మే లన లెస్స య*నంగ (నీశ!) 52

సహాయం

శుభం

సహాయం : బాసట, తోడ్పాటు (సహాయ్యం)

శుభం : లగ్గు, బాగు, మేలు, తిన్న.

అ. కూలె నీల్లెఁ జచ్చెఁ*గాలంబుసేసెను
గెడసె సమసె నాటె*మడిసెఁ జెల్లెఁ
బెద్దనిదురవోయె*బిద్దె దోరెను గంతు
గొనియె ననుటపె క్ల*గును మృతునకు 53

చచ్చు

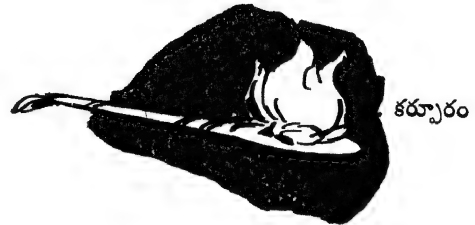
చచ్చు : కూలు, నీల్లు, కాలంచేయు, కెడయు, సమయు, ఆరు,
మడియు, చెల్లు, పెద్దనిదురపోవు, బిద్దు, దోరు,
గంతుగొను (మృతుడగు)

సీ. తిమ్మనైనది యనఁ*దిన్ననైనది యన
జానైన దనఁగ బా*గైన దనఁగ
నాణెమైన దన వి*న్నాణమైనది యన
మానైన దనఁగ తె*ప్పైన దనఁగఁ
బిన్ననైనది యనఁ*జెన్నైనదన నలు
వైనది యనఁగఁ జె*త్తైన దనఁగఁ
బొనరినయది యన*నొనరిన దనఁగఁ జొ
క్కటమైన దనఁగ జి*క్కని దనఁగ
సొబగైన దనఁగను*సొంపైన దనఁ గొమ
రైనది యన గొన*బైన దనఁగఁ
దోరమైన దన సిం*గారమైనది యన
మేలైన దనఁగ*మెచ్చైన దనఁగ

తే. మురువుగలయది యొప్పైన*దొరపుగలది
యందమైనది తనరిన*దలరినట్టి
దనఁగఁ బరఁగిన దనఁ బేళ్లు*తనరుచుండు
మంజులం బైన దనుటకు*(మదనదమన!) 54

అందమైన : తిమ్మనైన, తిన్ననైన, జానైన, బాగైన, నాణెమైన,
విన్నాణమైన, మానైన, తెప్పైన, పిన్ననైన, చెన్నైన,
నలువైన, చెల్లైన, పొనరిన, ఒనరిన, చొక్కటమైన,
చక్కని, సొబగైన, సొంపైన, కొమరైన, గొనబైన,
తొరమైన, సింగారమైన, మేలైన, మెచ్చైన, మురుగు
గల, ఒప్పైన, ఒరపుగల, తనరిన, అలరిన, పరగిన
(మంజులమైన)

తే. కవుర మనఁ గప్పురం బనఁ*గప్ర మనఁగఁ
బుడమిఁ గర్పూర మొప్పుఁ దాం*బూల మొప్పు
వీడియము వక్కలాకులు*విడెము తమ్మ
లంబు వీడెంబు వీడ్య మ*నం (బురారి!) 55

కర్పూరం

కాంబూలం

కర్పూరం : కప్పురం, కప్పురం, కప్రం

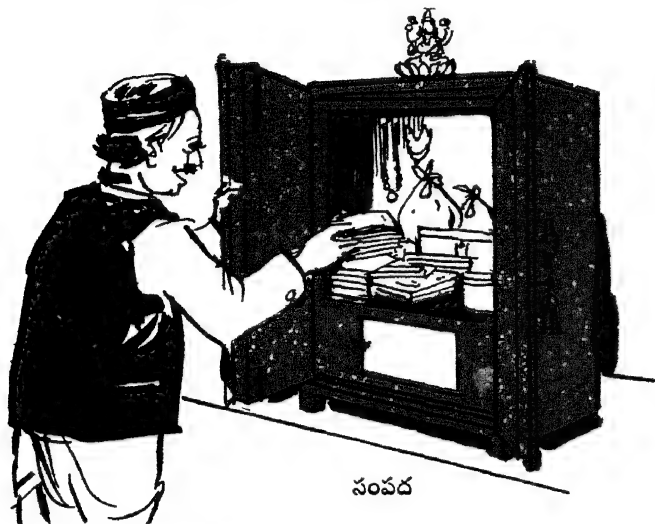
తాంబూలం : పీడియం, వక్త్రలాకులు, విడెం, తమ్మలం, వీడెం, వీడ్యం.

శారుషం : మగతనం, గండు, మగటిమి

దైర్యం : గట్టి, ఉక్కు, చేగ, దిటం, చేవ, ఉదుటు, దిట్టం, ఉరిడి బిగువు (ధృతి)

తే. వెలయుచుండును సిరి లచ్చి*కలిమి యనెడు
పేళ్ల సంపద యెద్దడి*పేదటికము
లేమి నిప్పచ్చరము నెవ్వ*లేమి డనఁగ
నలరు దారిద్ర్యమునకు నా*ఖ్యలు (గిరీశ!) 56

తే. బద్ధు నా బొంకు నాఁగ ద*బ్బర యనంగఁ
గల్గ నాఁగ హుళిక్కి నాఁజెల్లుఁ బేళ్లు
ధర నసత్యమునకును స*త్యంబు పరఁగు
నిజ మనఁగ నిక్కువం బన*నిక్కు మనఁగ. 58

సంపద

అబద్ధం : బద్ధు, బొంకు, దబ్బర, కల్గ, హుళిక్కి (అసత్యం)

నిజం : నిక్కువం, నిక్కుం (సత్యం)

బెడఁద దెస చేటు చేడ్చా
గొడ వాత్రం బంగలార్పు*గోరంబు దొసం
గిడుమ వెత కన్తి యంగద
కడగం డ్లనఁ జను విపత్తు*(గౌరీరమణా!) 59

పేదరికం

సంపద : సిరి, లచ్చి, కలిమి.

పేదరికం : ఎద్దడి, లేమి, నిప్పచ్చరం, నెవ్వ, లేమిడి (దారిద్ర్యం)

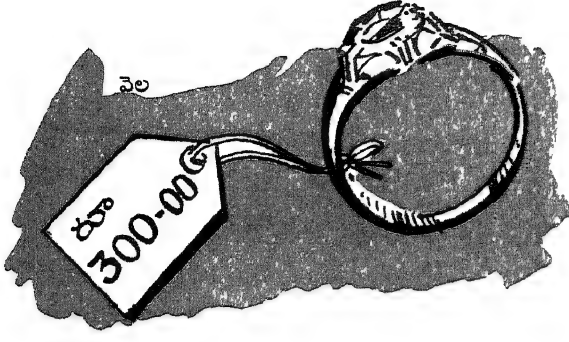
తే. మగతనంబన గండన*మగఁటిమి యనఁ
బొరుషంబున కాఖ్యలై*పరఁగుచుండు
నుక్కు చేగ దిటము చేవ*యుదుటు గట్టి
దిట్ట ముఱిది బిగువు నాఁగ*ధృతికిఁ బేళ్లు. 57

అవద : బెడద, దెస, చేటు, చేడ్చాటు, గొడవ, అత్రం, అంగలార
గోరం, దొసగు, ఇడుమ, వెత, కన్తి, అంగద, కడగండ్లు
(విపత్తు)

శారుషం

క. వెల జట్టి విలువ రోయనఁ
గలనుడువులు దనరుచుండుఁ*గ్ర యనామములె
వెలయంగ వంగసము నాఁ
గొల మన వంగడము నాఁగఁ*గులమొప్పు(శివా!)

వెల : జట్టి, విలువ, రో (క్రయం)

కులం : వంగసం, కొలం, వంగడం.

క. క్రమ్మఱ నెప్పటి వెండియుఁ
గ్రమ్మఱ తిరుగన్ మఱిన్ మ*రల మగుడను నా
నిమ్మహిఁ బునఃపదంబున
కిమ్ముల నివి యాఖ్య లగు (మ*హిధరచాపా!))

61

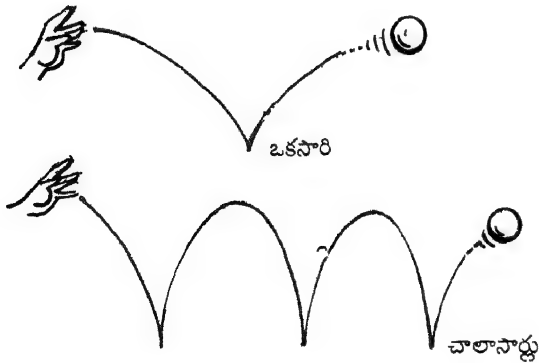
మరల : క్రమ్మర, ఎప్పటి, వెండి, క్రమ్మరి, తిరుగ, మరి, మగుడ
(పునః)

క. ఒకమరి యొకపరి యొకమా
టొకసా రొకతేప యనఁగ*నొకపా రనఁగా
నొకవిడుత యొక్కతూ కన
నొకతడవ యనంగ మఱియు*నొకతూరి
యనన్.

62

తే. ఏకవారం బనుట కొప్పు*నిన్ని పేళ్లు
జగతిఁ బల్కాఱు వేమాఱు*సా రె పెక్కు
మాఱు లెన్నేనిమా ర్థనఁ*బరఁగు నాఖ్య
లగుచు నివి బహువారంబు*లనుట (కీశ!))

63

ఒకసారి : ఒకమరి, ఒకపరి, ఒకమారు, ఒకతేప, ఒకపారి, ఒకవిడుత,
ఒకతూకు, ఒకతడవ, ఒకతూరి (ఏకవారం)

చాలా సార్లు : పల్కారు, వేమారు, సారె, పెక్కుమార్లు, ఎన్నేని
మార్లు (బహువారం)

తే. త్వరితమున కొప్పుఁ బేళ్లు చె*చ్చెరను సరగ
వేగిరము వేగ వేళము*వెసను వడిగ
గ్రక్కునను గ్రద్దన ననంగ*గ్రన్న ననఁగ
గొబ్బునను దిగ్గున ననంగ*(గుధరచాప!))

64

తొందర : చెచ్చెర, సరగ, వేగిరం, వేగ, వేళం, వెస, వడి, గ్రక్కున,
గ్రద్దన, క్రన్నన, గొబ్బున, దిగ్గున (త్వరితం)

క. కలవు వివరింపఁగా నా
ఖ్యలు వరుసన్ నిర్గమించె*ననుటకు ధరలో.
వెలువడియె వెల్లె వెడలెను
వెల లె ననం (జిత్ప ౧కాశ! విశ్వాధిపతీ!))

65

వెళ్ళు : వెలువడు, వెడలు, వెలలు (నిర్గమించు)

క. వినుతి యొనరించె ననుటకుఁ
దనరున్ నామంబు లగుచు*ధరపై నగ్గిం
చెను గైవారము సేసెన్
గొనియాడెను బొగడె ననఁగ*గొండాడె ననన్.

66

పొగడు : అగ్గించు, కైవారంచేయు, కొనియాడు, కొండాడు (వినుతి
ఒనరించు)

సీ. చుట్టలు విందులు*చుట్టలు బందుగు
లనఁ జను బంధు*సమాహ్వాములు
వఱలు నన్యుఁడు లాతి*వాఁ డనఁగా వింత
వాఁ డనఁగఁ బెఱ*వాఁ డనంగ
వ్యాజంబునకు నామ*మౌ నెవం బనఁగ న
న్వేషించె ననుట కొ*వెదకె నెమకె
నరసె రోసె ననంగ*నారసెఁ దడవె నాఁ
గాంక్షకుఁ బేరు లొ*గ్రమముతోడఁ

తే. గ్రచ్చు కోరిక తమి కోర్కి*యిచ్చు యనగ
నెపుడు నెడవక యుడుగక*యెల్లపు డన
నిచ్చు యనయంబు నాగను*నిచ్చు అనగఁ
చనరు నాఖ్యలు సంతతం*బనుట (కీశ!) 67

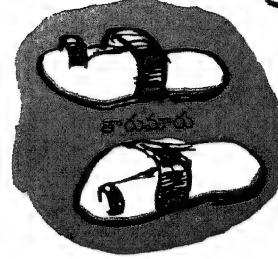
చుట్టాలు

చుట్టాలు : చుట్టలు, విందులు, బందుగులు (బంధువులు)
ఇతరులు : లాతివాడు, వింతవాడు, పెరవాడు (అన్యడు)
సాకు : నెపం (వ్యాజం)
వెదకు : నెమకు, అరయు, రోయు, ఆరయు, తడవు (అన్వేషించు)
కోరిక : క్రచ్చు, తమి, కోర్కి, ఇచ్చు (కాంక్ష)
ఎల్లప్పుడు : ఎపుడు, ఎడవక, ఉడుగక, ఎల్లపుడు, నిచ్చు,
అనయం, నిచ్చలు (సతతం)

సీ. తనరుఁ బ్రవేశించె*ననుటకునాఖ్యలు
తూకొనెఁ జొచ్చెను*దూతె ననగ
నంఘ్రి ౧తాడితుఁ జేసె*ననుటకుఁ బేళ్లగుఁ
దాఁచెఁ గాళ్లఁ గ్రుమ్మె*దన్నె ననగ
నాలస్య మొనరించె*ననుటకుఁ జెల్లు నా
మమ్ములు తడసెను*మసలె ననగఁ
ద్యక్షంబు గావించె*ననుటకు నాఖ్య లొ
వీడెను వదలెను*విడిచె ననగఁ

తే. దారుమాఱయ్యె వీడ్వడె*దడబడె నన
నాఖ్య లొప్పు విపర్యస్త*మయ్యె ననుట
కలరుఁ బ్రహరించె ననుట కా*హ్వయములిడిచె
గొట్టె మొత్తెను మోడె నా*(గుధరనిలయ!) 68

ప్రవేశించు

తారుమారు

విడుచు

ప్రవేశించు : తూకొను, చొచ్చు, తూరు.

తన్ను : తాచు, కాళ్ళ (తో) గ్రుమ్ము (అంఘ్రితాడితుచేయు)

అలస్యంచేయు : తడయు , మసలు (అలస్యమొనరించు)

విడుచు : వీడు, వదలు (త్యక్తంగావించు)

తారుమారగు : వీడ్వడు, తడబడు (విపర్యస్తమగు)

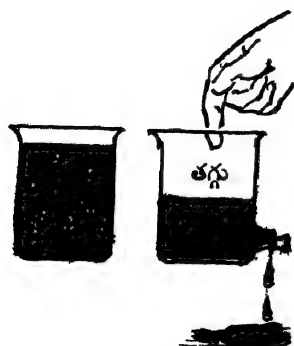
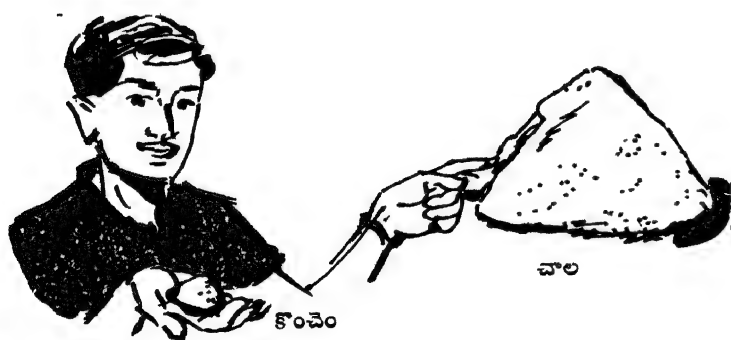
కొట్టు : అడచు, మొత్తు, మోదు (ప్రహరించు)

సీ. ముందట నెదుటను*మోల ముంగల నాఁగ
నాఖ్య లౌ సముఖమం*దనుట (కభవ!)
యలయిక బడలిక*యలపు సేద యనంగ
శ్రమమున కాఖ్య లౌ*(శ్రమనదమన!)
తాలిమి యోరుపు*తాలిక నాఁగను
క్షమకు నాహ్వయము లౌ*(జర్మవసన!)
తవళి బవంతంబు*టక్కు దుత్తారంబు
వెడ్డు నా ఛద్య మౌ*(విషమనేత్ర!)

తే. వెఱ పనఁగ నెద యనఁగను*వెఱ యనంగ
నళు కనఁగ భీతి కాఖ్యలౌ*(నసితకంఠ!)
నిమ్మళం బన నెమ్మి నా*నెమ్మిది యనఁ
దనరుఁ బేళ్లు నిరాంతక*మునకు (నీశ!) 69

ఎదుట : ముందట, మోల, ముంగల (సముఖం)
బడలిక : అలయిక, అలపు, సేద, (శ్రమం)
ఓర్పు : తాలిమి, తాలిక (క్షమ)
టక్కు : తవళి, బవంతం , దుత్తారం, వెడ్డు (ఛద్యం)
భయం : వెరపు, ఎద, వెర, అళుకు (భీతి)
నెమ్మిది : నిమ్మళం, నెమ్మి (నిరాంతకం)

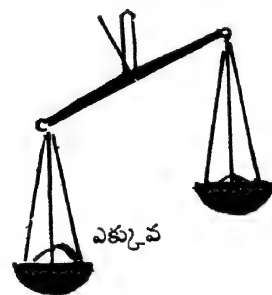

సీ. అసదు కొంచెము పైక*మలఁతి యన్న వ చిన్న
నలికంబు సన్నంబు*నాఁ దనర్చు
స్వల్ప మెక్కుడు నాఁగఁ*జాల నెంతేనియు
మిగులఁ దద్దయుఁ దద్ద*మిక్కిలి యనఁ
బెద్దయు ననునివి*పేళ్లుగు భృశముగా
ననుటకు నుత్కట*మయ్యె ననుట
కగుఁ బేళ్లు వెగ్గలం*బయ్యెఁ గిక్కిఱిసె వె
క్కుసమయ్యె ననునివి*క్రమముతోడ

ఆ. సగ్గెఁ గుందె డొంకె*దగ్గె ను సడలెను
క్రుంగె నుబ్బణంగె*స్రుక్కి ననఁగఁ
దనరుఁ బేళ్లు క్షీణ*దశ నొందె ననుటకు
(నీశ్వరీసనాథ!*విశ్వనాథ!) 70

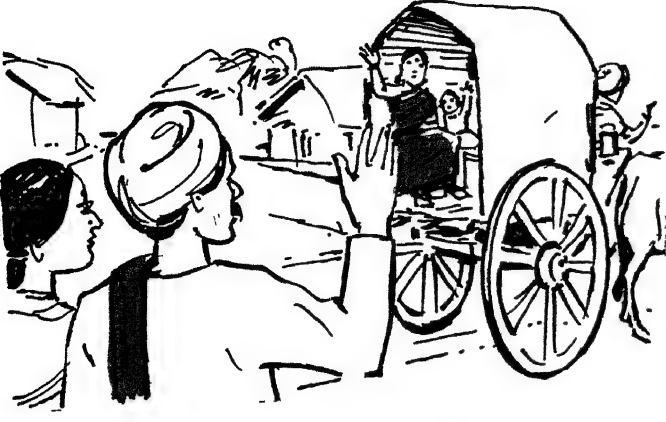
కొంచెం : అసదు, పైకం, అలతి, అన్నవ, చిన్న, నలికం, సన్నం
(స్వల్పం)
చాల : ఎంతేనియు, ఎక్కుడు, మిగుల, తద్దయు, తద్ద, మిక్కిలి,
పెద్ద (భృశం)
కిక్కిరియు : వెగ్గలమగు, వెక్కుసమగు (ఉత్కటమగు)
తగ్గు : సగ్గు, కుందు, డొంకు, సడలు, క్రుంగు, ఉబ్బణగు, స్రుక్కు
(క్షీణదశనొందు)

ఆ. మించు వాసి మేలు*మేటి పెచ్చె చ్చన
నధికమునకు నాఖ్య*లగుచు వెలయుఁ
బనులు నాఁగఁ జెయువు*లనఁ జేత లన నొప్పుఁ
గర్మమునకుఁ బేళ్లు*(చర్మవసన!) 71

ఎక్కువ : మించు, వాసి, మేలు, మేటి, పెచ్చు, ఎచ్చు (అధికం)
పని : చెయువు, చేత (కర్మం)

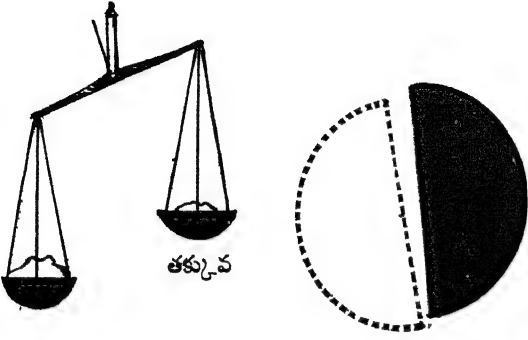
ఆ. అనిపె ననిచెఁ బనిచెఁ*నంపెను బంపెఁ
బుచ్చె గెలుపుమనియె*బొమ్మటనియె
ననఁగ నివి సమాఖ్య*లగును ప్రస్తావించె
ననెడుక్రియకు (నీశ!*యభ్రకేశ!)

పంపు : అనువు, అనుచు, పనువు, పనుచు, అంపు, పుచ్చు, గెలుపు
మను, పొమ్మను (ప్రస్తాపించు)

పిరికి పంద : పారుబోతు, పిరికి, పంద, కోచ (సమర భీరువు)
దైర్యవంతుడు : దిట్ట, ఉక్కు, తునియ, గట్టి డెందం వాడు.

తే. కొదవ కొద కుందు తగ్గు తక్కువ కొంత
వెలితి కొంత లొచ్చు కడమ నావెలయు న్యూన
సమభిధానము లర సాముసగము సవము
నాగ నర్హావ్యయంబు లొ*(నాగభూష!) 73

తక్కువ : కొదవ, కొద, కుందు, తగ్గు, కొరత, వెలితి, కొర, లొచ్చు,
కడమ (న్యూనం)
సగం : అర, సాము, సవం (అర్థం)

తే. పేళ్లు పశ్చాత్తనుటకును*బెల్లు వెనుక
బిదప దర్వాత బదపడి*పిమ్మట నన
మునుపు మునుమున్ను తొలితొల్లి*ముందు తొలుత
ననగ బూర్వపదార్థాఖ్య*లొ (గిరిశ!) 74

తర్వాత : వెనుక, పిదప, పదపడి, పిమ్మట (పశ్చాత్)
ముందు : మునుపు, మును, మున్ను, తొలి, తొల్లి, తొలుత

అ. పాఠుబోతు పిరికి*పంద కోచ యనంగ
బేళ్లు దనరు సమర*భీరువునకు
దిట్ట యుక్కుతునియ*గట్టిడెందంబువా
డనగదైర్యవంతు*డలరు (నీశ!) 75

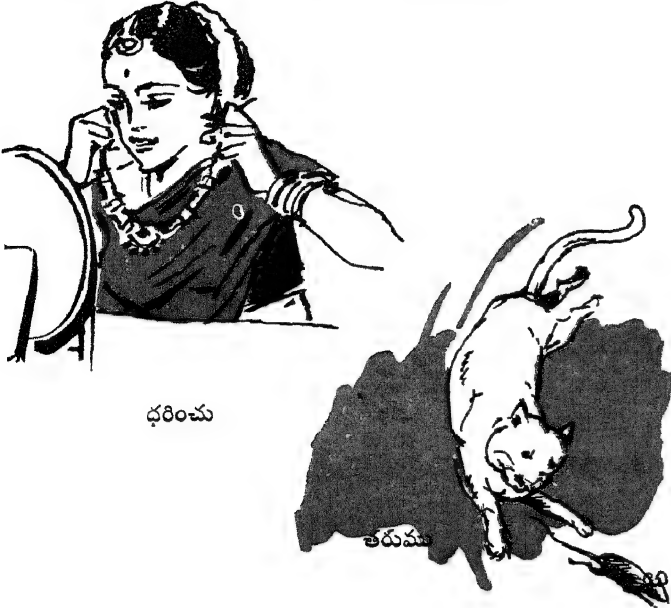

మొత్తం : పాజు, చేరువ, బారు, తుటుము, దండు, పరి, గమి,
కూటువ, పిండు, దాటు, మూక, దళం (సమూహం)

సీ. పూనె నూనెను దాలె*నానెను మోచె నా
వహించె నేనుట కొ*(నహివిభూష!)
నామము లుచ్చాట*నము చేసె ననుటకు
వరుసతో దఱిమెను*బఱిపె వెలిచె
దోలెను తొప్ప నా*(ద్రుహిణాదిసురనుత!)
త్రిప్పెను నా గ్రమ్మ*జించె ననగ
మగిడించె ననగను*మరలించె నన్నసమా
హ్వయములై పరగని ని*వర్తితంబు

తే. చేసె ననుటకు (సురముని*సిద్ధసేవ్య!)
యడ్డగించెను నా నిల్చె*ననగ నాగె
నన నివారించె ననుటకు*నాఖ్య లమరు
(నగసుతానాథ! గుహగజా*ననసనాథ!)

77

ధరించు

తరుము

మరలించు

అడ్డగించు

ధరించు : పూను, ఊను, తాల్పు, అను, మోచు (వహించు)
తరుము : పరపు, వెలుచు, తోలు, రొప్పు (ఉచ్చాటనచేయు)
మరలించు : తిప్పు, క్రమ్మరించు, మగిడించు (నివర్తితంచేయు)
అడ్డగించు : నిల్పు, ఆగు (నివారించు)

తే. దండ చేరువ సంగడి*దాపు చెంత
సరస చెంగట యొడ్డ డ*గ్గఱ కురంగ
టండ పజ్జయు నా సమీ*పాఖ్య లమరు
(రమ్యధవళాంక! కలశనీ*రధినిషంగ!)

78

దగ్గర : దండ, చేరువ, సంగడి, దాపు, చెంత, సరస, చెంగట, ఒడ్డ,
డగ్గర, కురంగట, అండ, పజ్జ (సమీపం)

తే. అచట నచ్చట నచ్చొట*నందు నాడ
నచొట నచ్చొట నక్కడ*నయ్యెడ నట
ననగఁ దత్ప్రదేశంబునం*దనుట కాఖ్య
లయ్యె (భక్తవిధేయ! యా*ర్యాసహాయ!)

79

అక్కడ : అచట, అచ్చట, అచ్చొట, అందు, అడ, అచొట,
అచ్చొట, అయ్యెడ, అట (తత్ప్రదేశమందు)

క. ఇరుగెలకుల నిరువంకల
నిరుదెస నిరుచక్కియందు*నిరుపక్కియలం
దిరుగ్రేవల నిరుగడ నన
బొరిఁబేళ్లగు నుభయపార్శ్వ*ముల ననుట(కజా!)

80

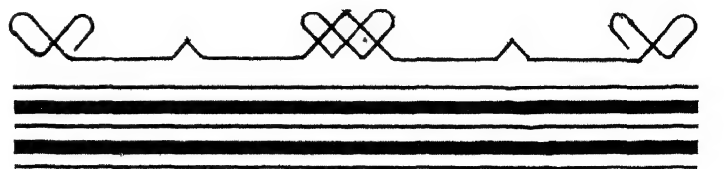

రెండు ప్రక్కల

రెండు ప్రక్కలు : ఇరుగెలకులు, ఇరువంకలు, ఇరుదెసలు,
ఇరుచక్కియలు, ఇరుపక్కియలు, ఇరుగ్రేవలు
ఇరుగడలు (ఉభయపార్శ్వలు)

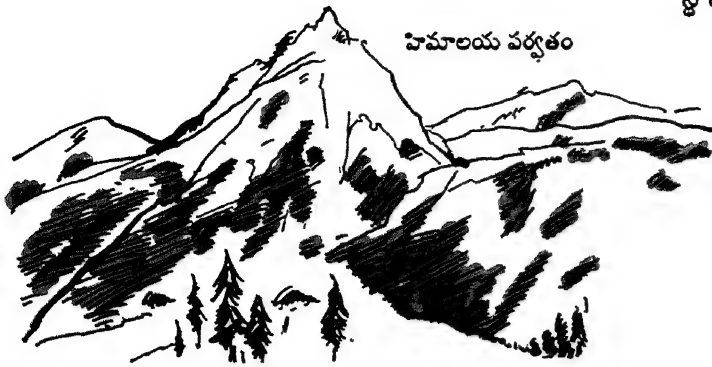
క. నవముగ ధరలో నీమా
నవవర్ణువు వేడ్కఁ జదివి*నను వ్రాసిన మా
నవులకు ననవరతంబును
శివుఁ డవిముక్తైశ్వరుండు*చెలువం బొసఁగున్

81

స్వామరవర్ధు

హిమాలయ పర్వతం

రాయి

సీ. వలిదిప్ప వడకుగు*బ్బలి చలిమిరిమల
గట్టులతోడు ము*క్కంటిమామ
మంచుగొండన హిమ*క్తాధరాఖ్యలు చను
వేలుపుగొండ జే*జేలగట్టు
పుత్తడిగుబ్బలి*పునుకకంచమువాని
విల్లు నా మేరువు*పేళ్లు వెలయు
వెలిదిప్ప ముక్కంటి*మల వెండికొండ నా
కైలాసపర్వతా*ఖ్యలు సెలంగు

తే. వెలయుఁ దరిగొండ కవ్వంపు*మలయనంగ
మంథ రాఖ్యలు కడపటి*మల యనంగఁ
జాట్టుగొండనఁ దనరు నీ*క్తోణియందుఁ
జక్రవాళాద్రి (వృషవాహా! శైల గేహ!.)

1

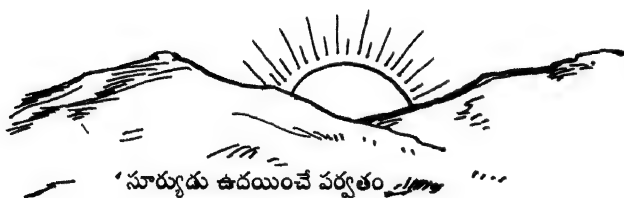
హిమాలయపర్వతం : వలిదిప్ప, వడకుగుబ్బలి, చలిమిరిమల,
గట్టులతోడు, ముక్కంటిమామ,
మంచుగొండ (హిమక్తాధరం)

మేరుపర్వతం : వేలుపుగొండ, జేజేలగట్టు, పుత్తడిగుబ్బలి,
పునుకకంచమువానివిల్లు

కైలాసపర్వతం : వెలిదిప్ప ముక్కంటిమల, వెండికొండ

మంథరపర్వతం : తరిగొండ, కవ్వపుమల.

చక్రవాళపర్వతం : కడపటిమల, చుట్టుకొండ.

సూర్యుడు ఉదయించే పర్వతం

ఆ. తూర్పుగొండ నాగఁ*దొలుగట్టు నాగను
బొడుపుగుబ్బ లనగఁ*బూర్వశిఖరి
పరంగు గ్రుంకుమెట్టు*పడమటికొండ నా
వెలయు నస్తశిఖరి*(విశ్వనాథ!.)

2

తూర్పుకొండ, తొలుగట్టు, బొడుపుగుబ్బలి(పూర్వశిఖరి)

పడమటికొండ గ్రుంకుమెట్టు, (అస్తశిఖరి)

తే. ఒప్పు గిరిపేళ్లు మల గట్టు*తిప్ప మెట్టు
కొండ గుబ్బలి నా మేరు*(కుధరచాప!)
తాయి నాఁ గ ల్లనంగను*తా యనంగ
శిల కభిఖ్యలు దగు నిల*(శేషభూష!)

3

పర్వతం : మల, గట్టు, తిప్ప, మెట్టు, కొండ, గుబ్బలి (గిరి)

రాయి : కల్లు, రా (శిల)

పట్టణం

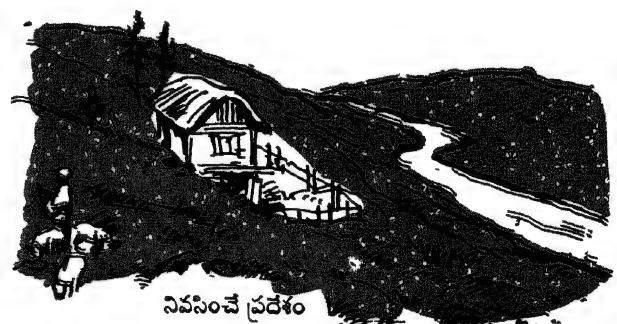
గ్రామం

తే. పల్లె కొట్టిక కొటిక కు*ప్పమ్ము నాగ
నూరనగ గ్రామనామంబు*లోప్పుచుండుఁ
బట్టణంబున కాఖ్యలు*పరంగు చుండుఁ
బ్రో లనగ వీ డనంగను*(శూలపాణి!)

4

ఉరు : పల్లె, కొట్టిక, కొటిక, కుప్పం, గ్రామం

పట్టణం : ప్రాలు, వీడు.

నివసించే ప్రదేశం

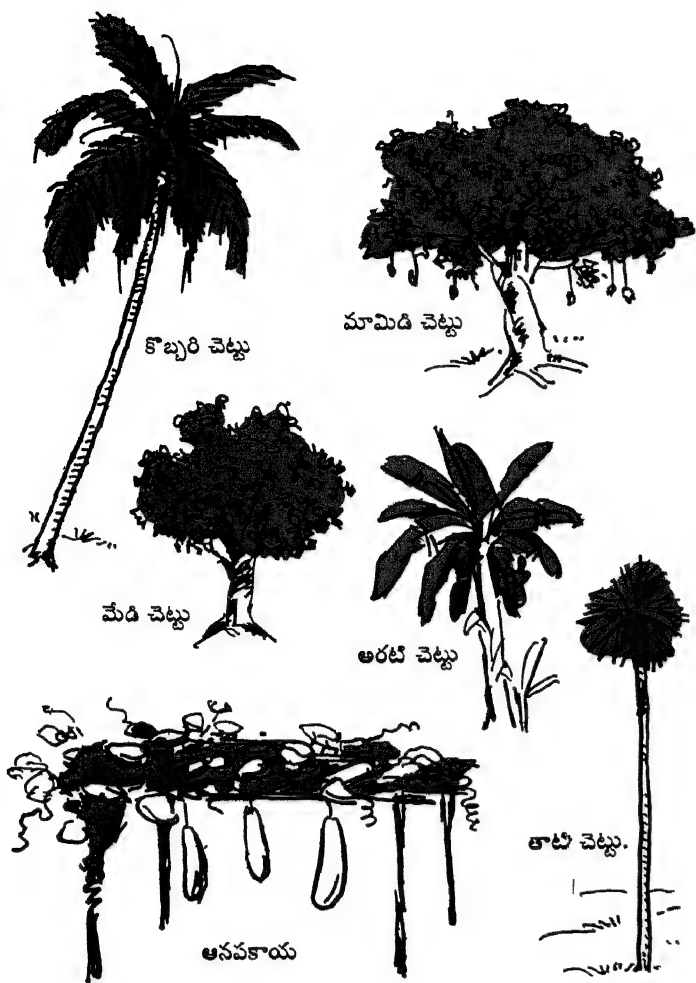
ఆ. ఉనికిపట్టు తావు*మనికిపట్టెర విల్లు
తెంకి యిక్క నట్టు*టెంకి యిమ్ము
నెలవు గీము నాగ*నలరు నివాసదే
శంబునకును బేళ్లు*(చంద్ర మౌళి!)

5

ఇల్లు

ఉనికిపట్టు, తావు, మనికిపట్టు, ఇరవు,

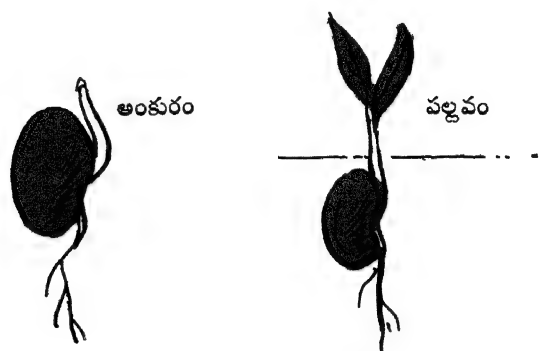
నివసించే ప్రదేశం తెంకి, ఇక్క, పట్టు, టెంకి, ఇమ్ము, నెలవు, గీము
(నివాసదేశం)

సీ. మొక్క మోక నిసువు*మొలక మోసనగ నం
కురమునకును బేళ్లు*(కుధరచాప!)
యిగు రనఁ దలిరు నా*జిగురు నాఁ జివురనఁ
బల్లవనామముల్*పరఁగు (నీశ!)
ప్రా ననఁ జెట్టన*ప్రాఁకన భూరుహ
నామధేయము లగు*(వామదేవ!)
పువు పువ్వు పూనాఁగఁ*బుప్పము విరి యల
రనఁ గుసుమాఖ్య లై*యలరు (నీశ!)

తే. గుబురు దట్టము జొంపంబు*గుంపు తఱచు
నాఁగ నిబిడంబు పేళ్లొప్పు*(నందివాహ!)
వల్లరిసమాఖ్య లగుచు వ*రైల్లుఁ దీఁగ
తీవ తీవియ తీవె నాఁ*(ద్రిపురవైరి!)

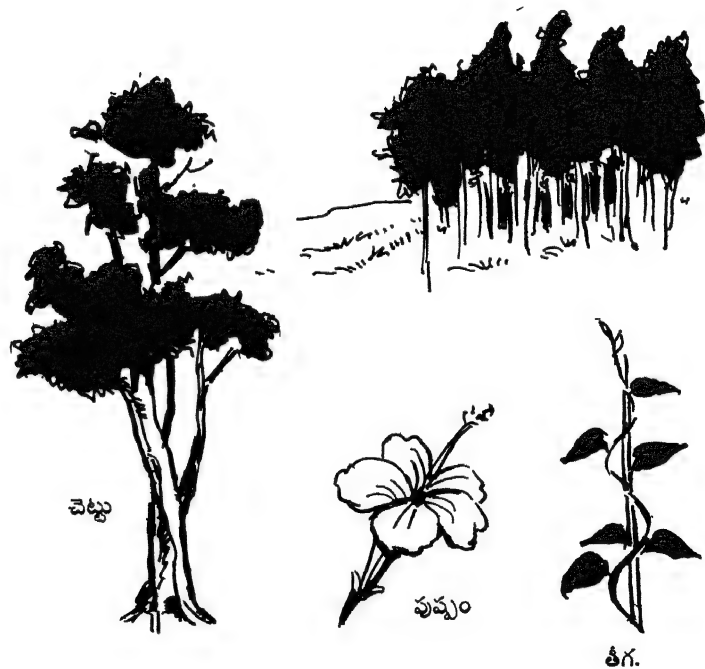
7

సీ. తెంకాయచెట్టనఁ*డెంకాయప్రానన
నారికేళం బొప్పు*(నగనివేళ!)
మావిప్రా ననఁగను*మామిడిచెట్టన
నామ్రభూజం బొప్పు*(నభ్ర కేళ!)
అత్తిప్రానన మేడి*యనఁగ నౌదుంబర
ధారుణీజం బొప్పు*(మేరుచాప!)
యరఁటి యనఁటి నాఁగ*నంశుమత్పలధారు
ణీరుహం బగు (ధర*ణీశతాంగ!)

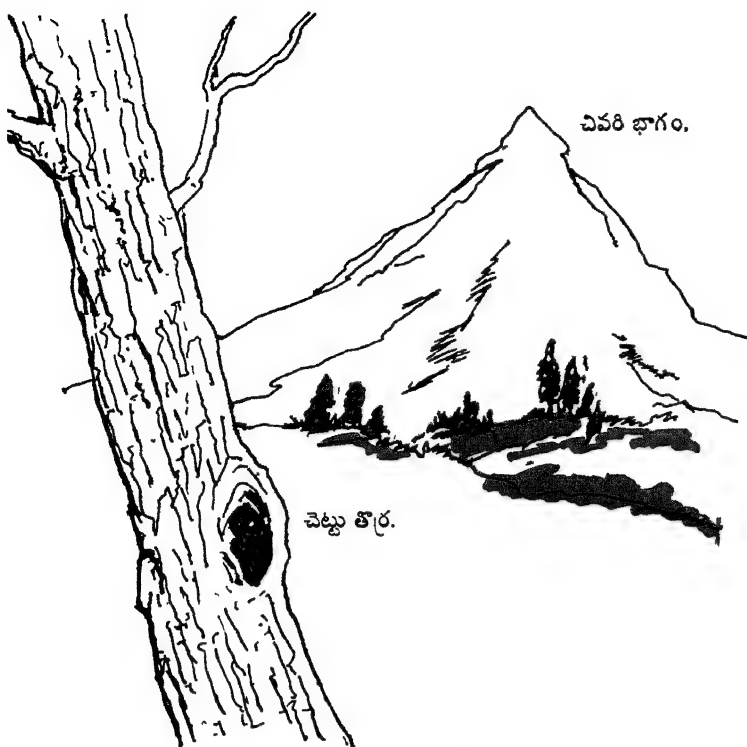
తే. యలరుఁ దుంబీశలాటుస*మాఖ్య లాను
గంబు సొఱకాయ వదరు నా*(గరళకంఠ!)
తా డనంగను దాడినా*తాళభూరు
హంబునకు నాఖ్య లై యొప్పు*(నంబికేళ!)

6

మొలక : మొక్క, మోక, నిసువు, మోసు (అంకురం)
చిగురు : ఇగురు, తలిరు, చివురు (పల్లవం)
చెట్టు : మాను, మాకు (భూరుహం)
పువ్వు : పువు, పూ, పుప్పము, విరి, అలరు (కుసుమం)
గుబురు : దట్టం, జొంపం, గుంపు, తరచు (నిబిడం)
తీగ : తీవ, తీవియ, తీవె (వల్లరి)

కొబ్బరి చెట్టు : తెంకాయ చెట్టు, డెంకాయమాను (నారికేళం)
మామిడి చెట్టు : మావి మాను (అమ్రభూజం,
మేడి చెట్టు : అత్తి ప్రాను, మేడి (ఔదుంబరధారుణీజం)
అరటి చెట్టు : అరటి, అనటి, (అంశుమత్పలధారుణీజం)
అనపకాయ : అనుగం, సొరకాయ, వదరు (తుంబీశలాటు)
తాటి చెట్టు : తాడు, తాడి (తాళభూరుహం)

అ. అగ్రమున కభిఖ్య*లగుచుండు దుద సుద
కొన యనంగ వృక్ష*కోటరమున
కలరుఁ బేళ్లు తొట*తొలి తొట్ట తొట నాఁగ
(నాగహార! రజత*నగవిహార!)

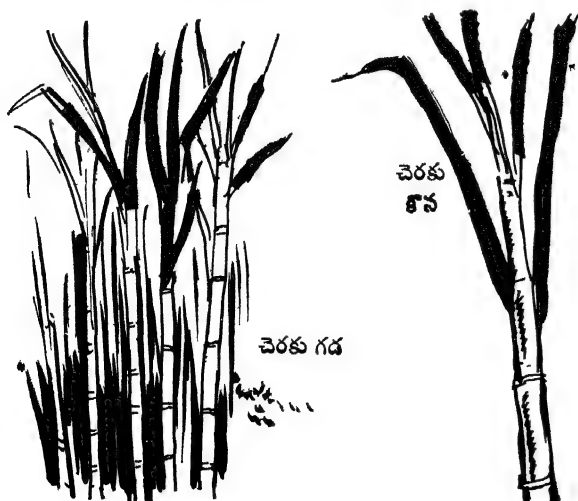
8.

కొన : తుద, సుద (అగ్రం)

చెట్టుతొర్ర : తొరట, తొలి, తొర్ర, తొర (వృక్ష కోటరం)

అ. ఇక్కువున కభిఖ్య*లేక్షితఁ గన్నుల
ప్రూను చెఱకు తియ్య*ప్రూ ననంగఁ
దనరు దవ యనంగఁ*దలవాడె నాఁగఁ ద
దగ్రమున కభిఖ్య*లగు (గిరీశ!)

9

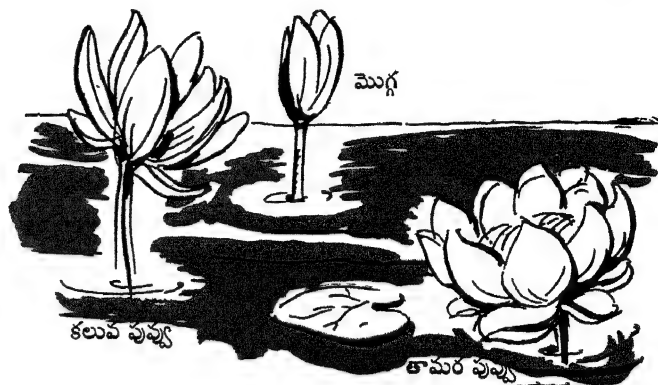

చెరకు : కన్నులమాను, తియ్యభూను (ఇక్కువు)

కొన : దవ, తలవాడె (అగ్రం)

క. అగుఁ బేళ్లు తృలమునకుం
దొగ తొవ గల్వ గలువనఁగఁ*దోయజ మొప్పుం
దగఁ దమ్మి తామ రనఁగా
మొగ డన మొగ్గ యనఁ దనరు*ముకుళంబు (శివా!)

10

కలువపువ్వు : తొగ, తొవ, కల్వ, కలువ (ఉత్పలం)

తామరపువ్వు : తమ్మి, తామర (తోయజం)

మొగ్గ : మొగడ (ముకుళం)

తే. ఎనఁగుఁ జెందొవ చెందొగ*యెఱ్ఱగలువ
యనఁగ రక్తో తృలంబు ర*క్తాబ్జ మొప్పు
నిలను గెందమ్మి కెందామ*రెఱ్ఱదామ
రనఁగఁ జెందమ్మి చెందామ*రన (మహేశ!)

11

ఎర్రకలువ : చెందొవ, చెందొగ (రక్తో తృలం)

ఎర్రతామర : కెందమ్మి, కెందామర, చెందమ్మి, చెందామర
(రక్తాబ్జం)

క. గొడుగు గొడు వెల్లి*యనఁ జె
న్న డరును ఛత్రంబు కేత*నాహ్వయము లగున్
సిడె మనఁగఁ డెక్కి మనఁగాఁ
బడగ యనన్ డా లనంగఁ*(బర్వతధన్వీ!)

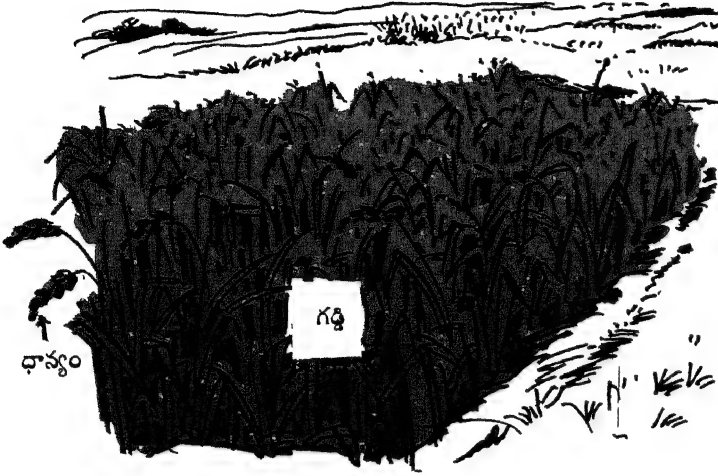
12

గొడుగు : గొడువు, ఎల్లి (ఛత్రం)

జండా : సిడెం, టెక్కిం, పడగ, డాలు (కేతనం)

క. మఱుఁ గనఁగ నోల మనఁగాఁ
మఱు వనఁగా జాటనంగ*మాటన వరుసం
బరఁగు ని వెల్లి నగోచర
ధరణీనామంబు లగుచు*(దర్పకదమనా!) 13

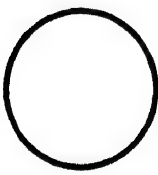
చాటు మరుగు, ఓలం, మరుపు
మాటు (అగోచర ధరణి)

క. పొసఁగుఁ దృణాఖ్యలు పులు నాఁ
గస వనఁగాఁ బూరి యనఁగ*గడ్డి యనంగా
వసుమతిలో నెన్నంబడు
ససి సస్సెము పై రనంగ*సస్యం (బభవా!) 14

గడ్డి : పులు, కసపు, పూరి (తృణం)
ధాన్యం : ససి, సస్సెం, పైరు (సస్యం)

తెలుపు రంగు

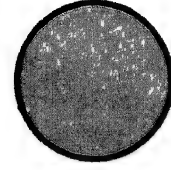

నలుపు రంగు

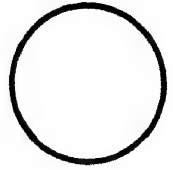

ఆ. తెలుపు దెల్ల వెల్ల*తెలి వెలి నాఁగ నా
హ్వయము లమరు ధవళ*వర్ణమునకుఁ
గప్పు నలుపు నల్ల*కఱ యన నాఖ్యలొ
నీలవర్ణమునకు* (నీలకంఠ!) 15

తెల్ల వెల్ల, తెలి, వెలి (ధవళవర్ణం)
నల్ల పప్పు, కర (నీలవర్ణం)

ఎరుపు రంగు

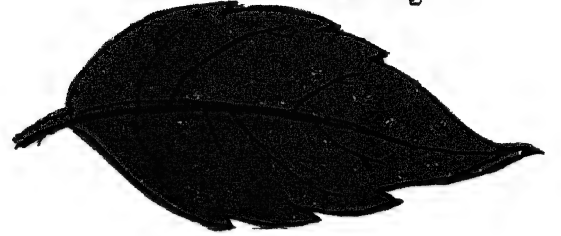

పసుపు రంగు

ఆ. కెంపు దొగరు దొవరు*గెంజాయ యెఱుపెఱ్ఱ
యనఁగ నరుణకాంతి*కాఖ్య లయ్యె
నళిది పసుపుచాయ*యనఁగ హరిద్రవ
ర్ణమున కాఖ్య లగుఁ (బి*నాకహస్త!) 16

ఎరుపు రంగు : కెంపు, తొగరు, తొవరు, కెంజాయ, ఎర్ర
(అరుణకాంతి)
పసుపు రంగు : అళిది, పసుపు చాయ (హరిద్రవర్ణం)

ఆకు పచ్చ రంగు

ఆ. శ్యామవర్ణమునకు*నామంబు లగుచుండుఁ
బసరుచాయ యనఁగ*పచ్చ యనఁగ
వన్నె డాలు రంగు*వన్నియ జిగి జోతి
చాయ యనఁగఁ బఱుగు*జగతిఁ గాంతి. 17

పచ్చ : పసరు చాయ, (శ్యామ వర్ణం)
కాంతి: వన్నె, డాలు, వన్నియ, జిగి, జోతి, చాయ

మాణిక్యాలు

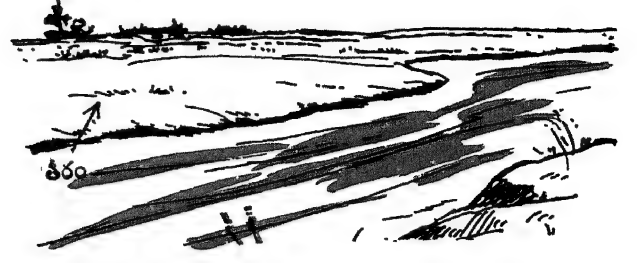
తే. మానికము లన రతనముల్*నా నెసంగు
నవని మాణిక్యములకు స*మాహ్వయములు
మెఱుఁగనంగను నిగ్గు నా*మెఱయుచుండు
నాఖ్య లుత్కృష్టకాంతికి*(నభ్ర కేశ!) 18

మాణిక్యాలు : మానికములు, రతనములు.
ఎక్కువకాంతి : మెరుగు, నిగ్గు (ఉత్కృష్టకాంతి)

సముద్రం

క. ధరణిన్ వివరాఖ్య లగున్
బొజ్జియ కలుగు లాగ బొక్క*బొందయనంగా
దరి యొడ్డు గట్టనంగా
బరంగుం దీరంబు పేళ్లు*(ప్రమథగణేశా). 21

తీరం

తే. జడధిపేళ్లుగు మున్నీరు*కడలి సంద్ర
మనగ మడుగన మడుపు నా*ప్రదము దనరు
బరంగు నాటవసంద్రంబు*పాలవెల్లి
జిడ్డుకడలి పొల్కడలి నా*క్షీరజలధి. 19

కన్నం

సముద్రం : మున్నీరు, కడలి, సంద్రం (జడధి)
మడుగు : మడుపు (ప్రదం)
పాలసముద్రం : ఆరవసంద్రం, పాలవెల్లి, జిడ్డుకడలి,
పాలకడలి (క్షీరజలధి)

కన్నం : బొరియ, కలుగు, లాగ, బొక్క, బొంద (వివరం)
తీరం : దరి, ఒడ్డు, గట్టు

మాగాణి,

మెట్ట

క. నంజె యన మడి యనంగను
మంజుల కేదారభూస*మాఖ్యలు వెలయుం
బుంజె యన జేను పొల మన
గంజన మరుభూమి పేళ్లు*(కాయజదమనా). 20

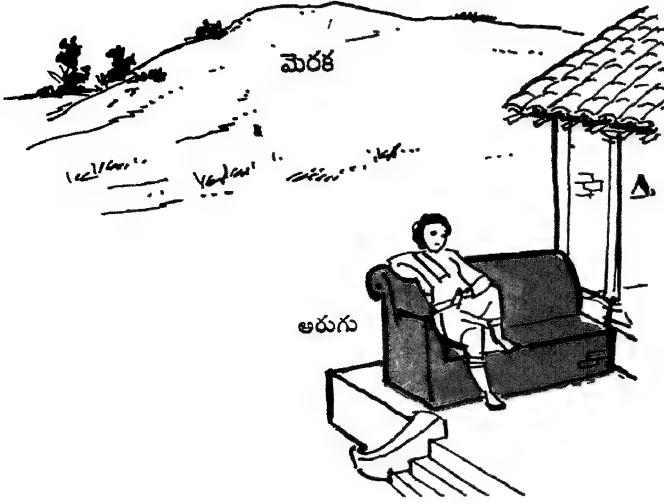
పంట భూమి

బురద

తే. అస లనంగను తొంపి నా*నడుసనంగ
బుజుద నా నొప్పుగ గర్థమం*బునకు బేళ్లు
భూమికి సమాఖ్య లగు బువి*పుడమి నేల
మన్ను పంటవలంతి నా*(మదనదమన!) 22

మాగాణి : నంజె, మడి (మంజులకేదారభూ)
మెట్ట : పుంజె, చేను, పొలం, గంజ
(మరుభూమి)

బురద : అసలు, రొంపి, అడుసు (కర్థమం)
పంటభూమి : బువి, పుడమి, నేల, మన్ను, పంటవలంతి (భూ

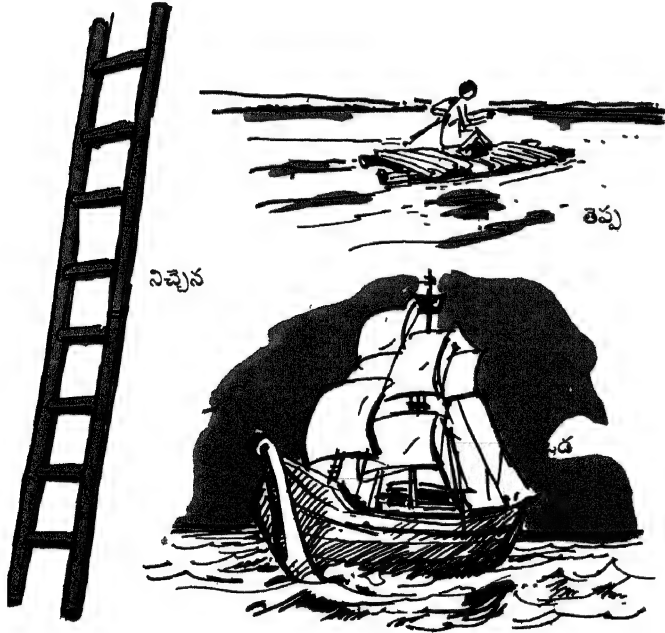

తే. జగితె యనఁగ నరుఁగు నాఁగ *జగతి నాఁగఁ
దిన్నె యన వేదికాఖ్య లై*యెన్నఁ దనరు
మిఱ్ఱనంగను మెరక నా*మిట్ట యనఁగ
నున్న తక్షితి కాఖ్యలై*యొప్పు (నభవ !)

23

అరుగు : జగితె, జగతి, తిన్నె (వేదిక)

మెరక : మిఱ్ఱ, మిట్ట (ఉన్నతక్షితి)

తే. తనరు నిశ్రేణి తాప ని*చ్చెన యనంగఁ
దెప్ప తేపనునాఖ్యల*నొప్పుఁ బ్లవము
పరఁగు నోడనఁ గలమనఁ*దరణి ధరణిఁ
(దరణిశీతాంశుశిఖినేత్ర!*ధవళగాత్ర !)

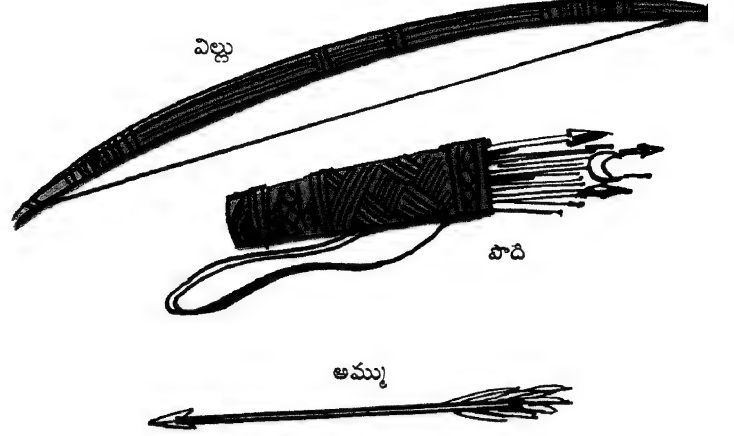
24

నిచ్చెన : తాప (నిశ్రేణి)

తెప్ప : తేప (ప్లవం)

ఓడ : కలం (తరణి)

తే. కార్ముకం బొప్పు విల్లు సిం*గాణి యనఁగఁ
దూణ మొప్పు బత్తళిక నా*దొన యనంగఁ
దరకసంబనఁ బొది యనఁ*దనరు శరము
కోల ములి కమ్ము తూపు నా*(శూలపాణి!) 25

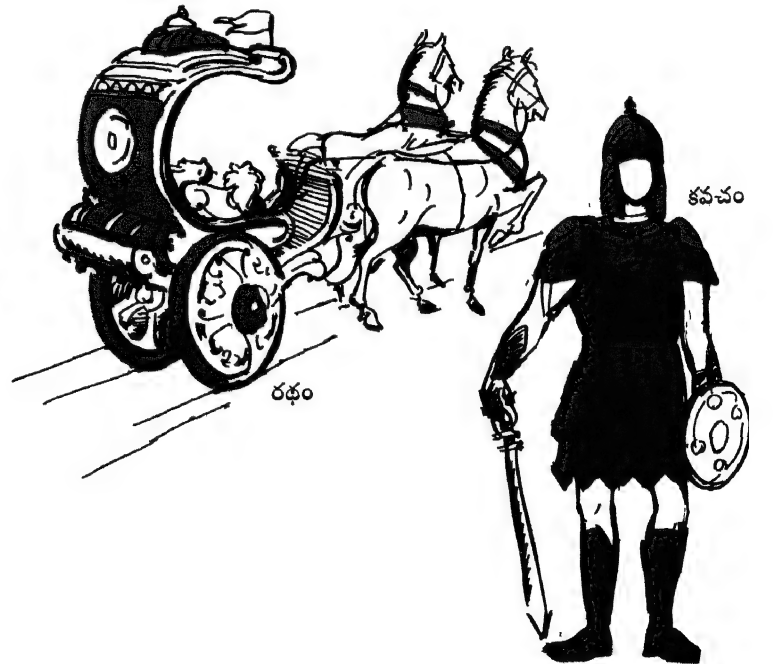
విల్లు : సింగాణి, ధనుస్సు (కార్ముకం)

పొది : బత్తళిక, దొన, తరకసం (తూణం)

అమ్ము : కోల, ములికి తూపు (శరం)

తే. తనరుఁ బేళ్లు తనుత్రాణ*మునకుఁ గత్త
ళంబు జోడు జిరా దుప్ప*టంబు బొంద
ళంబనఁగ నాఖ్య లగు శతాం*గంబునకును
దేరు నా నరదము నాఁగ*(మేరుచాప !)

26

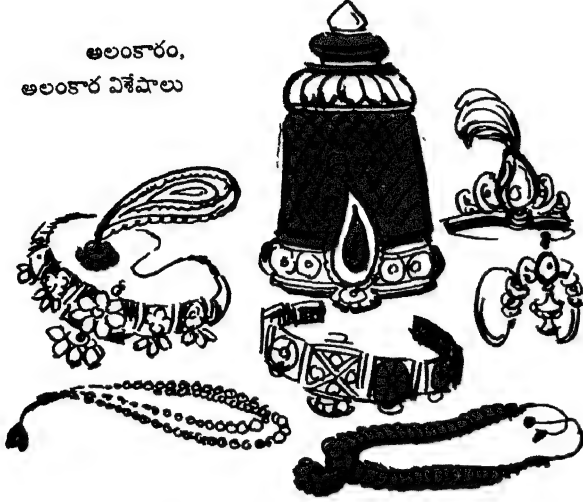

కవచం : కత్తళం, జోడు, జిరా, దుప్పటం, బొందళం (తనుత్రాణం)

రథం : తేరు, అరదం (శతాంగం)

క. కన్నా కన్నను దలక
ట్టన్నను మఱి మేలుబంతి*యన్నను ధరలో
నిన్నియు శ్రేష్ఠము పేట్టె
యెన్నంబడు రాజసభల*(నిభదైత్యహరా!) 27

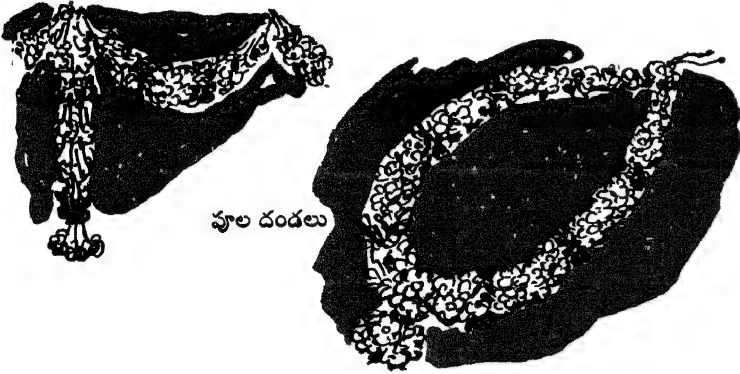
ప్రశస్తం ; కన్నాకు, తలకట్టు, మేలుబంతి (శ్రేష్ఠం)

అలంకారం,
అలంకార విశేషాలు

క. సొమ్మనఁ దొడ వనఁగా రవ
ణమ్మన నగుఁ బేళ్లు భూష*ణమ్ములకును హా
రమ్ములకు నగును నభిధా
నమ్ములు పేరులన సరులు*నా (శితికంతా!) 28

అలంకారం : సొమ్మ, తొడవు, రవణం (భూషణం)
అలంకార విశేషాలు : పేరులు, సరులు (హారములు)

పూల దండలు

తే. సరము లెత్తులు దండలు*సరులనంగ
నామధేయంబు లగుఁ బుష్ప*దామములకు
వాసనకు నాఖ్యలై యొప్పు*వలపు కంపు
తావి కమ్మన యనఁగఁ (గా*త్యాయనీశ!) 29

చండలు : సరములు, ఎత్తులు, సరులు (పుష్ప
దామాలు)

వాసన : వలపు, కంపు, తావి, కమ్మన.

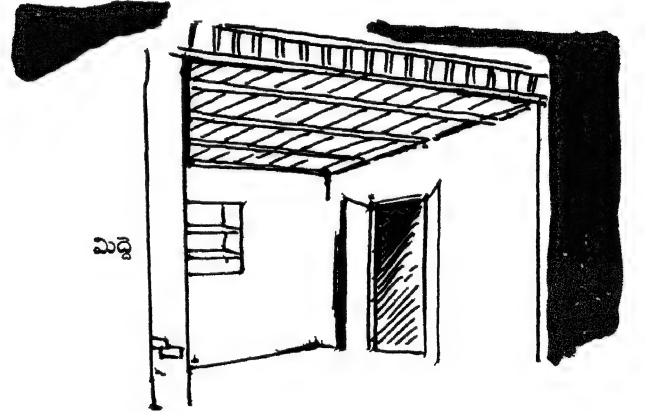

డబ్బు

క. ఒడమె యన సొమ్మనంగా
విడిముడి యన రొక్క మనఁగ*విత్తంబునకుం
బుడమిని నామము లగు నివి
(యుడు రాజకళావతంస!*యురగాభరణా!) 30

డబ్బు : ఒడమె, సొమ్మ, విడిముడి, రొక్కం (విత్తం)

తే. మచ్చు లన మిద్దె లనఁగను*మాడుగు లన
దారునిర్మితగేహముల్*దనరు చుండుఁ
బరఁగు సాధంబు మేడ యు*ప్పరిగ యనఁగ
(నాగకేయూర! మౌనిమా*ననవిహార!) 31

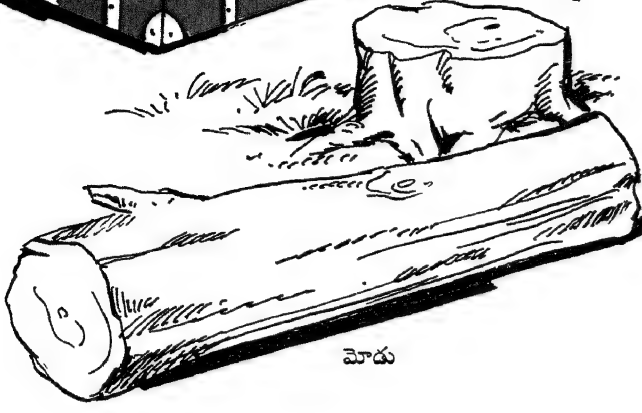
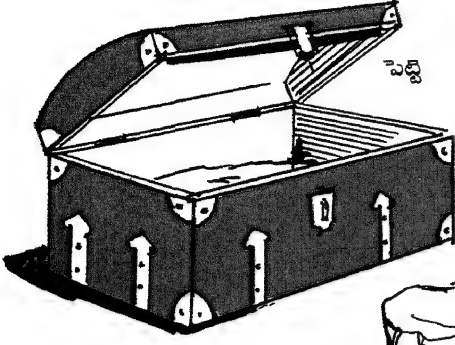
మిద్దె

మేడ

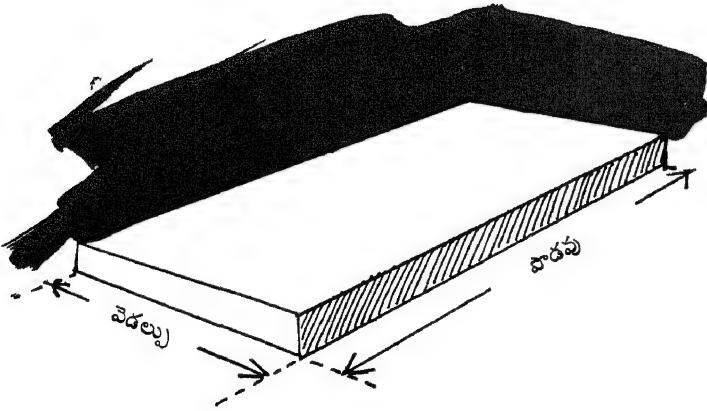
మిద్దె : మచ్చు, మాడుగు (దారునిర్మితగేహం)

మేడ : ఉప్పరిగ (సాధం)

తే. పెట్టి యన మందసంబనఁబెట్టి యనఁగఁ
బెట్టియ యనంగఁ బేటికా*భిఖ్య లమరు
మోడనంగను మోటు నా*మొద్దనంగ
వెలయు స్థాణుసమాఖ్యలు*(విశ్వనాథ!) 32

పెట్టి : మందసం, పెట్టి, పెట్టియ (పేటిక)
ఎదుగు బొదుగు లేనిది : మోడు, మోటు, మొద్దు (స్థాణువు)

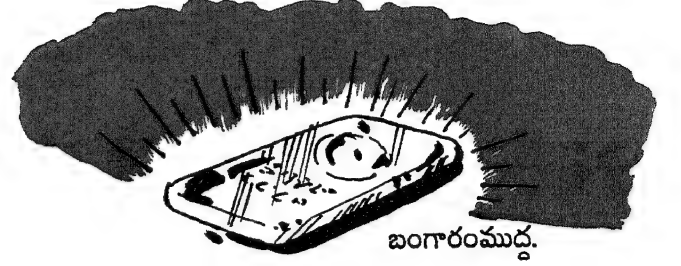

ఆ. విస్తృతాఖ్య లొప్పు*విప్పుతనర్పు నా
వెడఁద విరివి పఱపు*వెడలు పనఁగ
దీర్ఘమునకు నామ*ధేయంబు లై యొప్పు
నిడుద చావు నిడివి*నిడుపనంగ. 33

వెడల్పు : విప్పు, తనర్పు, వెడద, విరివి, పరపు (విస్తృతం)
చాడవు : నిడుద, చావు, నిడివి, నిడుపు (దీర్ఘం)

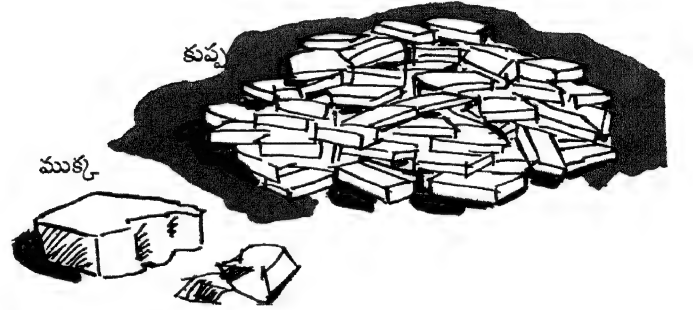
ఆ. ఈడు దినుసు సాటి*యెన దొర సరి జోడు
సవతు మాద్రి యుద్ధి*జత తరంబు
పురుడు నాఁగ సదృశ*మున కివి యాఖ్య లొ
(వీవిధగుణసనాథ! విశ్వనాథ!) 34

సమానం : ఈడు, దినుసు, సాటి, ఎన, దొర, సరి, జోడు, సవతు,
మాద్రి, ఉద్ధి, జత, తరం, పురుడు (సదృశం)

తే. పసిడి బంగరు బంగారు*పైడి పొన్ను
జాళువా పుత్తడి యనంగ*స్వర్ణమమరుఁ
దప్తకాంచన మమరుఁ గుం*దన మనం గ
డాని యవరంజి నా (గజ*దానవారి!) 35

బంగారం : పసిడి, బంగరు, బంగారు, పైడి, పొన్ను, జాళువా,
పుత్తడి (స్వర్ణం)
మేలిమిబంగారం : కుందనం, కడాని, అవరంజి (తప్తకాంచనం)

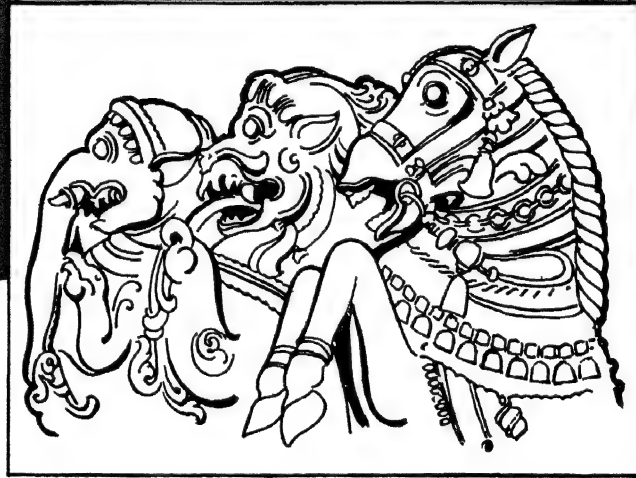

ఆ. చిదుర తునుక తునియ*చిదురుప వ్రక్క పా
లనఁగ ఖండమునకు*నాఖ్య లమరుఁ
బ్రోగు గుప్ప వామి*ప్రోవు దిట్ట యనంగ
రాశి కాఖ్య లగు (ధ*రాశతాంగ!) 36

ముక్క : చిదుర, తునుక, తునియ, చిదురుప, వ్రక్క, పాలు
(ఖండం)

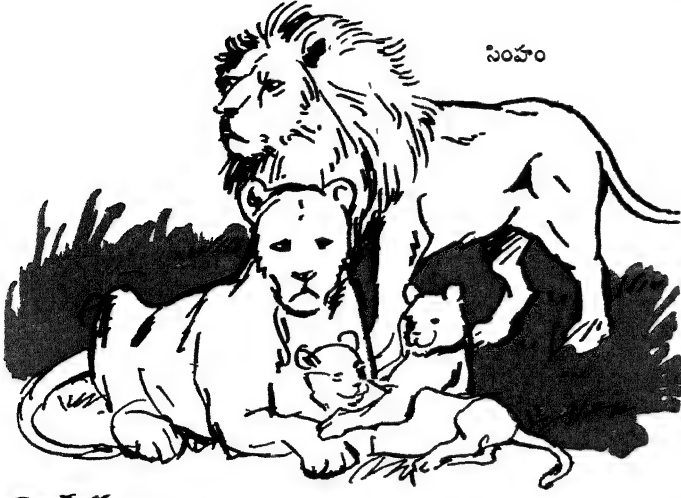
కుప్ప : పోగు, వామి, ప్రోవు, తిట్ట (రాశి)

క. ఈ స్థావర వర్గం గడు
నాస్థన్ వినఁ జదువ వ్రాయ * నవనీ స్థలిలో
నా స్థాణుని కృప నఖిల శు
భస్థితులును జనుల కొదవు * భాసుర లీలన్!

తిర్క్‌వర్గు

తిర్యగ్వర్ణ

సింహం

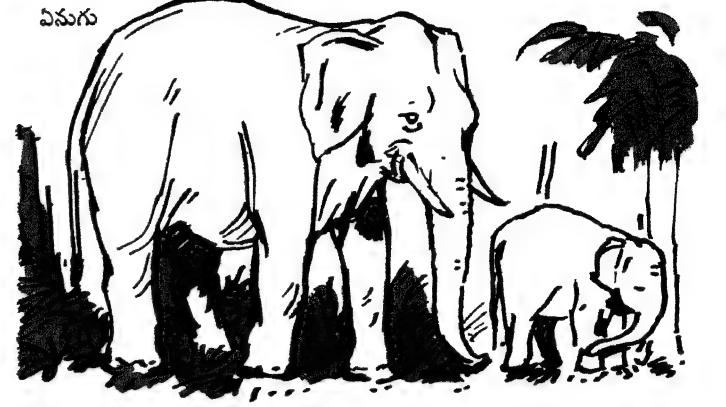
సింహం : వెడదమోముమెకం, జడలమెకం, ఎనుగులగొంగ,
మెకములకొలముసామి, తెల్లడాలుమెకం,
తెరనోటిమెకం, సింగం, బొబ్బమెకం (మృగరాజు)

పులి : పసితిండి, మెకములతిండిపోతు, చారలమెకం,
మువ్వన్నెమెకం (వ్యాఘ్రం)

ఎలుగుబంటు : పుట్టకూడుతిండిపోతు, వెనుకచూపులమెకం,
ఎలువ, ఎలుగు, మోరతెలుపుమెకం (భల్లుకం)

పులి

ఎనుగు

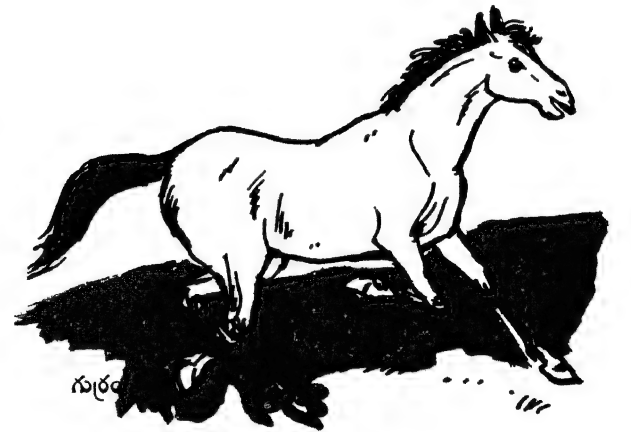
క. పలుగొమ్ములమెక మనఁగా
నిల నెక్కుడుమెక మనంగ*నేనుఁ గనంగా
బలువంజమెకము నా జే
గలమెక మన గౌ రనంగ*గరి యొప్పు (శివా!) 2

ఎనుగు : పలుగొమ్ముమెకం, ఎక్కుడుమెకం, బలువంజమెకం,
చేగలమెకం, గౌరు (కరి)

సీ. వెడదమోముమెకంబు*జడలమెకం జేనుఁ
గులగొంగ మెకముల*కొలముసామి
తెల్లడాలుమెకంబు*తెఱనోటిమెకము సిం
గంబు నా బొబ్బమె*కం బనంగఁ
బరగును మృగరాజు*పసిదిండి పులి మెకం
బులతిండిపోతు చా*ఱలమెకంబు
మువ్వన్నె మెక మన*నివ్వసుంధరయందు
వ్యాఘ్రంబునకు సమా*ఖ్యలు చెలంగుఁ

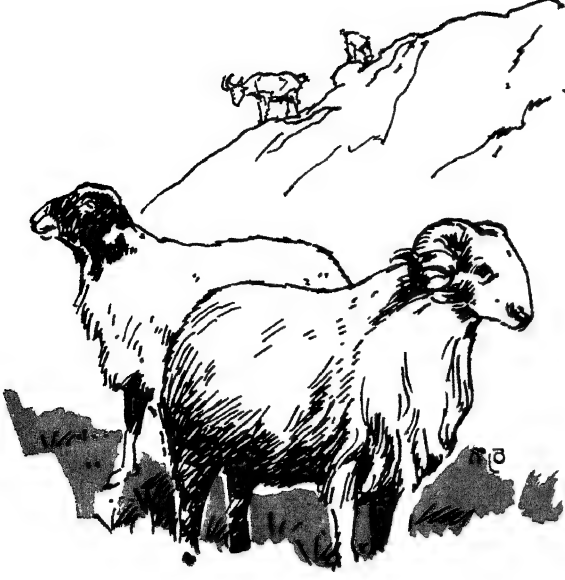
ఆ. బుట్టకూడుదిండి*పో తన వెనుక చూ
పులమెకంబు నాఁగ*నెలు వనంగ
నెలుఁగునాఁగ మోర*తెలుపు మెకంబు నా
భల్లుకంబు దనరు*(ఫాలనేత్ర!)

గుర్రం

తే. వాజికి సమాఖ్య లగుఁ దేజి*వారువంబు
మావు గుఱ్ఱంబు తట్టువ*వావురంబు
కత్తలాని బాబా జక్కి*తత్తడి యన
(ఎగతభవషాశ! కాశీని*వేశ! యీశ!)

గుర్రం : తేజి, వారువం, మావు, తట్టువ, వావురం, కత్తలాని,
బాబా, జక్కి, తత్తడి (వాజి)

క. తగ రేడిక పొట్టే లన
నగు మేషసమాఖ్య లెనిమి*దడుగులమెక మే
నుగుగొంగసూఁ డనంగా
జగతిన్ శరభాఖ్య లొప్పుఁ*(జంద్రార్థధరా!) 4

గొర్రె : తగరు, ఏడిక, పొట్టేలు (మేషం)
శరభం : ఎనిమిదడుగులమెకం, ఏనుగుగొంగసూడు.

క. నులిగొమ్ములమెక మిట్టన
నిల మృగమున కొప్పుఁ బేళ్లు*మృగి లేడియనన్
వెలయును రెంటికిఁ దగు నా
ఖ్యలు జింక యనంగ నీశ!*(యంబరకేశా!) 6

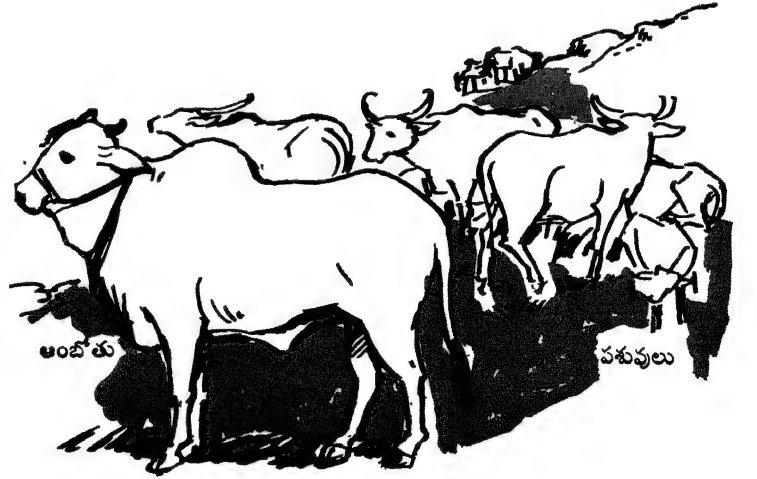

మగజింక : నులి గొమ్ముల మెకం, ఇర్రె జింక, (మృగం)
ఆడజింక : లేడి. జింక. (మృగి)
ఆడజింక లేక మగజింక : జింక.

క. సంగతి నుష్టాఖ్యలు నొ
ప్పెం గడు నొంది లన లొట్టి*పిట్ట లనన్ సా
రంగాఖ్య లలరు నిట్టల
నంగా జింక లన లేళ్లు*నా (సర్వజ్ఞా!) 5

బంది : లొట్టిపిట్ట (ఉష్ట్రం)
జింక : ఇర్రె, లేడి (సారంగం)

తే. పనులు తొడుకులు పసరముల్*పసి యనంగఁ
బశువులకును సమాఖ్యలై*పరఁగు నాల
పొఁతు బసవఁడు గిబ్బ యాఁబో తనంగ
వృషభమున కాఖ్యలై యొప్పు*(వృషభవాహ!) 7

పశువులు : పనులు, తొడుకులు, పసరాలు, పసి.
ఆంబోతు : ఆలపొతు, బసవడు, గిబ్బ, ఆబోతు (వృషభం).

సీ. తొట్టుపట్టు లనంగ*దొ డ్దనఁగా నివి
గోష్ఠ దేశమునకుఁ*గొఱలు (నీశ!)
కడుపులు మొదవులు*పదువులు మందలు
నా ధేనుగణ మొప్పు*(నగనివేళ!)
యలరు నాఖ్యలు లేఁగ*లన దూడ లనఁ గ్రేవు
లన వత్సములకును*(ధనదమిత్ర!)
యా వనఁగా గిడ్డి*యనఁ దొడు కన మొద
వన ధేనునామముల్*దనరు (నభవ!)

తే. యుక్తమునకు సమాఖ్యలై*యొప్పుచుండు
గిత్త యె ధనఁ గోడె నాఁ*(గృత్తివాస!)
యా లనఁగ ధేనువుల కాఖ్య*యలరు చుండు
(శైలజానాథ! ప్రమథసం*చయసనాథ!)

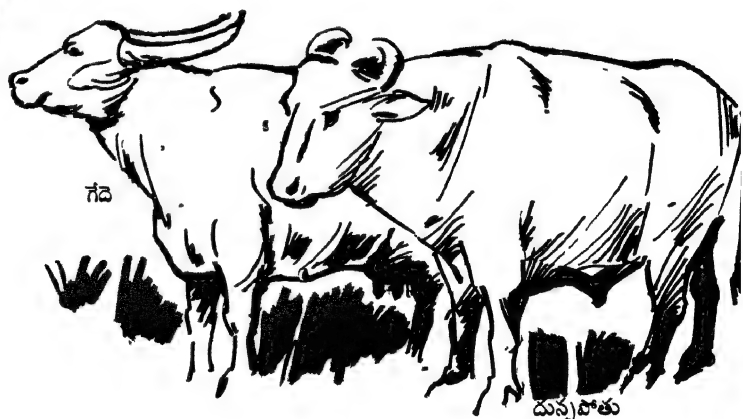
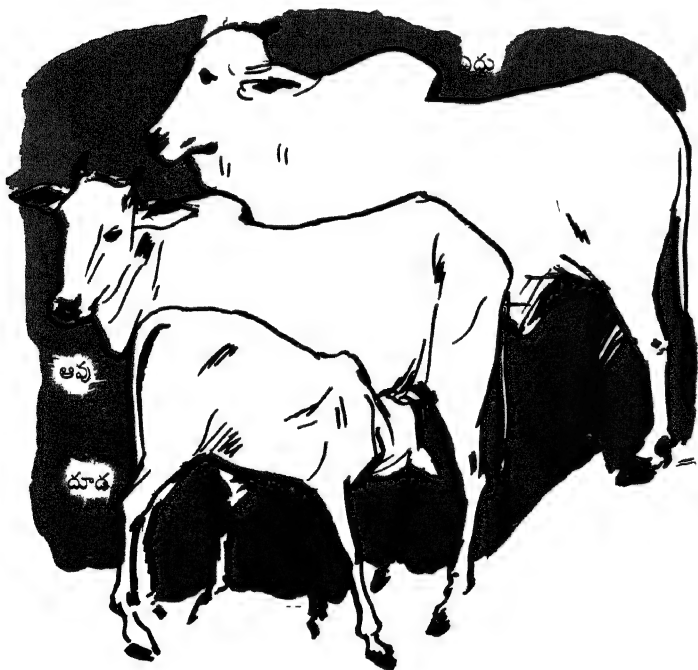
8

కుందేలు : చెవులపోతు (శశకం);

దుప్పి : పొడలమెకం, కారుకొమ్ములమెకం (రామనామమ్మగం)

తే. దుంత యెనుపోతు జమునెక్కి*రింత దున్న
యనఁగ మహిషంబునకు సమా*హ్వయము లమరుఁ
బరఁగ నెనుపెంట్లు గేదెలు*బట్టె లెనుము
లనఁగ మహిషీసమాఖ్యలు*(ధనదమిత్ర!) 10

పశువుల శాల : తొర్రుపట్టులు, దొడ్లు (గోష్ఠ దేశం)
ఆవుల గుంపు : కడుపులు, మొదవులు, పదువులు, మందలు,
దూడలు : దూడలు, లేగలు, క్రేవులు, (వత్సములు)
ఆవు : గిడ్డి, తొడుకు, మొదవు (ధేనువు)
ఎద్దు : గిత్త, కోడె, (ఉక్షం)*
ఆవులు : ఆలు (ధేనువులు)

దున్నపోతు : దుంత, ఎనుబోతు, జమునెక్కిరింత, దున్న,
(మహిషం)

గేదె : ఎనుపెంటి, బర్రె, ఎనుము (మహిషి)

తే. పక్కి పులుగు పిట్ట యనంగ*బక్తి యొప్పు
గణులు టెక్కలు చట్టుప*లెఱక లనంగ
బక్తముల కివి పే శ్లగు*బర్లములకు
నాఖ్య లగు లావు లన నీక*లనంగ (నీశ!) 11

పక్కి : పక్కి, పులుగు, పిట్ట.
రెక్కలు : గరులు, చట్టుపలు, ఎరకలు (పక్తములు)
ఈకలు : లావులు (వర్లములు)

సీ. తొలకరికలుగుపు*ల్లులు నల్వ తేజీలు
పాలు నీరును నేరు*పఱుచుపులుగు
లంచలు తెలిపిట్ట*లన నొప్పు హంసలు
క్రొంచముల్ దనరారు*గొంచ లనంగ
గొక్కరా లనంగను*గొక్కు లనంగను
గొక్కెర లనంగను*గొంగ లనంగ
బరంగు నభిఖ్యలు*బకవిహంగములకు
నట్టువపులుగు నా*జాట్టుపులుగు

తే. నాగ నె మ్మన నెమిలి నా*నమ్మి యనంగ
గేకికి సమాఖ్య లగు జంచ*రీకములకు
నాఖ్యలు జమిలిముక్కా*లి*యనంగ దేటి
యనంగ దుమ్మెద నా (నీశ!*యభ్రకేశ!) 12

హంసలు : తొలకరికలుగుపులుగులు, నల్వతేజీలు,
పాలునీరునువేరుపరుచుపులుగులు, అంచలు,
తెలిపిట్టలు.

కొంచలు : (క్రొంచములు)

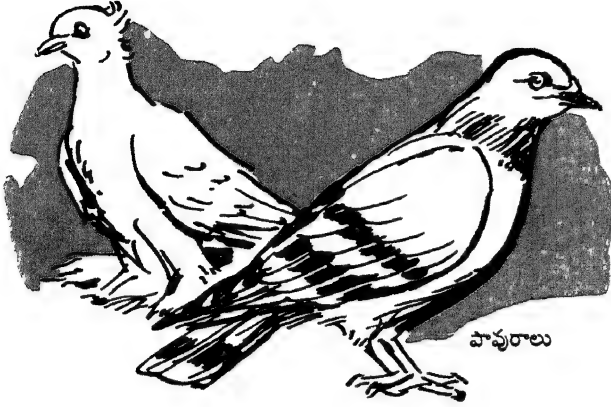
కొంగలు : కొక్కరాలు, కొక్కులు, కొక్కెరలు (బక విహంగం)

నెమలి : నట్టువపులుగు, జాట్టుపులుగు, నెమ్మి, నమ్మి, (కెకి.)

తుమ్మెద : జమిలిముక్కా, తేటి (చంచరీకం)

తే. పరంగు నొడ్డిలు కూకీలు*పల్లటీలు
పావురాలును బకదార్లు*పావురములు
నాగగ గలరవపక్షిబృం*దములపేళ్లు
(పంకజాతాక్షసన్నిత్ర!*ఫాలనేత్ర!)

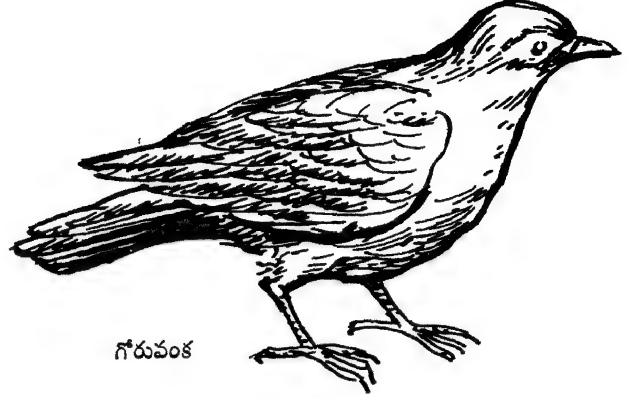
13

పావురాలు

తే. బట్టికా డన గొరవంక*పిట్ట యనగ
బరంగు శారక యేట్రీంత*పసులపొలి
గాడు కూకటిమూగ నాగను జెలంగు
నిల భరద్వాజవిహంగంబు*(నీలకంఠ!)

15

గోరువంక

పావురాలు : బడ్డిలు, కూకీలు, పల్లటీలు. పారువాలు,
బకదార్లు (కలరవపక్షి బృందం)

గోరువంక : బట్టికాడు, గొరవంకపిట్ట, (శారక.)

ఏట్రీంత : పసులపొలికాడు, కూకటిమూగ (భరద్వాజపక్షి);

చిలుక

డేగ

తే. పుడమిలోపల జదువుల*పులు గనంగ
జిగురువిల్కానితేజి నా*దొగరుముక్కు
పులు గనంగ బచ్చితెక్కల*పులు గనంగ
జిలుక యన నొప్పు గీరంబు*(శ్రీమహేశ!) 14

తే. జాలె డే గన గురుజు నా*నాళ్ళమనగ
గణుజు నాగను జలకట్టి *యనగ వేస
డం బనగ గిడ్డు నా నోర*ణం బనంగ
శ్వేనభేదంబు లగు (మహా*సేనజనక!) 16

చిలుక : చదువులపులుగు, చిగురుచిలుకానితేజి,
దొగరుముక్కుపులుగు, పచ్చితెక్కలపులుగు

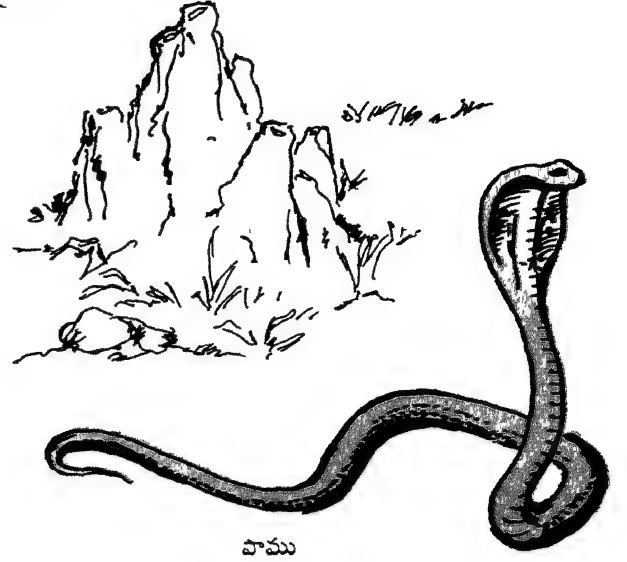
డేగ : జాలె, కురుజు, నాళ్ళం, కణుజు, జలకట్టి, వేసడం, గిడ్డు,
ఓరణం, (శ్వేన భేదం, గడ్డలలో ఒక తెగ.)

తే కోటఁ డనఁగను గూబ నా*ఘూక మమరుఁ
జిఱుతగూబ యనంగఁ బ*సిండికంటి
యనఁగ సకినాలపులుఁ గన*నలరుచుండుఁ
బృథివిఁ గనకాక్షి యనుపక్షి*(శ్రీమ హేళ!) 17

గుడ్డగూబ

గుడ్డగూబ : కోటడు, గూబ (ఘూకం)
చిరుతగూబ : పసిండికంటి, సకినాలపులుగు (కనకాక్షి)

పాము

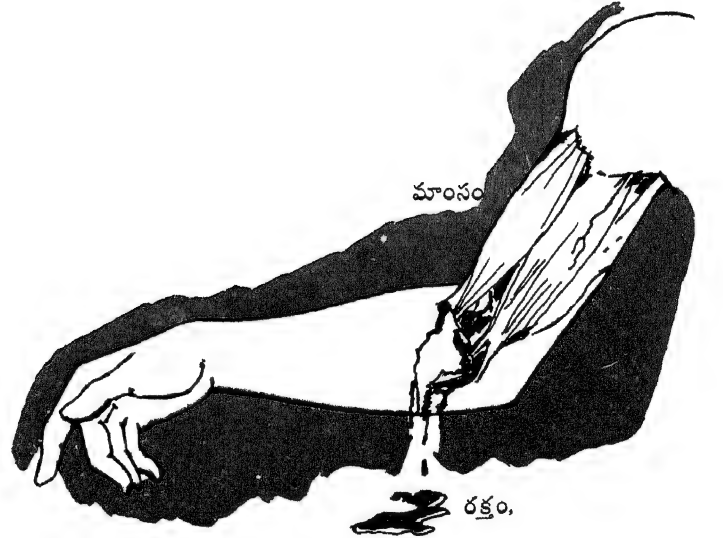
పాము : సప్పుం, నిడువడు, పడగదారి, గాలిమేతరి, వినదారి,
కానరానికాళ్ళయది, చిల్వ, వీనులకంటి,
పుట్టపెట్టెపట్టు (అహి.)

క. ఇల నెంచ రుధిరమున కా
ఖ్యలు నల్ల యనంగ నెత్తు*రనఁగ ధరిత్రిం
బొల యీరు వెఱచి నంజుడు
పొల సన నివి పరఁగు మాంస*మునకు (మ హేళా!) 19

తే. పాము సప్పుంబు నిడువడు*పడగదారి
గాలిమేతరి వినదారి*కానరాని
కాళ్ళ యది చిల్వ వీనుల*కంటి పుట్ట
పెట్టె పట్టనఁ జను నహి*పేళ్లు (భర్గ!) 18

చిల్వ

మాంసం

రక్తం.

రక్తం : నల్ల, నెత్తురు (రుధిరం.)
మాంసం : పొల, ఈరువు, ఎరచి, నంజుడు, పొలసు.

క. భర్గుడు కాశీనిలయుడు
దుగ్ధావతి యొసఁగు ముదము*తో నీతిర్య
గ్వర్గు లిఖించినఁ జదివిన
దౌర్గత్యము లణచి సంప*దలు నిత్యంబున్. 20

నానార్థవర్ష

క. కలు పనఁ బే రగు దధికిం
గలు పన సస్యంబులోని*గాదముపే రౌ
వెలు గండ్రు కంపకోటను
వెలుఁ గందురు ప్రభను జనులు*(విశ్వాధిపతీ !)

1

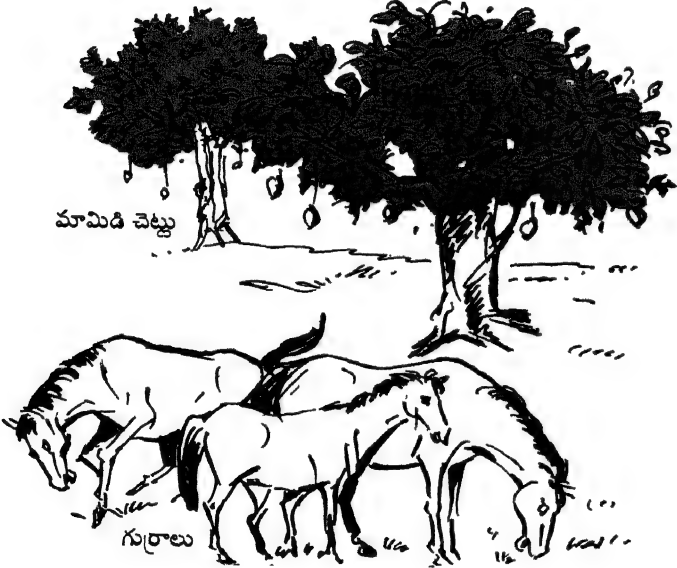
కలుపు : 1. పెరుగు (దధి), 2. సస్యంలోనిగాదం.
వెలుగు : 1. కంచె (కంప కోట), 2. వెలుతురు, (ప్రభ).

క. ఇమ్మహిలోపలఁ బే రగుఁ
గొమ్మ యనన్ వృక్షశాఖ*కును భామినికిం
దమ్ము లనం బే రగుఁ బ
దృమ్ముల కనుజన్ములకును*(దరుణేందుధరా!) 3

కొమ్మ : 1. చెట్టు కొమ్మ (వృక్ష శాఖ), 2. స్త్రీ, (భామిని).

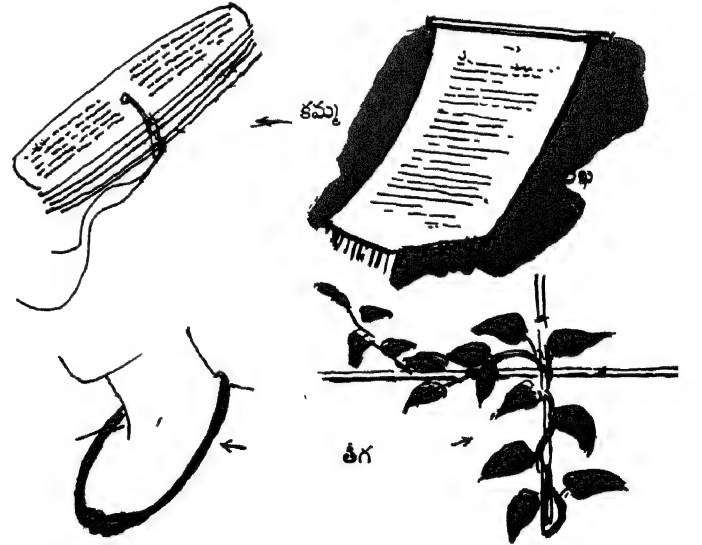
తమ్ములు : 1. తామరలు (పద్మాలు), 2. తమ్ముళ్లు (అనుజన్ములు)

క. మావు లనం దగు హయములు
మావు లనం బరగు నామ్ర*మహిజంబు లిలం
దావు లన స్థల మొప్పును
దావు లనన్ వాసనలకుఁ*దగుఁ బేరు (శివా!) 2

మావులు : 1. గుర్రాలు (హయాలు), 2. మామిడిచెట్టు
(ఆమ్రమహిజాలు)

తావులు : 1. స్థలాలు, 2. వాసనలు

క. ఇమ్ములఁ బే రగుఁ దాటం
కమ్ములకున్ లేఖలకును*గమ్మ లనన్ నా
మమ్ము దగుం గంతాభర
ణమ్మునకును లతకుఁ దీగె*నా (గౌరీశా)

4

కమ్మ : 1. చెవికమ్మ, (తాటంకం), 2. జాబు (లేఖ).

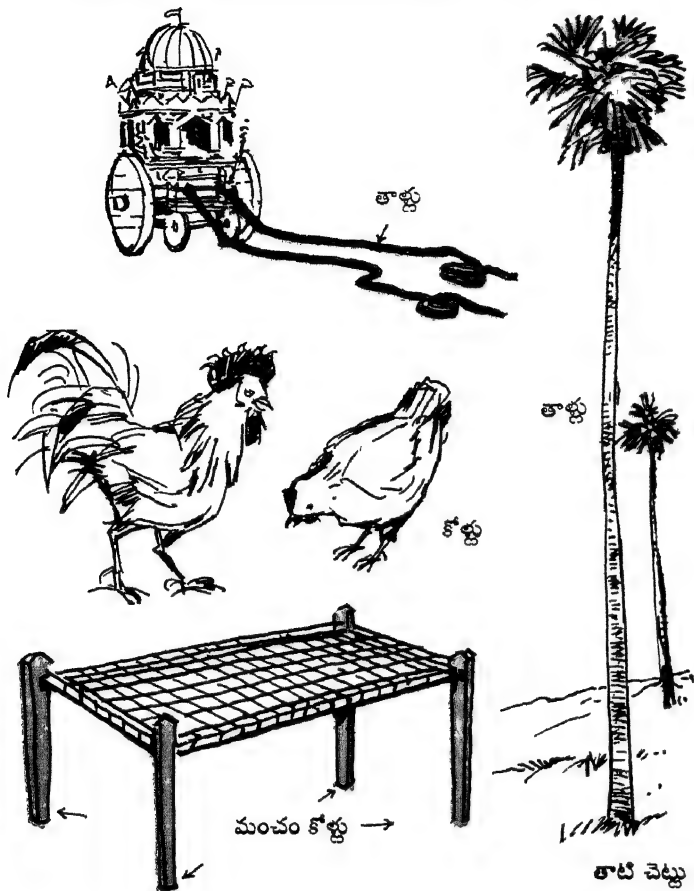
తీగె : 1. మెడనూలు (కంతాభరణం), 2. తీగ లత.

క. చెల్లును బేళ్లె ధరలోఁ

దాళ్లనఁ సూత్రంబులకును*దాళంబులకుం

గోళ్లనఁ గుక్కుటములకును

బేళ్లగు ఖట్వాంగములకు*బేళ్లగు (నభవా!) 5

తాళ్లు : 1. వగ్గాలు (సూత్రాలు), 2. తాటిచెట్టు (తాళములు)

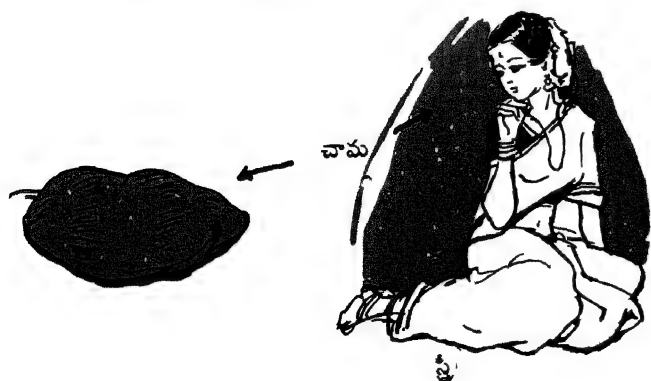
కోళ్లు : 1. కుక్కుటాలు, 2. మంచపుకోళ్లు (ఖట్వాంగాలు)

క. చామ యన సస్యమునకును

భామినికిని నాఖ్య యగుచు*బరఁగు ధరిత్రిన్

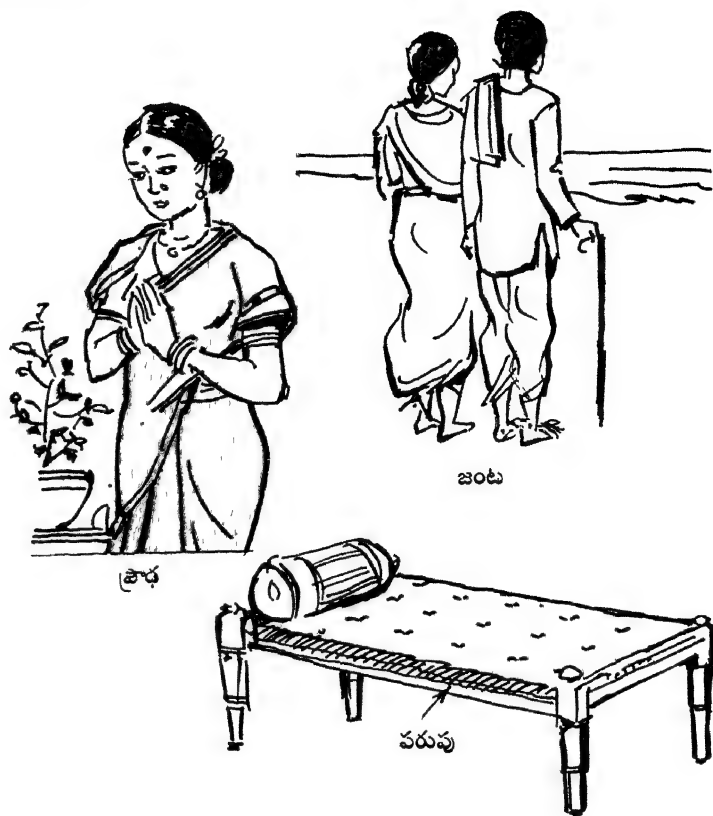
నామము లగుచును వెలయును

బాము లనన్ జన్మములకు*భంగములకున్. 6

చామ : 1. ఒక సస్యం, 2. స్త్రీ (భామిని)

బామ : 1. జన్మ, 2. భంగం.

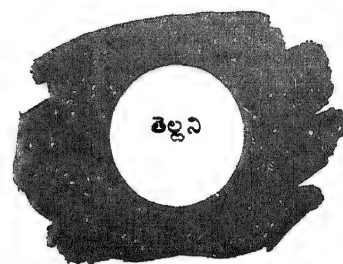

తే. దంట యనఁగ నభిఖ్య యై*దనరుచుండు
జగతిలోపలఁ బ్రౌఢకు*యుగళమునకుఁ
బఱ పనంగ నభిఖ్య యొ*బానువునకు
విస్తృతమునకు (శైలని*వేశ యాశ).

7

దంట : 1. ప్రాధ, 2. జంట (యుగళం)

పరుపు : 1. పానుపు, 2. విస్తృతం.

క. తొలి యనఁగా నగు నామం

బులు పూర్వంబునకు సుషిర*మునకును ధరలో

వెలి యనఁగ బహిర్వళం

బులకును నామంబు (శేష*భుజగవిభూషా!) 8

తొలి : 1. మునుపు (పూర్వం), 2. బెజ్జం (సుషిరం).

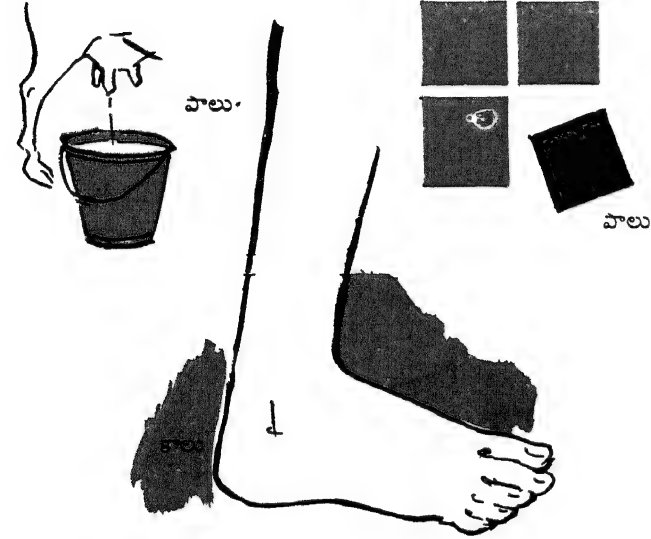
వెలి : 1. బయటి (బహిః), 2. తెల్లని (ధవళం)

క. ధారుణో బేరు వహించును
బూరుగు నా నూఁదువాద్య*మును శాల్మలీయుం
బే రన నభిధానం బగు
హోరమునకు నామమునకు*(నంబరకేశా!) 12

క. నెమ్మి యనన్ వంజులవు
క్షమ్మనకున్ బర్హికిని సు*ఖస్థి తికిని నా
మమ్ముగఁ దగు (నతిధీర య
హమ్మతిజనదూర వన్న*గాధిపహారా!) 9

నెమ్మి : 1. ప్రబులి చెట్టు (వంజుల వృక్షం), 2. నెమలి (బర్హి),
3. సుఖస్థి.

క. పోలం బే రగుచుండును
బా లనఁగా క్షీరమునకు*భాగంబునకుం
గా లనఁ బే రగు నాలవ
పాలికిఁ బాదంబునకును*(బాలేందుధరా!) 10

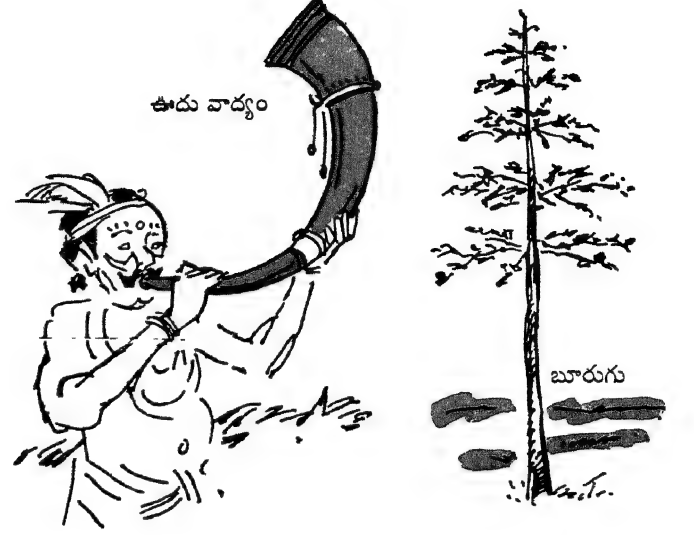
పాలు : 1. క్షీరం, 2. భాగం.

కాలు : 1. నాలుగోపాలు, 2. పాదం.

క. మే లన శుభంబు పే రగు
మే లన నుపరికిని గూరి*మికినిం బేరె
మే లన మెచ్చునఁ బల్కిన
యాలాపంబునకు నాఖ్య*యగు (జగదీశా!) 11

మేలు : 1. శుభం, 2. పై (ఉపరి) 3. కూరిమి, 4. మెప్పుమాట.

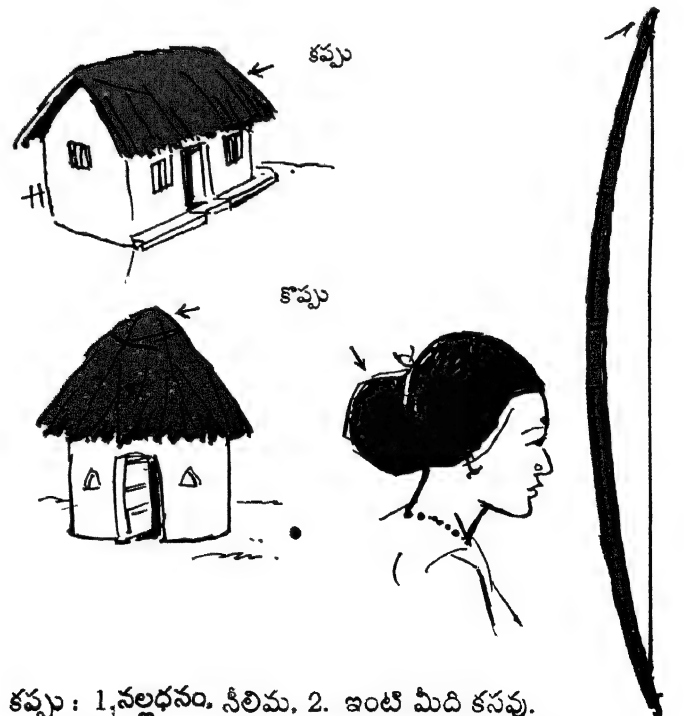
పలికిన మెచ్చున అలాపం.

బూరుగు : 1. ఊదు వాద్యం, 2. శాల్మలీ.

పేరు : 1 దండు (హారం) 2. నామం.

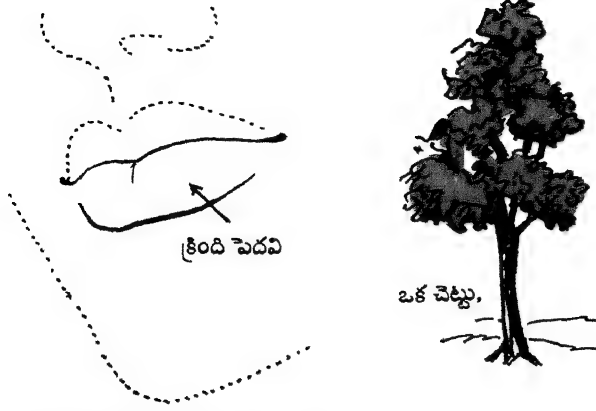
క. క ప్పన నీలిమపే రగుఁ
గ ప్పనఁగా నింటిమిఁది*కసవుకుఁ బేరెఁ
గొ ప్పనఁ దగుఁ జాపాగ్రము
నొ ప్పగు ధమ్మిల్లమును గృ*హోపరియు (శివా!) 13

కప్పు : 1, నల్లధనం, నీలిమ, 2. ఇంటి మీది కసవు.

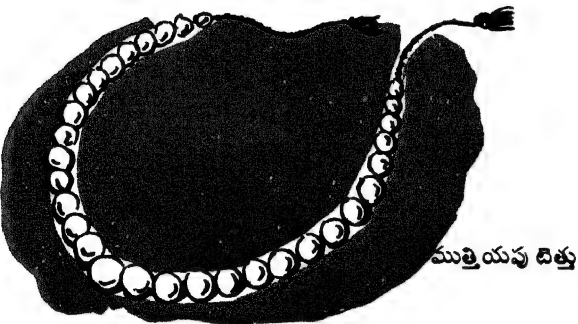
కొప్పు : 1. ఎంటి కొన (చాప్రాగం), 2. జాట్టుముడి, (ధమ్మిల్లం)

3. ఇంటి పై భాగం (గృహోపరి)

క. ఒకభూరుహమునకును ధమ
నికిఁ బే రగుఁ గ్రోవి యనఁగ*నెఱి నట్టుల వే
తొకభూరుహమునకు నధరము
నకుఁ బే రగు మోవి యనిన*(నగరాట్టాపా!) 14

క్రొవి : 1. ఒకచెట్టు (భూరుహం) 2. ధమని
మోవి : 1. ఒక చెట్టు (భూజం), 2. కింది పెదవి (అధరం).

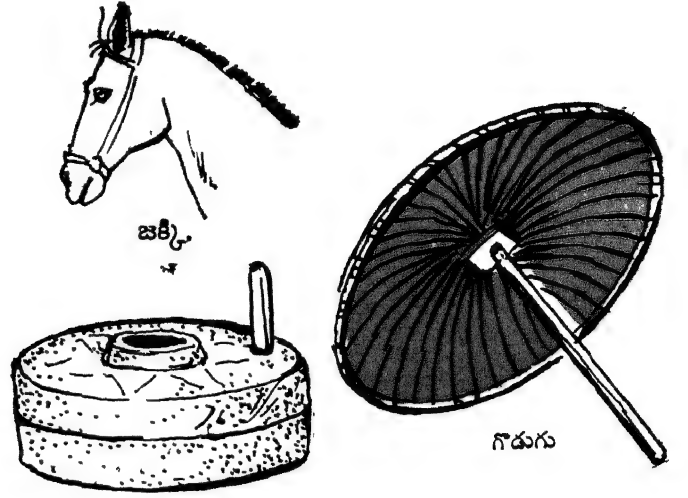

క. చవు లనఁగా నభిధానము
లవు షడ్రుచులకును ముత్తి*యపుదిత్తులకున్
భువిలోపల నామము లగు
గవులన గుహలకునుఁ బూతి*గంధంబులకున్.

15

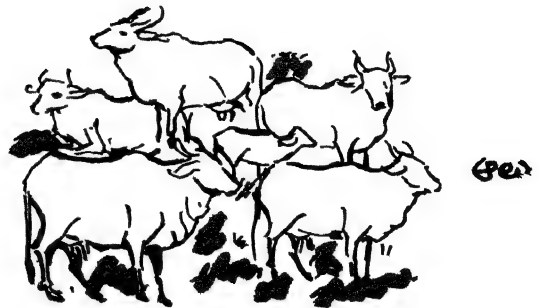
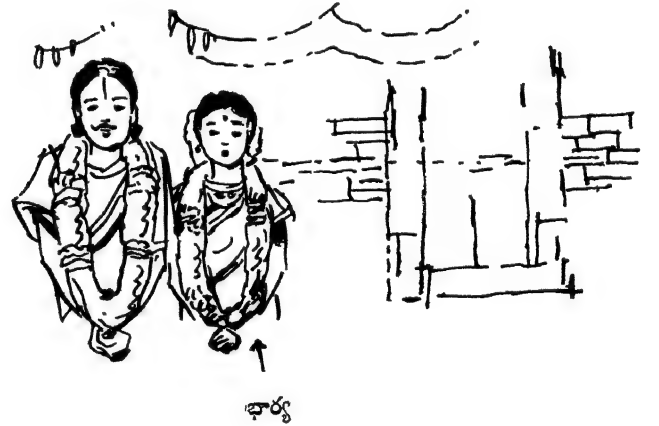
చవి : 1. రుచి, 2. ముత్తెయపు దిత్తు
గవులు : 1. గుహలు, 2(పూతిగంధం) కంపు.

తే. ఆఖ్య యై యొప్పు ధరణిలో*నవరదివస
మునకు ఛత్రంబునకు నెల్లి*యనెడినుడువు
జక్కి యనుపేరువరఁగును*సైంధవంబు
నకు ఘరట్టంబునకును (గం*దర్పదమన!) 16

ఎల్లి : 1. రేపు (అవర దివసం), 2. గొడుగు (ఛత్రం)
జక్కి : 1. గుర్రం (సైంధవం), 2. తిరగలి (ఘరట్టం)

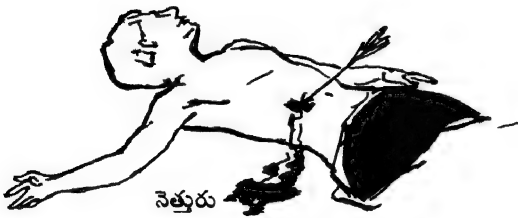
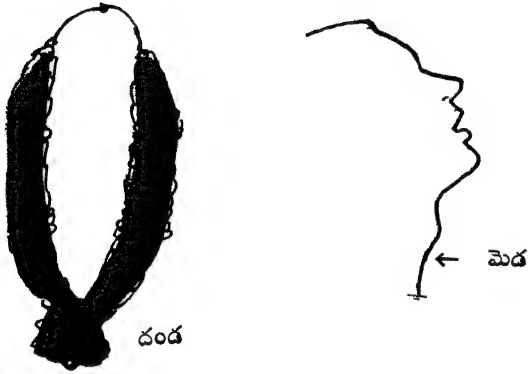
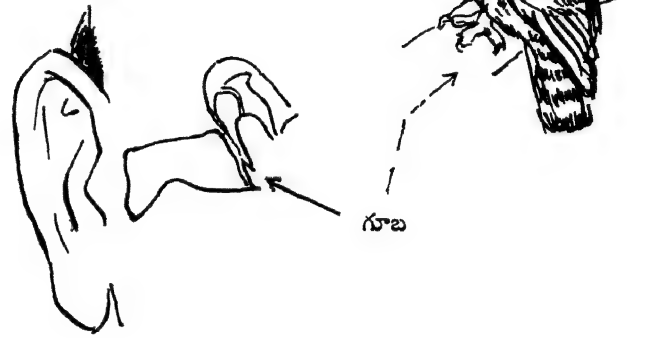
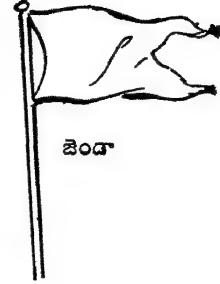
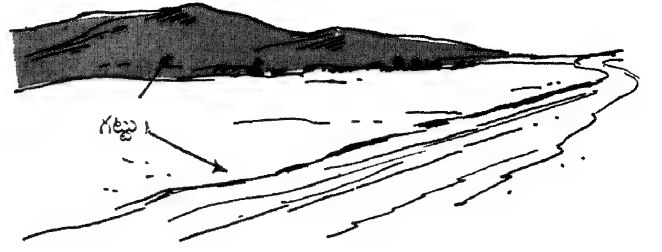
తే. ఆడె ననుమాట నటియించె*ననుటకును వ
చించె ననుటకు మఱియు నిం*దించె ననుట
కాఖ్య యగుచును శోభిల్లు*నాలు నాఁగ
గోవులకు భార్యకును బే ర*గు (నృపేశ!) 17

అడు : 1. నటించు, 2. పలుకు (ఎచించు) 3. తిట్టు (నిందించు)
అలు : 1. గోవులు, 2. భార్య.

సీ. రజతపునఃపదా*ర్థములకు నభిధాన
మగు వెండి యన బంతి* యనఁగఁ గందు
కమునకు శ్రేణికి*నమరు నాహ్వాయముగా
దండ యనం బుష్ప*దామమునకు
నంతికంబునకుఁ జే*రగు దొర యన నాఖ్య
యగు సదృశమునకు*నవనిపతికి
నస్త్ర సంఖ్యకు నహ*మ్మనుటకు నాహ్వాయం
బగు నే ననఁగ సరి*యనఁగ సదృశ

తే. మునకు సమసంఖ్యకును నామ*ముగ నెసంగు
గొంతనఁగ నాహ్వాయంబగు*గుక్కుటాస
నంబునకుఁ గంతంబునకును*నల్ల యనిన
రక్తనీలాఖ్య యై యొప్పు*(రాజమకుట!) 18

సీ. తీరంబునకు ధరి * త్రీధరంబునకు స
మాఖ్య యై యొప్పు గట్టనఁగ (నీశ!)
కేతువునకుఁ గాంతి*కిని సమాహ్వాయ మగు
డా లనంగను (మేరు*శైలచాప!)
శౌర్యధుర్యునకు లాం*ఛనమునకును నామ
మగు బిరు దనఁగఁ (బు*న్నగవిభూష!)
గూబ నా నాఖ్య యౌ*ఘాకంబునకుఁ గర్ణ
మూలంబునకు (నవి*ముక్తనిలయ!)

తే. యంతికంబునకును సమూ*హంబునకును
నామ మై యొప్పుఁ జేరువ*నాఁగ (నభవ!)
సమభిధాన మై యొప్పుఁ బి*శాచమునకుఁ
బవనమునకును గాలి య*న్నలుకు (రుద్ర!) 19

వెండి : 1. రజతం, 2. తిరిగి (పునః)

బంతి : 1. కందుకం, 2. వరుస (శ్రేణి).

దండ : 1. పుష్ప దామం, 2. సమీపం (అంతికం).

దొర : 1. సమానం (సదృశం), 2. రాజు (అవనిపతి)

ఏను : 1. అయిదు (అస్త్రసంఖ్య), 2. నేను (అహం)

సరి : 1. సమానం (సదృశం), 2. సమ సంఖ్య.

గొంతు : 1. కుక్కుటాసనం, 2. మెడ (కంతం)

నల్ల : 1. నెత్తురు (రక్తం), 2. నలుపు (నీలం).

గట్టు : 1. తీరం, 2. పర్యతం (ధరిత్రీధరం)

డాలు : 1. జెండా (కేతువు), 2. కాంతి

బిరుదు : 1. వీరుడు, శౌర్య ధుర్యుడు, 2. గుర్తు (లాంఛనం)

గూబ : 1. గుడ్డగూబ (ఘాకం), 2. చెవిమొదలు (కర్ణమూలం).

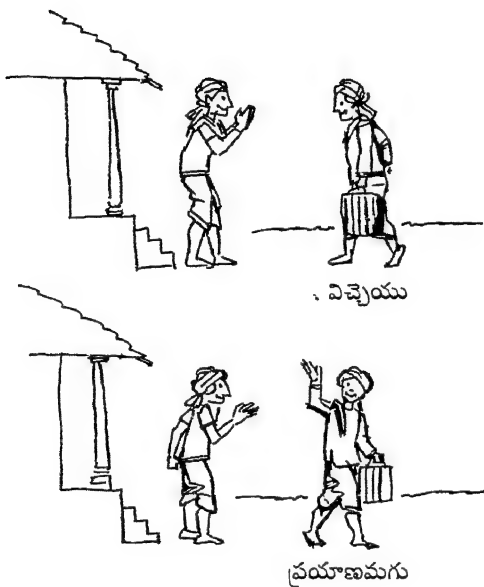
చేరువ : 1. దగ్గర (అంతికం) 2. గుంపు (సమూహం)

గాలి : 1. దయ్యము, పిశాచం 2. వాయువు.

క. ఇలలోపల నామం బగుఁ
బలుకులు నా శకలములకు*భాషణములకున్
నెల యన నభిధామం బగు
జలజారికి మాసమునకు*(శైలనిశాంతా!) 20

పలుకు : 1 ముక్కు (శకలం), 2 మాట (భాషణం)

నెల : 1. చంద్రుడు (జలజారి), 2. 30 రోజులు (మాసం)

సీ. అంతర్నితం డయ్యె*ననుటకు నాగతుం
డయ్యె ననుటకు స*మాఖ్య యగుచు
నలరును విచ్చేసె*ననుట (యంబరకేశ!)
నెఱి సమాహ్వయ మగుఁ*గఱచె ననఁగ
నభ్యాస మొనరించె*ననుటకు దంతపీ
డ యొనర్చె ననుటకు*(నయుగనయన!)
వెలయుఁ దప్తక్షీర*ములకు నభిజ్ఞకు
నాఖ్యయై యానవా*లనుట (యీశ!)

తే. పఱచె ననఁగ సమాఖ్యయా*బాధచేసెఁ
బ్రచలితుం డయ్యె ననుటకుఁ*(బాండురాంగ!)
పరఁగ మోహించె ననుటకుఁ*బరిమళించె
ననుట కొప్పును వలచెనా*(నళికనేత్ర). 21

విచ్చేయు : 1. అంతర్నితండుగు, 2. ఆగతుడుగు

కరచు : 1 నేర్చు, అభ్యాసమొనర్చు. 2. పళ్ళుకొరుకు, దంత
పీడనమొనరించు.

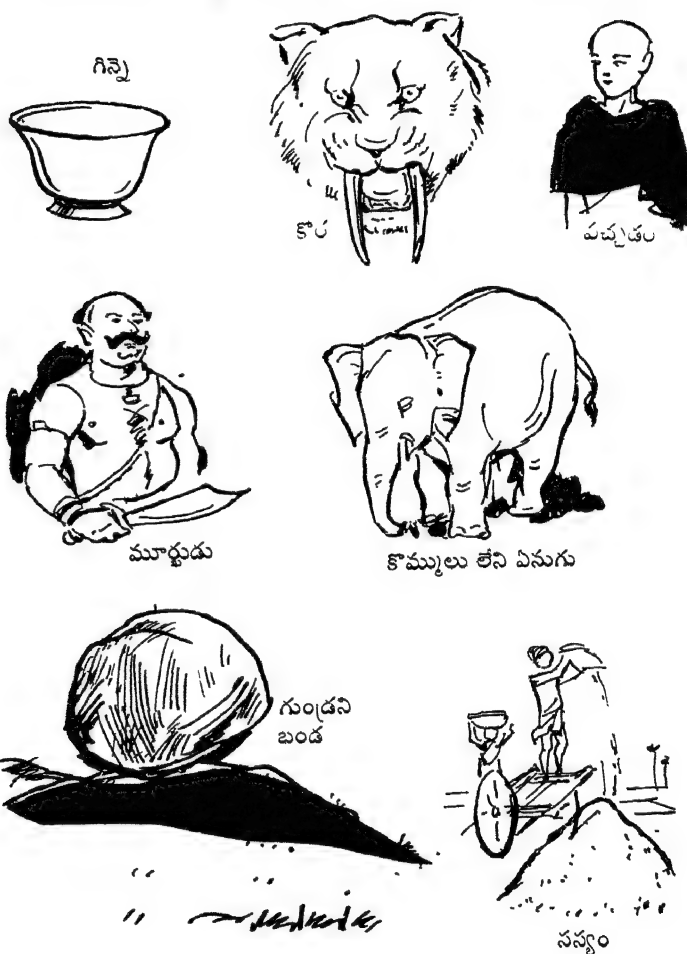
అనవాలు : 1. కాగిన పాలు (తప్తక్షీరం), 2. గుర్తు (అభిజ్ఞ)

పరచు : 1. (బాధ చేయు), 2. ప్రయాణమగు
ప్రచలితుడుగు,

వలచు : 1. కోరు. మోహించు, 2. సువాసన ఇచ్చు, పరిమళించు.

సీ. అనె నంట సమాఖ్య*యౌను వహించె బా
నము చేసె ననుటకు*(నగనివేశ!)
చషకంబునకును సం*ప్ర కు నాఖ్య యౌఁ గోర
యనఁగ (శశాంకక*తావతంస)
మొక్కులేఁ డనఁగఁ గొ*మ్ములు లేనికరికి ము
ప్పరునకుఁ బే రగు*(గరళకంఠ!)
మరకతచ్చవికి సం*బరమున కగుఁ బేరు
పచ్చడం బనిన (సం*బాకళత్ర!)

తే. క్షితిని దురగీపతికి వృత్త*శిలకు నామ
ధేయ మై యొప్పు గుండు నాఁ*(ద్రిపురహరణ!)
నామ మౌ నొక్కసస్యంబు*నకును లోప
మునకుఁ గొఱ్ఱ యనంగ (సం*బుదనిభాంగ!) 22

అను : 1. మోయు(వహించు), 2. తాగు (పానముచేయు)

కోర : 1. గిన్నె (చషకం), 2. పెద్ద పన్ను (దంష్ట్ర)

మొక్కులేదు : 1. కొమ్ములు లేని ఏనుగు, 2. మూర్ఖుడు
(ముప్పరుడు)

పచ్చడం : 1. పచ్చల కాంతి (మరకతచ్చవి), 2. పైగ్రుడ్డు,
వస్త్రం (అంబరం)

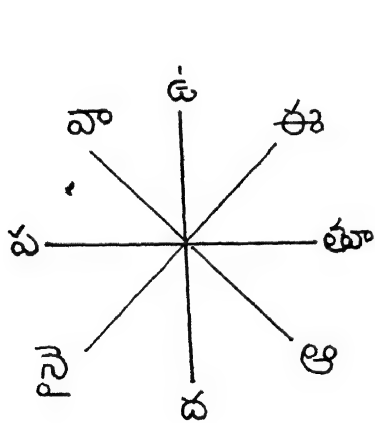
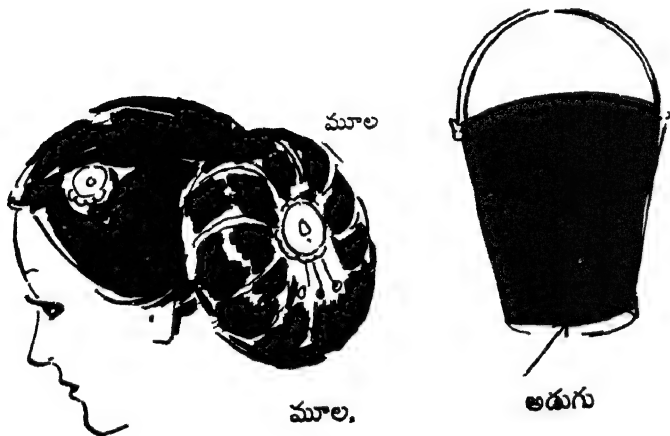
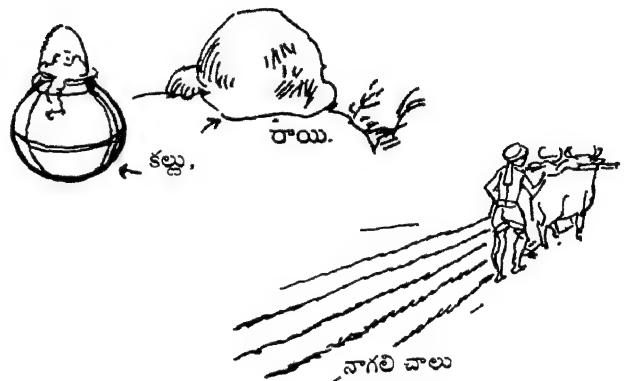
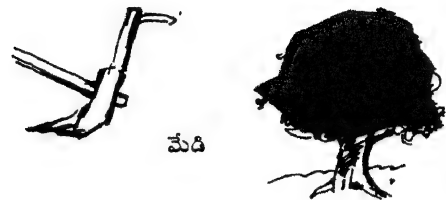
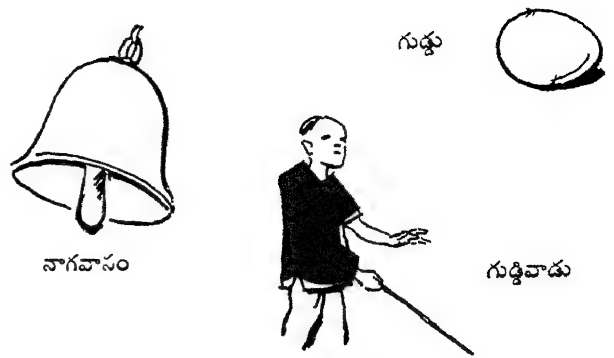
గుండు : 1. మగ గుర్రం (తురగీ పతి), 2. గుండ్రని బండ (వృత్త
శిల)

కొర్ర : 1. ఒక సస్యం, 2. కొరవ (లోపం)

సీ. తాల్చు నాఖ్యను వధూ*ధమ్మిల్ల భారంబు
గోణంబు మూల నా*(గుధరచాప!)
గొఱి యనునాఖ్యచే*గొఱలు లోపంబు మ
నోజ్ఞ వస్తువు (దక్ష*యజ్ఞమథన!)
నెఱి పేయపడియె న*స్వేషించె నను రెంటి
కాఖ్య యౌ రోసె నా*(నసితకంఠ)
నరసె నా బే రగు*నార్తి వారించె వి
మర్పించె ననుటకు*(మదనదమన!)

తే. చరణమునకు నధఃప్రదేశంబునకు స
మాఖ్యయై యొప్పు నడుగు నా*(నళికనేత్ర!)
మహిని బే రగు చుండుఁ బ్ర*మాణికంబు
నకును భాషకు బాస నా*(నగనివేశ!)

23

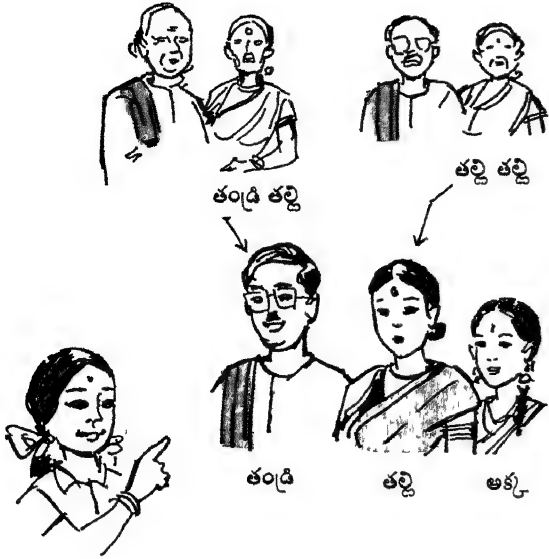
సీ. నాగవాస మన ఘంటాప్రతీకమునకు
వేశ్యల కగుఁ బేరు*(విశ్వనాథ!)
నామ మౌ నండంబు*నకు నంధకునకును
గుడ్డనంగను (రౌప్య*కుధరనిలయ!)
చర్మవాద్యమున కు*ష్ణ మునకుఁ బే రగు
నుడు కనియెడునాఖ్య*(యుడుపమకుట!)
యభిధాన మగు మేడి*యన హలాంగమున కు
దుంబరమునకును*(ధూతకలుష!)

తే. కల్లనగ శిల సురయు నౌ*(గరళకంఠ!)
పరగు నాఖ్యయు లాంగల*పద్ధతికిని
శ్రేణికిని జా లనంగ (భా*సితసితాంగ!)
(వారిధినిషంగ! కాశీని*వాసలింగ!)

24

మూల : 1. స్త్రీ కొప్పు (వధూధమ్మిల్లం), 2. కోణం
కొర : 1. కొర్రలను ధాన్యం, 2. లోపం, 3. (మనోజ్ఞ వస్తువు) బిల్వం
రోయ : 1. అనన్యాయం (పేయపడు), 2. వెదకు
(అన్వేషించు)
అరయు : 1. దుఃఖంపోగొట్టు, అర్తి వారించు, 2. విమర్శించు
అడుగు : 1. పాదం, 2. క్రింది భాగం
బాస : 1. ఒట్టు (ప్రమాణికం), 2. భాష

నాగవాసం : 1 గంటలోని సీల (ఘంటా ప్రతీకం), 2. వేశ్యలు.
గుఢు : 1. అండం, 2. గుడ్డివాడు (అంధకుడు)
ఉడుకు : 1. ఒక వాద్యం (చర్మవాద్యం), 2. వేడిమి (ఉష్ణం)
మేడి : 1. నాగలి వెనుక పట్టు కొయ్య (హలాంగం),
2. అత్తి చెట్టు (ఉదుంబరం)
కల్లు : 1. రాయి (శిల), 2. మద్యం (సుర)
చాలు : 1. నాగేటిచాలు (లాంగల పద్ధతి), 2. వరుస (శ్రేణి)

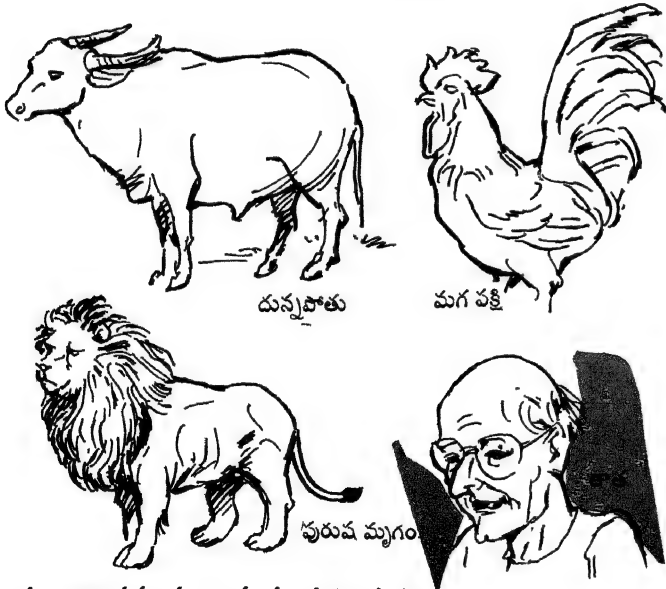

తే. జననికిని మాతృజననికి*జనకజనని
కాఖ్య యగు నవ్వ యనఁగ (నా*ర్యాసహాయ !)
భగినికిని జనకునకు నా*హ్వయము దనరు
నప్ప యనఁగను (జంధ్ర రే*ఖావతంస !)

25

అవ్య : 1. తల్లి (జనని), 2. తల్లి తల్లి (మాతృ జనని), 3. తండ్రి
తల్లి (జనక జనని).

అవ్య : 1. అక్క (భగిని), 2. తండ్రి (జనకుడు)

క. పో తనఁగఁ బరఁగు మహిషము
భూతలమునఁ బురుషమృగమ్ము*బురుష ఖగంబుం
దా తన ధాతృ పితామహ
మాతామహులకును నగు స*మాఖ్య (మహేశా!)

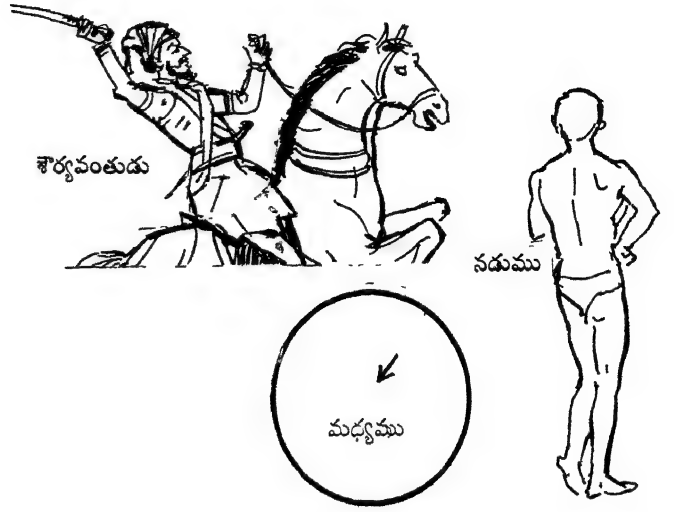
26

పోతు : 1. దున్నపోతు (మహిషం), 2. పురుష మృగం, 3. మగ
పక్షి (పురుష ఖగం)

తాత : 1. బ్రహ్మ, 2. తండ్రి తండ్రి (పితామహుడు), 3. తల్లి
తండ్రి (మాతామహుడు)

క. పుడమిని బేరు వహించును
వడిగలవాఁ డనఁగ శౌర్య*వంతుఁడు జవియున్
నడు మన నవలగ్నముఁ జె
న్నడరఁగ మధ్యస్థలంబు*నగు (నగధన్వీ !)

27

వడిగలవాడు : 1. వీరుడు, శౌర్యవంతుడు 2. చురుకైనవాడు (జవి)
నడుము : 1. మధ్యము (అవలగ్నం), 2. నడిమిచోటు/మధ్యస్థలం.

క. ఎద యనఁగఁ బరఁగు భీతికి
హృదయమునకు వక్షమునకు*నిల జో డనఁగా
నది దనరు నామ మగుచును
సదృశమునకు వర్మమునకు*(జంద్రార్థధరా!)

28

ఎద : 1. భయం (భీతి), 2. ఎడద, హృదయం, 3. రొమ్ము (వక్షం)
జోడు : సమానం (సదృశం), 2. కవచం (వర్మం).

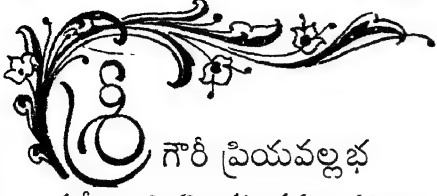
క. నానార్థవర్గు విది స
న్మానముతో దీనిఁ జదివి*నను వ్రాసిన*నా
మానవుల కబ్బు నెప్పుడు
నానార్థంబులును విశ్వ*నాథునికరుణన్.

29

గద్యము. ఇది శ్రీమదేకామ్రమంత్రపుత్రకౌండిన్యగోత్రపవిత్ర,
సదారాధిత మహేశ్వర పైడిపాటి లక్ష్మణకవి
ప్రణీతంబైన యాంధ్రనామసంగ్రహం బను
నిఘంటువునందు సర్వంబు నేకాశ్వాసము.

ఆంధ్ర నామ శేషం

క. గౌరీ ప్రియవల్లభ
రాగద్వేషాదిరహిత! *రమ్యచరిత్రా!
యోగిద్వేయపదాంబుజ!
భోగివలయ! రామచంద్ర*పురవరనిలయా! 1

వ. అవధరింపుము : 2

ఆ. ఆంధ్రనామసంగ్ర*హమునందుఁ జెప్పని
కొన్ని తెలుఁగు మఱుఁగు*లన్నిఁగూర్చి
యాంధ్రనామశేష*మనుపేరఁ జెప్పెద
దీనిఁ జీత్తగింపు*దేవదేవ! 3

క. తఱి య జ్ఞద నన సమయం
బుఱుఁ డనఁగను సరకుసేయ*కుండె ననఁగఁ బే
ళ్లొఱ పగు గణింపఁ డనుటకుఁ
(గరిచర్మాంబర! త్రినేత్ర!*గౌరీమిత్రా!) 4

అదనూ : తరి, అజ్ఞ, సమయం
లక్ష్మపెట్టడు : ఉరడు, సరకుసేయడు (గణింపడు)

తే. పెంపుసెందెను దామర*తంపరయ్యెఁ
బ్రబలె నెగడెను గొనసాగె*బలిసె పెరిగె
ననఁగ రేకెత్తె ననఁగ బే*ళ్లయ్యె వృద్ధి
బొందె ననుటకు (శేషాహి*భూషితాంగ!) 5

పెరుగు : పెంపుచెందు, తామరతంపరగు, ప్రబలు, నెగడు,
కొనసాగు, బలియు, రేకెత్తు (వృద్ధిపొందు)

తే. పేర్ని యర్నిలి మక్కువ*కూర్చి నెమ్మి
నెనరు గాదిలి గారాము*నెయ్య మింపు
ప్రేముడి యనుంగు ముద్దనఁ*బ్రియమునకును
నామధేయంబు లయ్యెఁ (బి*నాకపాణి!) 6

ప్రేమ : పేర్ని, అర్నిలి, మక్కువ, కూర్చి, నెమ్మి, నెనరు, గాదిలి,
గారాము, నెయ్యం, ఇంపు, ప్రేముడి, అనుగు, ముద్దు
(ప్రియం)

క. ఒనఁగూర్చె ననఁగ సమకూ
ర్చె ననన్ పీల్పఱిచె ననఁగఁ*జేకూర్చెను నా
ననుకూలపఱిచె ననుటకుఁ
దనరును నామంబు లై (సు*ధాకరమకుటా!) 7

సమకూర్చు : ఒనగూర్చు, పీల్పరుచు, చేకూర్చు (అనుకూలపరచు)

క. చరియించె ననుట కాఖ్యలు
తిరిగెను జెరలాడె ననఁగఁ*ద్రిమ్మరె ననఁ గ్రు
మ్మరె ననఁగ మసలె ననఁగాఁ
(బురదానవహరణ! శేష*భుజగాభరణా!) 8

తిరుగు : చెరలాడు, త్రిమ్మరు, క్రుమ్మరు, మసలు (చరియించు)

తే. ఆఱుమూఁడయ్యెఁ గచ్చువి*చ్చయ్యె ననఁగ
బెడిసె బుసివోయె ననఁగను*జెడియెననఁగ
నాఖ్య లగుఁ గార్యవైకల్య*మయ్యె ననుట
(కంధకాసురహరణ! రౌ*ప్యాద్రిశరణ!) 9

చెడు : ఆరుమూడగు, కచ్చువిచ్చగు, బెడియు, బుసిపోవు,
చెడు (కార్యవైకల్యమగు)

క. అలజడి నెంజిలి పిమ్మట
సిలు గుత్తలపాటు వంత*సేగి నెగుల్ గొం
దల మలమ టడరు గో డు
మ్మలిక వనటఁ గుందు నా న*మధుదుఃఖాఖ్యల్ 10

దుఃఖం : అలజడి, నెంజిలి, పిమ్మట, సిలుగు, ఉత్తలపాటు, వంత,
సేగి, నెగులు, కొందలం, అలమట, అడరు, గోడు,
ఉమ్మలిక, వనట, కుందు

క. అరిది వెఱుం గచ్చెరు వ
బ్బుర మబ్రం బనఁగఁ జిత్ర*మునకుం బేళ్లై
సరణికిఁ బేళ్లగుఁ ద్రో వనఁ
దెరు వన దారి యన బాట*తెన్నన (నభవా!) 11

అశ్రయం : అరిది, వెరంగు, అచ్చెరువు, అబ్బురం, అబ్రం (చిత్రం)
దారి : తోవ, తెరువు, బాట, తెన్ను (సరణి)

తే. ఐదుపదిచేసె వెనుకముం*దయ్యె జాణిగె
వీగె వెన్ని చె వెనుకంజ*వేసె ననగ
నోహటించె ననంగ బే*ళ్లొప్పుచుండు
నాహవపరాజ్ముఖుం డయ్యె*ననుట (కభవ !) 12

వెనుకంజవేయు : ఐదుపదిచేయు, వెనుక ముందగు, జాణుగు,
వీగు, వెన్నిచ్చు, ఓహటించు
(అహవపరాజ్ముఖుడగు)

తే. మోహరించెనుదండెత్తె *మొనసె దాడి
చేసె బోటొగ్గె గో ల్తలు*చేసె మాఱు
కొనియె దళమెత్తె ననగ బే*ళ్లొనరుచుండు
నాహవోద్యోగ మొనరించె*ననుట (కభవ!) 13

యుద్ధప్రయత్నంచేయు : మోహరించు, దండెత్తు, మొనయు,
దాడిచేయు, పోటొగ్గు, కోల్తలు చేయు,
మారుకొను, దళమెత్తు
(అహవోద్యోగమొనరించు)

తే. ఆహవోన్ముఖతకు నోల*మాసగొనక
పిఱుతివియ కీడబో కనక*బేళ్లు దనరు
నబ్బెసమొనరై గఱచెనా*నభ్యసించె
ననుట కభిధానములు (చంద్ర*మావతంస!) 14

యుద్ధానికి సిద్ధమగు : ఓలమాసగొనక, పిరుతివియక, ఈడబోక
(అహవోన్ముఖమగు)

నేర్చుకొను : అబ్బెస మొనర్చు, కరచు (అభ్యసించు)

క. వేఱొక టనఁ బై పె చ్చన
మాఱట యిమ్మడి యనన్ స*మాహ్వయములు పెం
పారును వస్త్రవంతరమున
(కొరగకేయూరసహిత*హత! మారజితా!) 15

వేరొకటి : పైపెచ్చు, మారట, ఇమ్మడి (వస్త్రవంతరం)

సీ. అఱిడిపోయెను*బీఱువోయెను రిత్త
వోయెను వీసర*వోయె ననగ

నుడివోయె బొలివోయె*సుడివోయె ననగను
వ్యర్థ మయ్యె నటంట*కాఖ్య లయ్యె
గడిమి బీరంబు మ*గంటిమి గం డన
విక్రమాహ్వయములై*వెలయుచుండు
నాస్సాలన మొనరై*ననుటకు జఱచెనా
నప్పళించె ననంగ*నాఖ్య లయ్యె

తే. నొగి వరుస యొలి సొరిది నా*నోజ నాగఁ
గ్రమమునకు నాఖ్య లయ్యెను*(గాలకంఠ!)
కొఱ కొఱత తక్కువ వెలితి*కొదవ కడమ
యనగ నూనంబునకు నాఖ్య*లై తనర్చు: 16

వ్యర్థమగు : ఆరడిపోవు, బీరుపోవు, రిత్తపోవు, వీసరపోవు,
ఉడిపోవు, పొలిపోవు, సుడిపోవు.

పరాక్రమం : కడిమి, బీరం, మగటిమి, గండు (విక్రమం)

చరచు : అప్పళించు (అస్సాలన మొనర్చు)

వరుస : ఒగి, ఓలి, సొరిది, ఓజ (క్రమం)

తక్కువ : కొర, కొరత, వెలితి, కొదవ, కడమ (ఊనం)

తే. నెట్టుకొనె బాలువడె నొడి*గట్టె ననగఁ
గడగె దొడగెను జెలరేగె*గాలుద్రొక్కె
గవిసె గదిసె ననంగ నా*ఖ్యలయి యొప్పు
నభిముఖుం డయ్యె ననుటకు*(నగనివేళ!) 17

పూనుకొను : నెట్టుకొను, పాలువడు, ఒడిగట్టు, కడగు, తొడగు,
చెలరేగు, కాలుతొక్కు, కవియు, కదియు
(అభిముఖుడగు)

తే. అగపడకపోయె విచ్చు మొ*గ్గయ్యె ననగఁ
గంటబడదయ్యె బంచబం*గాళమయ్యె
ననగ దృగగోచరం బయ్యె*ననుట పేళ్లు
(శయఘటితశూల! వైయాఘ్ర*చర్మ చేల!) 18

కనపడకపోవు : అగపడకపోవు, విచ్చుమొగ్గగు, కంటపడకపోవు
పంచబంగాళమగు (దృగగోచరమగు)

క. వెలిచవి చేకటిత ప్పనఁ
బొలుపారఁగ జారభావ*మునకుం బేల్లెఁ
బులు కనటు చిలు మనంగను
మలిన మనుట కాఖ్య లయ్యె*(మనసిజదమనా!)

19

వ్యభిచారం : వెలిచవి (జారభావం)

మలినం : పులు, కనటు, చిలుము.

ఆ. వింగడం బనంగ*విపరీత మగు నుక్కి
వం బనఁగను గుత్తి*తంబు పరఁగు
నాఖ్య యగుచుఁ దనరు*నామని యనఁగను
మదమునకును (జంద్ర*మఃకలాప!)

20

విపరీతం : వింగడం

కుత్తితం : ఉక్కివం

మదం : ఆము

క. ఎల యంద్రు తరుణ మనుటకుఁ
గొల యన దురితంబు పేరు*కుడియెడమ లనన్
వలవలదావల లనఁగను
బొలుపుగ నవసవ్యసవ్య*ములకుం బేల్లె. 21

యౌవనం : ఎల (తరుణం)

పాపం : కొల (దురితం)

కుడియెడమలు : వలవలదావలలు (అవసవ్యసవ్యములు).

క. తగు నౌధత్యము పేట్టె
పొగ రన నా మనఁగఁద్రుళ్లు*పొతర మనఁగా
నెగడును భయంబుపేట్టె
బెగడు దిగులు వెఱపు జంకు*బీ తలు కనఁగన్.

22

పొగరు : , అము, తుళ్లు, పొతరం (బౌద్ధత్యం)

భయం : బెగడు, దిగులు, వెరపు, జంకు, బీతు, అలుకు.

క. అరి యనఁ గప్పం బనఁగాఁ
గరమునకుం బేళ్లు కాఁగు*కడవ పనఁటి నాఁ
బరఁగు ఘటాఖ్యలు (నమితా
మరమానినికాయ! భూతి*మండితకాయా!) 23

పన్ను : అరి, కప్పం (కరం)

కుండ : కాగు, కడవ, పనటి (ఘటం)

తే. అలరుచుండును గొండ్లి రం*తనఁగఁ గేళి
హాని కాఖ్యలు చేటు కీ*డఱి యనంగ
హెచ్చరిక హాళి సంతసం*బెలమి వేడ్క
యనఁగ నానందమున కాఖ్య*లై తనర్చు 24

ఆట : గొండ్లి, రంతు (కేళి)

హాని : చేటు, కీడు, అర

ఆనందం : హెచ్చరిక, హాళి, సంతసం, ఎలమి, వేడ్క.

క. సాహిణ మనఁ బాగా యన
వాహగారంబునకును*వర్తిలుఁ బేల్లె
వ్యాహమున కాఖ్య లయ్యెను
మోహర మన నొ డ్దనంగ*మొగ్గర మనఁగన్ 25.

గుర్రాల సాల, సాహిణం, పాగా (వాహగారం)

వ్యాహం : మోహరం, ఒడ్డు, మొగ్గరం.

క. ఒనరించె ననఁగఁ గావిం
చె ననంగను సలిపె ననఁగఁ*జేసె ననంగాఁ
జను నాచరించె ననుటకుఁ
(గనకాచలచాప! చంద్ర*ఖండకలాపా!) 26

చేయు : ఒనరించు, కావించు, సలుపు (ఆచరించు)

తే. చీఁకువా లిరు లనఁగను*చీకటి యనఁ
దిమిరమునకు నభిఖ్య లై*తేజరిల్లు
నాఖ్య లై తనరారు ను*పాయమునకు
సుళు వనఁగ వెర వనఁగను*సూటి యనఁగ. 27

చీకటి : చీకువాలు, ఇరులు (తిమిరం)

ఉపాయం : సుల్గువు, వెరవు, నూటి.

తే. చేరువయ్యెను డాసెను*దారసిల్లె
ననగ సన్నిహితం బెట*కాఖ్య లయ్యె
స్థూల మనుటకు బెల్లగు*దోర మనగఁ
గడిది వలుద యనంగను*(గాలకంత!) 28

సమీపించు : చేరువగు, డాయు, తారసిల్లు (సన్నిహితమగు)

స్థూలం : తోరం, కడిది, వలుద.

తే. వాడె గసుగందె ననఁ బుయి*లోడె ననగ
విన్నవోయె ననంగను*జిన్నవోయె
ననంగ బెల్లకు నివి భిన్ను*డయ్యె ననుట
(కంధకాసురహరణ! రౌప్యాద్రిశరణ!) 29

చిన్నపోవు : వాడు, కసుగందు, పుయిలోడు, విన్నవోవు (భిన్నుడగు)

క. గరువము మురిపం బనగను
బరంగున్ గర్వంబు పేళ్లు*భటనామము లొం
టరి లెంక బం టనంగను
(బురదానవహరణ! శేష*భుజగాభరణ!) 30

గర్వం : గరువం, మురిపం.

బంటు : ఒంటరి, లెంక, భటుడు

క. అరదంబు తే రనంగను
బరంగు రథంబునకు బేళ్లు*పరి యన్నను గా
లరు లనఁ బదాతిసంహతి
(పురదానవహరణ! శేష*భుజగాభరణ!) 31

తేరు : అరదం రథం.

కాల్పలం : పరి, కాలరులు (పదాతిసంహతి)

క. సందియ మన ననుమాన ము
నం దనరును సంశయంబు*నకుబేక్షై గో
బృందాహ్వయంబు లలరును
మందనఁ గోన యనఁ (జంద్ర*మఃఖండధరా!).

32

అనుమానం : సందియం (సంశయం)

అవులగుంపు : మంద, కోన (గోబృందం)

క. మొన వాగు దండు దళ మనఁ
దనరున్ పైన్యంబుపేళ్లు*దళవాయి యనన్
మొనకాఁ డనంగఁ బడవా
లనగన్ సేనాధిపతికి*నాఖ్యలు వొలుచున్. 33

పైన్యం : మొన, వాగు, దండు, దళం.

సేనాధిపతి : దళవాయి, మొనకాడు, పడవాలు.

తే. మైకొనియె నియ్యకొనె నొడం*బడియె నొప్పె
ననగ నంగీకరించుట*కాఖ్య లయ్యె
సంఘటించుట కాఖ్య లై*జానుమీటుఁ
జెరివె దుఱిమెను గీల్కొల్పె*జెక్కె ననగ. 34

బప్పుకొను. : మైకొను, ఇయ్యకొను, ఒడంబడు (అంగీకరించు)

తురుము : కూర్పు, చెరువు, కీల్కొల్పు, చెక్కు (సంఘటించు)

తే. దిట్టపడియె ముక్కాకలు*దీరె ననగ
నాణితేటె ననం గడి*దేటె ననగఁ
గసిమసంగె ననంగ నా*ఖ్యలు దనర్పు
నిపుణుఁ డయ్యె నటంటకుఁ (ద్రిపురవైరి!) 35

అరితేరు : దిట్టపడు, ముక్కాకలు తీరు, గడితేరు, కసిమసగు
(నిపుణుడగు)

క. తడవు వడి కా రనంగా
నడరుం గాలంబు శిథిల*మయ్యె ననుట యౌ
విడె వీడె నూడె విచ్చెను
సడలె నురలె వదలె (బిదిలె*జాటె ననంగన్. 36

కాలం : తడవు, వడి, కారు.

ఊడు : విడు, వీడు, విచ్చు, సడలు, ఉరలు, వదలు, పిదులు,
జారు (శిథిలమగు)

క. మది డెంద ముల్ల మెద యన
హృదయంబున కాఖ్యలయ్యె*సీఱం బనఁగాఁ
బొదరి ల్లనఁగ నికుంజము
(సదయాంతఃకరణ! తరుణ*చంద్రాభరణా!) 37

హృదయం : మది, డెందం, ఉల్లం, ఎద
పొదరిల్లు : ఈరం (నికుంజం)

క. తెగ దినుసు తోయ మనఁగను
నెగడుఁ బ్రకారంబునకును*నెఱి నామము లై
మెగ మనఁగ మెక మనంగను
మృగమునకు నభిఖ్యలయ్యె*(మేరుశరాసా!) 38

ప్రకారం : తెగ, దినుసు, తోయం
మృగం : మెగం, మెకం.

క. ఎడ దవ్వు కెళ వనంగా
నడరున్ దూరంబునకు స*మాఖ్యలు నలి నాఁ
బొడి నుగ్గు తుమురు నురు మన
బెడఁగడరుం జూర్లమునకు*బేత్తై (శర్వా!) 39

దూరం : ఎడ, దవ్వు, కెళవు.
పొడి : నలి, నుగ్గు, తుమురు, నురుము (చూర్లం)

క. ప్రేరేచెను బురికొలిపెను
దారిచె ననఁ జోదనకును*దగు నాఖ్యలు పెం
పారును జంబూద్వీపము
నేరెడుదీవి తొలుదీ వ*నెడునామములన్. 40

పురికొల్పు : ప్రేరేచు, తార్పు (చోదన)
జంబూద్వీపం : నేరెడు దీవి, తొలుదివి.

క. తొలఁగెం బాసె ననంగా
నలరున్ విముఖతకుఁ బ్రాప్త*మయ్యె ననుట పే
ళ్లలమె నొదవె దక్కొనియెను
నెలకొనియెన్ జెందె ననఁగ * నెక్కొనియె ననన్.

41

దూరంగాపోవు : తొలగు, పోయ (విముఖత)
దొరకు అలము, ఒదవు, దక్కొను, నెలకొను, చెందు, నెక్కొను
(ప్రాప్తమగు)

క. వెనుకఁ దరువాతఁ బిమ్మట
ననఁగా నంతట ననంగ*నంత ననంగాఁ
దనరుం బశ్చాదర్థము
(కనకాచలచాప! చంద్ర*ఖండకలాపా!) 42

తరువాత : వెనుక, పిమ్మట, అంతట, అంతన్ (పశ్చాత్)

క. పల్లఱులు రజ్జు లనం
బ్రల్లదములనంగ వ్యర్థ*భాషణములకున్
బేత్తై వర్తిలు నోలిగ
(నుల్లో కజయాభిసరణ!*యురగాభరణా!) 43

పనికిరానిమాటలు : పల్లదపులు, రజ్జులు, ప్రల్లదములు (వ్యర్థ
భాషణలు)

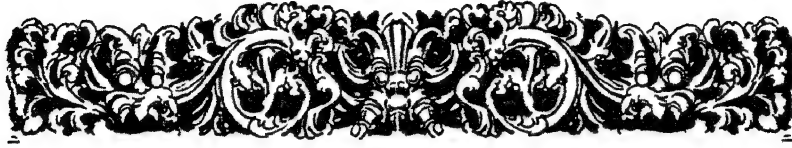
క. కైసేఁ తలంకరించుట
బేసె యనన్ విషమమునకు*బేరై వెలయున్
సేసలు దీవనబ్రా లన
భాసిలు మంత్రాక్షతలకు*బర్యాయము లై 44

అలంకారం : కైసేత.
సరికానిది : బేసి (విషమం)
అక్షింతలు : సేసలు, దీవనప్రాలు (మంత్రాక్షతలు)

క. కో రనఁ బా లన నంశం
బె ఱన వాఁక యన నదికి*నెసఁగును బేత్తై
సీరాజనంబుపే ళ్లగు
నారతి నివ్వాళి యనఁగ*(నంగజదమనా!) 45

బాగం : కోరు, పాలు (అంశం)
విరు వాక నది,
హారతి : ఆరతి, నివ్వాళి (సీరాజనం)

ఆ. మొఱవవొయె ననగ*మొద్దువోయె ననంగ
గుంఠ*మయ్యె ననుట*కుం దనర్పు
శాతమునకు నాఖ్య*లై తనరారును
జుఱుకు వాడి తెగువ*కఱ కనంగ.

46

మొద్దు, సోపు : మొరవవోపు, (కుంఠమగు)
పదును : చురుకు, వాడి, తెగువ, కరకు (శాతం)

సీ. యామికులకు నాఖ్య*లై ప్రవర్తిలుచుండు
నారెకు లనగ ద*లారు లనగ
గల్గెంబు వాగె నా*గను ఖలేనంబుపే
ళ్లలరు దంతంబుపే*రౌ డనంగ
దఱిపి నా ముదురు నా*దరుణేతరం బంట
యిం చనఁ జెఱ కన*నిక్తు వలరు
నష్టం బొనరై నం*టకు నాహ్వయము లయ్యె
బోకారై ననగ గో*ల్పుచ్చె ననగ

తే. గుదె యనగ దుడ్డనంగను*గదకు బేళ్లు
ఇవ మనగ మం చనంగను*హిమముపేళ్లు
కాన యన నడవి యనంగ*గాననంబు
షడ్మకుడు దోడియల్లుడు*జగిలె డనగ

47

తలారి : ఆరెకుడు (యామికుడు) కల్లెం : వాగె (ఖలేనం)
పన్ను : బెడు (దంతం) గద : గుదె, దుడ్డు.
ముదురు : తరపి (తరుణేతరం), మంచు : ఇవం (హిమం)
చెరకు : ఇంచు (ఇక్తువు) అడవి : కాన (కాననం)
నష్టం చేయు : పోకారు, కోల్పుచ్చు. తోడల్లుడు : జగిలెడు
(షడ్మకుడు)

క. తేనియ యన జున్నన నభి
ధానంబులు మధువునకును*దనరుం బేళ్లై
పానకము చెఱకుపాలన
గా నిక్తురసంబునకును*(ధంతెకాలా!)

48

తేనె : తేనియ, జున్ను (మధువు)
చెరుకుతనం : పానకం, చెరకుపాలు (ఇక్తురసం)

క. ఉడిగెను జాలించెను నా
నడరు విరామం బొనరై*ననుటకు బేళ్లై
తొడరుం బశ్చాద్భాగము
పెడ యనగా వెనుక యనగ*బిఱుడు యనంగన్.

49

చాలించు : ఉడుగు (విరామంబొనర్పు)
వెనుక : పెడ, పిరుదు (పశ్చాద్భాగం)

క. విడుమర యన విడుదల యన
గడముట్టుట యనగ శాంతి*గనుటకు బేళ్లై
నెడ వంక చక్కి చోటన
నడరు స్థలంబునకు నాఖ్య*లై (శితికంఠా!)

50

అంతమగుట : విడుమర, విడుదల, కడముట్టుట (శాంతిగనుట)
చోటు : ఎడ, వంక, చక్కి (స్థలం)

క. చను గ్రుద్దు డయ్యె ననుటకు
గినిసె గనలె నలిగె గోప*గించె ననంగా
దనరున్ మర్మములకు బే
ళ్లనువు లనగ నెఱుకు లనగ*నాయములనగన్

51

కోపగించు : కినియు, కనలు, అలుగు (క్రుద్ధుడగు).
అయువుపట్టు : అనువు, నెరకు, ఆయం (మర్మం)

ఆ. పరగఁ బేళ్లు కార్య*కరునకు బార్పత్తై
కా డనంగ మణివ*కా డనంగ
తేజరిల్లు చుండు*దేవేరి దొరసాని
రాణి యనెడుపేళ్ల*రాజపత్ని

52

నేర్పరి : పార్పత్తై కాడు, మణివకాడు (కార్యకరుడు)
రాణి : దేవేరి, దొరసాని (రాజపత్ని)

క. మ్రింగె నన గ్రుక్క గొనియె న
నంగన్ దగు గబళనం బొనరై ననుటకున్
బ్రుంగె మునింగె ననంగ (న
నంగహరా!) మగ్నమయ్యె*ననుటకు బేళ్లై

53

మెంగు : గుక్కగొను (కబళించు

ములుగు : బ్రుంగు, మునుగు (మగ్గుమగు)

సీ. ఆఖ్యలై తనరు ధ*నాగారమునకు ను
గ్రాణం బనంగ బొ*క్కన మనంగ
నాస్థానమండపాహ్వాయము లై తనరు హ
జారం బనంగ మో*సల యనంగ
దయకు సీరెం డభి*ధానంబు లయ్యెను
గనికర మనంగ న*క్కటిక మనంగ
బాల్యస్థునకుఁ బేళ్లు*బరిధవిల్లును బిన్న
వాఁ డన గొండిక*వాఁ డనంగ

తే. సంధ్యకాఖ్యలు మునిమాపు*సంజ యనంగ
జూద మన నెత్త మనంగ దు*రోదరంబు
జడి యనంగ వాన యనంగ వ*ర్షంబుపేళ్లు
నోలి యుంకువ యన శుల్క*మొప్పు(నభవ!)

54

బొక్కనం : ఉగ్రాణం, (ధనాగారం)

మొగసాల : హజారం, మోసల (అస్థానమండపం)

దయ : కనికరం, అక్కటికం.

చిన్నవాడు : పిన్నవాడు, కొండికవాడు (బాల్యస్థుడు)

సంధ్య : మునిమాపు, సంజ వాన : జడి (వర్షం)

జూదం : నెత్తం (దురోదరం) కట్టుం : ఓలి, ఉంకువ (శుల్కం)

సీ. పయ్యెద యనంగను*పైఁటయనంగ సం
వ్యానంబునకు నాఖ్య*లై తనర్పు
నొక్కపెట్ట ననంగ*నువ్వెత్తుగ ననంగ
యుగపత్నదంబున*కొప్పుఁ బేళ్లు
కవఱు లనం బాచి*క లనంగ నక్షముల్
బన్న మొచ్చె మనంగ*బరిభవంబు
వ్యాపార మగు చెయ్య*మనఁ జెయ్యి యనంగను
గన్ననఁ గీలన*గపటచేష్ట

తే. కందుకము బంతి చెం డనఁ*గను దనర్పు
నఱవఱులు చిద్రుప లన ఖం*డాహ్వాయములు
కాఁచువడియంబు లనంగను*గైరవల్ల
నంగ ఖాదిరఘటిక (ల*నంగదమన!)

55

పైట : పయ్యెద (సంవ్యానం)

ఒకేసారి : ఒక్క పెట్టు(గా), ఉవ్వెత్తు(గ) (యుగపత్)

పాచిక : కవర (అక్షం)

అవమానం : బన్నం, ఒచ్చెం (పరిభవం)

వ్యాపారం : చెయ్యం, చెయ్య

చెడ్డపని : కీలు, కన్ను (కపటచేష్ట)

బంతి : చెండు (కందుకం)

ముక్కలు : అరవరలు, చిద్రుపలు (ఖండాలు)

శతకపుభక్త్యాలు : కాచువడియాలు, కైరవల్లు
(ఖాదిరఘటికలు)

సీ. మాగాని రాజ్యంబు*మణివ ముద్దోగంబు
చిట్టలు చిత్రముల్*చిలుకు శరము
ఎత్తికోలు ప్రయత్న*మొలుపు మానంబు
బారి యనంగ ను*పద్రవంబు
విన్నను,వనంగఁబ్రా*వీణ్యం బెలర్చును
దార్కాణ మనంగ ని*దర్శనంబు
నిట్టవంట యనంగ*నిష్కారణం బంట
బానసం బనంగ మ*హానసంబు

తే. నామ మే కాంతమునకు మం*తన మనంగ
సంతిపురమన శుద్ధాంత*మలరుచుండు
నుదిరి యనఁ దప్తకాంచన*మొప్పుచుండుఁ
దివురుట యభిలషించుట*(దేవదేవ!)

56

రాజ్యం = మాగాణి

ఉద్దోగం = మణివ, మెలిమి

ప్రయత్నం : ఎత్తికోలు

అభిమానం : ఈలుపు (మానం)

అవద : బారి (ఉపద్రవం)

నేర్పు : విన్ననుపు (ప్రావీణ్యం)

వింత : చిట్ట (చిత్రం)

బాణం : చిలుకు (శరం)

దుజుపు : తార్కాణం (నిదర్శనం)

నిష్కారణం : నిట్టవంట

వంటయిల్లు : బానసం (మహానసం)

వికాంతం : మంతనం

అంతఃపురం : అంతిపురం

(శుద్ధాంతం)

మెలిమి బంగారం : ఉదిరి

(తప్తకాంచనం)

కోరు : తివురు (అభిలషించు)

సీ. బిట్టు గట్టనఁ బెట్టు*పెద్దయుఁ దద్దయు
నురవడి పరువడి*యుద్ధవిడియుఁ
బనివడి పదవడి*బలువిడి తలకొని
నెట్టన యెంతేని*నెఱి గరంబు
లలి వార కేడ్తెఱ*పెలుచ వావిరి యన
నఱిముఱి యనఁ బొరిఁ*బొరి యనంగఁ
గడుఁజాల మిగులంగ*గాటం బనంగ న
త్యంతముగ ననుట*కాఖ్య లయ్యె

తే. నుడుకు సెక వెట్ట వేడిమి*యుబ్బ యావి
యుక్క యన నొప్పు నామంబు*లుష్టమునకుఁ
దాల్చి యోరిమి పైరణ*తాళుకొంట
పై చుటోర్పుట యనఁగను*క్రాంతిపేళ్లు 57

చాల : బిట్టు, గట్టి, పెట్టు, పెద్ద, తద్ద, ఉరవడి, పరువడి, ఉద్ధవిడి,
పనివడి, పదవడి, బలువిడి, తలకొని, నెట్టన, ఎంతేని, నెరి,
కరము, లలి, వారక, ఏడ్తెర, పెలుచ, వావిరి, అరిమురి,
పొరిపొరి, కడు, మిగుల, గాటము (అత్యంతం)

వేడి : ఉడుకు, సెక, వెట్ట, వేడిమి, ఉబ్బ, ఆవి, ఉక్క (ఉష్ణం)
ఓర్పు : తాల్చి, ఓరిమి, పైరణ, తాళుకొంట, పైచుట, ఓర్పుటం
(క్రాంతి)

తే. పెద్దనిద్దురఁ జెందించె*బిలుకుమార్చె
గీటణంచెను గుదెతాల్పు*వీటి కనిచెఁ
గూలిచెను రూపుమాపెను*నేలగలిపె.
ననఁగ హతిచేసే ననుట కా*ఖ్యలు దనర్పు 58

చంపు : పెద్దనిద్దురచెందించు, పిలుకుమార్పు, గీటణచు,
గుదెతాల్పువీటికనుచు, కూల్పు, రూపుమాపు,
నేలగలిపు (హతిచేయు)

క. పరిచూర్ణ మయ్యె ననుటకు
వరుసన్ నామంబు లగుచు*పర్తిలుచుండున్
దుఱుమయ్యెన్ బరుమయ్యెన్
నుఱుమయ్యెన్ బిండియయ్యె*నుగ్గయ్యెననన్ 59

పిండిఅగు : తురుమగు, పరుమగు, నురుమగు, నుగ్గగు
(పరిచూర్ణమగు)

క. కునికె నిదురించె గూర్కెను
గనుమోడ్చె ననంగ నిద్ర*గనుటకుఁ బేల్లెఁ
గనువిచ్చె ననంగ మేల్కనె
ననఁగఁ బ్రబోధంబు నొందె*ననుటకుఁ బేల్లె 60

నిద్రించు : కునుకు, నిదురించు, కూర్కు, కనుమోడ్చు (నిద్రగను)
మేల్కనె : కనువిచ్చు (ప్రబోధంచెందు)

క. డులిచె వదలించెన్ నూడ్చెను
దొలఁగించెన్ బాపె ననఁగ*ద్రోచె ననంగా
వెలికొత్త ననఁగఁ బేల్లె
యలరున్ విఘటనమొనర్చె*ననుటకు (శర్వా) 61

దొలఁగించు : డులుచు, వదలించు, నూడ్చు, పాపు, త్రోచు,
వెలికొత్తు (విఘటనమొనర్చు)

క. పొలయలుక యనఁగ నెయ్యపు
టలుక యనం బ్రణయకలహ*మల రారుఁగుచం
బుల కొప్పు నామములు గు
బ్బ లనంగాఁ జన్ను లనఁగ*బాలిం డ్దనఁగన్ 62

ప్రణయకలహం : పొలయలుక, నెయ్యపుటలుక
చన్నులు : గుబ్బలు, పాలిండ్లు (కుచాలు)

తే. చొటిమున్నీ రనఁగ నుప్పు*సంద్ర మనఁగ
రాజిలుచు నుండు లవణవా*రాశిపేళ్లు
కాలు వన బట్టి యనఁగను*జా లనంగఁ
గుల్క కభిధాన మై పొల్పుఁ (గుధరనిలయ!) 63

ఉప్పుసముద్రం : చొటిమున్నీరు, ఉప్పుసంద్రం (లవణవారాశి)
కాలువ : బట్టి, జాలు (కుల్క)

తే. పెల్లగించెను బెకలించె * బెఱికె ననఁగ
నాఖ్య లుత్పాటన మొనర్చె * ననుట కలరు
నాహ్వయంబులు ఛేదించె * ననుట కయ్యెఁ
జించె నన ప్రచ్చె నన ప్రక్క*లించె ననఁగ. 64

పెల్లగించు : పెకలించు, పెరకు (ఉత్పాటనమొనర్చు)
ఛీల్చు : చించు, ప్రచ్చు, ప్రక్కలించు (ఛేదించు)

తే. కనుమొఱగె నేమఱిచె నాఁ * గను నిగూఢ
వర్తన మొనర్చె ననుట కా * హ్వయము లడరు
మొయి లన మొగుల్లనంగను * మొనయు మబ్బు
లన ఘనంబుల కాఖ్యలై * (యభ్రకేశ.)

65

ఏమరించు : కనుమొరగు,
(నిగూఢవర్తనమొనర్చు)

మబ్బు : మొయిలు, మొగుళ్లు, (ఘనం)

కం. పగ ఱనఁగ మార్తు రనఁగను
పగవాండ్రనఁ బగతు రనఁగఁ * బరిపంథికిఁ బే
ల్లగు మెగ మనంగ మెక మన
మృగమునకు నభిఖ్య లయ్యె * (మేరుశరాసా!)

66

విరోధులు : పగరు, మార్తురు, పగవారు, పగతురు (పరిపంథి)
జంతువు : మెగం, మెకం (మృగం)

తే. ఇంకె నడుగంటి వట్టి నా * నివిరె ననఁగ
నిర్జలం బయ్యె ననుటకు * నెగడుఁ బేళ్లు
నిండె గ్రీక్కిఱిసె ననఁ బూ*ర్ణించె ననుట
కాఖ్య లై తనరారు (సు*ధాంశుమకుట!)

67

ఇంకు : అడుగంటు, వట్టు, ఇవురు (నిర్జలమగు)
విండు : కిక్కిరియు (పూర్ణించు)

తే. పెచ్చు పెరిగె ననం బురి*విచ్చె మీఱె
నన విజృంభించె ననుటకు * నాఖ్య లయ్యెఁ
దిండికాఁ డనఁ దిండిడు * తిండిపో త
నంగ బక్షకునకు ద*నర్పుఁ బేళ్లు.

68

పెచ్చుపెరుగు : పురివిచ్చు, మీరు (విజృంభించు)
తిండిపోతు : తిండికాడు, తిండిడు (బక్షకుడు)

కం. పెనఁగొనె గిఱి కొనియెను వల
గొనియెన్ మెలికొనియె జుట్టు * కొనె సుడిగొనె నాఁ
గను సులిగొనె నన నాఖ్య ల
గును వలయిత మయ్యె ననుట * కును (శితికంఠా!)

69

చుట్టుకొను : పెనగొను, గిరికొను, వలగొను, మెలికొను, సుడిగొను,
సులిగొను (వలయితమగు)

సీ. మొగరా లన స్తంభ * ములు చిట్టకము దంభ
మెరగలి వనవహ్ని * యెడై మూర్ధుఁ
డుడుగర యుపహార * మూఱుట విశ్రాంతి
మొద లని యనఁగను * మూల మనుట
తఱు లన వళులు చిం * ద మనంగ శంఖంబు
తఱ టనంగఁ గశాభి * ధాన మయ్యెఁ
దమ టనఁ గీల ప * దం బగు మె ట్టన
గాయకులకుఁ బేరు * గాణ లనఁగ

తే. మృత్యువునకును బే రయ్యె * మిత్తి యనఁగ
మకుటమున కాఖ్య లగు బొమి * డిక మనంగ
నోముట యనఁగఁ బోషించు * టూడిగంబు
సేవ కభిధానమై యొప్పు * (శేషభూష!)

70

స్తంభాలు : మొగరాలు	మంట : తమట (కీల)
దాబు : చిట్టకం (దంభం)	పదం : మెట్ట
కార్చిచ్చు : ఎరగలి ('వేన, వహ్ని)	గాయకుడు : గాణ.
మూర్ధుడు : యెడై	చావు : మిత్తి (మృత్యువు)
కానుక : ఉడుగర (ఉపహారం)	కిరీటం : బొమిడికం (మకుటం)
విశ్రాంతి : ఊరట.	పోషించు : ఓము.
మూలం : మొదలు	సేవ : ఊడిగం.
ముడుత : తరి (వళి)	
శంఖం : చిందం.	
చబుకు : తరటు (కశం)	

సీ. ఎట్టకేల కనంగ * నెనయును సకృదర్థ
మఖిలం బటంటకు * నంతవట్టు
ఏకాకి యెక్క ట * నేకులు పలువురు
వేనవేల్ పెక్కండ్రు * వేపు రనఁగ
నలరు నోచేదర్థ * మై కానినాఁ డన
నేతాదృశులె రింట * కిట్టివారె
మిన్నక యూరక * యన్న దూష్టి మర్ద
మనుసరించి యటంట * కగును దొట్టి

తే యొండొక డనంగ మఱియు వే * తొకడు లాతి
వాడు పెఱవాడు దక్కిన * వా డనంగ
నన్మనకు నాఖ్య లగుచు బెం * పారుచుండు
(శయఘటితశూల వైయాఘ్ర*చర్యచేల!) 71

ఎప్పుడో ఒకప్పుడు : ఎట్టకేలకు (సకృత్)

అంతా : అంతవట్టు (అఖిలం)

ఏకాకి : ఎక్కటి

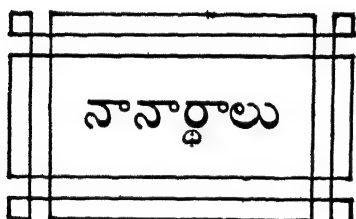
అనేకులు : పలువురు, వేనవేలు, పెక్కండ్రు, వేవురు.

అలాకాని పక్షంలో : కానినాడ (నోచేత్)

ఇలాంటివారు : ఇట్టివారు (ఏతాదృశులు)

ఊరక : మిన్నక (తూష్ణం) అనుసరించి = తొట్టి

వేరొకడు : ఒండొకడు, లాతివాడు, పెరవాడు, తక్కినవాడు
(అన్యడు)

కం. వడి యనఁగాఁ గాలం బగు
వడి యన వేగంబునకును * వర్తిలుఁ బేరై
మడి యనఁ గేదారం బగు
మడి యనఁగా శుద్ధికిని స * మాహ్వయమయ్యెన్.

72

వడి : 1. కాలం, 2. వేగం

మడి : 1 పొలం (కేదారం) 2. శుద్ధి

కం. ఈ డనఁగ వయసుపే రగు
నీ డన సామ్యంబునకును * నెసఁగును బేరై
నా డన రాజ్యముపే రగు
నా డనఁ దత్కాలమం ద * నఁగఁ బెంపారున్. 73

ఈడు : 1. వయసు, 2. పొలిక. (సామ్యం)

నాడు : 1. రాజ్యం, 2. అప్పుడు తత్కాలం.

కం. మొన యన పైన్యము పే రగు
మొన యనఁగా నగ్రభాగ * మునకును బే రొ
దొన యనఁ దూణీరం బగు
దొన యన నవసానమునకు * దొడరును బేరై. 74

మొన : 1. పైన్యం, 2 కొన (అగ్రభాగం)

దొన : 1. అమ్ముల పొది (తూణీరం), 2. చివర, అవసానం

కం. వెన్న నఁగ బీజమంజరి
వెన్న నఁ జరమాంగమునకు * వెలయును బేరై
కన్ను లనం బర్వంబులు
కన్ను లనన్ లోచనములు * (కంఠేకాలా!) 75

వెన్ను : 1. కంకి (బీజమంజరి), 2. వీపు (చరమాంగం)

కన్ను : క్షణువు (సర్వం) 2. నేత్రం (లోచనం)

కం. తమ్మి యనఁ దరువిశేషము
తమ్మి యనం బంకజాభి * ధానం బయ్యెన్
నెమ్మి యనఁ బ్రియము పే రగు
నెమ్మి యన మయూరమునకు * నెగడుం బేరై. 76

తమ్మి : 1. ఒక రకం చెట్టు (తరు విశేషం), 2. తామర (పంకజం)

నెమ్మి : ఇష్టం, (ప్రియం), 2. నెమలి (మయూరం)

కం. దండ యనన్ సాన్నిధ్యము
దండన సుమమాలికాభి * ధానం బయ్యెన్
మండనఁ బ్రకోఫ మయ్యెన్
మండన మృతాత్రకును స * మాహ్వయమయ్యెన్.

77

దండ : 1. చేరువ (సాన్నిధ్యం), 2. పూలచెండు (సుమమాలిక)

మండ : 1. మణికట్టు (ప్రకోఫం), 2. మట్టి కుండ (మృతాత్ర)

కం. తెలుఁగుం గబ్బపు మర్మము
తెలుఁగు కపింద్రులకుఁ దేట * తెల్లము గాఁగన్
దెలియఁగ నడిదము సూరయ
చెలువారఁగ నాంధ్ర నామ * శేషముఁ జెప్పెన్. 78

సూచి

ఆంధ్రనామసంగ్రహం

ఆంధ్రనామశేషంతో సహా

పద పట్టిక

ఈ పట్టికలో వాడిన సంకేతాలలో 'దేవ., మాన., స్థావ., తిర్య., నానా., అనే అయిదు సంకేతాలూ వరుసగా ఆంధ్రనామసంగ్రహంలోని దేవవర్ణ, మానవవర్ణ, స్థావరవర్ణ, తిర్యగ్వర్ణ, నానార్థవర్ణలను సూచిస్తాయి. ఇక - 'శేషం' అనే సంకేతం ఆంధ్రనామ శేషాన్ని తెలుపుతుంది. ఆయా సంకేతాల కెదురుగా ఇచ్చిన సంఖ్యలు ఆయా వర్ణలలోని పద్యాల సంఖ్యలు. ఇక్కడ అకారాది క్రమాన్ని శబ్దరత్నాకరంలో లాగా పాటించటం జరిగింది. పర్యాయపదాలుగా సూచించిన అచ్చ తెలుగు మాటలతోబాటు ఆయా పదాల్లో వచ్చిన పూరక పదాలను కూడా చేర్చాము.

పదం			అచ్చో	మాన. 79	అప్పు	నానా. 25	అలజడి	శేషం. 10
			అచ్చోట	మాన. 79	అప్పుళించు	శేషం. 16	అలతి	మాన. 70
అంకురం	పూవ. 7		అజ్ఞ	శేషం 4	అప్పుడు	శేషం. 73	అలవు	మాన. 69
అంగద	మాన. 59		అట	మాన. 78	అబద్ధం	మాన. 58	అలమట	శేషం. 10
అంగలార్పు	మాన. 59		అడచు	మాన. 68	అబ్బ	మాన. 3	అలము	శేషం. 41
అంగీకరించు	శేషం 34		అడరు	శేషం 10	అబ్బురం	శేషం. 11	అలయిక	మాన. 69
అంఘ్రతాడితు			అడవి	శేషం 47	అబ్రం	శేషం. 11	అలరిన	మాన. 54
చేయు	మాన. 68		అడవిమనిషిపట్టు	మాన. 2	అభం	దేవ. 31	అలరు	పూవ. 7
అంచతేజీనెక్కి			అడుగంటు	శేషం 67	అభిజ్ఞ	నానా. 21	అలరుబోడి	మాన. 9
యాడురొతు	దేవ. 8		అడుగు ₁	నానా. 23	అభిమానం	శేషం. 56	అలరువిల్లుడు	దేవ. 14
అంచలు	తిర్య. 12		అడుగు ₂	మాన. 26	అభిముఖుడగు	శేషం. 17	అలాకానిపక్షంలో	శేషం. 71
అంజ	మాన. 26		అడుసు	పూవ. 22	అభిలషించు	శేషం. 56	అలికం	మాన. 70
అంటరానివేలుపు	దేవ. 18		అడ్డగించు	మాన. 77	అభ్యసించు	శేషం. 14	అలుకు	శేషం. 22
అండం	నానా. 24		అతివ	మాన. 9	అభ్యాసమొనరించు	నానా. 21	అలుకుడు	మాన. 33
అండ	మాన. 78		అత్తమిల్లు	మాన. 32	అబ్బెసమొనర్చు	శేషం 14	అలుగు	శేషం 51
అంత	శేషం. 42		అత్తిచెట్టు	పూవ. 24	అమాయిక	మాన. 4	అవధరించు	మాన. 39
అంతఃపురం	శేషం. 56		అత్తిమాను	పూవ. 24	అమ్మ	మాన. 3	అవనివతి	నానా. 18
అంతకుడు	దేవ. 19		అత్యంతం	శేషం 57	అమ్ము	పూవ. 25	అవమానం	శేషం 55
అంతట	శేషం. 42		అదను	శేషం 4	అమ్ములపొది	పూవ. 25	అవలగ్నం	నానా. 27
అంతమగు	శేషం 50		అదుకు	మాన. 36	అమ్ములపొది	శేషం 74	అవసానం	శేషం. 74
అంతర్నితుడగు	నానా. 21		అద్దరం	నానా. 14	అయిదు ₁	మాన. 43	అవ్వ ₁	మాన. 3
అంతపట్టు	శేషం 71		అధఃప్రదేశం	నానా. 23	అయిదు ₂	నానా. 18	అవ్వ ₂	నానా. 25
అంతికం ₂	నానా. 18		అధికం	మాన. 71	అయిదువ	మాన. 4	అష్ట దిశలు	దేవ. 32
అంతికం ₂	నానా. 19		అనటి	పూవ. 6	అయిదువరాలు	మాన. 4	అష్ట సంఖ్య	మాన. 43
అంతిపురం	శేషం 56		అనయం	మాన. 67	అయ్య	మాన. 3	అసత్యం	మాన. 58
అందమైన	మాన. 54		అనలుడు	దేవ. 18	అయ్యోడ	మాన. 79	అసదు	మాన. 70
అందు	మాన. 79		అని	మా. 48	అర ₁	శేషం. 24	అసలు	పూవ. 22
అంధకుడు	నానా. 24		అను ₁	నానా. 22	అర ₂	మాన. 73	అసహ్యించుకొను	నానా. 23
అంధుడు	మాన. 14		అను ₂	మాన. 39	అరచు	మాన. 33	అస్త శిఖరి	పూవ. 2
అంపు	మాన. 72		అనుంగు ₁	శేషం. 6	అరచెయ్యి	మాన. 23	అస్త సంఖ్య	నానా. 18
అంబరం	నానా. 22		అనుంగు ₂	మాన. 10	అరటి	పూవ. 6	అహం	నానా. 18
అంశం	శేషం. 45		అనుకూలవరచు	శేషం. 7	అరటిచెట్టు	పూవ. 6	అహి	తిర్య. 18
అంశుమత్పల			అనుచు	మాన. 72	అరదం ₁	పూవ. 26	అళిది	పూవ. 16
ధారుణీరుహం	పూవ. 6		అనుజన్ముడు	నానా. 3	అరదం ₂	పూవ. 31	అళుకు	మాన. 69
అక్క	మాన. 3		అనుమానం	శేషం. 32	అరవదిమోముల		అక్షం	శేషం. 55
అక్కటికం	శేషం. 54		అనువు ₁	మాన. 72	వేలుపు	దేవ. 6	అక్షి	మాన. 17
అక్కడ	మాన. 79		అనువు ₂	శేషం 51	అరయు ₁	నానా. 23	అక్షింతలు	శేషం. 44
అక్కు	మాన. 19		అనేకులు	శేషం. 71	అరయు ₂	మాన. 67	అంబోతు	తిర్య. 7
అభిలం	శేషం. 71		అన్నం	మాన. 27	అరవర	శేషం 55	అకసం	దేవ. 31
అగపడకపోవు	శేషం 18		అన్నతమ్ముడు	మాన. 3	అరి	శేషం. 23	అకాశం	దేవ. 31
అగపడు	మాన. 38		అన్ని	శేషం 71	అరిది	శేషం. 10	అకుపచ్ఛరంగు	పూవ. 17
అగోచరధరణి	పూవ. 13		అన్నిటితింకాదు	దేవ. 18	అరిమురి	శేషం 57	అగతుండగు	మాన. 45
అగ్గమగు	మాన. 37		అన్ను	మాన. 9	అరుగు ₁	పూవ. 23	అగతుడగు	నానా. 21
అగ్గి	దేవ. 18		అన్నువ	మాన. 70	అరుగు ₂	మాన. 41	అగు	మాన. 72
అగ్గించు	మాన. 66		అన్యుడు	మాన. 67	అరుగుదెంచు	మాన. 45	అచరించు	శేషం. 26
అగ్ని	శేషం. 70		అన్యుడు	శేషం 71	అరుణకాంతి	పూవ. 16	అచోట	మాన. 79
అగ్నిదేవుడు	దేవ. 18		అన్వేషించు ₁	నానా. 23	అర్జునుడు	దేవ. 30	అట	శేషం. 24
అగ్రం ₁	పూవ. 8		అన్వేషించు ₂	మాన. 67	అర్థ	మాన. 73	అటచేడియ	మాన. 6
అగ్రం ₂	పూవ. 9		అపరంజి	పూవ. 35	అర్థిలి	శేషం. 6	అడ	మాన. 79
అగ్రభాగం	నానా. 74		అపరదివసం	నానా. 16	అర్దు	మాన. 26	అడజంక ₁	తిర్య. 5
అచట	మాన. 79		అపసవ్యసవ్యములు	శేషం. 21	అలంకారం	శేషం. 44	అడజంక ₂	తిర్య. 6
అచ్చరలు	దేవ. 38		అపస్మారి	మాన. 14	అలంకారవస్తువు	పూవ. 28	అడదుప్పి	
అచ్చెరువు	శేషం. 11		అప్ప ₁	మాన. 3	అలంకారవిశేషాలు	పూవ. 28	మగదుప్పి	తిర్య. 6

ఆనుగు	స్థావ	6	ఆహవోన్ముఖమగు	శేషం.	14	ఈగి	మాన	35	ఉబ్బ	శేషం	57
ఆపద ₁	శేషం	56	ఇంకు	శేషం.	67	ఈడబోవు	శేషం	14	ఉబ్బణగు	మాన	70
ఆపద ₂	మాన	59	ఇంచు	శేషం.	47	ఈధు ₁	స్థావ	34	ఉభయపార్శ్వాలు	మాన.	80
ఆదోతు	తిర్య	7	ఇంచువిల్లుతాలువు	దేవ	14	ఈదు ₂	నానా	73	ఉమ్మలిక	శేషం	10
ఆము ₁	శేషం.	20	ఇంటి పై భాగం	నానా.	13	ఈద ₁	దేవ	22	ఉరడు	శేషం.	4
ఆము ₂	శేషం.	22	ఇంతి	మాన	9	ఈద ₂	దేవ	23	ఉరలు	శేషం	36
ఆమభూజం	స్థావ	6	ఇంద్రుడు	దేవ.	17	ఈరం	శేషం.	37	ఉరవడి	శేషం.	57
ఆమమహాజం	నానా	2	ఇంపు	శేషం.	6	ఈరారు	మాన.	43	ఉరిది	మాన	57
ఆయము	శేషం.	51	ఇక్క	స్థావ	5	ఈరు	మాన.	43	ఉరుకు	మాన	44
ఆయువుపట్టు	శేషం.	51	ఇగురు	స్థావ	7	ఈరువు		19	ఉలివు	మాన	33
ఆరగించు	మాన	28	ఇచ్చ	మాన	67	ఈరైదు దిశలు	దేవ.	32	ఉల్లం ₁	మాన	22
ఆరడిపోవు	శేషం.	16	ఇచ్చు	శేషం.	7	ఈలువు	శేషం.	56	ఉల్లం ₂	శేషం.	37
ఆరతి	శేషం.	45	ఇట్టివారు	శేషం.	71	ఈల్లు	మాన	53	ఉవిద	మాన	9
ఆరయు	మాన	67	ఇడుట	మాన	59	ఈవి	మాన	35	ఉవ్వెత్తు	శేషం	55
ఆరవ సంధ్రం	స్థావ.	19	ఇడుమ	మాన	59	ఈవులమాను	దేవ	35	ఉష్ణం	తిర్య.	5
ఆరోతీరు	శేషం.	35	ఇడుమలచెట్టు	నానా	2	ఈశానుడు	దేవ.	25	ఉష్ణం ₁	నానా	24
ఆరు ₁	మాన	43	ఇతరుడు	మాన	67	ఈ క్షణం	మాన.	17	ఉష్ణం ₂	శేషం.	57
ఆరు ₂	మాన	53	ఇత్తిగ	మాన	43	ఉంకువ	శేషం.	54	ఉక్షం	తిర్య.	8
ఆరు ₃	మాన.	43	ఇద్దరుతల్లుల			ఉక్క	శేషం	57	ఉడిగం	శేషం	70
ఆరు ₄	మాన.	53	ముద్దుబిడ్డడు	దేవ	12	ఉక్కివం	శేషం.	20	ఉడు ₁	శేషం.	36
ఆరుగురుతల్లుల			ఇనుమడి	మాన.	42	ఉక్కు	మాన	57	ఉడు ₂	మాన.	44
కొమరుండు	దేవ.	13	ఇబ్బడి	మాన	42	ఉక్కుతునియ	మాన	75	ఉడ్చు	శేషం	61
ఆరుమాడగు	శేషం.	9	ఇమ్మడి ₁	శేషం	15	ఉగ్రాణం	శేషం	54	ఉదువాద్యం	నానా.	12
ఆరెకుడు	శేషం	47	ఇమ్మడి ₂	మాన	42	ఉచ్చాటన	మాన	77	ఉనం	శేషం	16
ఆరోగిణమొనర్చు	మాన	28	ఇమ్ము	స్థావ	5	ఉచ్చైశ్శ్రవం	దేవ.	34	ఉను	మాన.	77
ఆ రోజున	శేషం.	73	ఇయ్యకొను	శేషం.	34	ఉడిపోవు	శేషం.	16	ఉరక	శేషం	71
ఆర్తివారిండు	నానా.	23	ఇరు	మాన	43	ఉడుకు ₁	నానా	24	ఉరు	స్థావ	4
ఆలం	మాన.	48	ఇరుగడలు	మాన	80	ఉడుకు ₂	శేషం.	57	ఉరువు	మాన.	19
ఆలకాపరి	దేవ.	7	ఇరుగెలకులు	మాన	80	ఉడుగక	మాన	67	ఋషిసంఖ్య	మాన.	43
ఆలకించు	మాన.	39	ఇరుగ్రేవలు	మాన.	80	ఉడుగర	శేషం.	70	ఋక్షములు	దేవ.	38
ఆలపోతు	తిర్య.	7	ఇరుచక్కియలు	మాన.	80	ఉడుగు	శేషం.	49	ఎంతేని	శేషం	57
ఆలస్యంచేయు	మాన.	68	ఇరుదెసలు	మాన.	80	ఉత్కటమగు	మాన	70	ఎకిమిడు	మాన.	1
ఆలస్యమొనరించు	మాన.	68	ఇరునాలుగు	మాన	43	ఉత్కృష్ట కాంతి	స్థావ.	18	ఎక్కటి	శేషం	70
ఆలించు	మాన.	39	ఇరుపక్కియలు	మాన.	80	ఉత్తలపాటు	శేషం.	10	ఎక్కుడు	మాన	70
ఆలు ₁	మాన.	4	ఇరుమూడు	మాన.	43	ఉత్పలం	స్థావ.	10	ఎక్కుడుమెకం	తిర్య.	2
ఆలు ₂	తిర్య.	8	ఇరులు	శేషం.	27	ఉత్పాటనమొనర్చు	శేషం	64	ఎక్కువకాంతి	స్థావ.	18
ఆలు ₃	నానా.	17	ఇరువంకలు	మాన.	80	ఉదరం	మాన.	24	ఎచ్చు	మాన.	71
ఆలుబిడ్డలు			ఇరువు	స్థావ.	5	ఉదిరి	శేషం	56	ఎట్టకేలకు	శేషం	71
గలవాడు	మాన.	2	ఇరి ₁	తిర్య	5	ఉదుంబరం	నానా.	24	ఎడ ₁	శేషం.	39
ఆవి	శేషం.	57	ఇరి ₂	తిర్య	6	ఉదుటు	మాన	57	ఎడ ₂	శేషం.	50
ఆవు	తిర్య.	8	ఇలాంటివారు	శేషం.	71	ఉద్ధవిడి	శేషం	57	ఎడకాడు	మాన.	5
ఆవులగుంపు ₁	తిర్య.	8	ఇలురేడు	మాన.	2	ఉద్ధి	స్థావ.	34	ఎడద	మాన.	22
ఆవులగుంపు ₂	శేషం.	32	ఇల్లాలు	మాన.	4	ఉద్యోగం	శేషం.	56	ఎడవక్ష	మాన.	67
ఆవులు	తిర్య.	8	ఇల్లు	స్థావ.	5	ఉనికివట్టు	స్థావ.	5	ఎడయు	మాన.	37
ఆశ్చర్యం ₁	శేషం.	11	ఇల్లువాసి			ఉన్నత క్షితి	స్థావ.	23	ఎడ్డె	శేషం.	70
ఆశ్చర్యం ₂	శేషం.	56	తిరుగువాడు	మాన.	2	ఉపద్రవం	శేషం	56	ఎత్తికోలు	శేషం.	56
ఆస్థాన మండపం	శేషం.	54	ఇవం	శేషం.	47	ఉపరి	నానా.	11	ఎత్తుగా ఉన్న		
ఆస్థానమొనర్చు	శేషం.	16	ఇవముసూడు	దేవ.	16	ఉపహారం	శేషం.	70	ప్రదేశం	స్థావ	23
ఆస్యం	మాన	19	ఇవురు	శేషం.	67	ఉపాయం	శేషం.	27	ఎత్తుబరికాడు	మాన.	11
ఆహవపరాజ్ఞాఖు			ఇక్షురసం	శేషం.	48	ఉప్పరవీధి	దేవ.	31	ఎత్తులు	స్థావ.	29
డగు	శేషం	12	ఇక్షువు ₁	స్థావ.	9	ఉప్పరిగ	స్థావ.	31	ఎద ₁	మాన.	19
ఆహవోద్యోగ			ఇక్షువు ₂	శేషం.	47	ఉప్పుసంధ్రం	శేషం.	63	ఎద ₂	మాన.	22
మొనరించు	శేషం.	13	ఈకలు	తిర్య.	11	ఉప్పుసముద్రం	శేషం	63	ఎద ₃	నానా.	28

ఎద ⁴	శేషం	69	ఎడ్డు	మాన	33	ఒడంబడు	శేషం	34	కచ్చువిచ్చగు	శేషం	9
ఎద ⁵	స్థావ	32	ఎడ్తై ర	శేషం.	57	ఒడమె	స్థావ	30	కట్నం	శేషం.	54
ఎదుగు	స్థావ.	32	ఎతాద్యశులు	శేషం.	71	ఒడయడు	మాన.	1	కడగండ్లు	మాన.	59
ఎదుట	మాన	69	ఎతెంచు	మాన	45	ఒడలిచూపొడయడు	దేవ	17	కడదెసకావరి		
ఎదుర్కొను	శేషం	17	ఎను ¹	నానా.	18	ఒడలితాలువుల			యొడయుడు	దేవ.	25
ఎడ్డడి	మాన.	56	ఎను ²	మాన	43	పిండుకుసురగు			కడపటిమల	స్థావ.	1
ఎడ్డు	తిర్య	8	ఎనుగు ¹	తిర్య.	2	బలియడు	దేవ	22	కడమ	మాన.	
ఎన	స్థావ	34	ఎనుగు ²	నానా.	22	ఒడలు	మాన	15	కడముట్టు	శేషం	50
ఎనయు	మాన.	36	ఎనుగుగొంగసూడు	తిర్య.	4	ఒడిగొట్టు	శేషం	17	కడలి	స్థావ.	10
ఎనిమిదడుగులమెకం	•తిర్య.	4	ఎనుగుమొగం			ఒడ్డిలు	తిర్య	13	కడలివెన్న	దేవ.	15
ఎనిమిది	మాన	43	దేవుడు	దేవ	12	ఒడ్డు ¹	స్థావ.	21	కడలివెలదుక	దేవ.	33
ఎనిమిది కిక్కులు	దేవ.	32	ఎనుగులగొంగ	తిర్య.	1	ఒడ్డు ²	శేషం	25	కడవ	శేషం	23
ఎనుపెంట్టు	తిర్య	10	ఎనుగులగొంగ			ఒదవు	శేషం	41	కడమ	శేషం	16
ఎనుబోతు	తిర్య.	10	తత్తడినిఎక్కు			ఒనగూర్పు	శేషం	7	కడాని	స్థావ.	35
ఎనుము	తిర్య.	10	దంట	దేవ	9	ఒనరించు	శేషం.	26	కడిది	శేషం.	28
ఎన్నేనిమార్డు	మాన	63	ఎమరించు	శేషం	65	ఒనరినది	మాన.	54	కడిమి	శేషం.	16
ఎవుడు	మాన	67	విరాలు	మాన.	3	ఒప్పు	శేషం.	34	కడు	శేషం.	57
ఎవుడో	శేషం.	71	విరు	శేషం	45	ఒమ్మైన	మాన	54	కడుగు	శేషం	17
ఎప్పటి	మాన.	61	విలిక	మాన.	1	ఒరవుగల	మాన	54	కడుపు	మాన.	24
ఎరకలు ¹	తిర్య.	11	విలు	మాన.	50	ఒగిరం	మాన	27	కడుపుబంగారు		
ఎరకలు ²	మాన	10	ఐదు	మాన.	43	ఒజ	శేషం	16	బొక్కనంచేసిన		
ఎరగలి	శేషం	70	ఐదుపదిచేయు	శేషం	12	ఒడ	స్థావ	24	మేటి	దేవ	8
ఎరగు	మాన.	31	ఐరావతం	దేవ	34	ఒము	శేషం	70	కణుజా	తిర్య.	16
ఎరచి	తిర్య.	19	ఒంటమి	మాన.	47	ఒరణం	తిర్య.	16	కత్తలాని	తిర్య.	3
ఎరపురంగు	స్థావ	16	ఒంటరి	శేషం	30	ఒరిమి	శేషం	57	కత్తళం	స్థావ.	26
ఎర్ర	స్థావ.	16	ఒంటికొమ్ముదేవర	దేవ	12	ఒరెం	మాన.	27	కత్తె రదొంగ	మాన	11
ఎర్రకలువవువ్వు	స్థావ.	11	ఒంటిమాకుల			ఒర్పటం	శేషం.	57	కదలకుండాఉండేది	స్థావ.	32
ఎర్రతామర	స్థావ.	11	పెనుముప్పు	దేవ	22	ఒర్పు ¹	శేషం.	57	కదియు	శేషం	17
ఎర్రనివేలువు	దేవ.	16	ఒండు	మాన.	43	ఒర్పు ²	మాన.	69	కదుపులు	తిర్య.	8
ఎల	శేషం	21	ఒండొకడు	శేషం	71	ఒలం	స్థావ	13	కన్	మాన	17
ఎలనాగ	మాన.	9	ఒందు	మాన.	36	ఒలమానగొను	శేషం.	14	కనకాక్షి	తిర్య.	17
ఎలమి	శేషం	24	ఒకటి	మాన	43	ఒలి ¹	శేషం	16	కనపడకపోవు	శేషం.	18
ఎలయు	మాన.	36	ఒకతడవ	మాన.	62	ఒలి ²	శేషం.	54	కనలు	శేషం	51
ఎలుగు	తిర్య.	1	ఒకతడవు	మాన.	62	ఒహటించు	శేషం.	12	కనికరం	శేషం	54
ఎలుగుబంటు	తిర్య.	1	ఒకతూకు	మాన.	62	ఒడు	శేషం.	47	కనిష్ఠకన్య	మాన.	3
ఎలువు	తిర్య.	1	ఒకతూరి	మాన.	62	ఒడుంబర			కను ¹	మాన.	17
ఎల్లవుడు	మాన	67	ఒకతేప	మాన.	62	ధారుణీజం	స్థావ	6	కను ²	మాన.	40
ఎల్లప్పుడు	మాన.	67	ఒకపరి	మాన.	62	బౌద్ధత్యం	శేషం.	22	కనుగొను	మాన.	40
ఎల్లి ¹	నానా.	16	ఒకమరి	మాన.	62	కంకి	శేషం.	75	కనుమొరగు	శేషం	65
ఎల్లి ²	స్థావ.	12	ఒకమాటు	మాన.	62	కంచం	మాన	20	కనుమోడ్పు	శేషం.	60
ఏకం	మాన.	43	ఒకరకంచెట్టు	శేషం	76	కంచె	నానా	1	కనువిచ్చు	శేషం	60
ఏకంగా	శేషం.	55	ఒకరకపుభక్త్యాలు	శేషం	55	కంటపడకపోవు	శేషం.	18	కన్నాను	మాన.	60
ఏకవారం	మాన.	62	ఒకవాద్యం	నానా	24	కంటికికనపడని			కన్నం	స్థావ.	21
ఏకాంతం	శేషం.	56	ఒకవిడుత	మాన	62	ప్రదేశం	స్థావ	13	కన్నగాడు	మాన.	11
ఏకాకి	శేషం.	70	ఒకసారి	మాన.	62	కంటు	మాన	47	కన్నది	మాన.	3
ఏగు	మాన.	41	ఒకేసారి	శేషం	55	కంతం	నానా	18	కన్నాకు	స్థావ.	27
ఏటిబొటిమగల			ఒక్కండు	మాన.	43	కంతాభరణం	నానా	4	కన్నియ	మాన	5
ఏకిమీడు	దేవ.	21	ఒక్కడు	మాన.	43	కందు	మాన.	12	కన్ను ¹	మాన.	17
ఏటింత	తిర్య	15	ఒక్కపెట్టు	శేషం.	55	కందుకం ¹	నానా	18	కన్ను ²	శేషం	55
ఏడిక	తిర్య.	4	ఒగి	శేషం	16	కందుకం ²	శేషం.	55	కన్ను ³	నానా.	75
ఏడు	మాన.	43	ఒచ్చెం	శేషం.	55	కంప కోట	నానా	1	కన్నులమాను	స్థావ.	9
ఏడుగురముల			ఒంటి	తిర్య	5	కంపు ¹	స్థావ	29	కన్నులవిల్చుడు	దేవ.	14
తేరెక్కుబోడు	దేవ.	16	ఒట్టు	నానా.	23	కంపు ²	నానా.	15	కన్నె	మాన.	5

కన్య	మాన	5	కలువపువ్వు	ప్రావ.	10	కావించు	శేషం	26	కూడు ²	మాన.	36
కపటం ¹	మాన.	69	కలువలరేడు	దేవ.	15	కావిపుట్టగోచుల	మాన.	2	కూత	మాన.	33
కపటం ²	శేషం.	70	కల్పవృక్షం	దేవ	35	స్వామి	మాన.	68	కూతురిబిడ్డ	దేవ	33
కపట చేష్ట	శేషం.	55	కల్ల	మాన.	58	కాళ్ళ (తో) గ్రుమ్ము	మాన.	70	కూన	మాన	12
కపురం	మాన.	55	కల్లరి	మాన.	11	కిక్కిరియు	మాన.	51	కూరిమి ¹	నానా.	11
కప్పం	శేషం.	23	కల్వ	ప్రావ.	10	కినియు	శేషం.	70	కూరిమి ²	మాన.	47
కప్పు ¹	నానా.	13	కల్వకొమ్మమగని	దేవ	37	కిరీటం	శేషం.	24	కూర్కొను	శేషం.	60
కప్పు ²	ప్రావ.	15	బూరకొమ్ము	ప్రావ.	3	కిడు	తెర్య	14	కూర్చి	శేషం	6
కప్పుతెరువుజాడ	దేవ.	18	కల్లు ¹	నానా.	24	కిరం	శేషం.	70	కూలు	మాన.	53
కప్రం	మాన.	55	కల్లు ²	శేషం.	47	కిలం	శేషం.	55	కూల్చు	శేషం.	58
కబళనం చేయు	శేషం.	53	కల్పం	మాన	42	కిలు	మాన	16	కూళ	మాన	11
కమ్మ	నానా.	4	కవ	ప్రావ	26	కిలుగంటు	శేషం.	34	కృతగమనుడగు	మాన	41
కమ్మన	ప్రావ	29	కవచం ¹	నానా	28	కిల్కొల్పు	మాన.	70	కెంజాయ	ప్రావ.	16
కమ్మ విలుకాడు	దేవ	14	కవచం ²	శేషం	55	కుంగు	మాన.	5	కెంజిగురులవిల్లుడు	దేవ.	14
కమ్మ విల్లుని మామ	దేవ	15	కవర	శేషం	17	కుందినకాడు	శేషం.	46	కెందమ్మి	ప్రావ	11
కయి	మాన	21	కవియు	దేవ	30	కుంతమగు	శేషం.	23	కెందామర	ప్రావ.	11
కయ్యం	మాన	48	కవ్వడి	ప్రావ	1	కుండ	శేషం.	35	కెంపు	ప్రావ	16
కర	ప్రావ.	15	కవ్వపుమల	శేషం.	19	కుందనం	ప్రావ.	10	కెడవు	మాన	49
కరం ¹	శేషం	23	కసటు	ప్రావ.	14	కుందు ¹	శేషం.	70	కెడయు	మాన	53
కరం ²	శేషం.	57	కసవు	ప్రావ.	35	కుందు ²	మాన.	73	కెళవు	శేషం	39
కరకంతుడు	దేవ	6	కసిమసగు	శేషం.	29	కుందు ³	తెర్య.	9	కేకి	తెర్య.	12
కరకు	శేషం.	46	కసుకందు	మాన.	59	కుందేలు	నానా.	5	కేతనం	ప్రావ.	12
కరచరమభాగం	మాన.	23	కస్త	మాన.	40	కుక్కుటాలు	నానా.	18	కేతువు	నానా	19
కరచు ¹	శేషం.	14	కాంచు	ప్రావ.	17	కుక్కుటాసనం	శేషం.	62	కేదారం	నానా	72
కరచు ²	నానా.	21	కాంతి ¹	నానా.	19	కుచాలు	మాన.	11	కేలు	మాన.	21
కరతలం	మాన.	23	కాంతి ²	నానా.	1	కుచ్చితుడు	మాన.	11	కేలుమొగుచు	మాన.	31
కరి	తెర్య.	2	కాంతి ³	మాన.	67	కుజనుడు	శేషం	21	కేశదమ్మిల్లం	మాన.	16
కరివేలుపుణ్ణాలు	దేవ.	10	కాంక్ష	నానా.	21	కుడియెడమలు	మాన.	28	కేశబంధం	మాన.	16
కరివేల్పు	దేవ.	7	కాగినపాలు	శేషం.	23	కుడుచు	మాన.	12	కేశాలు	మాన.	16
కరువలి ¹	దేవ.	22	కాగు	శేషం.	55	కుడుముల	దేవ.	26	కేళి	శేషం	22
కరువలి ²	దేవ.	23	కాచువడియం	శేషం.	47	తిండికాడు	మాన.	20	కైపులు	తెర్య.	
కర్ణములు	నానా.	19	కాన	శేషం.	47	కుత్తుక	శేషం.	60	కై	మాన.	21
కర్ణమూలం	నానా.	19	కాననం	శేషం.	47	కుత్తితం	శేషం.	36	కైరవళి	శేషం.	55
కర్ణమం	ప్రావ.	22	కానరానికాళ్ళు	తెర్య.	18	కునుకు	ప్రావ.	4	కైలాటకాడు	మాన.	11
కర్పూరం	మాన.	55	గలది	శేషం.	71	కుప్ప	ప్రావ.	24	కైలాసపర్వతం	ప్రావ.	1
కర్మ	మాన.	71	కానినాడు	శేషం.	70	కుప్పం	దేవ.	13	కైవారంచేయు	మాన.	66
కర్రి	దేవ.	30	కానుక	మాన.	2	కుబేరుడు	మాన.	68	కైసేత	శేషం.	44
కర్రినెచ్చెలి	దేవ.	7	కాపువారు	దేవ.	35	కుమారకుడు	దేవ.	12	కొంగలు	తెర్య.	12
కలం	ప్రావ.	24	కామధేనువు	మాన.	15	కుమారస్వామి	మాన.	78	కొంచగుబ్బలిప్రక్క	దేవ.	13
కలను	మాన.	48	కాయం	శేషం	36	కుమ్ము	మాన.	14	లించినబలుదిట్ట	దేవ.	13
కలవతోపైకప్పు	ప్రావ.	31	కారు	తెర్య.	9	కురగంట	మాన.	16	కొంచలు	తెర్య.	12
వేసినఇళ్ళు	తెర్య.	13	కారుకొమ్ములమెకం	ప్రావ.	25	కురుచ	మాన.	12	కొంచెం	మాన.	70
కలరవపక్షిబృందం	మాన.	9	కార్మకం	శేషం.	52	కురుజ	తెర్య.	16	కొండ	ప్రావ.	3
కలికి	మాన.	56	కార్యకరుడు	శేషం	9	కురులు	మాన.	12	కొండపీటిజంగం	దేవ.	6
కలిమి	మాన.	36	కార్యవైకల్యమగు	శేషం.	36	కుర్ర	మాన.	60	కొండాడు	మాన.	66
కలియు	ప్రావ.	21	కొలం ¹	నానా.	72	కులం	మాన.	63	కొండికవాడు ¹	మాన.	13
కలుగు	నానా.	1	కొలం ²	మాన.	53	కుల్య	శేషం.	7	కొండికవాడు ²	శేషం.	54
కలుపు	దేవ.	10	కొలంచేయు	శేషం.	31	కుసుమం	ప్రావ.	14	కొందలం	శేషం.	10
కలుములజవరాలు	దేవ.	11	కాలరులు	నానా.	10	కుసుమధన్వి	దేవ.	15	కొక్కరాలు	తెర్య.	12
కలుములపైదలి	దేవ.	11	కాలు	శేషం.	17	కూకటిమూగ	తెర్య.	13	కొక్కుతేజరౌతు	దేవ.	12
కోడలు	ప్రావ.	10	కాలుతోక్కు	శేషం.	63	కూకిలు	తెర్య.	76	కొక్కులు	తెర్య.	12
కలువ	మాన.	9	కాలువ	శేషం.	31	కూటువ	మాన	27	కొక్కిరలు	తెర్య.	12
కలువకంటి	మాన.	9	కాల్పం	శేషం.	31	కూడు ¹	మాన.	27	కొటిక	ప్రావ.	4

కొట్టక	ప్రావ.	4	కోళ్లు	నానా.	5	గణంపడు	శేషం.	4	గుజ్జువేలుపు	దేవ.	12
కొట్టు	మాన.	68	కొను	మాన.	18	గణుపు	శేషం	75	గుజ్జువేలుపుతండ్రి	దేవ	6
కొడుకు	మాన	12	క్రచ్చు	మాన.	67	గద	శేషం	47	గుడి	దేవ.	26
కొద	మాన	73	క్రతుభుక్కులు	దేవ.	26	గమి	మాన.	76	గుడుసుకైదుపు	దేవ.	36
కొదవ ₁	శేషం.	16	క్రన్నన	మాన.	64	గయ్యాళి	మాన.	4	గుడ్డి	మాన	14
కొదవ ₂	మాన	73	క్రమం	శేషం.	16	గరాసు	మాన.	11	గుడ్డివాడు	నానా.	24
కొన	ప్రావ	8	క్రమృర	మాన.	61	గరికిపూజలమెచ్చు			గుడ్డు	నానా.	24
కొనసాగు	శేషం	5	క్రమృరి	మాన.	61	గబ్బివేలుపు	దేవ	12	గుడ్డగూబ ₁	తిర్య.	17
కొనియాడు	మాన	66	క్రమృరించు	మాన.	77	గరిత	మాన.	9	గుడ్డగూబ ₂	నానా.	19
కొప్పు ₁	నానా	13	క్రయం	మాన.	60	గరుటామంతుడు	దేవ	28	గుణవంతుడు	ప్రావ.	27
కొప్పు ₂	మాన	16	కాల్గంటి	మాన.	9	గరుడుడు	దేవ	28	గుదె	శేషం.	47
కొబ్బరిచెట్టు	ప్రావ	6	క్రిందిపెదవి	నానా.	14	గరుత్మంతుడు	దేవ	28	గుదెతాలుపు	దేవ.	19
కొమరాలు	మాన	5	క్రిందిభాగం	నానా.	23	గరులు	తిర్య.	11	గుదెతాలుపు		
కొమరుడు	మాన	12	క్రిక్కిరియు	శేషం.	67	గరువం	శేషం.	30	వీటికనుచు	శేషం.	58
కొమరున్వామి	దేవ	13	క్రుద్ధుడగు	శేషం.	51	గర్వం ₁	శేషం	22	గుబురు	ప్రావ.	7
కొమరైన	మాన.	54	క్రుమ్మరు	శేషం	70	గర్వం ₂	శేషం.	30	గుబురుగాపెరిగిన		
కొమ్మ ₁	నానా	3	క్రుంకుమెట్టు	ప్రావ.	2	గవి	నానా	15	వృక్షజాతి	ప్రావ.	7
కొమ్మ ₂	మాన	9	క్రేపులు	తిర్య.	8	గవులు	నానా.	15	గుబ్బలి	ప్రావ.	3
కొమ్ముడి	మాన	16	క్రోలు	మాన.	29	గళం.	శేషం.	70	గుబ్బలు	శేషం.	62
కొమ్ములులేనికరి	నానా.	22	క్రోవి	నానా.	14	గళం.	మాన.	26	గుర్రం ₁	తిర్య.	3
కొయ్యమేకు	శేషం	70	క్రొంచములు	తిర్య.	12	గాటం	శేషం.	57	గుర్రం ₂	నానా.	2
కొర ₁	శేషం	16	ఖండం ₁	ప్రావ.	36	గాడుపు	దేవ.	22	గుర్రం ₃	నానా.	16
కొర ₂	నానా.	23	ఖండం ₂	శేషం	55	గాడుపుకొడుకు	దేవ.	30	గుర్రపుశాల	శేషం.	25
కొరత ₁	శేషం.	16	ఖట్వాంగాలు	నానా	5	గాడుపుతండ్రి	దేవ.	31	గుర్తు ₁	నానా.	21
కొరత ₂	నానా	22	ఖలేనం	శేషం	47	గాడుపుసంగడికాని			గుర్తు ₂	నానా.	19
కొరత ₃	మాన.	73	ఖాదిరఘటిక	శేషం.	55	కొడుకు	దేవ.	13	గుహ	నానా.	15
కొర్ర	నానా	22	ఖిన్నుడగు	శేషం.	29	గాణ	శేషం.	70	గూడు	మాన.	47
కొర్రలను ధాన్యం	నానా.	23	గంజి	ప్రావ.	20	గాదలి	శేషం.	6	గూబ ₁	తిర్య.	17
కొల	శేషం.	21	గంగానది	దేవ	32	గాములరేడు	దేవ.	16	గూబ ₂	నానా.	19
కొలం	మాన.	60	గంటలలోని సీల	నానా.	24	గాయకుడు	శేషం.	70	గృహస్థు	మాన.	2
కొలుచు	మాన.	31	గండు ₁	శేషం	16	గారము	శేషం.	6	గృహధిపతి	మాన.	2
కోవెల	దేవ	26	గండు ₂	మాన.	57	గాలి ₁	నానా.	15	గృహీతమగు	మాన.	38
కొవ్వెద	మాన.	16	గంతుగొను	మాన	53	గాలి ₂	దేవ.	22	గృహోపరి	నానా.	13
కోక	మాన.	27	గంధం	నానా.	15	గాలి ₃	దేవ.	23	గెలుపుమను	మాన.	72
కోచ	మాన.	75	గట్టరాయనిపట్టి	దేవ.	9	గాలిసెచ్చె	దేవ.	18	గేదె	తిర్య.	10
కోటడు	తిర్య	17	గట్టి ₁	శేషం.	57	గాలిమేతరి	తిర్య.	18	గేస్తు	మాన.	2
కోడె	తిర్య	8	గట్టి ₂	మాన.	57	గిటక	మాన.	14	గేస్తురాలు	మాన.	4
కోడెకాడు	మాన	8	గట్టిడెందమువాడు	మాన.	75	గిట్ట	మాన.	14	గొంటు	మాన.	11
కోణం	నానా	23	గట్టివయసుది	మాన.	5	గిడ్డు	తిర్య.	16	గొండ్రి	శేషం.	24
కోన	శేషం.	32	గట్టి వాయి	మాన.	4	గిత్త	తిర్య.	8	గొంతు ₁	నానా.	18
కోపగిందు	శేషం	51	గట్టు ₁	ప్రావ.	3	గిన్నె ₁	మాన.	30	గొంతు ₂	మాన.	26
కోమట్టు	మాన.	2	గట్టు ₂	నానా	19	గిన్నె ₂	నానా.	22	గొట్టు	దేవ.	23
కోర ₁	నానా.	22	గట్టు ₃	ప్రావ.	21	గిబ్బ	తిర్య.	7	గొడవ	మాన.	59
కోర ₂	మాన.	30	గట్టులయెక్కిమీనిపట్టి			గిరి	ప్రావ.	3	గొడవు	ప్రావ.	12
కోరిక	మాన.	67	పట్టి	దేవ.	13	గిరికొను	శేషం.	69	గొడుగు ₁	ప్రావ.	12
కోరు ₁	శేషం.	45	గట్టులరేడు	ప్రావ.	1	గీటణచు	శేషం.	58	గొడుగు ₂	నానా	16
కోరు ₂	శేషం.	56	గట్టువిల్లుడు	దేవ.	6	గీము	ప్రావ.	5	గొనబైన	మాన.	54
కోర్కి	మాన.	67	గడనకత్తె	మాన.	6	గుండు	నానా.	22	గొబ్బున	మాన.	64
కోల	ప్రావ.	25	గడితేరు	శేషం.	35	గుండ్రనిబండ	నానా.	22	గొరవంకపెట్ట	తిర్య.	15
కోల్లలుచేయు	శేషం.	13	గడిదొంగ	మాన.	11	గుంపు ₁	ప్రావ.	7	గొర్రెపోతు	తిర్య.	4
కోల్పుచ్చు	శేషం.	47	గడుసు	మాన.	11	గుంపు ₂	నానా.	19	గోచిబావడు	మాన.	2
కోవెల	దేవ.	26	గడ్డి ₁	తిర్య.	8	గుక్కకొను	శేషం	53	గోడు	శేషం.	10
కోళాగారం	శేషం.	54	గడ్డి ₂	ప్రావ.	14	గుజ్జ	మాన.	14	గోతి	మాన	9

గోబ్బందం	శేషం.	32	చబుకు	శేషం.	70	చిలక	తిర్య.	14	చెన్నెన	మాన.	54
గోరం	మాన.	59	చయ్యలసాకిరి	దేవ.	16	చిలుకలకొలికి	మాన	9	చెప్పు	మాన.	39
గోరువంక	తిర్య.	15	చరచు	శేషం.	16	చిలుకు	శేషం	56	చెయ్	మాన.	21
గోల	మాన.	4	చరణం	నానా.	23	చిలుము	శేషం.	19	చెయి	మాన.	21
గోవాళ్లు	మాన	8	చరమాంగం ¹	మాన.	25	చిలువరేడు	దేవ.	27	చెయ్యం	శేషం	55
గోవులు	నానా	17	చరమాంగం ²	శేషం.	75	చిల్వ	తిర్య.	18	చెయ్యి	శేషం.	55
గోష్ఠ దేశం	తిర్య.	8	చరియించు	శేషం.	8	చివరభాగం	స్థావ.	8	చెయ్యవు	మాన.	71
గౌరి	దేవ	9	చర్మవాద్యం	నానా.	24	చివురు	స్థావ.	7	చెయ్యి	మాన.	21
గౌరు	తిర్య.	2	చలినట్టు	దేవ.	22	చివ్వ	మాన	48	చెరకు ¹	స్థావ.	9
గ్రక్కున	మాన.	64	చలిమిరిమల	స్థావ.	1	చీకటి	శేషం	27	చెరకు ²	శేషం.	47
గ్రద్దన	మాన.	64	చలివెలుగు	దేవ.	15	చీకటిగొంగ	దేవ	16	చెరకుగడ	స్థావ.	9
గ్రామం	స్థావ	4	చలువరేడు	దేవ.	15	చీకటితప్పు	శేషం	19	చెరకుతలభాగం	స్థావ	9
ఘంటాప్రతీకం	నానా	24	చవి	నానా	15	చీకటివేరువెత్తు	దేవ	15	చెరకుపాలు	శేషం.	48
ఘటం	శేషం.	23	చషకం ¹	నానా.	22	చీకు	మాన.	14	చెరుకురసం	శేషం.	48
ఘనం	శేషం.	65	చషకం ²	మాన	30	చీకువాలు	శేషం	27	చెరుకువిలుకాడు	దేవ.	14
ఘరట్టం	నానా	16	చాగం	మాన.	35	చీల్చు	శేషం	64	చెరలాడు	శేషం	8
ఘూకం ¹	తిర్య.	17	చాగకాడు	దేవ.	24	చీర	మాన.	27	చెరువు	శేషం.	34
ఘూకం ²	నానా.	19	చాన	మాన.	9	చుక్కలతెరువు	దేవ.	31	చెలరేగు	శేషం.	17
ఘూకం ³	నానా	19	చాపాగ్రం	నానా.	13	చుక్కలదొర	దేవ.	15	చెలి	మాన.	9
చంచరీకం	తిర్య.	12	చావు	స్థావ.	33	చుక్కలు	దేవ	38	చెలికాడు	మాన.	10
చంచలలు	దేవ.	40	చామ ¹	నానా.	6	చుట్టలు	మాన.	67	చెలిమి	మాన.	10
చందమామ	దేవ.	15	చామ ²	మాన.	9	చుట్టాలు	మాన.	67	చెలియలు	మాన.	3
చందమామఅల్లుడు	దేవ.	14	చాయ	స్థావ.	17	చుట్టుకైదువు	దేవ	36	చెలువ	మాన.	9
చెందమ్మి	స్థావ.	11	చాయమగడు	దేవ.	16	చుట్టుకైదువుజోడు	దేవ	7	చెల్లి	మాన.	53
చంద్రక	దేవ.	39	చారలమెకం	తిర్య.	1	చుట్టుకొండ	స్థావ	1	చెల్లిలు	మాన	3
చంద్రుడు ¹	దేవ.	15	చాల ¹	మాన	70	చుట్టుకొను	శేషం.	69	చెల్విన	మాన.	54
చంద్రుడు ²	నానా.	20	చాల ²	శేషం.	57	చుట్టువాలుజోడు	దేవ.	37	చెవి	మాన.	18
చంపు ¹	మాన.	49	చాలసార్లు	మాన	63	చురుకు	శేషం.	46	చెవికమ్మ	నానా.	4
చంపు ²	శేషం.	58	చాలించు	శేషం	49	చూచు	మాన.	40	చెవిమొదలు	నానా.	19
చక్కని	మాన	54	చాలూ	నానా	24	చూడగలవాడు	మాన.	14	చెవులపోతు	తిర్య	9
చక్కనివాడు	మాన.	14	చావు	శేషం	70	చూడ్కి	మాన	17	చే	మాన.	21
చక్కాడు	మాన.	49	చించు	శేషం.	64	చూపు	మాన.	17	చేకూర్పు	శేషం	7
చక్కి	శేషం.	50	చిందం	శేషం.	70	చూర్లం	శేషం.	39	చేగ	మాన.	57
చక్కుపడగ	మాన.	43	చిక్కు	మాన.	38	చెండిపోతు	మాన.	11	చేగలమెకం	తిర్య.	2
చక్కిరవెంటివాడు	దేవ.	14	చిక్కువడు	మాన.	38	చెండు	శేషం.	55	చేటచెవులవేలువు	దేవ	12
చచ్చు	మాన.	53	చిగురాకుబోడి	మాన	9	చెందమ్మి	మాన.	78	చేటు	శేషం.	24
చట్టుపలు	తిర్య.	11	చిగురు	స్థావ.	7	చెందామర	స్థావ.	11	చేటు	మాన.	59
చట్టువల్దెగ			చిగురువిలుకానితేజ	తిర్య	14	చెందు ¹	మాన.	36	చేడియ	మాన.	9
గట్టుకొట్టెట్టుజెట్టి	దేవ.	17	చిట్ట	శేషం	56	చెందు ²	శేషం.	41	చేడ్పాటు	మాన.	59
చతురుడు	మాన	14	చిట్టకం	శేషం	70	చెందొగ	స్థావ.	11	చేత	మాన	71
చతుర్విశలు	దేవ.	32	చిత్తరిజింకతాలువు	దేవ.	15	చెందొవ	స్థావ.	11	చేతివెనకభాగం	మాన	23
చతుష్కం	మాన.	43	చిత్రం ¹	శేషం.	11	చెక్క	శేషం.	34	చేను	స్థావ.	20
చదలు	దేవ.	31	చిత్రం ²	శేషం.	56	చెచ్చెర	మాన.	64	చేపడు	మాన	38
చదలుమానికం	దేవ.	16	చిదుర	స్థావ	36	చెట్టు	స్థావ.	7	చేమొద్దు	మాన.	31
చదువు	మాన.	49	చిదురువ	స్థావ.	36	చెట్టుకొమ్మ	నానా.	3	చేయు	శేషం.	26
చదువులపులుగు	తిర్య.	14	చిద్రువ	శేషం.	55	చెట్టుతొర్ర	స్థావ.	8	చేయు	మాన.	33
చదువులవేలువు	దేవ.	8	చిన్న	మాన.	70	చెడిపె	మాన.	5	చేరువ ¹	మాన.	76
చనిపోయిన			చిన్నతోబుట్టు	మాన.	3	చెడు	శేషం.	9	చేరువ ²	మాన.	78
సుమంగళి	మాన.	4	చిన్నపోవు	శేషం.	29	చెడుగు	మాన.	11	చేరువ ³	శేషం.	77
చను	మాన.	41	చిన్నవాడు ¹	మాన.	13	చెడ్డతొయ్యలి	మాన.	5	చేరువగు	శేషం.	28
చనుదెంచు	మాన.	45	చిన్నవాడు ²	శేషం.	54	చెడ్డపని	శేషం.	55	చేరువు	నానా.	19
చన్నులు	శేషం.	62	చిరుత	మాన.	12	చెనకు	మాన.	36	చేలం	మాన.	27
చప్పుడు	మాన.	33	చిరుతగూబ	తిర్య.	17	చెనటి	మాన.	11	చేవ	మాన.	57

చేవాడికాడు	మాన.	11	జనకజనని	నానా.	25	జోడు ¹	నానా	28	తద్ద ¹	శేషం.	57
చొక్కటమైన	మాన.	54	జనకుడు ¹	మాన	3	జోడు ³	స్థావ	34	తద్ద ²	మాన.	70
చొచ్చు	మాన.	68	జనకుడు ²	నానా.	25	జోడు ⁴	మాన.	42	తద్దయు	మాన.	70
చోటు ¹	స్థావ.	13	జనని	నానా	25	జోత	మాన.	31	తనరిన	మాన.	54
చోటు ²	శేషం.	50	జన్మంపువేటకాడు	దేవ.	6	జోతి	స్థావ	17	తనర్పు	స్థావ.	33
చోదన	శేషం.	40	జన్మికట్టు	మాన	1	జోహారు	మాన.	87	తనుత్రాణం	స్థావ.	26
చొ	మాన.	43	జన్మిగట్టు	దేవ.	8	జ్యోత్సవనస్య	మాన.	3	తన్ను	మాన.	68
చోటమున్నీరు	శేషం.	63	జన్మ	నానా.	6	టకటొంకు	మాన	11	తపసి	మాన.	2
చొదంతి	దేవ.	34	జమిలి	మాన.	42	టక్కరి	మాన	11	తపసికన్నుపాప	దేవ.	15
చొవంచ	మాన.	43	జమిలిచొవంచ			టక్కు	మాన.	69	తప్తకాంచనం ¹	స్థావ.	35
చొవంచములుకులు			పదులు జన్మములు			టక్కులాడు	మాన.	11	తప్తకాంచనం ²	శేషం.	56
గలదంట	దేవ.	14	చేసినట్టి వేలుపు	దేవ.	17	టాటోటు	మాన.	11	తప్తక్షీరం	నానా.	21
ఛత్రం ¹	స్థావ.	12	జమిలిముక్కాలి	తిర్య.	12	టెంకాయమాను	స్థావ.	6	తమటు	శేషం.	70
ఛత్రం ²	నానా.	16	జమిలిముక్కాలి			టెంకి	స్థావ	5	తమి	మాన.	67
ఛద్యం	మాన.	69	నారివిలుకాడు	దేవ.	14	టెక్కిం	స్థావ.	12	తమ్మలం	మాన.	55
ఛేదించు	శేషం.	64	జముడు	దేవ.	19	ఠవళి	మాన.	69	తమ్మి ¹	నానా.	3
జంకు	శేషం.	22	జమునయ్య	దేవ.	16	ఠవళికాడు	మాన.	11	తమ్మి ²	స్థావ.	10
జంట ¹	మాన.	42	జమునసైదోడు	దేవ.	19	డబ్బు	స్థావ.	30	తమ్మి ³	నానా.	76
జంట ²	నానా.	7	జమునెక్కిరింత	తిర్య.	10	డబ్బుర	మాన.	30	తమ్మిజంటిగరిత	దేవ.	10
జంటచొకములపాళ్ల			జరుగు	మాన.	44	డాబు	శేషం.	70	తమ్మికంటి	దేవ.	7
తెలిముద్ద	దేవ.	15	జల కట్టి	తిర్య.	16	డాయు	శేషం.	28	తమ్మిచూలి	దేవ.	8
జంటముమ్మాముల			జలజారి	నానా.	20	డాలు ¹	స్థావ.	12	తమ్మిచూలింటి		
దంట వేలుపు	దేవ.	13	జలధరములు	దేవ.	40	డాలు ²	స్థావ.	17	మగడు	దేవ.	16
జంటమోముల			జవరాలు	మాన.	5	డాలు ³	నానా.	19	తమ్ముడు	నానా.	3
నామి	దేవ.	18	జవి	నానా.	27	దులుచు	శేషం.	61	తమ్ములవగవాడు	దేవ.	15
జంటారుమేనుల			జవ్వనం	మాన.	15	డెందం ¹	మాన.	22	తరం	స్థావ.	34
నామి	దేవ.	16	జవ్వని	మాన.	5	డెందం ²	శేషం.	37	తరకనం	స్థావ.	25
జంతువు	శేషం.	66	జాణ	మాన.	14	డేగ	తిర్య.	16	తరచు	స్థావ.	7
జంబూ ద్వీపం	శేషం.	40	జానుగు	మాన.	18	డొంకు	మాన.	70	తరటు	శేషం.	70
జండా	స్థావ.	12	జానైన	మాన.	54	డొక్క	మాన.	24	తరణి	స్థావ.	24
జక్కవలరేడు	దేవ.	16	జాబిల్లి	దేవ.	15	తండ్రి ¹	మాన.	3	తరపి	శేషం.	47
జక్కవకవవిప్పు	దేవ.	15	జాబు	నానా.	4	తండ్రి ²	నానా.	25	తరి ¹	శేషం.	4
జక్కి ¹	తిర్య.	3	జార	మాన.	5	తండ్రితండ్రి	నానా.	26	తరి ²	శేషం.	70
జక్కి ²	నానా.	16	జారభావం	శేషం.	19	తండ్రితల్లి	నానా.	25	తరికొండ	స్థావ.	1
జక్కిని	మాన.	4	జారు ¹	శేషం.	36	తక్కినవాడు	శేషం.	71	తరిగట్టుదారి	దేవ.	7
జక్కుల దొర	దేవ.	24	జారు ²	మాన	44	తక్కువ ¹	శేషం.	16	తరుణం	శేషం.	21
జక్కులరేని			జాలు	శేషం.	63	తక్కువ ²	మాన.	73	తరుణితరం	శేషం.	47
చెలికాడు	దేవ.	6	జాలె	తిర్య.	16	తగరు	తిర్య.	4	తరుము	మాన.	77
జగడం	మాన.	48	జాళువా	స్థావ.	35	తగులు	మాన.	38	తరువాత	శేషం.	42
జగతి	స్థావ	23	జింక	తిర్య.	6	తగుల్పుడు	మాన.	38	తరువిశేషం	నానా.	76
జగముకన్ను	దేవ.	16	జిగి	స్థావ.	17	తగ్గు ¹	మాన.	70	తర్వాత	మాన.	74
జగముచుట్టం	దేవ.	16	జిడ్డుకడలి	స్థావ.	19	తగ్గు ²	మాన.	73	తలకట్టు	స్థావ.	27
జగముతల్లి	దేవ.	9	జిరా	స్థావ.	26	తట్టి	మాన.	30	తలకొని	శేషం.	57
జగిలె	స్థావ.	23	జాణుగు	శేషం.	12	తట్టువ	తిర్య.	3	తలపాల	మాన.	25
జగిలెడు	శేషం.	47	జాన్ను	శేషం.	48	తడబడు	మాన.	68	తలవాకిటను		
జట్టి	మాన.	60	జొదం	శేషం.	54	తడయు	మాన.	68	మెలగెడుపాలత్రుక	దేవ.	11
జట్టువులుగు	తిర్య.	12	జెండా	నానా	19	తడవు ¹	శేషం.		తలవాడె	స్థావ.	9
జడదారి	మాన.	2	జే జే	మాన.	31	తడవు ²	మాన.	67	తలారి	శేషం.	47
జడధి	స్థావ.	19	జేజేలగట్టు	స్థావ.	1	తడవులనిడువడు	దేవ.	27	తలిరు	స్థావ.	7
జడముడిజంగం	దేవ.	25	జేజేలు	దేవ.	26	తత్కాలమందు	నానా.	73	తలిరుబోడి	మాన.	9
జడలమెకం	తిర్య.	1	జొంపం	స్థావ.	7	తత్తడి	తిర్య.	3	తల్లి ¹	మాన.	3
జడి	శేషం.	54	జోటి	మాన.	9	తత్తడేశం	మాన.	79	తల్లి ²	నానా.	25
జత	స్థావ.	34	జోడు ¹	స్థావ.	26	తదారభ్య	మాన.	46	తల్లి ³	దేవ.	10

తల్లికడలికూతురు	దేవ.	10	తియ్యవిల్కాడు	దేవ.	14	తెన్ను	శేషం	11	తొలి3	మాన.	74
తల్లితండ్రి	నానా.	25	తిరగలి	నానా.	16	తెమ్మెర1	దేవ.	22	తొలిచదువులు	దేవ.	41
తల్లితల్లి	నానా.	25	తిరుగ	మాన.	61	తెమ్మెర2	దేవ.	23	తొలిపలుకులు	దేవ.	41
తన్నరుడు	మాన.	11	తిరుగు	నానా	18	తెరకంటిఅన్నలు	దేవ.	38	తొలిమినుకులు	దేవ.	41
తళియ	మాన.	30	తిరుగు	శేషం.	8	తెరనోటిమెకం	తిర్య.	1	తొలుగట్టు	స్థావ.	2
తాంబూలం	మాన.	55	తివురు	శేషం.	56	తెరవ	మాన.	9	తొలుత	మాన.	74
తాగు	మాన.	29	తీగ1	నానా.	4	తెరువాటుకాడు	మాన.	11	తొలుదివి	శేషం	40
తాచు	మాన.	68	తీగ2	స్థావ.	7	తెరువు	శేషం.	11	తొల్లి	మాన.	74
తాటంకం	నానా.	4	తీగబోడి	మాన.	9	తెలి	స్థావ	15	తొవ	స్థావ.	10
తాటిచెట్టు1	నానా.	5	తీరం1	నానా	19	తెలిదమ్మిగడ్డియ			తొవలరాయిడికాడు	దేవ	16
తాటిచెట్టు2	స్థావ.	6	తీరం2	స్థావ.	21	కొలువుండు			తొనరు	స్థావ.	16
తాటిపడగవాడు	దేవ.	29	తీవ	స్థావ.	7	రాయడు	దేవ.	8	తోడబుట్టు	మాన.	3
తాటిసెడమువాని	దేవ.	33	తీవంచ	మాన.	43	తెలిపిట్టలు	తిర్య.	12	తోడల్లుడు	శేషం.	47
తల్లి	దేవ.	33	తీవయ	స్థావ.	7	తెలుపురంగు	స్థావ.	15	తోడికోడలు	మాన.	3
తాడి	స్థావ.	6	తీవె	స్థావ.	7	తెలి	మాన.	30	తోడ్పాటు	మాన.	52
తాడు1	నానా.	5	తుంచు	మాన.	49	తెల్ల	స్థావ.	15	తోబుట్టు	మాన.	3
తాడు2	స్థావ.	6	తుంటవిలుకాడు	దేవ.	14	తెల్లవినుగువెక్కి			తోయం	శేషం.	38
తాత1	దేవ.	8	తుంటిశలాటు	స్థావ.	6	తిరుగుదొర	దేవ.	17	తోయజం	స్థావ.	10
తాత2	నానా.	26	తుటుము	మాన.	76	తెల్లదాలుమెకం	తిర్య.	1	తోరం	శేషం.	28
తావ	స్థావ.	24	తుడుగు	మాన	53	తెల్లని	నానా.	8	తోరమైన	మాన.	54
తామర1	స్థావ.	10	తుద	స్థావ.	8	తెల్లనిమైదంట	దేవ.	29	తోలు	మాన.	77
తామర2	నానా.	3	తునియ	స్థావ.	36	తేగం	మాన.	35	తోలుతాలువు	దేవ.	6
తామర3	శేషం.	76	తునుక	స్థావ.	36	తేజి	తిర్య.	3	తోవ	శేషం.	11
తామరతంపరగు	శేషం.	5	తునుము	మాన	49	తేటి	తిర్య.	12	త్యక్తంగావించు	మాన.	68
తామరపువ్వు	స్థావ.	10	తుమురు	శేషం.	39	తేనియ	శేషం.	48	త్యాగం	మాన.	35
తారసిల్లు	శేషం.	28	తుమ్మెద	తిర్య.	12	తేనె	శేషం.	48	త్రయి	మాన.	43
తారుమారగు	మాన.	68	తురగీపతి	నానా.	22	తేప	స్థావ.	24	త్రాగు	నానా.	22
తార్కానం	శేషం.	56	తురుమగు	శేషం.	59	తేమ	మాన.	9	త్రిమ్మరు	శేషం.	8
తార్పు	శేషం.	40	తురుము1	మాన.	16	తేరు1	స్థావ.	26	త్రోచు	శేషం.	61
తాలిక	మాన.	69	తురుము2	శేషం.	34	తేరు2	శేషం.	31	త్యరితం	మాన.	64
తాలిమి	మాన.	69	తులువ	మాన.	11	తొందర	మాన.	64	దంట1	నానా.	7
తాల్పు	మాన.	77	తుళ్లు	శేషం.	22	తొగ	స్థావ.	10	దంట2	మాన.	14
తాల్మి	శేషం.	54	తూకొను	మాన.	68	తొగరు	స్థావ	16	దంట3	మాన.	42
తావి	స్థావ.	29	తూణం	స్థావ.	25	తొగరుముక్కు			దండ1	నానా.	18
తావు1	నానా.	2	తూణేరం	శేషం.	74	పులుగు	తిర్య.	14	దండ2	నానా.	77
తావు2	స్థావ.	5	తూపు	స్థావ.	25	తొడ	మాన.	19	దండ3	మాన.	78
తావు3	మాన.	29	తూరు	మాన.	68	తొడగు	శేషం.	17	దండం	మాన.	31
తాళం	నానా.	5	తూరుపునాడుపిలు			తొడవు	స్థావ.	28	దండలు	స్థావ.	29
తాళభూరుహం	స్థావ.	6	దొరబువ్వగొన్న			తొడుకు	తిర్య.	8	దండు1	శేషం.	33
తాళుకొంట	శేషం.	57	లావరి	దేవ	28	తొడుకులు	తిర్య.	7	దండు2	మాన.	76
తిండికాడు	శేషం.	68	తూర్పుకొండ	స్థావ.	2	తొత్తు	మాన.	4	దండెత్తు	శేషం.	13
తిండిపోతు	శేషం.	68	తూర్పుమాగాని			తొయ్యలి	మాన.	9	దంతం1	మాన.	20
తిండిడు	శేషం.	68	యేలేడుమణియ			తొర	స్థావ.	8	దంతం2	శేషం.	47
తిగ	మాన.	43	కాడు	దేవ.	17	తొరట	స్థావ.	8	దంతపీడనమొనర్చు	నానా.	21
తిట్ట	స్థావ.	36	తూషీమర్థం	శేషం.	71	తొర్ర	స్థావ.	8	దంభం	శేషం.	70
తిను	మాన.	23	త్సణం	స్థావ.	14	తొర్రుపట్టులు	తిర్య.	8	దంష్ట్ర	నానా.	22
తిన్ననైన	మాన.	54	తెంకాయచెట్టు	స్థావ.	6	తొలకరి కలుగు			దక్కొను	శేషం.	41
తిన్నె	నాన.	23	తెంకి	స్థావ.	5	పులుగులు	తిర్య.	12	దగ	మాన.	34
తిప్ప	స్థావ.	3	తెక్కలికాడు	మాన.	11	తొలగించు	శేషం.	61	దగ్గర1	మాన.	78
తిప్పు	మాన.	77	తెగ	శేషం.	38	తొలగు1	శేషం.	41	దగ్గర2	నానా.	19
తిమిరం	శేషం.	27	తెగటార్పు	మాన.	49	తొలగు2	మాన.	4	దచ్చి	మాన.	43
తిమ్మనైన	మాన.	54	తెగువ	శేషం.	46	తొలి1	స్థావ.	8	దచ్చికడలు	దేవ.	32
తియ్యమాను	స్థావ.	9	తెప్ప	స్థావ.	24	తొలి2	నానా.	8	దట్లం	స్థావ.	7

దధి	నానా.	1	దుఃఖం	శేషం	10	నట్టు	పావ.	5	నాలిబూతము	మాన.	11
దప్పి	మాన.	34	దూడలు	తిర్య.	8	నట్టువపులుగు	తిర్య.	12	నాలుగు	మాన.	43
దబ్బర	మాన.	58	దూప	మాన.	34	నడుం	మాన.	18	నాలుగుదిక్కులు	దేవ.	32
దయ	శేషం	54	దూరం	శేషం.	39	నడుము	నానా.	27	నాల్గు	మాన.	43
దరి	పావ.	21	దూరంగా పోవు	శేషం	41	నతి	మాన.	31	నింగి	దేవ.	31
దవ	పావ.	9	దృగ్గోచర మగు	శేషం	18	నది	శేషం	45	నిండు	శేషం.	67
దవ్వు	శేషం	39	దెస	మాన.	59	ననువుకాడు	మాన.	7	నికుంజం	శేషం.	37
దశదిశలు	దేవ.	32	దేవకాంతలు	దేవ.	38	నమలు	మాన.	28	నిక్కం	మాన.	58
దశం ¹	శేషం.	33	దేవళం	దేవ.	26	నమస్కరించు	మాన.	31	నిక్కపుజగమేలు		
దశం ²	మాన.	76	దేవాలయం	దేవ.	26	నమస్కృతి ఒనర్పు	మాన.	31	నేర్పుకాడు	దేవ.	8
దశమెత్తు	శేషం.	13	దేవుళ్లు	దేవ	26	నమ్మి	తిర్య.	12	నిక్కుడుమొగుల్		
దశవాయి	శేషం	33	దేవేరి	శేషం.	52	నలవలువతాలువు	దేవ.	29	గలప్రోడ	దేవ.	17
దక్షిణపుసామి	దేవ.	19	దేశం	శేషం.	56	నలి	శేషం.	39	నిక్కువం	మాన.	58
దాటు	మాన.	76	దొంగ	మాన.	11	నలు	మాన	43	నిక్కువీనుల		
దాడిచేయు	శేషం.	13	దొడ్డు	తిర్య.	8	నలుకడలు	దేవ.	32	జక్కిఎక్కురౌతు	దేవ.	17
దాపు	మాన.	78	దొన ¹	శేషం.	25	నలుపు	నానా.	18	నిదురించు	శేషం.	60
దారి	శేషం	11	దొన ²	పావ.	25	నలుపురంగు	పావ.	15	నిద్రగను	శేషం.	60
దారిద్ర్యం	మాన.	56	దొర ¹	మాన.	1	నలుపైన	మాన.	54	నిద్రించు	శేషం.	60
దారునిర్మిత			దొర ²	నానా.	18	నలుమొగముల			నిపుణుడగు	శేషం.	35
గేహములు	పావ	31	దొర ³	పావ	34	వేలుపు	దేవ.	8	నిప్పచ్చరం	మాన.	56
దాసి	మాన.	4	దొరకోలుసన్నాసి	మాన.	11	నలువ	దేవ.	8	నిబిడం	పావ.	7
దాహం	మాన.	34	దొరయు	మాన.	36	నలువపడతి	దేవ.	11	నిమ్మళం	మాన.	69
దిగులు	శేషం.	22	దొరసాని	శేషం.	52	నల్ల ¹	పావ.	15	నిరాతంకం	మాన.	69
దిగ్గున	మాన.	64	దొసగు	మాన.	59	నల్ల ²	నానా.	18	నిర్భతి	దేవ.	20
దిట్టం	మాన.	57	దోయి	మాన	42	నల్ల ³	తిర్య.	19	నిర్ణమించు	మాన.	65
దిట్ట	మాన	75	దోరు	మాన.	53	నల్లతాగువాడు	దేవ.	20	నిర్ణలమగు	శేషం.	67
దిట్టవడు	శేషం.	35	దోసకారి	మాన.	11	నల్వతేజీలు	తిర్య.	12	నిలు	మాన.	77
దినుసు ¹	పావ	34	ద్వయం	మాన.	43	నవలా	మాన.	9	నిలుగు	శేషం.	10
దినుసు ²	శేషం.	38	ద్వాదశం	మాన.	43	నవు	మాన.	34	నివసించేప్రదేశం	పావ.	5
దివము	దేవ	39	ద్విగుణం	మాన.	42	నవ్వు	మాన.	34	నివారించు	మాన.	77
దివి	దేవ.	31	ధనాగారం	శేషం.	54	నవ్వుచేయు	శేషం.	47	నివాసదేశం	పావ.	5
దివిజ గంగ	దేవ	33	ధనుస్సు	పావ.	25	నక్షత్రములు	దేవ.	38	నివ్యాళి	శేషం.	45
దీర్ఘం	పావ.	33	ధనేష్టుడు	దేవ.	24	నాగలియొక్క			నిశ్శేణి	పావ.	24
దీవన వ్రాలు	శేషం.	44	ధమని	నానా.	14	పట్టుకొయ్య	నానా.	24	నిష్కారణం	శేషం.	56
దుంత	తిర్య.	10	ధమ్మిల్లం	నానా.	13	నాగవాసం ¹	మాన.	8	నిసువు ¹	పావ.	7
దుక్కివాలుతాలువు	దేవ	29	ధరించు	మాన.	77	నాగవాసం ²	నానా.	24	నిసువు ²	మాన.	12
దుగ	మాన.	42	ధరిత్రధరం	నానా.	19	నాగేటిచాలు	నానా.	24	నీటితాత	దేవ.	22
దుగబొట్టిపిరిది			ధవళం	నానా	8	నాటగోరె	మాన	46	నీరాజనం	శేషం.	45
యైదుకనుగవల			ధవళవర్ణం	పావ.	15	నాటబట్టి	మాన.	46	నీరుపావ	దేవ	18
వేలుపు	దేవ	17	ధాత	నానా.	26	నాటినుండి	మాన.	46	నీరువట్టు	మాన.	34
దుడ్డు	శేషం.	47	ధాన్యం	పావ.	14	నాటిసుత	మాన.	46	నీలం	నానా.	18
దుత్తారం	మాన.	69	ధూర్తసతి	మాన.	4	నాడు	నానా.	73	నీలవర్ణం	పావ.	15
దున్న	తిర్య.	10	ధృతి	మాన.	57	నాడుమొదలు	మాన.	46	నీలీమ	నానా.	13
దున్నపోతు ¹	తిర్య.	10	ధేనుగణం	తిర్య.	8	నాణెమైన	మాన.	54	నీళ్లరాయడు	దేవ.	21
దున్నపోతు ²	నానా.	26	ధేనువు	తిర్య.	8	నాతి	మాన.	9	నుగ్గగు	శేషం.	59
దుప్పటం	పావ.	26	ధైర్యం	మాన.	57	నాన	మాన	29	నుగ్గాడు	మాన.	49
దుప్పి	తిర్య.	9	ధైర్యవంతుడు	మాన	75	నాన్న	మాన.	•3	నుగ్గు	శేషం.	39
దురం	మాన.	48	ధ్వని	మాన.	33	నాభిబిలం	మాన.	24	నుదురు	మాన.	17
దురితం	శేషం.	21	సంజుడు	తిర్య.	19	నామం	నానా.	12	నునుగాడ్పు దిండి		
దురోదరం	శేషం.	54	సంజె	పావ.	20	నాయన	మాన.	3	పానువున		
దుర్మార్గుడు	మాన.	11	నగవు	మాన	34	నారికేళం	పావ.	6	పండెడు		
దుర్మోహన	నానా	15	నగు	మాన	34	నాలవపాలు	నానా.	10	మేటి	దేవ.	7
దువ్వలున	మాన.	27	నటించు	నానా.	17	నాలవవారు	మాన.	2	నురుమగు	శేషం.	59

నురుము	శేషం.	39	నేస్తం	మాన.	10	పదాతీసంహతి	శేషం.	31	పలురొక్కం		
నురుముచేయు	మాన.	49	నేస్తకాడు	మాన.	10	పదీదిక్కులు	దేవ.	32	ఎకిమీడు	దేవ.	24
నులిగొను	శేషం.	69	నైర్భతిదిక్కు. ఆధిపతి	దేవ.	20	పదివేసములసామి	దేవ.	7	పలువ	మాన.	11
నులిగొమ్ములమెకం	తిర్య.	6	నొడుపు	మాన.	39	పదును	శేషం.	46	పలువురు	తిర్య.	71
నూరంచులవాలు			నొసలు	మాన.	17	పదునుపొవు	శేషం.	46	పలాయితుడగు	మాన.	44
చేమించుజోడు	దేవ.	17	నోరు	మాన.	20	పదువులు	తిర్య.	8	పల్కారు	మాన.	63
నృపతి	మాన.	1	న్యూనం	మాన.	73	పద్మం	నానా.	3	పల్లటీలు	తిర్య.	13
నెంజలి	శేషం.	10	పంకజం	శేషం.	76	పద్యం	నానా.	75	పల్లదములు	శేషం.	43
నెక్కింను	శేషం.	41	పంచకం	మాన.	43	పనటి	శేషం.	23	పల్లరువులు	శేషం.	43
నెగడు	శేషం.	5	పంచబంగాళమగు	శేషం.	18	పని ₁	మాన.	48	పల్లవం	ప్రవా.	7
నెగులు	శేషం.	10	పంటపైరుల			పని ₂	మాన.	71	పల్లవుడు	మాన.	7
నెచ్చెలి	మాన.	10	ఎకిమీడు	దేవ.	15	పనికొనిమాటలు	శేషం.	43	పల్లు	మాన.	20
నెట్టన	శేషం.	57	పంటభూమి	ప్రవా.	22	పనుచు	మాన.	72	పల్లె	ప్రవా.	4
నెట్టుకొను	శేషం.	17	పంటవలంతి	ప్రవా.	22	పనిచెడు	శేషం.	9	పవనం	నానా.	19
నెత్తం	శేషం.	54	పండు	మాన.	32	పనిచెరువులదొర	దేవ.	12	పవలు	దేవ.	39
నెత్తురు	తిర్య.	19	పంపు	మాన.	72	పనివడి	శేషం.	57	పవలుసేయు		
నెత్తురు	నానా.	18	పక్కి	తిర్య.	11	పనుపు	మాన.	72	వేలుపు	దేవ.	16
నెనరు	శేషం.	6	పక్కిడాలురేడు	దేవ.	7	పన్ను ₁	శేషం.	23	పవ్వడించు	మాన.	32
నెన్నుదురు	మాన.	17	పక్కిడాలువేలుపు			పన్ను ₂	శేషం.	47	పవ్వళించు	మాన.	32
నెన్నోసలు	మాన.	17	పొక్కిలి			పన్నుండు	మాన.	32	ప్ర వం	ప్రవా.	24
నెపం	మాన.	67	పసిబిడ్డడు	దేవ.	8	పన్నెండు	మాన.	43	పశువులకాల	తిర్య.	8
నెమలి ₁	తిర్య.	12	పగ	మాన.	47	పయ్యర ₁	దేవ.	22	పశువులు	తిర్య.	7
నెమలి ₂	నానా.	9	పగతురు	శేషం.	66	పయ్యర ₂	దేవ.	23	పశ్చాత్ ₁	మాన.	74
నెమలి ₃	శేషం.	76	పగరు	శేషం.	66	పయ్యెద	శేషం.	55	పశ్చాత్ ₂	శేషం.	42
నెమకు	మాన.	67	పగలు	దేవ.	39	పరచు ₁	నానా.	21	పశ్చాద్వాగం	శేషం.	49
నెమ్మది	మాన.	69	పగవాడు	శేషం.	66	పరచు ₂	మాన.	44	పసరం	తిర్య.	7
నెమ్మి ₁	శేషం.	6	పగ్గం	నానా.	5	పరపు ₁	నానా.	7	పసరుచాయ	ప్రవా.	17
నెమ్మి ₂	నానా.	9	పచ్చ	ప్రవా.	17	పరపు ₂	ప్రవా.	33	పనాదం	మాన.	27
నెమ్మి ₃	తిర్య.	12	పచ్చగుర్రాల			పరాక్రమం	శేషం.	16	పనాపడు	మాన.	28
నెమ్మి ₄	మాన.	69	పజీరుడు	దేవ.	16	పరి ₁	శేషం.	31	పసి	తిర్య.	7
నెమ్మి ₅	నానా.	76	పచ్చడం	నానా.	22	పరి ₂	మాన.	76	పసితిండి	తిర్య.	1
నెయ్యం	శేషం.	6	పచ్చరెక్కల పులుగు	తిర్య.	14	పరిచూర్ణమగు	శేషం.	59	పసిడి	ప్రవా.	35
నెయ్యపుటలుక	శేషం.	62	పచ్చలకాంతి	నానా.	22	పరిపంథి	శేషం.	66	పసిడికంటి	తిర్య.	17
నెరకు	శేషం.	51	పచ్చవిల్లుడు	దేవ.	14	పరిభవం	శేషం.	55	పసిడిపుట్టము		
నెరి	శేషం.	57	పచ్చవిల్లునితండ్రి	దేవ.	7	పరిమళించు	నానా.	21	తాలుపు	దేవ.	7
నెరులు	మాన.	16	పచ్చవిల్లునితల్లి	దేవ.	10	పరిమార్పు	మాన.	49	పసుపుచాయ	ప్రవా.	16
నెల ₁	దేవ.	15	పజ్జ	మాన.	78	పరుండు	మాన.	32	పసుపురంగు	ప్రవా.	16
నెల ₂	నానా.	20	పట్టణం	ప్రవా.	4	పరుపు ₁	మాన.	32	పసులపొలికాడు	తిర్య.	15
నెలకొను	శేషం.	41	పట్టి	మాన.	12	పరుపు ₂	మాన.	77	పసులు	తిర్య.	7
నెలత	మాన.	9	పట్టువడు	మాన.	38	పరుమగు	శేషం.	59	పళ్లె రం	మాన.	30
నెలతుక	మాన.	9	పడగ	ప్రవా.	12	పరువం	మాన.	15	పక్షములు	తిర్య.	11
నెలపు	ప్రవా.	5	పడగదారి	తిర్య.	18	పరువడి	శేషం.	57	పక్షి	తిర్య.	11
నెవ్వ	మాన.	56	పడతి	మాన.	9	పర్ణములు	తిర్య.	11	పాగా	శేషం.	25
నేగి	శేషం.	10	పడమటికొండ	ప్రవా.	2	పర్వతం ₁	ప్రవా.	3	పాంచజన్యం	దేవ.	37
నేత్రం	శేషం.	75	పడమటిదొర	దేవ.	21	పర్వతం ₂	నానా.	19	పాచిక	శేషం.	55
నేను	నానా.	18	పడవాలు	శేషం.	33	పలు	మాన.	20	పాత చదువుల		
నేరేడుదీవి	శేషం.	40	పడకొను	మాన.	32	పలుకు ₁	నానా.	20	పెట్టియ	దేవ.	16
నేర్చుకొను	శేషం.	14	పడుచువాడు	మాన.	13	పలుకు ₂	మాన.	39	పాతచదువులు	దేవ.	41
నేర్పరి ₁	మాన.	14	పడుపుచెలి	మాన.	6	పలుకుమార్పు	శేషం.	58	పాతపలుకులు	దేవ.	41
నేర్పరి ₂	శేషం.	52	పదం ₁	మాన.	26	పలుకువెలది	దేవ.	11	పాతమెనుకులు	దేవ.	41
నేర్పు	శేషం.	56	పదం ₂	శేషం.	70	పలుకువెలదిమగడు	దేవ.	8	పాత్ర	మాన.	30
నేల	ప్రవా.	22	పదపడి ₁	శేషం.	57	పలుగొమ్ములమెకం	తిర్య.	2	పాదం ₁	నానా.	10
నేలగలుపు	శేషం.	58	పదపడి ₂	మాన.	74	పలుపాపరేడు	దేవ.	27	పాదం ₂	నానా.	23

పాదం ³	శేషం.	70	పిమ్మట ³	మాన.	74	పూబోడి	మాన.	9	పైట	శేషం.	55
పానంచేయు	మాన.	29	పిరికిపంద	మాన.	75	పూరి	స్థావ.	14	పైడి	స్థావ.	35
పానముచేయు	నానా	22	పిరుతివియక	శేషం.	14	పూర్ణించు	శేషం.	67	పైదలి	మాన.	9
పానకం	శేషం.	48	పిరుదు	శేషం.	49	పూర్వం ¹	నానా.	8	పైనవేసికొనువస్త్రం	నానా.	22
పానువు ¹	నానా.	7	పిశాచం	నానా.	19	పూర్వం ²	మాన.	74	పైపెచ్చు	శేషం.	15
పానువు ²	మాన.	32	పినాళి	మాన.	11	పూర్వశిఖరి	స్థావ.	2	పైరు	స్థావ.	14
పావం	శేషం.	21	పిల్లారి	దేవ.	12	పూలదండ	శేషం.	77	పొందు ¹	మాన.	10
పావ	మాన.	12	పీచమడుచు	మాన.	49	పూలదండలు	స్థావ.	29	పొందు ²	మాన.	36
పావజందెముల			పుంజుతాలుపు	దేవ.	13	పెండ్లాం	మాన.	4	పొక్కిలి	మాన.	24
మేటి	దేవ.	12	పుంజి	స్థావ.	20	పెందోడ	మాన.	19	పొగడు	మాన.	66
పావతోడపుల			పుచ్చు	మాన.		పెంపుచెందు	శేషం.	5	పొగరు	శేషం.	22
నిడియెటివేలుపు	దేవ.	25	పుట్టం	మాన.	27	పెకలించు	శేషం.	64	పొట్ట	మాన.	24
పావు	శేషం.	61	పుట్టకూడుతిండి			పెక్కండ్రు	శేషం.	71	పొట్టి	మాన.	14
పాము	తిర్య.	18	పొతు	తిర్య.	1	పెక్కుమార్లు	మాన.	63	పొట్టితమ్ముడు		
పాములవేటకాడు	దేవ.	28	పుట్టపెట్టెపట్టు	తిర్య.	18	పెచ్చు	మాన.	71	కలిగినట్టివేలుపు	దేవ.	17
పాయం	మాన.	15	పుడమి	స్థావ.	22	పెచ్చుపెరుగు	శేషం.	68	పొట్టెలు	తిర్య.	4
పాయు ¹	మాన.	37	పుడమితాలుపు	దేవ.	27	పెట్టి	స్థావ.	32	పొదలమెకం	తిర్య.	9
పాయు ²	శేషం.	41	పుడమిరేడు	మాన.	1	పెట్టియ	స్థావ.	32	పొదపు	స్థావ.	33
పారిపోవు	మాన.	44	పుడమివేలుపు	మాన.	1	పెట్టుడు	మాన.	35	పొడి	శేషం.	39
పారు	మాన.	44	పుడుకు	మాన.	35	పెట్టి	స్థావ.	32	పొదపుగుబ్బలి	స్థావ.	2
పారుడు	మాన.	1	పుణ్యవతి	మాన.	4	పెడ	శేషం.	49	పొత్తముమత్తే	దేవ.	11
పారుతపసిఇంటి			పుత్తడి	స్థావ.	35	పెడచెయ్యి	మాన.	23	పొదరిల్లు	శేషం.	37
పంచకోడి	దేవ	17	పుత్తడిగుబ్బలి	స్థావ.	1	పెతరులనామి	దేవ.	19	పొది	స్థావ.	25
పారుబోతు	మాన.	75	పునః ¹	నానా.	18	పెదవి	మాన.	20	పొద్దు	దేవ.	16
పార్వతై కాడు	శేషం.	52	పునః ²	మాన.	61	పెద్ద ¹	మాన.	5	పొద్దుజోడుకోడె	దేవ.	15
పార్వతి	దేవ.	9	పునుకకంచమువాని			పెద్ద ²	శేషం.	57	పొద్దుకొమరుడు	దేవ.	19
పాలకడలెల్లుడు	దేవ.	7	విల్లు	స్థావ.	1	పెద్ద ³	మాన.	70	పొనరిన	మాన.	54
పాలకడలి	స్థావ.	19	పునుకతాలుపు	దేవ.	6	పెద్దకడుపువేలుపు	దేవ.	12	పొన్ను	స్థావ.	35
పాలవెల్లి	స్థావ.	19	పున్న	మాన.	25	పెద్ద తోబుట్టు	మాన.	3	పొరి పొరి	శేషం.	57
పాలసముద్రం	స్థావ.	19	పుయిలోడు	శేషం.	29	పెద్దనిదురపోవు	మాన.	53	పొలం ¹	స్థావ.	20
పాలసుడు	మాన.	11	పురికొల్పు	శేషం.	40	పెద్దనిద్దుర			పొలం ²	శేషం.	72
పాలిండ్లు	శేషం	62	పురియ	మాన.	25	చెందించు	శేషం.	58	పొల	తిర్య.	19
పాలిపోవు	శేషం	16	పురివిచ్చు ¹	మాన.	37	పెద్దపన్ను	నానా.	22	పొలతుక	మాన.	9
పాలు ¹	నానా.	10	పురివిచ్చు ²	శేషం	68	పెనకువ	మాన.	48	పొలయలుక	శేషం.	62
పాలు ²	స్థావ.	36	పురుగుతత్తడిరొతు	దేవ.	7	పెనగొను	శేషం.	69	పొలసు	తిర్య.	19
పాలు ³	శేషం.	45	పురుడు	స్థావ.	34	పెనుబావకవణం			పొలసుతిండిపోతు	దేవ.	20
పాలుసీరునువేరు			పురుషఖగం	నానా.	26	తినువారువం			పొల్లి	మాన.	9
వరచువులుగులు	తిర్య.	12	పురుషమృగం	నానా.	26	రొతు	దేవ.	13	పొగు	స్థావ.	36
పాలువడు	శేషం.	17	పుర్రె	మాన.	25	పెనుమినుకులు	దేవ.	41	పొకార్పు	శేషం.	47
పాల్కడలిపట్టి	దేవ.	15	పులి	తిర్య.	1	పెరకు	శేషం.	64	పొటరి	మాన.	51
పావురాలు	తిర్య.	13	పులు ¹	స్థావ.	14	పెరవాడు ¹	మాన.	67	పొట్టోగు	శేషం.	13
పింగాణి	స్థావ.	25	పులు ²	శేషం.	19	పెరవాడు ²	శేషం.	71	పొట్టాట	మాన.	48
పిండితిగు	శేషం.	59	పులుగు	తిర్య.	11	పెరుగు ¹	శేషం.	4	పొతరం	శేషం.	22
పిండు	మాన.	76	పులుగులదొర	దేవ.	28	పెరుగు ²	నానా.	1	పొతు	నానా.	26
పిచ్చిమనిషి	మాన.	14	పువు	స్థావ.	7	పెలుచ	శేషం.	57	పొతుజిక్కినెక్కి		
పిట్ట	తిర్య.	11	పువ్వు	స్థావ.	7	పెల్లగించు	శేషం.	64	యాడెడుబలు		
పితామహుడు	నానా.	26	పుష్పం	స్థావ.	7	పెల్లు	శేషం.	57	రొతు	దేవ.	19
పెదవ	మాన.	74	పుష్పదామం ¹	నానా.	18	పేటిక	స్థావ.	32	పొర నీల్గెడు	దేవ.	16
పెన్ననైన	మాన.	54	పుష్పదామం ²	స్థావ.	29	పేదరికం	మాన.	56	పొరు	మాన.	48
పెన్నవాడు ¹	మాన.	13	పుణ్యవతి	మాన.	4	పేరంటాలు	మాన.	4	పొరోగిరముతిండి		
పెన్నవాడు ²	శేషం.	54	పూ	స్థావ.	7	పేరు	నానా	12	పొతుతండ్రి	దేవ.	8
పిమ్మట ¹	శేషం.	10	పూను ¹	మాన.	77	పేరులు	స్థావ.	28	పొవు	మాన.	41
పిమ్మట ²	శేషం.	42	పూను ²	శేషం.	17	పేర్ని	శేషం.	6	పొషించు ¹	మాన.	50

పోషించు ²	శేషం	70	బటువుకైదువు	దేవ	36	పీరుపోవు	శేషం	16	భల్లూకం	తిర్య	1
పాజు	మాన	76	బట్టికాడు	తిర్య	15	బుడతనెలతాల్పు	దేవ	6	భక్తకుడు	శేషం.	68
పారుషం	మాన.	57	బట్టి	శేషం.	63	ముడత	మాన.	12	భాగం ¹	నానా.	10
ప్రకారం	శేషం.	38	బడలిక	మాన.	69	బురద	ప్రావ.	22	భాగం ²	శేషం	45
ప్రకోష్టం	శేషం	77	బతికించు	మాన.	50	బువి	ప్రావ.	22	భాగం ³	శేషం.	55
ప్రచలితుడగు	నానా.	21	బత్తశిక	ప్రావ.	25	బువ్వ	మాన.	27	భామిని ¹	నానా.	3
ప్రణయకలహం	శేషం.	62	బద్ద	మాన.	78	బుసిపోవు	శేషం.	9	భామిని ²	నానా.	6
ప్రన్ననివాడు	మాన.	14	బద్ధు	మాన.	58	బుంగు	శేషం.	53	భార్య ¹	మాన.	4
ప్రబలు	శేషం.	5	బన్నం	శేషం.	55	బూచులయెకిమీడు	దేవ.	6	భార్య ²	నానా.	17
ప్రబోధంచెందు	శేషం	60	బమ్మ	దేవ	8	బూతి	నానా.	15	భాలు	శేషం.	70
ప్రబులిచెట్టు	నానా.	9	బమ్మదేవరతండ్రి	దేవ	7	బూరుగు	నానా.	12	భావ	నానా.	23
ప్రభ	నానా.	1	బయటి	నానా.	8	బెగడు	శేషం.	22	భావణం	నానా.	20
ప్రమాణం	నానా.	23	బయలు	దేవ.	31	బెజ్జం	నానా.	8	భీతి ¹	నానా.	28
ప్రయత్నం	శేషం.	56	బరె	తిర్య.	10	బెడద	మాన.	59	భీతి ²	మాన.	69
ప్రయాణమగు	నానా.	21	బర్ని	నానా.	9	బెడియు	శేషం.	9	భీముడు	దేవ.	30
ప్రవేశించు	మాన.	68	బలరాముడు	దేవ.	29	బెరయు	మాన	36	భూజం	నానా.	14
ప్రశస్తం	ప్రావ	27	బలిజెవారు	మాన.	2	బేరజం	మాన.	11	భూమి	ప్రావ	22
ప్రస్థాపించు	మాన.	72	బలియు	శేషం	5	బేరులు	మాన.	2	భూరుహం ¹	ప్రావ.	7
ప్రాప్తమగు	శేషం.	41	బలుడు	దేవ.	29	బేల	మాన.	4	భూరుహం ²	నానా.	14
ప్రాయం	మాన.	15	బలువంజమెకం	తిర్య.	2	బేసి	శేషం.	44	భూషణం	ప్రావ.	28
ప్రావీణ్యం	శేషం.	56	బలువిడి	శేషం.	57	బేసికంటివేల్పు	దేవ.	6	భృశం	మాన.	70
ప్రదులు	శేషం.	36	బవంతం	మాన.	69	బొంకు	మాన.	58	భేదమగు	మాన.	37
ప్రయం ¹	శేషం.	76	బవరం	మాన.	48	బొంద	ప్రావ.	21	భోంచేయు	మాన	28
ప్రయం ²	శేషం.	6	బసవడు	తిర్య.	7	బొందళం	ప్రావ.	26	భోజనంచేయు	మాన.	28
ప్రేమ ¹	శేషం.	6	బహి	నానా.	8	బొక్క	ప్రావ.	21	భోజనవదార్తం	శేషం.	55
ప్రేమ ²	మాన.	47	బహు వారం	మాన.	63	బొక్కనం	శేషం.	54	మంచం	నానా.	5
ప్రేమ ³	మాన.	47	బాగు	మాన.	52	బొజుగు	మాన.	7	మంచపుకోళ్లు	నానా.	5
ప్రేరణచేయు	శేషం.	40	బాగైన	మాన.	54	బొజ్జ	మాన.	24	మంచు ¹	శేషం.	47
ప్రేరేచు	శేషం.	40	బాట	శేషం.	11	బొట్టె	మాన.	12	మంచు ²	మాన.	50
ప్రోచు	మాన.	50	బాధచేయు	నానా.	21	బొడ్డు	మాన.	24	మంచుకొండ	ప్రావ.	1
ప్రోడ	మాన.	5	బాననం	శేషం.	56	బొబ్బమెకం	తిర్య.	1	మంజులకేదార	ప్రావ.	20
ప్రోడ	మాన.	14	బానిసె	మాన.	4	బొమడికం	శేషం.	70	భూమి	మాన.	54
ప్రోయాలు	మాన.	9	బాపడు	మాన.	1	బొరియ	ప్రావ.	21	మంజులమైన	శేషం.	70
ప్రోలు	ప్రావ.	4	బాబా	తిర్య.	3	బొర్ర	మాన.	24	మంట	శేషం.	77
ప్రోవు	ప్రావ.	36	బాము	నానా.	6	బోగంచాన	మాన.	6	మండ	శేషం.	77
ప్రాధ ¹	మాన.	5	బార	మాన.	43	బోగంమేళం	మాన.	8	మంతనం	శేషం.	56
ప్రాధ ²	నానా.	7	బారి	శేషం.	56	బోటి	మాన.	9	మంత్రాక్షతలు	శేషం.	44
ప్ర వం			బారు	మాన	76	బోడ	మాన.	2	మంద	శేషం.	32
ఫాలం ¹	మాన.	17	బాలుడు	మాన.	13	బోనం	మాన	27	మందరపర్వతం	ప్రావ.	1
ఫాలం ²	మాన.	25	బాల్యస్థుడు	శేషం.	54	బోర	మాన.	19	మందలు	తిర్య.	8
బంగరు	ప్రావ.	35	బాస	నానా.	23	బ్రహ్మ ¹	దేవ.	8	మందసం	ప్రావ.	32
బంగారం	ప్రావ.	35	బాసట	మాన.	52	బ్రహ్మ ²	నానా.	26	మకుటం	శేషం.	70
బంగారు	ప్రావ.	35	బాణం ¹	ప్రావ.	25	బ్రహ్మచారి	మాన.	2	మక్కువ	శేషం.	6
బంటు ¹	శేషం.	30	బాణం ²	శేషం.	56	బ్రాహ్మణుడు	మాన.	1	మగ గుగం	నానా.	22
బంటు ²	మాన.	51	బిగువు	మాన.	57	భంగం	నానా	6	మగ జింక	తిర్య.	6
బంతి ¹	నానా	18	బిట్టు	శేషం.	57	భగిని	నానా.	25	మగటిమి ¹	మాన.	57
బంతి ²	శేషం.	55	బిడ్డ	మాన.	12	భటుడు	శేషం.	30	మగటిమి ²	శేషం.	16
బందుగులు	మాన.	67	బిడ్డు	మాన.	53	భయం ¹	శేషం.	22	మగిడించు	మాన.	77
బంధువులు	మాన.	67	బిరుదు ¹	నానా.	19	భయం ²	మాన	69	మగతనం	మాన.	57
బకదార్లు	తిర్య.	13	బిరుదు ²	మాన.	51	భయం ³	నానా.	28	మగ పక్షి	నానా	26
బకవిహంగం	తిర్య.	12	బీజమంజరి	శేషం.	75	భరద్వాజపక్షి	తిర్య.	15	మగుడ	మాన.	61
బక్కివారలపెను			బీతు	శేషం.	22	భర్తృసహృదరుని			మగువ	మాన.	9
బాద	దేవ.	22	బీరం	శేషం.	16	భార్య	మాన.	3	మగ్గుమగు	శేషం.	53

మచ్చరం	మాన	47	మహిషం1	తిర్య.	10	మీరు	శేషం.	68	ముమ్మినవాలు		
మచ్చలు	ప్రొవ.	31	మహిషం2	నానా.	26	మీనుమొసలి			తాలుపు	దేవ.	6
మచ్చెకంటి	మాన.	9	మహిషి	తిర్య.	10	సిడములమేటి	దేవ.	14	మురికి	ప్రొవ.	25
మట్టికుండ	శేషం.	77	మాంసం	తిర్య.	19	ముంగల	మాన.	69	మురిపం	శేషం.	30
మడతి1	మాన.	9	మాకు	ప్రొవ.	7	ముందట	మాన.	69	మురువుగల	మాన.	54
మడతి2	మాన.	9	మాట	నానా.	20	ముందు	మాన.	74	ములుగు	శేషం	53
మడి1	ప్రొవ.	20	మాటు	ప్రొవ.	13	ముకుళం	ప్రొవ.	10	మువ్వన్నెమొకం	తిర్య	1
మడి2	శేషం.	72	మాడుగులు	ప్రొవ.	31	ముక్క	నానా.	20	మువ్వేలుపులకక్క	దేవ.	16
మడియు	మాన.	53	మాణిక్యాలు	ప్రొవ.	18	ముక్కంటి	దేవ.	6	మువ్వరుడు	నానా.	22
మడుగు	ప్రొవ.	19	మాతామహుడు	నానా.	26	ముక్కంటిఅనుగు			ముసలి	మాన.	5
మడుపు	మాన.	49	మాత	మాన.	3	చెలి	దేవ.	24	మూక1	మాన.	14
మడుపు	ప్రొవ.	19	మాతృజనని	నానా.	25	ముక్కంటిగారాబు			మూక2	మాన.	76
మణికట్టు	శేషం.	77	మాదిరి	ప్రొవ.	34	ముద్దు పట్టి	దేవ.	12	మూగ	మాన.	14
మణిపం	శేషం.	56	మానం	శేషం.	56	ముక్కంటితల పూపు	దేవ.	15	మూడవకొలము		
మణిపకాడు	శేషం.	52	మానికములు	ప్రొవ.	18	ముక్కంటిపండుల			వారు	మాన.	2
మదం	శేషం	20	మాను	ప్రొవ.	7	మెక్కెడుతిండిడు	దేవ.	12	మూడు	మాన.	43
మది1	మాన.	22	మానైన	మాన	54	ముక్కంటిమల			మూరట	శేషం.	70
మది2	శేషం.	37	మాపు	తిర్య.	3	వెండికొండ	ప్రొవ.	1	మూరు	మాన.	43
మద్రం1	మాన.	18	మామమామ	దేవ	7	ముక్కంటిమామ	ప్రొవ.	1	మూర్ధుడు1	శేషం.	70
మద్రం2	నానా.	24	మామిడిచెట్టు1	ప్రొవ.	6	ముక్కంటివెలది	దేవ.	9	మూర్ధుడు2	నానా.	22
మద్రం3	నానా	27	మామిడిచెట్టు2	నానా.	2	ముక్కలు	శేషం.	55	మూల	నానా.	23
మధువు	శేషం.	48	మారట	శేషం.	15	ముక్కాకలుతీరు	శేషం.	35	మూలం	శేషం.	70
మధ్యస్థలం	నానా.	27	మారుకొను	శేషం.	13	ముక్కు	ప్రొవ.	36	మూలరేడు	దేవ.	20
మనికపట్టు	ప్రొవ	5	మార్పురు	శేషం.	66	ముగుద	మాన.	4	మూవ	మాన.	14
మనిషినిఎక్కువాడు	దేవ.	24	మావి	నానా.	2	ముగ్ధ	మాన.	4	మృగం1	తిర్య.	6
మనుచు	మాన.	50	మావిమాను.	ప్రొవ.	6	ముచ్చ	మాన.	11	మృగం2	శేషం.	38
మనెడుప్రాధుల			మానం	నానా.	20	ముడికాడు	మాన.	11	మృగం3	శేషం.	66
నొసళ్లనువ్రాయు			మింగు	శేషం.	53	ముడియవిడుపు	మాన.	11	మృగరాజు	తిర్య.	1
దేవర	దేవ.	8	మించు	మాన.	71	ముడుత	శేషం.	70	మృతచిరంటి	మాన.	4
మనోజ్ఞవస్తువు	నానా.	23	మించుబోడి	మాన.	9	ముత్తియవుదిత్తు	నానా.	15	మృతి	మాన.	53
మన్నికొను	మాన	49	మించులు	దేవ.	40	ముత్తైదువ1	మాన.	4	మృత్యుత్ర	శేషం.	77
మన్ను	ప్రొవ.	22	మింటిచూలి	దేవ.	22	ముత్తైదువ2	దేవ.	11	మృత్యువు	శేషం.	70
మన్నుడు	దేవ.	14	మింటితెరువరి	దేవ.	16	ముత్తై వదిమ్మరి	దేవ.	33	మెకం1	శేషం.	38
మబ్బు	శేషం.	65	మిండగీడు	మాన.	7				మెకం2	శేషం.	66
మబ్బులు	దేవ.	40	మిండడు	మాన	7	ముదియ	మాన.	5	మెకములకొలము		
మబ్బువిప్పు	దేవ.	22	మిండలకోర	మాన.	5	ముదురు	శేషం.	47	నామి	తిర్య.	1
మయూరం	శేషం.	76	మిక్కిలి	మాన.	70	ముదురు	శేషం.	47	మెకములతిండి		
మరకతచ్చవి	నానా.	22	మిక్కిలికంటిదేవర	దేవ.	6	ముదుసలి	మాన.	5	హోతు	తిర్య.	1
మరల	మాన.	61	మిగుల1	శేషం.	57	ముద్దరాలు	మాన.	4	మెక్కు	మాన.	28
మరలించు	మాన.	77	మిగుల2	మాన.	70	ముద్దియ	మాన.	9	మెగం1	శేషం.	38
మరి	మాన.	61	మిట్ట	ప్రొవ	23	ముద్దు	శేషం.	6	మెగం2	శేషం.	66
మరుగు	ప్రొవ.	13	మిత్తి	శేషం.	70	ముద్దు	శేషం.	6	మెచ్చనవలికిన		
మరుడు	దేవ.	14	మిత్తిగొంగ	దేవ.	6	ముద్దులగుమ్మ	మాన.	9	అలాపం	నానా.	11
మరుత్	దేవ.	23	మిద్దెలు	ప్రొవ.	31	మునిమాపు	శేషం.	54	మెచ్చైన	మాన.	54
మరునయ్యతేజి	దేవ.	28	మిధునం	మాన.	42	మునిముచ్చ	మాన.	11	మెట్టు	శేషం.	70
మరుభూమి	ప్రొవ.	20	మిను	దేవ	31	మును	మాన	74	మెట్టు	ప్రొవ.	3
మరువు	ప్రొవ.	13	మిన్నక	శేషం.	71	మునుగు	శేషం.	53	మెడ	నానా.	18
మర్కం	శేషం.	51	మిన్ను	దేవ.	31	మునుపు1	మాన.	74	మెడనూలు	నానా.	4
మల	ప్రొవ.	3	మిన్నువాక	దేవ.	33	మునుపు2	నానా	8	మెత్త	మాన.	32
మలినం	శేషం.	19	మిన్నువాకతాలుపు	దేవ.	6	మున్నీరు	ప్రొవ.	19	మెతుకు	మాన.	27
మసలు1	శేషం.	8	మినుసిగదయ్యం	దేవ.	6	మున్ను	మాన.	74	మెయి	మాన.	15
మసలు2	మాన.	68	మిగు	ప్రొవ.	23	ముప్పదియారేడ్లు			మెరక	ప్రొవ.	23
మహానసం	శేషం.	56	మిజ్యు	మాన.	23	చనినది	మాన.	5	మెరుగు	ప్రొవ.	18

మరుపులు	దేవ.	40	మొనకాడు ²	మాన.	51	రవణం	స్థావ.	28	రేదనం	మాన.	33
మెలికొను	శేషం.	69	మొనగాళ్లుపోవు			రహస్యం	మాన.	51	రోయు ¹	నానా.	23
మెసపు	మాన.	28	దారి	దేవ.	16	రహస్యంగాచేయు	శేషం.	65	రోయు ²	మాన.	6
మే	మాన.	15	మొనయు	శేషం.	13	రా	స్థావ.	8	లంజె	మాన.	6
మేమం	శేషం.	65	మొయిలు ¹	దేవ.	40	రాగ	మాన.	4	లంజెకాడు	మాన.	7
మేఘాలు	దేవ.	40	మొయిలు ²	శేషం.	65	రాచిలుకపక్కెడు			లగ్గు	మాన.	52
మేటిసీరుచూలి			మొయిలుదారి	దేవ.	31	రాయరౌతు	దేవ.	14	లచ్చి ¹	దేవ.	10
మొయితాలుపుల			మొరవపోవు	శేషం.	46	రాజపత్ని	శేషం.	52	లచ్చి ²	మాన.	56
నామి	దేవ.	21	మొలక	స్థావ.	7	రాజు	నానా.	18	లచ్చికోమరుడు	దేవ.	14
మేటిపాములమేత	దేవ.	22	మోక	స్థావ.	7	రాజ్యం ¹	శేషం.	56	లచ్చిమగడు	దేవ.	7
మేడ	స్థావ.	31	మోచు ¹	మాన.	77	రాజ్యం ²	శేషం.	73	లజ్జ	మాన.	29
మేడి ¹	స్థావ.	6	మోచు ²	నానా.	22	రాణి ¹	మాన.	4	లత	నానా.	4
మేడి ²	నానా	24	మోటు	స్థావ.	32	రాణి ²	శేషం.	52	లభించు	శేషం.	41
మేడిచెట్టు	స్థావ.	6	మోడు	స్థావ.	32	రాతిరి	దేవ.	39	లలి	శేషం.	57
మేను.	మాన.	15	మోదు	మాన.	68	రాత్రి	దేవ.	39	లవణవారాశి	శేషం.	63
మేరుసర్వతం	స్థావ.	1	మోము	మాన.	19	రామనామమృగం	తిర్య.	9	లక్ష్మి	దేవ.	10
మేలు ¹	నానా.	11	మోర	మాన.	19	రాయి ¹	స్థావ.	3	లక్ష్మిపెట్టుడు	శేషం.	4
మేలు ²	మాన.	47	మోరతెలుపురకం	తిర్య.	1	రాయి ²	నానా.	24	లాగలపద్ధతి	నానా.	24
మేలు ³	మాన.	52	మోల	మాన.	69	రాశి	స్థావ.	36	లాఢనం	నానా.	19
మేలు ⁴	మాన.	71	మోవి ¹	నానా	14	రిక్కులు	దేవ.	38	లాగ	స్థావ.	21
మేలుబంగారం ¹	స్థావ.	35	మోవి ²	మాన.	20	రిత్తపోవు	శేషం.	16	లాతివాడు ¹	మాన.	67
మేలుబంగారం ²	శేషం.	56	మోసల	శేషం.	54	రుచి	నానా.	15	లాతివాడు ²	శేషం.	71
మేలుబంతి	స్థావ.	27	మోసు	స్థావ.	7	రుజువు	శేషం.	56	లావులు	తిర్య.	11
మేలైన	మాన.	54	మోహం	మాన.	47	రుధిరం	తిర్య.	19	లిబిపడతి	దేవ.	10
మేల్కొను	శేషం.	60	మోహరం	శేషం.	25	రూపరి	మాన.	14	లింక	శేషం.	30
మేషం	తిర్య.	4	మోహరించు	శేషం.	13	రూపసి	మాన.	14	లిస్స	మాన.	52
మైకొను	శేషం.	34	మోహించు	నానా.	21	రూపమావు	శేషం.	58	లిస్సెన	మాన.	54
మొండికట్టి	మాన.	11	యతీంద్రుడు	మాన.	2	రెండారుచేతుల			లేఖ	నానా.	4
మొక్క	స్థావ.	7	యముడు	దేవ.	19	దండిమగడు	దేవ.	13	లేగలు	తిర్య.	8
మొక్కలేడు	నానా.	22	యామికుడు	శేషం.	47	రెండింతలు	మాన.	42	లేడి ¹	తిర్య.	5
మొక్కు	మాన.	31	యుగళేం	నానా.	7	రెండు	మాన.	43	లేడి ²	తిర్య.	6
మొక్కులదేవర	దేవ.	16	యుగపత్నదం	శేషం.	55	రెండుపక్కలు	మాన.	80	లేమి	మాన.	56
మొక్కువారల			యుగ్గలి	మాన.	9	రెక్కలు	తిర్య.	11	లేమిడి	మాన.	56
పనులుచక్కచేసే			యువ జనుడు	మాన.	8	రెట్టి	మాన.	42	లోచ్చు	మాన.	73
సామి	దేవ.	12	యువతి	మాన.	5	రెట్టుచూలు	దేవ.	13	లోట్టిపెట్టు	తిర్య.	5
మొగం	మాన.	19	యుద్ధం	మాన.	48	రే	దేవ.	39	లోచనం	శేషం.	75
మొగరాలు	శేషం.	70	యుద్ధప్రయత్నం			రేపిండ	దేవ.	39	లోజ్యు	మాన.	23
మొగసాల	శేషం.	54	చేయు	శేషం.	13	రేకెత్తు	శేషం.	5	లోనగు	మాన.	37
మొగులు ¹	దేవ.	40	యుద్ధానికిసిద్ధమగు	శేషం.	14	రేడు	మాన.	1	లోపం ¹	నానా.	22
మొగులు ²	శేషం.	65	యౌవకం ¹	మాన.	15	రేద్రిమ్మరీడు	దేవ.	20	లోపం ²	నానా.	23
మొగ్గ	స్థావ.	10	యౌవకం ²	శేషం.	21	రేపు	నానా	16	లోల	మాన.	5
మొగ్గడ	స్థావ.	10	రంకులాడి	మాన.	5	రేయి	దేవ.	39	వంక	శేషం.	50
మొగ్గరం	శేషం.	25	రంగు	స్థావ.	17	రేయుజవలును			వంకర తొండం		
మొత్తం	మాన.	76	రంతు	శేషం.	24	జేయుకన్యాయి			వాడు	దేవ.	12
మొత్తు	మాన.	68	రక్తం ¹	నానా.	18	వాడు	దేవ.	7	వంగదం	మాన.	60
మొదలు	శేషం.	70	రక్తం ²	తిర్య.	19	రేరేడు	దేవ.	15	వంగసం	మాన.	60
మొదపు	తిర్య.	8	రక్తాంబు	స్థావ.	11	రేవెలుగు	దేవ.	15	వంటకం	మాన.	27
మొదపులు	తిర్య.	8	రక్తోత్పలం	స్థావ.	11	రేవెలుగుజోడు	దేవ.	16	వంటకం	శేషం.	56
మొద్దు	స్థావ.	32	రజతం	నానా.	18	రొంపి	స్థావ.	22	వంజులవృక్షం	నానా.	9
మొద్దుపోవు	శేషం.	46	రజ్జులు	శేషం.	43	రొక్కం	స్థావ.	30	వంత	శేషం.	10
మొన ¹	శేషం.	33	రతనములు	స్థావ.	18	రొద	మాన.	33	వక్కలాకులు	మాన.	55
మొన ²	శేషం.	4	రథం ¹	శేషం.	31	రొప్పు	మాన.	77	వక్కాణించు	మాన.	39
మొనకాడు ¹	శేషం.	33	రథం ²	స్థావ.	26	రొమ్ము	మాన.	19	వచించు ¹	నానా.	17

వచించు ²	మాన	39	వస్త్రవంతరం	శేషం.	15	విధాత	దేవ.	8	వృత్తశిల	నానా.	22
వచ్చు	మాన	45	వహించు ¹	నానా.	22	విదిశ	నానా	23	వృద్ధిపొందు	శేషం.	5
వటువు	మాన	1	వహించు ²	మాన.	77	వినాయకుడు	దేవ.	12	వృద్ధురాలు	మాన.	5
వట్టు	శేషం.	67	వహ్ని	శేషం.	70	విను ¹	దేవ.	31	వృషభం	తిర్య.	7
వడకుగుబ్బలి	ప్రౌవ.	1	వళి	శేషం.	70	విను ²	మాన	39	వృక్షకోటరం	ప్రౌవ	8
వడచక్కెలిక	దేవ.	24	వక్షం ¹	మాన.	19	విను ³	మాన	41	వృక్షశాఖ	నానా.	3
వడముడి	దేవ.	30	వక్షం ²	నానా.	28	వినుచు	మాన	39	వెంగలి	మాన.	14
వడి ¹	శేషం.	36	వాక	శేషం.	45	వినుచూలి	దేవ.	23	వెంట్రుకలు	మాన.	16
వడి ²	మాన	64	వాక్రుచ్చు	మాన	39	వినుతిజనరించు	మాన	66	వెంట్రుకలముడి	మాన.	16
వడి ³	శేషం.	72	వాగు	శేషం.	33	విన్ననువు	శేషం.	56	వెండి ¹	నానా.	18
వడిగలజింకతత్తడి			వాగె	శేషం	47	విన్న పోవు	శేషం.	29	వెండి ²	మాన.	61
ఎక్కునెరరౌతు	దేవ.	22	వాజి	తిర్య.	3	విన్నాణమైన	మాన	54	వెంబరవిత్తు	మాన.	14
వడిగలవాడు ¹	మాన	51	వాడి	శేషం.	46	విన్ను	దేవ.	31	వెక్కిన మగు	మాన.	70
వడిగలవాడు ²	నానా.	27	వాడిమగడు	మాన	51	విపరీతం	శేషం.	20	వెగ్గల మగు	మాన.	70
వడుగు	మాన.	2	వాడు	శేషం.	29	విపత్తు	మాన.	59	వెచ్చికాడు	మాన.	7
వత్సములు	తిర్య.	8	వాణి	దేవ.	11	విపర్యస్తమగు	మాన.	68	వెట్ట	శేషం.	57
వదన గుహ	మాన	20	వా తెర	మాన.	20	విప్పు	ప్రౌవ.	33	వెడగు	మాన	14
వదరు	ప్రౌవ	6	వాన	శేషం.	54	విప్రుడు	మాన.	1	వెడద	ప్రౌవ.	33
వదలు ¹	శేషం	36	వాపోవు	మాన	33	విమర్శించు	నానా.	23	వెడదమోముమెకం	తిర్య.	1
వదలు ²	మాన.	68	వామనుడు	మాన.	14	విముఖత	శేషం.	41	వెడలు	మాన	65
వదలించు	శేషం.	61	వామి	ప్రౌవ	36	విరామంబొనర్పు	శేషం.	49	వెడల్పు	ప్రౌవ.	33
వధూధమ్మిల్లం	నానా.	23	వాయి	మాన	20	విరి	ప్రౌవ	7	వెడవిల్లుడు	దేవ	14
వనట	శేషం.	10	వారక	శేషం.	57	విరివి	ప్రౌవ	33	వెడ్డు	మాన	69
వనవాసి	మాన.	2	వారువము	తిర్య.	3	విరోధి	శేషం.	66	వెత	మాన	59
వన్నియ	ప్రౌవ.	17	వాలు కంటి	మాన.	9	విలాసపురుషుడు	మాన.	14	వెదకు	మాన.	67
వన్నె	ప్రౌవ.	17	వావిరి	శేషం.	57	విలువ	మాన.	60	వెదకు	నానా	23
వన్నెకాడు	మాన.	14	వాపురం	తిర్య	3	విల్లు	ప్రౌవ.	25	వెనకయ్య	దేవ.	12
వయసు	శేషం.	73	వాసన ¹	నానా	2	వివరం	ప్రౌవ.	21	వెనకంజవేయు	శేషం.	12
వరపుడు	మాన.	4	వాసన ²	ప్రౌవ.	29	వివర్తితం	మాన.	77	వెనుక	శేషం.	42
వరస	శేషం	16	వాసి	మాన.	71	వివ్యచ్చుడు	దేవ.	30	వెనుక	శేషం.	49
వరుస ¹	నానా.	18	వాహగారం	శేషం	25	విశ్రాంతి	శేషం	70	వెనుక	మాన.	74
వరుస ²	నానా.	24	వింగడం	శేషం.	20	విషమం	శేషం.	44	వెనుకచూపులమెకం	తిర్య.	1
వరుణుడు	దేవ	21	వింత	శేషం	56	విష్ణువు	దేవ.	7	వెనుకభాగం	శేషం.	49
వర్మం	నానా.	28	వింతవాడు	మాన.	67	విస దారి	తిర్య	18	వెనుకమందగు	శేషం.	12
వర్షం	శేషం	54	విందులు	మాన.	67	విసపు మేతరి	దేవ	6	వెనుకమేను	మాన.	25
వలంతి	మాన.	14	విక్రమం	శేషం	16	విస్తృతం	నానా.	7	వెనుకవాడు	దేవ.	13
వల గొను	శేషం.	69	విఘటనమొనర్పు	శేషం	61	విస్తృతం	ప్రౌవ.	33	వెన్నదొంగ	దేవ.	7
వలవలదావలలు	శేషం.	21	విచ్చు	శేషం.	36	వీగు	శేషం.	12	వెన్నదొంగఅన్న	దేవ.	29
వలపు ¹	ప్రౌవ.	29	విచ్చుమొగ్గగు	శేషం.	18	వీడియం	మాన.	55	వెన్నిచ్చు	శేషం.	12
వలపు ²	మాన.	47	విచ్చేయు ¹	నానా.	21	వీడు ¹	ప్రౌవ.	4	వెన్ను ¹	మాన	25
వల మురి	దేవ	37	విచ్చేయు ²	మాన.	45	వీడు ²	శేషం.	36	వెన్ను ²	శేషం.	75
వలమురితాలుపు	దేవ.	7	విజృంభించు	శేషం.	68	వీడు ³	మాన.	68	వెన్నుడు	దేవ.	7
వలయితమగు	శేషం	69	విటుడు	మాన.	7	వీడెం	మాన	55	వెన్నునితిడుగుపాప	దేవ.	33
వలరాజు	దేవ.	14	విటులదూత	మాన.	5	వీడ్యం	మాన	55	వెన్నునివలకన్ను	దేవ.	16
వలరాజుసూడు	దేవ.	6	విడచు	మాన.	68	వీడ్యుడు	మాన	68	వెన్నుపానుపు	దేవ.	27
వల్లడికాడు	మాన	11	విడిముడి	ప్రౌవ	30	వీను	మాన.	10	వెన్నెల	దేవ.	39
వల్లరి	ప్రౌవ.	7	విడిముడిగల			వీనులకంటి	తిర్య.	18	వెన్నెలరేడు	దేవ.	15
వలిదిప్ప	ప్రౌవ.	1	వేలుపుచెలి	దేవ.	25	వీపు ¹	మాన	25	వేర	మాన.	69
వలిమలల్లుడు	దేవ.	6	విడియ	మాన.	55	వీపు ²	శేషం	75	వెరగు	శేషం.	11
వలుద	శేషం.	28	విడు	శేషం.	36	వీరిడి	మాన.	14	వెరవరి	మాన.	14
వలువ	మాన.	27	విడుదల	శేషం	50	వీల్పురుచు	శేషం.	7	వెరపు ¹	శేషం.	22
వల్లెతాడుతాలుపు	దేవ. •	21	విడుమర	శేషం.	50	వీసరుపోవు	శేషం.	16	వెరపు ²	మాన.	69
వస్త్రం	మాన.	27	విత్తం	ప్రౌవ.	30	వీక్షించు	మాన	40	వెరపు ³	శేషం.	27

వెరి	మాన	14	వేదిక	ప్రావ	23	శిల2	నానా	24	సన్నం	మాన.	70
వెరిసీళ్లమేలువాడు	దేవ	29	వేదురు	మాన.	14	శివుడు1	దేవ	6	సన్నిహితమగు	శేషం	28
వెల	మాన.	60	వేనలి	మాన	16	శివుడు2	దేవ	25	సన్యాసి	మాన.	2
వెలది	మాన.	9	వేనవేలు	శేషం	71	శిశువు	మాన	12	సప్తం	తిర్య.	18
వెలందుక	మాన.	9	వేమారు	మాన.	63	శుద్ధాంతం	శేషం.	56	సమకూర్పు	శేషం	7
వెలయాలు	మాన.	6	వేయంచులకైదువు	దేవ.	36	శుద్ధి	నానా.	72	సమయం1	శేషం.	4
వెలు	మాన.	65	వేయిచేతులరేడు	దేవ.	16	శుభం1	నానా.	11	సమయం2	శేషం	21
వెలి1	ప్రావ	15	వేరిడి	మాన.	14	శుభం2	మాన.	52	సమరభీరువు	మాన	75
వెలి2	నానా	8	వేరుపడు	మాన.	37	శుక్లం	శేషం	54	సమసంఖ్య	నానా	18
వెలితలపోతురౌతు	దేవ.	6	వేరొకటి	శేషం	15	శూద్రులు	మాన	2	సమసు	మాన	53
వెలికొత్తు	శేషం.	61	వేరొకడు	శేషం	71	శూరుడు	మాన.	51	సమానం1	ప్రావ	34
వెలి చవి	శేషం.	19	వేలుపుకొండ	ప్రావ	1	శృంగారి	మాన	14	సమానం2	నానా	18
వెలిచవులుగనినది	మాన.	5	వేలుపుగమికాడు	దేవ	13	శేషుడు	దేవ	27	సమానం3	నానా	28
వెలితి	శేషం.	16	వేలుపుచెట్టు	దేవ	35	శౌర్యధుర్యుడు	నానా	19	సమీపం1	మాన	78
వెలిదిప్ప	ప్రావ	1	వేలుపుదేరు	దేవ	33	శౌర్యవంతుడు	నానా	27	సమీపం2	నానా	18
వెలిమొదవు	దేవ	35	వేలుపుపెద్ద	దేవ	8	శ్యామవర్ణం	ప్రావ	17	సమీపించు	శేషం	28
వెలుగు	నానా	1	వేలుపులగడ్డి	దేవ	35	శ్యేనభేదం (గడ్డలలో			సముఖం	ప్రావ	19
వెలుగులపికివీడు	దేవ	16	వేలుపులగౌరు	దేవ	34	ఒక తెగ)	తిర్య	16	సమూహం1	నానా.	19
వెలుచు	మాన.	77	వేలుపులతోవ	దేవ	31	శ్రమం	మాన.	69	సమూహం2	మాన	76
వెలువడు	మాన.	65	వేలుపులబువ్వ	దేవ	15	శ్రవణం	మాన.	18	సరకుసేయకుండు	శేషం	4
వెల్లి	ప్రావ.	15	వేలుపులమూక			శ్రీ	దేవ	10	సరగ	మాన	64
వెల్లిపినుగు	దేవ	34	పేరిటివెలది	దేవ	13	శ్రుతులు	దేవ	41	సరములు	ప్రావ	29
వెల్లిమాను	దేవ.	35	మగడు			శ్రేణి 1	నానా.	18	సరణి	శేషం.	11
వెల్లిటకత్తె	మాన.	6	వేలుపులరేనిదళ	దేవ.	13	శ్రేణి 2	నానా	24	సరస్వతి	దేవ	11
వెస	మాన.	64	వాయి	దేవ.	26	శ్రేష్ఠం	ప్రావ.	27	సరి1	నానా.	18
వెళ్లు1	మాన.	65	వేలుపులు	దేవ	6	పట్నం	మాన	43	సరి2	ప్రావ	34
వెళ్లు2	మాన.	44	వేల్పుజానిస	మాన	6	పడ్డకుడు	శేషం	47	సరికానిది	శేషం	44
వేగవంతుడు	నానా.	27	వేల్పుమచ్చ			సంగడి	మాన.	78	సరులు1	ప్రావ.	28
వేగం	శేషం.	72	కంటులు	దేవ	38	సంగడిడు	మాన	10	సరులు2	ప్రావ.	29
వేగ	మాన.	64	వేపురు -	శేషం.	71	సంగాతి	మాన	10	సలుపు	శేషం.	26
వేగిరం	మాన.	64	వేశ్య	మాన.	6	సంఘటించు	శేషం.	34	సవం	మాన	73
వేడి	శేషం.	57	వేశ్యలు	నానా.	24	సంజ	శేషం.	54	సవతు	ప్రావ.	34
వేడిమి	శేషం.	57	వేశ్యాజనమేళం	మాన.	8	సంతసం	శేషం.	24	ససి	ప్రావ.	14
వేడివెలుగు	దేవ.	16	వేసడం	తిర్య	16	సందియం	శేషం.	32	సస్యం1	నానా	6
వేడివేలుపు	దేవ.	16	వేళం	మాన.	64	సంద్రం	ప్రావ.	19	సస్యం2	ప్రావ.	14
వేడుకకత్తె	మాన.	6	వ్యభిచారం	శేషం	19	సంధ్య	శేషం.	54	సస్యం3	నానా.	22
వేంచేయు	మాన.	45	శంఖం1	శేషం	70	సంపద	మాన	56	సస్యంలోనిగాదం	నానా.	1
వైరం	మాన.	45	శంఖం2	దేవ	37	సంవ్యాసం	శేషం.	55	సస్యం	ప్రావ.	14
వైశ్యులు	మాన.	2	శకలం	నానా.	20	సంశయం	శేషం.	32	సహాయం	మాన.	52
వ్యాఘ్రం	తిర్య.	1	శతాంగం	ప్రావ	26	సకినాలపులుగు	తిర్య	17	సాకు	మాన	50
వ్యాజం	మాన	67	శయనించు	మాన.	32	సక్తదర్శరం	శేషం.	71	సాటి	ప్రావ.	33
వ్యాపారం	శేషం.	55	శయ్య	మాన	32	సక్తమగు	మాన.	36	సాన్నిధ్యం	శేషం	76
వ్యూహం	శేషం.	25	శరం1	ప్రావ.	25	సగం	మాన.	73	సాపడు	మాన	28
వ్యర్థభాషణలు	శేషం.	43	శరం2	శేషం.	56	సగ్గు	మాన.	70	సామి	మాన.	1
వ్యర్థమగు	శేషం.	16	శరభం	తిర్య.	4	సడలు1	శేషం.	36	సామిసామేనుచేకొన్న		
ప్రక్క	ప్రావ.	6	శరీరం	మాన	15	సడలు2	మాన.	70	చాన	దేవ.	9
ప్రక్కలించు	శేషం	64	శశకం	తిర్య.	9	సత	మాన	43	సాము	మాన.	73
ప్రచ్చు	శేషం.	64	శాంతిగను	శేషం.	50	సతతం	మాన.	67	సామ్యం	శేషం.	73
ప్రీడ	మాన	29	శాతం	శేషం.	46	సత్యం	మాన.	58	సారంగం	తిర్య	5
ప్రేముడి	శేషం.	6	శారిక	తిర్య	15	సదమదంచేయు	మాన.	49	సారె	మాన	63
వేడుకకాడు	మాన	7	శాల్యలి	నానా.	12	సదృశం1	నానా.	18	సాహాయ్యం	మాన.	52
వేడ్క	శేషం.	24	శిథిలమగు	శేషం.	36	సదృశం2	నానా	28	సాహిణం	శేషం.	25
వేదాలు	దేవ.	41	శిల1	ప్రావ.	3	సద్దు	మాన	33	సాళ్ళం	తిర్య.	16

సింగం	తిర్య	1	సూర్యుడు			సోకుదయ్యం ²	దేవ	23	హరి	దేవ.	7
సింగారమైన	మాన	54	అస్తమించే			సోకుమూకలగొంగ	దేవ	7	హరిద్రవర్ణం	ప్రొవ.	16
సింహం	తిర్య	1	పర్వతం	ప్రొవ	2	సోకుమూకలరేడు	దేవ	20	హరివాణం	మాన.	30
సిగ్గు	మాన	29	సూర్యుడు			సోదరుడు	మాన.	3	హలాంగం	నానా.	24
సిడెం	ప్రొవ	12	ఉదయించే			సోమాసపెట్టుచెట్టు	దేవ	17	హస్తం	మాన	21
సిబ్బితి	మాన	29	పర్వతం	ప్రొవ	2	సౌధం	ప్రొవ	31	హని	శేషం	24
సిరి ¹	దేవ	10	సెక	శేషం.	57	స్తంభం	శేషం	70	హరం	నానా.	12
సిరి ²	మాన	56	సెజ్జ	మాన	32	స్థలం ¹	నానా.	2	హరతి	శేషం	45
సిసువు	మాన	12	సేద	మాన	69	స్థలం ²	శేషం	50	హరముల	ప్రొవ.	28
సీద్రపుపెద్ద	దేవ	27	సేనాని	దేవ.	13	ప్రాణువు	ప్రొవ	32	హసం	మాన	34
సుందరుడు	మాన	14	సేనాధిపతి	శేషం.	33	స్థూలం	శేషం.	28	హళి	శేషం	24
సుక్కు	మాన.	70	సేన	శేషం.	70	స్వర్ణం	ప్రొవ.	35	హిమం	శేషం	47
సుఖం	శేషం.	76	సేసలు	శేషం.	44	స్వల్పం	మాన.	70	హిమక్లాధరం	ప్రొవ.	1
సుఖస్థితి	నానా.	9	పైంధవం	నానా	16	స్వవశ మగు	మాన.	37	హిమాలయపర్వతం	ప్రొవ.	1
సుడిగొట్టు	దేవ.	22	పైకం	మాన.	70	స్వాధీన మగు	మాన.	37	హుళక్కి	మాన.	58
సుడిగొను	శేషం	69	పైచటం	శేషం.	57	స్త్రీ ¹	మాన.	9	హృదయం ¹	మాన	22
సుడిపోవు	శేషం.	16	పైదోడు	మాన	3	స్త్రీ ²	నానా.	3	హృదయం ²	నానా.	28
సుద	ప్రొవ	8	పైన్యం ¹	శేషం.	33	స్త్రీ ³	నానా	6	హృదయం ³	శేషం.	37
సుదర్శనచక్రం	దేవ.	36	పైన్యం ²	శేషం.	74	స్త్రీ కొప్పు	నానా	23	హెచ్చరిక	శేషం.	24
సుమమాలిక	శేషం.	77	పైరణ	శేషం.	57	స్నేహం	మాన	10	హేయవడు	నానా.	23
సుర	నానా.	24	సాంపైన	మాన.	54	స్నేహితుడు	మాన	10	హ్రదం	ప్రొవ.	19
సురకాంతలు	దేవ.	38	సాగసుకాడు	మాన	14	హంసలు	తిర్య.	12	క్రత్రియుడు	మాన.	1
సురటివీవులపుట్టు	దేవ.	22	సాబగైన	మాన	54	హజారం	శేషం.	54	క్షమ	మాన.	69
సులువు	శేషం.	27	సామ్మ ¹	ప్రొవ.	18	హజ్జ	మాన.	26	క్షాంతి	శేషం.	57
సుమం	నానా.	8	సామ్మ ²	ప్రొవ.	30	హతంగావించు	మాన.	49	క్షీణదశ	మాన.	70
సూటి	శేషం.	27	సారకాయ	ప్రొవ.	6	హతిచేయు	శేషం.	58	క్షీరం	నానా.	10
సూత్రం	నానా	5	సారిది	శేషం.	16	హత్తు	మాన.	36	క్షీర జలధి	ప్రొవ.	19
సూర్యుడు	దేవ.	16	సోకుదయ్యం ¹	దేవ.	22	హయం	నానా.	2			

ఈశ్వర సంబోధనల పట్టిక

(అంధ్రనామసంగ్రహం, అంధ్రనామశేషం అనే నిఘంటువులలో కవులు ఉపయోగించిన ఈశ్వర సంబోధనలు అకారాది క్రమంలో ఇలా ఉన్నాయి)

<p>అంగజ దమనా! అంగజమదవిభంగ! అంగద్వంసీ! అంధకవిపక్ష! అంధకాసురహరణ! అంబరకేశ! అంబరకేశత్ర! అంబరకేశ! అంబుద నిభాంగ! అగజాధీశా! అగధస్వీ! అగనివేశ! అగరాట్టాపా! అగసుతానాథ! అఘవినాశ! అజా! అతిధీర! అనంగదమన! అనంగహరా! అన్నపూర్ణాప్రియవల్లభ! అభవ! అభ్రకేశ! అమితామరమౌనినికాయ! అయుగనయన! అలికనేత్ర! అవిముక్తనిలయ! అవిముక్తపురవిహార! అసమనేత్ర! అసితకంఠ! అహమ్మతిజనదూర! అహివిభూష! అదిదేవ! ఆర్యాసహాయ! ఇభవైత్యహరా! ఈశ! ఈశ్వరీసనాథ! ఉదుపమకుట! ఉదురాజ్కళావతంస! ఉమేశ! ఉరగకేయూరసహిత! ఉరగాభరణ! ఉల్లి కజయాభిసరణ!</p>	<p>కంఠేకాలా! కందర్పదమన! కనకాచలచాప! కపరీ! కరిచర్మాంబర! కలశనీరధినిషంగ! కాత్యాయనీశ! కాయజదమన! కాలకంఠ! కాశికాపురివరనిలయా! కాశీనివాసలింగ! కాశీనివేశ! కుధరచాప! కుధరనిలయ! కృత్తివాస! గజదానవారి! గరళకంఠ! గిరీశ! గుహగజాననసనాథ! గౌరీమిత్రా! గౌరీరమణా! గౌరీశా! ఘనతరగోరాజగమన! చంద్రఖండకలాపా! చంద్రమఃఖండధరా! చంద్రమావతంస! చంద్రమౌళి! చంద్రరేఖావతంస! చంద్రార్థధరా! చంద్రార్థమకుట! చర్మవనన! చిత్రకాశ! జగదీశా! తరణీశీతాంశుశిఖినేత్ర! తరుణచంద్రాభరణా! తీరుణేందుధరా! త్రినేత్ర! త్రిపురవైరి! త్రిపురహరణ! దర్శకదమనా! దక్షయజ్ఞమథన! దేవదేవ!</p>	<p>ద్రుహిణాదిసురనంత! ధనదమిత్ర! ధరాశతాంగ! ధవళగాత్ర! ధవళవృషతురంగ! ధూతకలుష! ధృతకురంగ! నందివాహా! నాగకేయూర! నాగభూష! నాగహార! నీలకంఠ! పంకజాతాక్షసన్నిత్ర! పన్నగవిభూష! పర్వతధస్వీ! ప్రమథగణేశా! ప్రమథసంచయసనాథ! పాండురాంగా! పినాకపాణి! పినాకహస్త! పురదానవహరణ! పురారి! ఫాలనేత్ర! బాలేందుధరా! భగ్గి భవ! భావజదమనా! భాసితసితాంగ! భక్తవిధేయ! భీమ! భుజగవరహార! భూతిమండితకాయా! మదనదమన! మనసిజదమనా! మహాసేనజనక! మహీధరచాప! మహేశ! మృగధరాంక! మేరుచాప! మేరుశరాసా! మేరుశైలచాప! మౌనిమానసవిహార!</p>	<p>మౌళిధృతగంగ! రజతగిరినివాస! రజతనగవిహార! రమ్యధవళాంగ! రాజమకుట! రుద్ర! రౌద్రకుధరనిలయ! రౌద్రాద్రిశరణ! వామదేవ! వారధినిషంగ! విగతభవహాశ! వినుతకరుణాసనాథ! వివిధగుణసనాథ! విశ్వనాథ! విశ్వాధిపతి! విషమనేత్ర! వృషభవాహా! వృషవాహా! వైయాఘ్రచర్మచేల! శమనదమన! శయఘటితశూల! శరా! శశాంకకళావతంస! శారదాంబుదనిభాంగ! శితకంఠా! శివా! శీతాంశుఖండమౌళి! శూలపాణి! శేషభుజగవిభూషా! శేషభుజగాభరణా! శేషభూష! శేషాహిభూషితాంగ! శైలజానాథ! శైలదేహ! శైలనివేశ! శైలనిశాంతా! శ్రీమహేశ! సదయాంతఃకరణ! సర్వజ్ఞా! సుధాంశుమకుట! సుధాకరమకుటా! సురఘ్ననిసిద్ధసేవ్య! హతమారజితా!</p>
---	---	---	---

ఆంధ్రప్రదేశ్ బాలల అకాడమి

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రప్రభుత్వసంస్థ

హైదరాబాద్-500 004